جینۆسایدی ئێزیدییەکان

لە سەدەی بیست و یەکەمدا

ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی

٢٠١٨

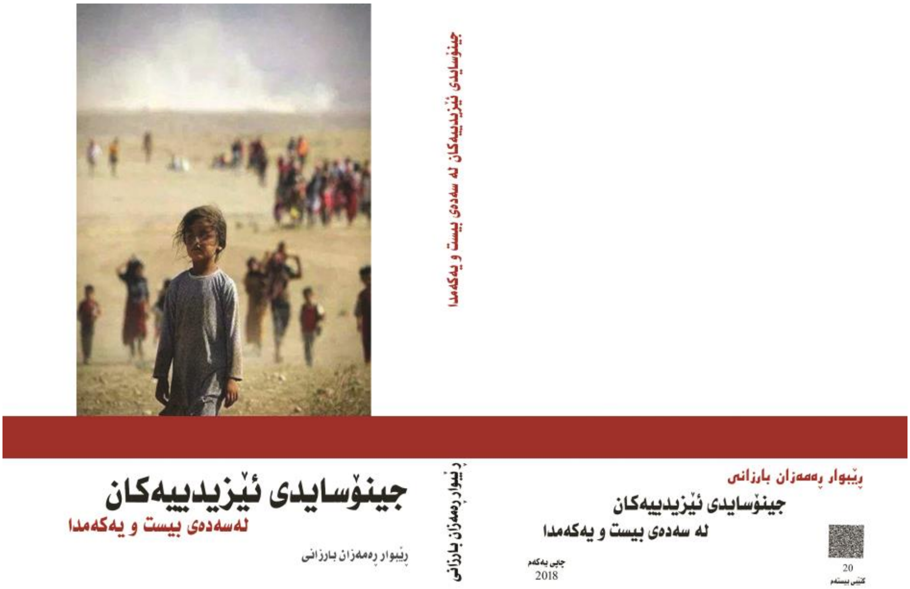

ناسنامەی کتێب
ناوی کتێب: جینۆسایدی ئێزیدییەکان لە سەدەی بیست و یەکەمدا
نووسینی: ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
بابەت: ئاماری و دیکۆمێنتاری
تایپ: ڕێزان ساڵح بارزانی و توێژەر
هەڵچنین: ڕێزان ساڵح بارزانی و توێژەر
هێلکاری و نەخشەسازی ناوەوە و بەرگ: توێژەر
ساڵی چاپ: ٢٠١٨ – چاپی یەکەم – تیراژ: ٥٠٠ دانە
چاپخانەی: سەنگەر
لەبەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان– هەرێمی کوردستان – ژمارە سپاردنی (٤٢٥)ی ساڵی (٢٠١٨)ی پێدراوە.
شوێنی نووسین: – هەرێمی کوردستان – دەڤەری بارزان
ژمارەی مۆبایلی توێژەر: ٠٧٥٠٤٤٧٢٢٧١
مافی چاپکردنەوەی پارێزراوە بۆ توێژەر

پێرست

لە جیاتی پێشەکی: ئێزیدی و داعش ــــــــــــــــــــ ٤

بەشی یەکەم
کوردانی ئێزیدی لە سەدەی بیست و یەکەمدا و ڕێکەوتنامەی قەدەغەکردن و سزادانی تاوانی جینۆساید ــــــــــــــــــــ ١٠

بەشی دووەم
پانۆرامای جینۆسایدی(فەرمان)ی کوردانی ئێزیدی بە درێژایی مێژوو ـ ١٨

بەشی سێیەم
تراژیدیای ئێزیدییەکان ــــــــــــــــــــ ٣٤

بەشی چوارەم
ئێزیدیو کەمایەتیەکان لە بەڵگەنامەکانی ویکیلیکسدا ــــــــــــــــــــ ٧٨

بەشی پێنجەم
داتاو ئامار و لیستی ناوی بیسەروشوێنکراوان و ڕفێندراوان ــــــــ ٨٣

بەشی شەشەم
پەیام و بەیاننامەکان ــــــــــــــــــــ ٢٣٣

بەشی حەفتەم
زمانی وێنەکان ــــــــــــــــــــ ٢٦٦

لە جیاتی پێشەکی
ئێزیدی و داعش

١- ئێزیدی

ئێزیدی خاوەنی ئاینێکی تایبەتن و زۆربەیان لە باشووری کوردستانن لە دەڤەری شێخان و شنگالدا دەژین. هەروەها لە بۆتان و دەربێسیە و باکووری پارێزگای ئەلحەسکە و دەڤەری عەفرین لە حەلەب و ئەلەگەزی ئەرمەنستان و پارێزگای قارس و ئەردەهانی باکووری ڕۆژهەڵاتی تورکیادا هەن.
ئێزیدییەکان کەمینەیەکی ئاینی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستن، لە رووی ڕەچەڵەکەوە کوردن، زمانی ئەوان کوردییە، بە کوردی کرمانجی دەئاخفن، نوێژ و نزا و رێوڕەسم و کتێبە پیرۆزەکانیشیان بە زمانی کوردییە.

٢- دابەشبوونی ئێزیدییەکان لە جیهاندا

ئەگەر چی سەرژمێریەکی فەرمی نیە، بەڵام بە گوتەی میر تحسین بەگ میری ئێزیدیانی کوردستان و جیهان، لە باشووری کوردستان و عێراق نزیکەی (٦٠٠٠٠٠ تا ٧٠٠٠٠٠) کەسن و لە جیهانیشدا نزیکەی(١٥٠٠٠٠٠)ئێزیدی هەن.
بە پێی ئاماری رێکخراوەکانی سەر بە نەتەوە یەکگرتووەکانیش بە نزیکەی (١٥٠٠٠٠٠) کەس مەزندە دەکرێت.
بە پێی هەندێك ئامار ئێزیدیەکان بەم شێوەیە دابەشکراون بەسەر جیهاندا لە عێراق و باشووری کوردستان (٥٠٠٠٠٠)کەسن و لە ئەڵمانیا (٦٠٠٠٠)کەسن و لە ئەرمەنستان (٦٠٠٠٠) و لە تورکیا (٥٠٠٠٠) لە روسیا (٤٠٠٠٠)کەسن و لە گورجیستان (٢٠٠٠٠) لە سوریا (١٤٠٠٠) و لە سوید (٤٠٠٠) و لە ئوکرانیا(٢٠٠٠).
ئێزیدییەکان لە باشووری کوردستان لە قەزای شێخان - بەعشیقە- بەحزانی- شنگال - زومار- قوش و سیمێل و خانك و دیرەبوون چڕبوونەتەوە.
لە ڕۆژئاوای کوردستانیش لە قامیشلی و عفرین و گوندەکانی دەوروبەری دەژین. لە باکووری کوردستانیش لە ناوچەی ماردین و سیرت و ئۆرفە و قارس و ئاگری و ئەردەهان.
لە ئەرمینیاش لە ئالاگز و گوندەکانی دەوروبەری شاخی ئارارات و لە ناو یەریڤانی پایتەخت دەژین. لە جۆرجیاش و لە تبلیسی پایتەخت ئێزیدی لێدەژین.

لە وڵاتانی ئەڵمانیا و نەمسا و فەرەنسا و سوید و ئەمریکاش رەوەندی کوردانی ئێزیدی هەن.

٣-ئایدیۆلۆژیا و بیروباوەڕی ئێزیدییەکان

بەلای ئێزیدییەکانەوە (خودا- یەزدان- الله) خواوەندی مرۆڤەکانە و مەلیکە تاوس مەلیکی هەموو مەلائیکەتەکانە (فریشتەکانە)، مەلیکە تاوس بریتیە لە عەزازیل (بە ئینگلیزی واتە Melek Taus و The Peacock Angel) کە حوکمی هەموو زەوی ئەکات بە یارمەتی و هاوکاری حەوت فریشتەی دیکە ئەو حەوت مەلائیکەیەش لە ژێر فەرمانی خودای گەورەدان. بۆچوونی ئێزیدیەکان وایە کە مرۆڤێك مرد رۆحەکان دەچێتە لەشێکی ترەوە، بەڵام بە شێوەی جیاوازتر، ئەگەر کەسێکی ئێزیدی لە کۆمەڵگەکەی دوور بخرێتەوە و دەربکرێت ئەوا نوێ نابێتەوە.

لە ئاینی ئێزیدیدا، وازهێنان لەو دینە و چوونە سەر دینێکی تر دروست نیە و نابێت ئەو کارە بکرێت.

باوەڕیشیان وایە کە ئاینی ئێزیدی ئاینێکی ئاسمانییە، ئێزیدییەکان خۆر بە قیبلەی خۆیان دەزانن، چونکە بەلای ئەوانەوە مەزنترین دروستکراوی خوایە، ئاو و خاك و ئاگر و هەوا لە دروشمە پیرۆزەکانی ئاینی ئێزیدین کە هەرچواریان ژیان پێك دەهێنن.

٤- پەرستگەی لالش

لالش دەکەوێتە ناو دۆڵێك کە بە زنجیرە چیای بچووك دەورە دراوە، لالش لەلایەن پەیڕەوکارانی ئایینی ئێزیدیەوە بە شوێنێکی پیرۆز دادەنرێت، ، پەرستگەی لالش بارەگای ئەنجومەنی رۆحانیی ئاینی ئێزیدیشی تیادایە، پەرستگەکە شەش گۆمەزی بە شێوەیەکی تایبەت هەیە، هەریەك لەو گۆمەزانە گۆڕی "پیاوچاکانی" لالشن و کەسانی ئاینیی گەورەی ئێزیدییەکانن، گۆمەزەکانیش هی)) شێخ ئادی، مەلا شێخ حەسەن، شێخ موسا، کانیا سپی، غەفوری رێیا، پیرمەندن)) ،لالش پەرستگای تایبەتی ئێزدیەکانە و دەکەوێتە سنوری قەزای شێخانی سەر بە پارێزگای دهۆك و ٦٠ کیلۆمەتر دوورە لە شاری موسل لالش لای ئێزیدیەکان پیرۆزییەکی زۆری هەیە و لە سەرتاسەری وڵاتانەوە ساڵانە بۆ پاڕانەوە رووی تێدەکەن ئەمەش هاوشێوەی حەجی مووسڵمانان وایە، ئەوانەی سەردانی دەکەن، دەبێت پێش ئەوەی بچنە ناو پەرستگاکەوە پێڵاوەکانیان دابکەنن و بۆیان نیە پێیەکانیان لەسەر

دەروازەی دەرگاکە دابنێن، بەڵکو دەبێت بازی بەسەردا بدەیت، ئەوە سەرەتای نەریتەکانی ناو لالشە.
لالش لە چەند پەرستگایەك و ماڵی فەقیر پێکهاتوە (ماڵی فەقیری، شوێنکی گەورەیە چەندین خێزانی تێدایە کە چێشت لێدەنێن و سەرپەرشتیار و خزمەتی پەرستگاکە دەکەن) و تەنها ئەوانە بۆیان هەیە بە بەردەوامی تێیدا بژین، کە خزمەتکاری پەرستگاکەن، ئەو پیاو و ژنانەی خۆشیان بۆ خزمەتکردنی پەرستگاکە تەرخان دەکەن، نابێت ژیانی هاوسەری پێك بهێنن.

خەلافەتی ئیسلامی (داعش)

١- دەوڵەتی ئیسلامی لە عێراق و شام (داعش)

ناو: دەوڵەتی ئیسلامی لە عێراق و شام کورتکراوە (د، ا، ع، ش)ە، ڕیشەی پێکهاتنی ئەم رێکخراوە دەگەرێتەوە بۆ سەرەتاکانی ساڵی (٢٠٠٤)، لە سەرەتادا ئەم گرووپە خۆیان لە ژێر ناوی رێکخراوی (التوحید و الجهاد) بە سەرپەرشتی"ئەبو مصعب زرقاوی"بەیانکرد، دواتر و لە ئۆکتۆبەری هەمان ساڵدا پاش بەرفراوانبوونی چالاکیەکانیان و بەیعەتدانیان بە"ئوسامە بن لادن"و وەرگرتنی رەزامەندی لە لایەن قاعیدەوە، ناوی خۆیان گۆڕی بۆ رێکخراوی (القیادە الجهاد فی البلاد الرافیدین) و بە فەرمی بوونە باڵی قاعیدە لە ناو عێراقدا. لە ساڵی (٢٠٠٦)دا "ئەبو مصعب زرقاوی"لە ئەنجامی بۆردومانی فڕۆکە جەنگییەکانی ئەمریکا لە باکووری بەعقوبە کوژرا، هەر ئەو کات "ئەبو ئەیوب مصری"ناسراو بە "ئەبو حمزەی مهاجر" شوێنی گرتەوە. دواتر لە بەرواری (٢٠٠٦/١٠/١٥) دا ئەم رێکخراوە بڕیاری خۆ رێکخستنەوەیاندا لە چوارچێوەی فۆرمێکی نوێتردا خۆیان بە ناوی (دەوڵەتی ئیسلامی لە عێراق) راگەیاند و"ئەبو عمر بغدادی"کرا بە ئەمیری رێکخراوەکە، لە بەرواری (٢٠١٠/٤/١٩) دا لە رێی ئەنجامدانی ئۆپەراسیۆنێکی هاوبەشی هێزەکانی ئەمریکا و سوپای عێراق"ئەبو عمر بغدادی و ئەبو حمزەی مهاجر" پێکەوە لە بەغداد کوژران. دە ڕۆژ پاش کوژرانیان، ئەنجومەنی شورای دەوڵەتی ئیسلامی لە کۆبونەوەی نائاسایدا بڕیاریدا"ئەبو بەکر بەغدادی" دەستنیشان بکات، وەك ئەمیری نوێی رێکخراوەکە لە جێگەی"ئەبو عمر بەغدادی"، لە ڕۆژی ٩ی نیسانی ٢٠١٣دا ناوەکەیان گۆڕی بۆ (دەوڵەتی

ئیسلامی لە عێراق و شام) و پاشان لە ڕۆژی ٢٩ی حوزەیرانی ٢٠١٤ ناوەکەی گۆڕدرا بۆ (دەوڵەتی ئیسلامی یان خەلافەتی ئیسلامی).

ئالای دەوڵەتی ئیسلامی لە عێراق و شام: ئالایەکی ڕەشە و لە سەرەوە نووسراوە (لا اله الا الله) بە ڕەنگی سپی و لە ناوەڕاستیشیدا کۆپییەک لە شێوەی مۆری پێغەمبەر محمد (ص) لە سەرە، کە لە سەرەوە نووسراوە(الله) و لە ناوەڕاستی نووسراوە (رسول) و لە خوارەوەش نووسراوە (محمد) ئەمە بە هەمان شێوە بە ڕەنکی سپی نووسراوە.
ساڵانی چالاکی: ٢٠٠٤ تا ئێستا (٢٠١٦)
ئایدۆلۆژیا: سەلەفییەت، سەلەفی-جیهادی
سەرکردەکانی: لە ساڵی (٢٠٠٤) "ئەبو مصعب زرقاوی"، لە ساڵی (٢٠٠٦) "ئەبو حمزەی مهاجر" هەر لە هەمان ساڵ "ئەبو عمر بەغدادی" دواتریش ئەبو بەکر بەغدادی لە (٢٠١٠– تا ئێستا واتە ئەیلولی ٢٠١٤).
ئاین: ئیسلام
زمانی سەرەکی: عەرەبی
دروشم: (باقية و تتمدد/ راية واحدة امة واحدة)
پێکهاتە: چەندین ڕەگەز(ڕەچەلەک) لە خۆ دەگرێت لە سەرانسەری جیهان خەڵک تێیدا بەشدارە.
دەوڵەتی ئیسلامی کە پێشتر ناوی دەوڵەتی ئیسلامی لە عێراق و شام (بە عەرەبی: الدولة الاسلامية فی العراق والشام) کورتکراوەی ناوی (داعش)، گرووپێکی بە ناو ئیسلامی ڕاپەڕیوی یاخی لە عێراق و سوریایە کە خۆیان بە خەلافەت و وڵات و دەوڵەتێکی سەربەخۆ دەزانن و چەندین ناوچەیان لە عێراق و سوریا داگیر کردووە و گروپێکی توندڕەوی رادیکاڵی ئیسلامی و جیهادییە و (تیرۆرستیە).
داعش لە سەر فیکری سەلەفی جیهادی بونیاد نراوە لە سەر بنەمای ڕەتکردنەوەی بەرامبەر و لۆژیکی تەکفیر کردن و پەنا بردنە بەر ڕووبەڕووبوونەوە و لەناوبردنی دین و مەزهەب و جیاوازیە ئاینیەکان. تەنانەت داعش خۆی بە تاکە پێشرەوی ئیسلام دادەنێت لە جیهاندا. هەر بەم هۆیەش رایگەیاندووە هەر گرووپ و جڤاتێکی جیهادی ئیسلامی نەکەوێتە دوای بەجێهێنانی فەرمانەکانی خەلیفە، دەبێتە (کافر، ناپاك، خائین و هاوەڵی شەیتان) هەر بۆیە لەناوبردنیان ئەرکە و زەرورەتێکی حەلاڵە. چونکە ئەوانە هۆکارن بۆ هاتنە ئارای فیتنە و پشێوی لە ناو کۆمەڵگای ئیسلامیدا.

داعش تا ئەو ڕادە توند و تیژە کە لە گەڵ گرووپە ئیسلامییەکانی تریشدا (وەک لقی ئەننەسرە) بە شەڕ هاتووە و لە (شوباتی ٢٠١٤)دا ئەیمەن ئەلزەواهیری، ڕێبەری ئەلقاعیدە بە فەرمی ڕایگەیاند کە دەوڵەتی ئیسلامی عێراق و شام هیچ پەیوەندییەکی بەوانەوە نییە...
دەستەی باڵای زانایانی ئەزهەر داوایان کرد، ناوی دەوڵەتی ئیسلامی لە ڕێکخراوی داعش بکرێتەوە و لە جیاتی ئەوە پێیان بگوترێت (ئەو دەوڵەتەی لە قاعیدە جیابوونەتەوە).
لە بەیاننامەیەکدا دەستەی باڵای زانایانی ئەزهەری شەریف لە میسر ڕایگەیاند "ئەوانەی خۆیان کردووەتە نوێنەری میللەتی ئیسلام و خاوەنی خەلافەتی ئیسلامی و بوختان بۆ ئەم و ئەو هەڵدەبەستن، هیچ مافێکیان بەسەر گەلانەوە نییە و گەلان ئازادن لە هەڵبژاردنی فەرمانڕەواکانیان".
هەر لە بەیاننامەکەدا دەستەی باڵای زانایانی ئەزهەر داوایان لە میدیاکان کردووە، ڕێکخراوی داعش بە دەوڵەتی ئیسلامی وەسف نەکەن، چونکە 'ئەوە بانگەشەیەکی پڕ لە درۆیە بۆ ئیسلام و موسڵمانان، بۆ ئەوەیە ڕەفتارەکانی داعش لەگەڵ دینی ئیسلام هاوتا بکرێت کە سەرجەمی ئەو ڕەفتارانە شازن و لە دەرەوەی حوکمە شەرعی و ئەخلاقییەکانن'.

٢- ئەبووبەکر بەغدادی

ناوی تەواو: ابراهیم عەواد ابراهیم علی سامەرایی، (ئیبراهیم ئەلبەدری)یە
لە دایکبوون: ١٩٧١
شوێنی لە دایکبوون: سامەرا - عێراق
نازناوەکانی: ئەبو بەکر بەغدادی (أبی بكر البغدادی)، ئەبو عەواد، الكرار، أبو دوعا.
پلە: سەرۆک (کەسی یەکەم)، خەلیفەی دەوڵەتی ئیسلامی (داعش)
ئایین: ئیسلام - سونە
ڕەگەزنامە: عێراقی
باری خێزانداری: خێزاندارە و دوو جار ژنی هێناوە، ژنی یەکەمی ناوی سەجا حەمیدل دلێمییە و ژنی دووەمیشی ناوی ئەسما فەوزی کەبیسییە و خوشکێکی ئەسماش هاوسەری جومعەی برای ئەبو بەکر بەغدادییە، ئەبو بەکر بەغدادی دوو برای هەیە، هەندێکیش لە سەرچاوەکان باس لەوە دەکەن کە برای سێیەمی ناوی ئەحمەدە ئەوانی تریش شەمسی و جومعەیە.

چوار منداڵی هەیە بە ناوەکانی (حەزیفە -لە ساڵی ٢٠٠٠ لە دایکبووە-، تەیمیە – لە ساڵی ٢٠٠٢ لە دایکبووە، بوسنان و ناوی منداڵی چوارەمی دیار نییە).
ئاستی خوێندەواری: دەرچووی زانکۆی (سەدام) بۆ زانستە ئیسلامییەکانە لە شاری بەغدا و بڕوانامەی ماستەری لە شەریعەی ئیسلامی لە ساڵی ٢٠٠٢ وەرگرتووە و لە ساڵی ٢٠٠٦یش هەوڵیداوە دکتۆرا بەدەستبهێنێت.
پیشەی پێشووتری: وتارخوێنی و پێشنوێژی لە مزگەوتێکی فەلوجە دەکرد. "جومعە"ی برای کردووەتە یاریدەدەر و دەستەڕاست و پاسەوانی کەسی خۆی، نزیکترین هاوڕێی ئەبو بەکر بەغدادی، شێخ نەعمان سەلمان مەنسوڕل زەیدییە و لە سەردەمی خوێندنی زانکۆوە هاوڕێی بووە. هەروەها نزیکترین ئەفسەریش عەقید سەمیرل خەلیفاوییە کە بە حەجی بەکر ناسراوە. نزیکترین پیاوی ئاییینیش لە بەغدادی ناوی عەبدولڕەحمان مستەفایە کە بە حەجی ئەیمان ئەبو عەلال عەفری ناسراوە کە ئێستا سەرۆکی ئەنجوومەنی شورای داعشە.

بەشی یەکەم
کوردانی ئێزیدی لە سەدەی بیست و یەکەمدا و ڕێکەوتنامەی قەدەغەکردن و سزادانی تاوانی جینۆساید

کوردانی ئێزیدی لە سەدەی بیست و یەکەمدا و ڕێکەوتنامەی قەدەغەکردن و سزادانی تاوانی جینۆساید

جینۆساید

بۆ یەکەم جار ئەم زاراوەیە لە لایەن پسپۆری یاسایی پۆلۆنی"ڕافایل لیمکین" (Raphael lemkin)، بەکار هێنراوە لە کۆنفرانسێکدا لە مەدرید لە ساڵی ١٩٣٣.

لە ساڵی ١٩٤٢ بە نووسین تۆماری کردووە، ئەم یاساناسە تەواوی ئەندامانی خێزانەکەی بە دەستی نازیەکان قڕ کرابوون(١٠) لە ساڵی ١٩٤٨ لە بەڵگەیەکی نەتەوە یەکگرتووەکاندا بە ناوی (پەیمانی پشتگیری و تەنبێکردنی تاوانی جینۆساید)

(Convention on the prevention and punishment of the crime of genocide)

ناسرا، ئەویش ڕێکەوتنامەیەکە بۆ قەدەغە کردن و سزادانی تاوانی جینۆساید بە پێی بڕیاری ژمارە(٢٧٦٠) لە (٩)ی کانوونی یەکەمی ساڵی ١٩٤٨ دا لە لایەن کۆمەڵەی گشتییەوە پەسەند کرا.

جینۆساید لە ڕووی زمانەوانییەوە لە دوو وشە پێکهاتووە:

١. وشەیەکی گریکییە (Genos) واتە: (ڕەگەز، بنەچە، ڕەچەڵەك، نەژاد...).

٢. وشەیەکی لاتینییە (caeder) واتە: (کوشتن، فەوتاندن، لە ناو بردن...).

بە لێکدانەوەی هەردوو وشەکە (فەوتاندنی بنەچە) (Genocide) پێکدێت بە مەبەستی لە ناو بردنی گرووپ یا کەمینەیەکی نەتەوەیی و ڕەگەزی و ئاینی یە.

کۆمەڵەی گشتی نەتەوە یەکگرتووەکان بەم شێوەیە پێناسەی جینۆسایدی کردووە:

(بە مەبەستی لە ناو بردنی هەموو یان بەشێك لە کۆمەڵی مرۆڤایەتی یە و کاتێك ئەنجام دەدرێت لە ڕووی سیفاتی نەتەوەیی، ئاینی، نیشتیمانی، ڕەگەزی) یەوە.

بەو واتایە؛ دەکرێت ئەو دەستەواژەیە بە هەر کردار و تاوانێك بگوترێت کە لە سەر بنەمای نەتەوە، رەگەز و ئاین بەرامبەر بە گرووپێکی دیاری کراوی خەڵك ئەنجام دەدرێن بە نیازی کوشتن، زیان گەیاندنی جەستەیی و دەروونی، زیان گەیاندن بە باری گوزەران بە مەبەستی لە ناو بردن، سەپاندنی ئەو ڕێ و شوێنانەی دەبنە هۆی ڕێ گرتن لە دایك بوون و گواستنەوەی بە زۆر.

پرۆفیسۆری یاساناس"لیمکین" وا لێکدەداتەوە تاوانی جینۆساید پێکهاتووە لە کۆمەڵە کردارێك، کە ئامانجەکەی لە ناوبردنی ڕێسای بنچینەیی ژیانی کۆمەڵانی نیشتیمانین، بەو نییەتەی لە ناوبردنی ئەو کۆمەڵانە لە ڕێگەی تێکشکاندنی دامودەزگای سیاسی و کۆمەڵایەتی و رۆشنبیری و زمانەوانییەوە، تێکشکاندنی هەستی نیشتیمانی و ئاینی و لە ناوبردنی ئابوورییان، جینۆساید لە لای "لیمکین" تاوانێکە ئامانجەکەی لە نێوبردنی کۆمەڵێکی نیشتیمانییە، ئەو کردارانەی ئاڕاستە دەکرێن بۆ لە نێوبردنی ئەو تاکە نەك بە سیفەتی تاکایەتی، بەڵکو بە حوکمی ئەوەی ئەندامی ئەو کۆمەڵە مەبەستدارەیە کە شوێنگەی ڕوودانی جینۆسایدە.

جینۆساید بە واتای"لە ناو بردنی بە ئەنقەستی هەموو یان بەشێکی کەمایەتیەکەی ڕەگەزی، ئاینی، تایەفی، ئیتنێکی یان سیاسی لە لایەن حکومەتێکەوە یان دامودەزگا و داروودەستەکانیانەوە هەر تەنیا کوشتنی بە کۆمەڵ ناگرێتەوە، بەڵکو برسی کردن، بە زۆری ڕاگواستن و دەست بە سەرداگرتنی سیاسی و ئابووری و بایەلۆژیش دەگرێتەوە" لە ناو بردن و فەوتاندنی هەر کۆمەڵە مرۆڤێك ئەگەر بەشێکیشی بێت لە هەر جێگایەکی دونیاش بێ، ئەوا دەبێتە تاوان لە دژی سەرجەم مرۆڤایەتی. پێناسەی زۆری جینۆساید کراوە، ئەگەر چی لە ڕووی رووخسارەوە جیاوازن بەڵام لە مەبەستدا یەك ئامانجیان پێکاوە و لە ناوەڕۆکدا هەموویان لە دەوری یەك تەوەر دەخولێنەوە.

توێژەران و پسپۆرانی یاسا چەندین چەمکی دیکەیان بەکار هێناوە بۆ تێگەیشتنی کوشتنی بە کۆمەڵ وەك؛

ئیتنۆساید (Ethnocide) واتا کوشتنی ژمارەیەکی زۆری ئەندامانی هەمان گرووپی ئیتنیکی. پۆلێتیساید (Politicide) واتا کوشتنی ئەندامانی گرووپێکی سیاسی. هەندێ جار چەمکی (پاککردنی ئیتنیکی)یش (Ethnic Cleasing) بەکار دەهێنرێت.

"هەلمی فاین" یەکێکە لە پسپۆرەکانی بواری توێژینەوەی جینۆساید، پێشنیاری ئەوە دەکات کە دەتواندرێت لە جینۆساید تێبگەین وەك؛ کردەی توندوتیژی دەستە جەمعی، ئامانجەکەی قەلاچۆ کردنی گرووپێکی تایبەتی (ڕەگەزی، ئیتنیکی، نەتەوەیی، ئاینی... هتد)یە کە تاوانکاران دەستنیشان دەکات، قەلاچۆ کردن لە ئاکامی پلانێك یاخۆد بە ڕێگەیەکی بیروکراسی ڕوو دەدات کە پێکدێت لە دەستنیشان کردنی گرووپی قوربانییەکان و پێشێلکردنی مافی ئەم گرووپە و هەلاواردن و دوور خستنەوە و دوا جاریش قەلاچۆ کردنی.

بە شێوەیەكی گشتی مەبەست لە جینۆساید سەرەڕای كوشتن و لە ناو بردنی كۆمەڵە مرۆڤێك بە ڕێگە و شێوازی جیاجیا، بە یەكێك لە تاوانە مەترسیدارەكان دادەنرێت كە ئاسایش و تەناهی و تەندروستی و ژێرخانی ئابووری و بۆنیادی كۆمەڵگا دەخاتە مەترسیەوە، چونكە دەبێتە هۆی لە ناو بردن و چەوسانەوەی بونەوەرە ئادەمیزادییەكان بە شێوەیەكی فراوان یان بە ڕێژەیەكی كەم بە هۆی پێكهاتە و سروشتی نیشتیمانی یان ڕەگەزی یان بنەچە یان ئاینیەكانیانەوە.
جینۆساید تاوانێكی دڕندانەیە لە دژی مرۆڤایەتی، بۆیە نەك هەر وڵاتانی تاوانكار بەڵكو ئەو كەسانەش كە بە ئەنجامدانی جینۆساید تاوانباردەكرێن، لێپرسینەوەی یاسایی نێونەتەوەیی دەكەوێتە ئەستۆیان. وەك لە بەندی (٣)ی پەیمانی ١٩٤٨دا هاتووە و تایبەتە بە قەدەغە كردنی تاوانی جینۆساید، عێراقیش لە (٢٠)ی كانوونی دووەمی ١٩٥٩ ئەم پەیماننامەی پەسەند كردووە.

جۆرەكانی جینۆساید

١- جینۆسایدی فیزیكی - جەستەیی:

كوشتن بە هەر جۆرێك بێت، لە سێدارەدان، گوڵلەباران كردن، هێرشی سەربازی، بە كۆمەڵ كوشتن، بەكارهێنانی چەكی قڕ كردن وەكو؛ كیمیاوی و فۆسفۆری و ژەهر... هتد
پشت بەستن بە ماددەی (٢) بڕگەی (١) و ماددەی (٣) بڕگەی (١)، سەدان كوردی ئێزیدی بە تایبەت ڕەگەزی نێر بە شێوازی جۆرا و جۆر كوژران بۆ نموونە ٤١٣ پیاو و میر منداڵی ئێزیدی گوندی كۆچۆ گوڵلە باران كران و دەیان كوردی ئێزیدی بە بەر چاوی كەس و كاریان ڕەمی كران و چەندین كەسی تر بە شێوەیەكی زۆر دڕندانە سەریان بڕیوون و لاشەیان پەرت پەركراوە و شێوێندراوە، دەیان جۆری شێوازی كوشتنی جەستەیی بە سەر كوردە ئێزیدیەكان لە لایەن چەكدارانی داعشەوە جێبەجێ كراوە.
بە پێی ماددەی (١) و هەروەها ماددەی (٢) بڕگەی (٢)، ڕێكەوتننامەی بەربەند كردنی جینۆساید، دەكرێ جینۆساید بە شێوازێكی ناڕاستەوخۆ بە سەپاندنی ئازارێكی زۆری جەستەیی كەوا بەرگەی ئەو ئازارە نەگرێت و بە شێوازێكی ناڕاستەوخۆ هێمنانە بمرن، چەندین جۆری ئەم شێوازە كوشتنە بە سەر كوردانی ئێزیدی ئەنجام دراوە، بۆ نموونە ڕفاندنی كچان و دەستدرێژی كردنە سەریان، كە تەنیا كچێك لە یەك كاتژمێردا زیاتر لە ٥ جار دەستدرێژی

سێکسیان دەکرایە سەر لە لایەن چەکدارانی تیرۆرستی داعشەوە، دواتر دەیان ناردنەوە بو لای کەس و کاریان، بەم هۆکارە چەندین کچی ئێزیدی لە ژێر ئەم ئەشکەنجە خۆیان لە شاخەکان فڕێداوەتە خوارەوە یان خۆیان کوشتووە. هەروەها گوڵلەبارانکردنی تەواوی ئەندامانی خێزان و رزگاربوونی کەسێك یان دووان ئەمەش کاریگەرییەکی ناڕاستەوخۆی لە سەر دەروونی کەسە رزگاربووەکە هەیە، کوشتنی دایك و هێشتنەوەی منداڵی ساوا، ونبوونی منداڵی ساوا لە دایك و باوکیان و لە دەستدانی گیانیان بە هۆی برسیەتیەوە. بە پێچەوانەشەوە.

٢- جینۆسایدی بایەلۆژی:

بەربەند کردنی هەر کۆمەڵە مرۆڤێك لە پێشکەوتن و زیاد بوون، وەکو بەربەند کردنی منداڵ بوون و زیاد کردن، لە یەك دابڕانی پیاو و ئافرەت، دابەش کردن و لێك جودا کردنی ئەندامانی خێزان، یاخۆد نەزوك کردن و خەساندنی پیاوان و لە بار بردنی ئافرەت و تێکدانی ڕێژەی ئاسایی زیاد بوونی مرۆڤ، هیشتنەوەی ڕەگەزێك بە تەنیا. پشت بەستن بە مادەی (٢) بڕگەی (د).
بە هەزاران ئافرەتی ئێزیدی لە هاوسەرەکانیان جودا کران و ئافرەتەکان بەرەو شوێنی نادیار بران و لە هاوسەر و منداڵەکانیان دوور خراونەتەوە، وەك بوکەڵە یاری بە هەست و سۆز و جوانی و ئابرووی کچانی ئێزیدی دەکرا، بە سەدان پیاو لە ڕەگەزی نێر زیندە بەچاڵ کراون و خراونەتە گۆڕی بە کۆمەڵەوە و ئافرەتەکان بە جێ ماون، هەمان نموونەی جینۆسایدی بایەلۆژی بە سەر بارزانیەکان ئەنجام دراوە کە پیاوەکانیان کۆمەڵکوژ کران و ئافرەت و منداڵەکان بە تەنیا لە ئۆردووگا زۆرەملێیەکان لە ژێر کۆنتڕۆڵی سەربازیدا بە جێ مان.

٣- جینۆسایدی کولتووری:

قەدەغەکردنی زمان و شێواندن و تێکدانی مێژوو، پەیوەندییە کۆمەڵایەتییەکان، رۆشنبیری، کولتووری نەتەوەیی، هەستی یەکگرتوو، ئاین و شارستانییەتی هەر کۆمەڵە مرۆڤێکی دیاری کراو، وێران کردنی شوێنە دێرینەکان، شێواندنی ئەدەب، هونەر، ترادیسون، کەلەپوور، ڕاگواستن و ڕاپێچکردنی منداڵان بۆ کۆمەڵگایەکی جیاواز و نامۆ، بۆ خاك و کەش و هەوایەکی جیاواز لە ڕووی زمان و مێژوو خۆنەریت و ئەتمۆسفیر و ئارکیۆلۆجیا ئەنجام دەدرێت، بە شێوەیەك زمانی زگماکی خۆیان کە ناسنامەی نەتەوەییانە لە

هزریاندا بسرێتەوە و مێشکیان بۆ کولتوور و رۆشنبیری و مێژووی کۆمەڵگە نوێیەکە زاخاو بدرێت و لە سەر ئەو بنەمایە نەشوما بکەن و بە ڕەوشت و ئۆل و بیر و باوەڕ و لایەنی سۆسیۆلۆژی ئەو کۆمەڵگایە ڕابهێنرێن. ماددەی (٢) بڕگەی (٥) بە نموونە.
بە سەدان منداڵی ئێزیدی بە زۆر ڕاگوێزران بۆ زیندانەکانی داعش و بە سەدان منداڵ لە سۆزی دایك و باوکیان بێ بەش کران، چەندین منداڵیش ئاوارە و دەربەدەر بوون.
هەروەها دەیان شوێنی پیرۆزی ئێزیدیەکان سوتێنران و تەقێندرانەوە و خاپوور کران بۆ نموونە؛ لە گوندی جیدالی لە باشووری شنگال چەکدارانی داعش ١٥ هاوڵاتی سەروی تەمەن ٦٠ ساڵ بە شێوەیەکی "دڕندانە"، لە مەزاری شێخ مەند کە بۆ ئێزیدیەکان شوێنێکی پیرۆزە، لەوێ چەکدارانی داعش مینیان پێوە بەستوون ومەزارەکەشیان مینرێژ کردووە، پیاو و مەزارەکانیان تەقاندووەتەوە. چەند مەزاری تریان تەقاندووەتەوە هەروەها بە مەبەستی جیاوازی بیر و باوەڕ و ئایدیۆلۆژیا و ئاینی و تائیفیەوە هەموو ئێزیدیەکان دووچاری ئەم جینۆسایدە بوون، یان ئەبێ موسڵمان بن و بیر و باوەڕ و ئاینیان بگۆڕن یان دەکوژرێن.

٤ـ جینۆسایدی ئابووری:
وێران کردنی سامان و سروشت و بەروبوومی ناوچەکان، تاڵان کردنی ماڵ و سامانی خەڵك، سەپاندنی گەمارۆی ئابووری بە مەبەستی برسی کردنی خەڵك ئەمە دەکرێ پێی بوترێت (وێران کردنی ئابووری)
سەدان هەزار کوردی ئێزیدی لە چیای شنگال گەمارۆ درابوون هیچ خواردن و خۆراك و شتومەکێکیان دەست نەدەکەوت، بەم هۆیەشەوە سەدان کەس بە تایبەت منداڵ و ئافرەت و بەساڵاچوو بە هۆی برسیەتی و تینوویەتی گیانیان لە دەستدا.
سەدان گوندی ئێزیدی چۆڵ کران و خەڵکەکەی ئاوارە بوون مەڕ و ماڵات و هەرچی هەیان بوو لە نێو چوون بە هۆی چاودێری نەکردن و نەبوونی خواردن و خۆراك، چەندین زەوی کشتوکاڵی و رەز و باغ و بێستان سووتێنرا و بێ خاوەن مان.

هەرسێ ماددەی (١) و (٢) و (٣) ڕێککەوتننامەی بەربەرەکانێ و سزادانی تاوانی جینۆساید، بە بڕگەکانیەوە، هەروەها مادەکانی تریش بە سەر کوردانی

ئێزیدی و خەڵکی شنگال و دەور و بەری زۆر بە زەقی ئەنجام دراون، هەر سێ مادده و بەندی سەرەوەش بریتین لە:

بەندی یەکەم:

بە پێی بەندی یەکەم لە ڕێکەوتننامەی قەدەغە کردنی تاوانی جینۆساید و سزادان لە سەر ئەنجامدەرانی، ئەم پەیماننامەیە لە کاتی ئاشتی و لە کاتی شەڕیشدا لە ئارادایە، ئەنجامی تاوانەکە هەمەلایەنەیە و هەر کوشتنی ڕاستەوخۆ ناگرێتەوە.

بەندی دووەم:

(جینۆساید هەموو ئەو کردەوانە دەگرێتەوە کە بە مەبەستی لە ناو بردنی تەواوی یان بەشێك لە گرووپێکی نەتەوەیی، ئیتنیکی ، ڕەگەزی، ئایینی ئەنجام دەدرێت) ئەم کارانەی خوارەوە بە پێی هەمان بەندی دووەم بە جینۆساید دیاری دەکرێن:

١. کوشتنی ئەندامانی ئەو گرووپە.

٢. زیان گەیاندن بە ئەندامانی گرووپەکە لە لایەنی جەستەیی.

٣. بە ئەنقەست دانانی ئەندامانی ئەو گرووپە لە ژێر باروودۆخێکی نەگونجاو، کە ببێتە هۆی فەوتاندنی بەشێك یان تەواوی گرووپەکە.

٤. تەکەرە خستنەبەر منداڵ بوون و ڕێگە گرتن لە زاوزێ.

٥. گواستنەوەی منداڵانی گرووپەکە بۆ گرووپێکی تر بە هێز و زۆرداری.

بەندی سێیەم:

بە پێی بەندی سێیەمی ڕێکەوتنامەی سزادان و بەربەند کردنی جینۆساید هەریەك لەم کارانەی خوارەوە دەچنە خانەی بەرپرسیارێتیەوە و سزای لە سەرە:

١. جینۆساید.

٢. پیلان گێران بۆ ئەنجامدانی جینۆساید.

٣. هاندانی ڕاستەوخۆ ئاشکرا بە مەبەستی جینۆساید.

٤. هەوڵدان بۆ ئەنجامدانی جینۆساید.

٥. بەشداری کردن لە جینۆساید.

ئەگەر بە وردی سەرنجی جۆرەکانی جینۆساید بدەین، بەراوردی بکەین لە گەڵ ئەو تاوانانەی بە سەر ئێزیدیەکاندا هاتوون لە لایەن (دەوڵەتی ئیسلامی لە

عێراق و شام - داعش)، ئەم چوار جۆرەی جینۆساید بە زەقی دیارن و هەموو بەند و بڕگەکانی جینۆسایدی تیایە و بگرە زیاتریش ئەوەی لەم پەیماننامەیەدا نیە و بە سەر کوردانی ئێزیدیدا هاتووە، رفاندنی کچان و ئافرەتانە و دەستدرێژی کردنە سەریان و کڕین و فرۆشتنیان لە بازاری تایبەتدا لە پێش چاوی کەس و کاریان، ئەمە تاوانێکە و لەم پەیماننامەیە و ئەوانی تریشدا باس نەکراوە بگرە بیریشی لێ نەکراوەتەوە، چونکە تاوانێکی ئەوەندە قیزەوەنە و ئەوەی زەڕەیەك ویژدانی مرۆڤایەتی هەبێت ئەم کردارە لە گەڵ ئافرەتان ئەنجام نادات، بۆیە پێویستە کار بکرێت بە زیاد کردنی بەندێکی تری یاسایی لە لایەن دەوڵەتانی ئەندام لەم پەیماننامەیە و کۆمەڵەی گشتی نەتەوە یەکگرتووەکان و لایەنەکانی تری پەیوەندیدار. چونکە تاوانێکە و مەترسیدارترینیانە و کاریگەری لە سەر تەواوی کۆمەڵگای مرۆڤایەتی و ژیان ویژدان و بیر و باوەڕەوە هەیە.

بۆ ئەم بەشە سوودم زانیاری و سەرچاوەکانی پێشووترم وەرگرتووە.

بەشی دووەم
پانۆرامای جینۆسایدی(فەرمان)ی کوردانی ئێزیدی بە درێژایی مێژوو

پانۆرامای جینۆسایدی(فەرمان)ی کوردانی ئێزیدی بە درێژایی مێژوو

پانۆرامای فەرمان و هێرش وشالاو و کۆمەڵکوژی و راگواستن و کۆچپێکردن و جینۆساید و چەندین تاوانی تری دژ بە مرۆڤایەتی لە ماوە و کاتی جیاوازدا ئەوانەی بە سەر کوردانی ئێزیدی دا هاتوون، بە هۆی بیروباوەڕی ئاینی و نەتەوەیی و نیشتیمانیەوە، وشەی فەرمان لە لای کوردانی ئێزیدی هەمان دەستەواژەی (جینۆساید)ە.

هێرشەکانی سەدەی سیانزدەهەم (١٢٠٠ز-١٣٠٠ز)و پێشووتریش...

ساڵ	جۆر و شوێن و بکەری تاوانەکە
٦٤٠ ز	هێرشی یەمەنیەکان بەسەرکردایەتی حەسەن حەزیق و قاسمی کوڕی عباسی یەمەنی(ئەبو مطلب)
٦٤٠ ز	عەبدوللا عومەر و ئەبو عوبەیدەی ئەنصاری
٧٠٥ز	دوای ئەوەی والید کوڕی عبدالملك ، سەرکردایەتی سوپای رادەستی براکەی بە ناوی (مسلمە)کرد و مێرنشینی (جارجیەی) ئێزیدیەکان
٧٢٦ ز	هێرشی خەزەر
٧٦٣ ز	هێرشی خالد برمکی والی موسڵ
٨٣٨ز	هێرشی معتصم
٨٢٩ز	هێزی سەربازی قرجقای خان و کوشتنی چەندین منداڵ و ئافرەت و ئەشکەنجەدانی جەستەیی.
٨٤١ ز	هێرشی (ئیتاخ)
٨٧١ز	هێرشی وصیف سەرکردە لە دەوڵەتی عباسی
٩٠٦ز	هێرشی مکتفی خەلیفەی عەباسی
٩٠٨ز	هێرشی حەسەنی کوڕی ئەحمەد لە سەردەمی خەلیفەی عەباسی مقتدر باللە
٩٠٨ز	هێرشی سەرکردەی عەباسی حر کوڕی موسی
١٠٢٩ز	هێرشی ئۆغوز(لە خانەوادەی سەلجوقی)
٩٧٩ز	هێرشی هێزی دەوڵەتی عەباسی

١٠٤٠ز	هێرشێکی تر غز (ئۆغوز) ی سەلجوقی
١٠٥٦ز	هێرشی طغرل بەگ
١٠٨٦ز	ڕاگواستنی هەزاران کوردی ئێزیدی لە عەشیرەتی دوملیه بۆ تەبرێز
١١٣٣ز	هێرشی عماد الدین زەنکی
١٠٨٥ز	هێرشی پیر بەدر موسی
١١١٩ز	هێرشی سوڵتان سنجر سەلجوقی
١١٥٨ز	هێرشی طاهر دۆستکی
١٢٠٥ ز	چەندین ڕووداو و هێرشی جۆراو جۆر دژ بە کوردانی ئێزیدی ئەنجامدران
١٢١٨ز	هێرشی (ئەتابکە)ی موسڵ
١٢١٥ز	هێرشی تاج الدین دز
١٢٢٥ز	هێرشی قوباد سەلجوقی بۆ سەر شێخان.
١٢٣٠ز	هێرشی مەغۆلەکان
١٢٣٣ز	هێرشی سولتانی حسن سیف الدین، میری ئامێدی.
١٢٣٥ز،بەدواوە	هێرش دژی میرنشینە ئێزیدیەکان لە کلس و ماراش وحما وملتایا.
١٢٣٧ز	هێرشی بدر الدین لولو بۆ سەر شنگال
١٢٤٦ز	هێرشێکی تری بدر الدین لولو
١٢٥٤ز	هەڵدانەوە وسوتاندنی مەرقەدی شێخ عادێ و پەرستگەی لالش لە لایەن بدرالدین لولو فەرمانڕەوای موسڵ و لە داردانی سەدان کەس و کوشتن و سەربڕینی سەدانی تر و بەدیل گرتنی هەزاران کوردی تری ئێزیدی.
١٢٥٩ز	هێرشی تەتار (هۆلاکۆ)
١٢٦١ز	هێرشی هێزی شام بە سەرکردایەتی شمس الدین برلی
١٢٧٠ ز	هێرشی سلیمان ناصر مەروانی (دیاربکر)
١٢٨٦ز	هێرشی (الجلائریین) لە سەردەمی ئارغون خان مەغولی، کوشتن و لە ناوبردنی چەندین منداڵ و ئافرەت و هاوڵاتی ئێزیدی
١٢٨٩ز	هێرشی ئارغون بۆ سەر ئێزیدیەکان و مەسیحیەکان کوشتنی سەدان هاوڵاتی لە شنگال و پێشخابوور

هێرشەکانی سەدەی چواردەم (١٣٠٠ز- ١٤٠٠ز)

ساڵ	جۆر و شوێن و بکەری تاوانەکە
١٣٦٨ز	هێرش و کوشت و بڕی تەیمورلەنك
١٣٩٤ز	هێرشی تەیمور خان

هێرشەکانی سەدەی پازدەم (١٤٠٠ز -١٥٠٠ز)

ساڵ	جۆر و شوێن و بکەری تاوانەکە
١٤٠٠ز	هێرشی جلال الدین ئەمیر میران شاە کوڕی تەیمورلەنک
١٤٠٩ز	سوتاندنی پەرستگەی لالش (شێخ عادێ)
١٤١٤ز	هێرشی جلال الدین یوسف حلوانی
١٤١٥ز	تێکدانی مەرقەدی شێخ هادی، پەرستگەی لالش و کوشتنی چەندین هاوڵاتی ئێزیدی.
١٤٤٨ز	هێرشی(الجراکسة)ی مسرییەکان دژی میرنشینی کلیسی ئێزیدی بە سەرکردایەتی ظاهر قانصو و چەند عەشیرەتێکی کوردی و کوشتنی میری ئێزیدیەکان (حبیب).
١٤٥١ز	هێرشی کۆچپێکردنی ئێزیدیەکان بۆ ناوچەی گەرمیان
١٤٦٤ز	هێرشی ئاوزون حسن قرە بولوك کوشتنی ژمارەیەکی زۆر لە کوردانی ئێزیدی و قڕکردنی گوندێک بە تەواوی.

هێرشەکانی سەدەی شازدەم (١٥٠٠ ز- ١٦٠٠ز)

ساڵ	جۆر و شوێن و بکەری تاوانەکە
١٥٠٠ز	هێرشی ئیبراهیم خان والی ئازەربایجان، لە ناوبردنی زیاتر لە ١٥٠٠ ئێزیدی و چۆڵکردنی چەندین گوندی ئێزیدی نشین.
١٥٠٠ز	هێرشی میر ئەردەلان دژ بە هێزەکانی حسێن بەگی داسنی.
١٥٠٧ز	هێرشی ئیسماعیلی سەفەوی.
١٥٠٨ز	بریاك بیك مەغولی و خاپورکردنی چەندین گوند و

	ناوچە و هاوڵاتی
١٥١٦ز	هێرشی قزلباش (سەفەویەکان)
١٥١٦ز- ١٥١٧ز	هێرشی عوسمانیەکان بۆ سەر میرنشینی کلس.
١٥٣٤ز	هێرشی حسن کوڕی سیف الدین میری ئامێدی
١٥٧٠ز	هێرشی سولتانی عوسمانی سلیمان خانی قانونی
١٥٨٥ز	هێرشی (علی سیدو بەگ) میری بۆتان
١٥٨٧ز	هێرشێکی تر بۆ سەر شنگال
١٥٨٧ ز	بە زۆر بەشداریکردنی خەڵکی شنگاڵ بۆ سەر سەفەوییەکان.
١٥٩٣ز	هێرشی تیرەی (شاهین وشریك)، بۆ سەر شنگال

هێرشەکانی سەدەی حەڤدەم(١٦٠٠ ز – ١٧٠٠ ز)

ساڵ	**جۆر و شوێن و بکەری تاوانەکە**
١٦٠٧ز	هێرشی موراد پاشا
١٦٠٧ز	هێرشی نضوح پاشا سەرکردەی عوسمانی و کوشتن و سەربڕینی ژمارەیەکی زۆر لە خەڵک
١٦٢٤ز	هێرشی قارجی قای خان کوشتن و لە ناوبردن و رفاندنی هەزاران کەس
١٦٣٦ز	هێرشی ئەحمەد خانی سەفەوی
١٦٣٨ز	هێرشی ئەحمد پاشا والی دیار بەکر ، پەلاماردانی شنگال و کوشتنی زیاتر لە ١٣٠٠٠ و بەدیلگرتنی نزیکەی ١٢٠٠ کەس
١٦٤٠ز	هێرشی مەلیك ئەحمەد پاشا بۆ سەر شنگال و گەمارۆدانی چیای شنگال و کوشتنی نزیکەی دە هەزار کەس و بەدیلگرتنی چەندین کەسی تر
١٦٥٠ ز	جوداکردن و لە سێدارەدانی میرزا بەگی داسنی
١٦٥٠ز -١٦٥١ز	هێرشی مەلیك ئەحمەد پاشا (الصدر الأعظم)
١٦٥٠ز	هێرشی والی (وان) شەمس پاشا
١٦٥٠ بەدواوە	هێرشی شەمس پاشا دژی عەشیرەتەکانی (سیبکا وحەیدری) ئێزیدی و چەند عەشیرەتێکی تر بەردەوام

	بوون.
١٠٦٥ز-١٦٥٥ز	هێرشەکانی والی دیار بەکر مصطفی پاشا
١٦٦٦ز	هێرشی دووەمی مصطفی پاشا
١٦٦٧ ز	هێرشی سێیەمی مصطفی پاشا.
١٦٩٩ز	هێرشی ئەحمەد کوڕی شێخ محەمەد فادلونی.
١٦٧٤ز	هێرشی کابلان پاشا
١٦٠٠ز- ١٧٠٠ز	چەندین هێرشی یەک لە دوای یەک بۆ سەر ئێزیدیەکان لە میرنشینەکانی شام و کلس و طرابلس و حلب و ناوچەکانی تر و هەزاران کوردی ئێزیدی دوو چاری کوشتن و شوێن بزرکردن و بەدیلگرتن و راگواستن و ماڵ وێرانکردن بوونەتەوە...

هێرشەکانی سەدەی هەشدەم (١٧٠١ز- ١٨٠٠ز)

ساڵ	**جۆر و شوێن و بکەری تاوانەکە**
١٧٠٠ ز	هێرشی عمر پاشا و کوشتن و رفاندن و راگواستنی هەزاران کەس
١٧١٥ ز	هێرشی والی بەغدا حسن پاشا
١٧١٨ز	هێرشی دووەمی والی بەغدا حسن پاشا
١٧٢٣ز	هێرشی حسین پاشای جلیلی والی موسڵ
١٧٢٩ز	هێرشەکانی ئەحمەد پاشا والی بەغدا
١٧٣٥ز	شۆرشەکان دژ بە دەسەڵاتی سەفەوی
١٧٤٠ز	هێرشی حسین پاشای میرنشینی جلیلی
١٧٤١ز	جەنگی (خوی) لە نێوان ئێزیدی وقزلباشی
١٧٤٣ز	نادر شا ئەفشاری (تەهماسپ قولی خان) هێرشی کردە سەر ناوچەی شێخان و هەموو ئاواییەکانی ئێزیدیانی لە سەر زێی گەورە لە بەعشیقە و چیای شێخ عادی روخاند و میری ئێزیدیانی بەدیل گرت.
١٧٤٢ز	هێرشی علی تقی خان موکری
١٧٥٢ز	هێرشی والی بەغدا سلیمان پاشا ئەبو لیلی، بە سوپایەك و بە پاڵپشتی هەندێک لە میرە کوردەکان و هۆزە عەرەبەکان بۆ سەر چیای شنگال و دەستیان گرت بە

	سەر دێهاتی ئەو ناوچەیە و کوشتنی زیاتر لە هەزار کوردی ئێزیدی.
١٧٦١ز	هێرشی مصطفی پاشا
١٧٦٢ز	هێرشی مەلیك هرقلی یازدەم
١٧٦٧ز	هێرشی والی موسڵ ئەمین پاشا
١٧٧٠ز	هەڵمەتی کۆچپێکردنی عەشیرەتی (سیبکا) لە ناوچەی (سرحد) بۆ ئەرمینیا.
١٧٧٠ز	دەستگرتن بە سەر میری شێخان بداغ بیک
١٧٧٤ز	هێرشی دووەمی ئەمین پاشا
١٧٧٩ز	هێرشی برای ئەمین پاشای والی موسڵ دژی شنگال
١٧٧٣ ز- ١٧٧٩ز	هێرشی والی موسڵ سلیمان پاشا جلیلی
١٧٧٩ز	هێرشی دووەمی والی موسڵ سلیمان پاشا جلیلی
١٧٧٩ز	هێرشی عبدالباقی جلیلی.
١٧٨٦ز	هێرشێکی تری والی موسڵ عبدالباقي پاشا جلیلی
١٧٨٦ز	هێرشی علی خان بەگ برای ئیسماعیل پاشا
١٧٩٠ز	هێرشی سولتان ئەحمەد و شەهید بوونی دەرویش عقدی (دەرویش ئاغا).
١٧٩٠ز	هێرشی ئەمیر طی محمد کوڕی حسن
١٧٩١ز	هێرشی والی بەغدا سلیمان پاشای گەورە ئەوەندە دڵرەقانە بوو تەنانەت یەک ئێزیدی لەو دیوی چیا نەهێشت.
١٧٩١ز	کوشتنی جولو بەگ
١٧٩٢ز	هێرشی محمد پاشا جلیلی بۆ سەر خەڵکی شنگال.
١٧٩٣ز	هێرشی دووەمی والی موسڵ محمد پاشا جلیلی
١٧٩٣ز	هێرشی امیر طي فارس کوڕی محمد بۆ سەر خەڵکی شنگال.
١٧٩٤ز	هێرشی دووەمی والی بەغدا سلیمان پاشای گەورە.
١٧٩٤ ز	هێرشی علی دنادی و خەڵکی شنگال
١٧٩٥ز	هێرشی سێیەمی والی بەغدا سلیمان پاشای گەورە.
١٧٩٨ز	هێرشی یەکێک لە یارمەتیدەری دادوەری بەغدا عبدالعزیز شاوی.

هێرشەکانی سەدەی نوزدەهەم (١٨٠١ ز- ١٩٠٠ ز)

ساڵ	جۆر و شوێن و بکەری تاوانەکە
١٨٠٠ز	هێرشی قوباد بەگ و کوشتنی ئێزیدی لە شێخان
١٨٠٠ز	هێرشی والی محمد پاشا جلیلی.
١٨٠٠ز	کوشتنی میری ئێزیدیەکان حەسەن بەگ.
١٨٠٠ز	کۆچرەوی ئێزیدیەکان لە رودوفان
١٨٠٠ز	هێرشی تەیمور پاشای مللی بۆ سەر شنگال.
١٨٠٢ز	والی بەغدا علی پاشا، هێرشی کردە سەر شنگال و ژمارەیەکی لە رادەبەدەری لێکوشتن.
١٨٠٢ز	هێرشی عەشیرەتی الالکوشی بۆ سەر گوندی کابارە.
١٨٠٣ز	هێرشی پیر رجب زێباری
١٨٠٤ز	هێرشی وەزیر علی پاشا
١٨٠٥ز	هێرشی قوباد بەگ
١٨٠٧ز	هێرشی والی موسڵ نعمان پاشا.
١٨٠٨ز	هێرشێکی تری والی موسڵ نعمان پاشا
١٨٠٩ز	هێرشی سلێمان قەتیل بۆ سەر شاری بەلەد و شنگال.
١٨٠٩ ز	هێرشی والی بەغدا سلیمان پاشای بچوک
١٨١١ز	هێرشی بازرکان بۆ سەر چیای شنگال.
١٨١٩ز	هێرشی احمد پاشا جلیلی
١٨٢٥ز	هێرشی بالول بۆ سەر هۆزی حسنیەی(هسنیة) ئێزیدی.
١٨٢٥ز	کۆچی هویریەکان وحسنییەکان بۆ قامشلو
١٨٢٧ز	هێرشی مرتضی پاشا والی (وان) بۆ سەر قەڵای هوشابی و کوشتنی ٤٠٠٠ ئێزیدی.
١٨٢٨ز	هێرش بۆ سەر هۆزی محمودیەکان
١٨٢٨ز-١٨٢٩ز	کۆچپێکردنی ئێزیدیەکان لە مێردین و سێرت
١٨٣٠ ز	هێرشی عوسمانیەکان بۆ سەر گوندی شامیران لە عەنتاب
١٨٣٠ز	هێرشی عوسمانیەکان بۆ سەر ناوچەی دلانا
١٨٣١ ز	هێرشی داود پاشا
١٨٣٢ز	هێرشی میری سۆران محمد پاشای رەواندزی(پاشای

	کـوێرە).بە یەکگرتنـی خـێلە کوردیەکـانی دەوروبەری دڵرەقتـرین و خوێنـاویترین ڕەشـەکوژییان ئەنجامـدا لە سـەر شـنگال و شـێخان و میـری ئێزیـدیان عەلـی بەگ کوژرا، بەمەش تاوانی (شەیتان پەرستیان) خرایە پاڵ و بەم دەسـتەواژەیەی ئێمپراتـۆریەتی عوسـمانی: (کە کوشتنی هەر ئێزیدیەک هەقی بە بەهەشت شادبوون بە موسـڵمانان دەبەخشـێ چـونکە لە دیـدی ئەوان و دەوڵەتدا، ئێزیدی ئاینێکی بێ کتێب بوو، لەو دیو ئـاینی ئیسـلامەوە بـووە). هانـدانی مەلا کوردەکـان بەم دەسـتەواژەیە وەک ئەرکێکـی ئـاینی، ئێزیـدیەکانی شێخان بەرەو موسڵ هەڵاتن، بەڵام کاتەکە بەهار بوو، ئاوی رووباریش زیادی کردبوو و پردەکەش ژێر ئـاو کەوتبوو، خەڵکێکی کەم توانیان خۆیان رزگار بکەن و ئەوانـی تـر کەوتـنە دەست هێزەکـانی میـری سـوران (رەواندوز) و قەسابخانەیەکی ڕەشەکوژی بێ وێنەیان ئەنجامـدا، سـەرەنجام چەنـدین هەزار کـوردی ئێزیـدی کـوژران و ١٠٠٠٠ کەسـیش بەدیـل گیـران کە ژمارەیەکی زۆریـان منداڵ و ئـافرەت بوون، زۆربەی هەرەزۆری پەرسـتگاو زیارەتگـا و مەرقەد و گـۆڕی ئێزیدەکان سوتان و خاپۆر کران
١٨٣٢ز	هێرشـی بـدرخان بەگ بـۆ سـەر ئێزیـدیەکانی شـێخان و شنگال.
١٨٣٣	هێرشی یحیی پاشا جلیلی بۆ سەر شنگال.
١٨٣٤ز	هێرشی رشید پاشا بۆ سـەر کـوردی ئێزیـدی لە جزیـرە بۆتان
١٨٣٧ز	هێرشـی رشـید پاشـا و حـافز پاشـا(محمد پاشـا) بـۆ سـەر شنگال و تاڵان کـردن و لە نـاوبردن و سـوتاندنی (٣٤) گوند.
١٨٣٧ز	رەشید پاشا لە گەڵ کۆمەڵێک کورد هێرشی کردە سـەر ئێزیـدیەکان و هێندەی لـێ سـەربڕین کە خوێن لە سـەر ڕێگا و بان و ئاواییەکان دەرژا.
١٨٣٨ز	هێرشەکانی دژ شێخ میرزا ئەقونسی خالتی (خالدی)

١٨٣٩ز	هێرشێکی تری رشید پاشا بۆ سەر جزیرەی (بۆتان).
١٨٤٠ز	هێرشی میر بدرخانی بۆ سەر گوندی (مزیزاخ).
١٨٤٠ ز	هێرشی والی موسڵ عمر پاشا.
١٨٤٤ز	هێرشی بدرخان بەگ لە (طور العابدین)
١٨٤٤ ز	هێرشی شریف پاشا بۆ سەر شنگال
١٨٤٤ز	هێرشێکی تری حافز پاشا(محمد پاشا) بۆ سەر ئێزیدیەکان.
١٨٤٥ز	کاتێک لە ئەنجام ئەم زەبر و رەنگە پەنایان بۆ ئەشکەوت و چیاکە دەبرد ئاگر لە پوش و پەلاشی چیا و دەرگای بەدەرگای ئەشکەوت بەردەدا و چیای شنگالیان تۆپباران دەکرد کە خەڵکەکە خۆیان تێیدا حەشار دابوو. ئەمە لە زۆربەی هێرشەکان ئەنجام دەدرا.
١٨٤٥ز	هێرشی والی موسڵ محمد پاشا کریدی
١٨٤٥ز	هێرشی محمد شریف پاشا بۆ سەر شنگال .
١٨٤٥	دروستکردنی مزگەوتێک لە لایەن میری بۆتان بەدرخان بەگ لە گوندی (بانجنیان)ی ئێزیدیەکان.
١٨٤٦ز	هێرشی عوسمانیەکان بۆ سەر ئاشووری و ئێزیدیەکان
١٨٤٦ز	هێرشی تەیار پاشا
١٨٤٦ز	هێرشی محمود ئاغا دژی خالتی یەکان
١٨٥٨ز	هێرشی سوپای تورکی بۆ سەر ئێزیدیەکان، (رشکوتیا).
١٨٦٤ز	بزوتنەوەی ئێزدین شێر دژی ئێزیدیەکان.
١٨٧٠ز	تۆمارکردنی زەوی و گوندەکانی ئێزیدی لە سەر ناوی (أغوات)ی موسڵ.
١٨٧٢ز	نیشتەجێکردنی عەرەبی کۆچەر لە شنگال.
١٨٧٧ز	کۆچی دووەمی هۆزی حسنی بۆ ئەرمینیا
١٨٨٢ز	ئازارکێشانی هۆزی سیبکی ئێزیدیەکان (بزسالیة عمر أغا)
١٨٨٥ز	هێرشی سولتان عبد الحمید پاشای دووەم بۆ بەسەربازیکردنی ئێزیدیەکان.
١٨٩١ز	کوشتنی حەوت پیاوماقولی ئێزیدی لە لایەن فریق عمر

	وهبی پاشا، عمر پاشا سەرەتا کوڕی خۆی نارده شنگال و تا داوا لە ئێزیدیەکان بکات موسڵمان ببن و واز لە ئاینی خۆیان بێنن.
١٨٩٢ز	کۆلۆنێل(فریق) عمر پاشا لە سەر داوای سولتانی عوسمانی و بە بیانووی چەند ریفرومێک لە ناوچەی موسڵ، ملکەچبوونیان بە گۆڕینی ئاینیان بە وتەی ئەوان:(لە بت پەرستی بۆ ئیسلامبوون) بەڵام ئێزیدیەکان وەڵامیان دایەوە کە واز ناهێنن لە ئەنجامی ئەم وەڵامەداعمر پاشا هێرشی کردە سەر ئێزیدیەکان و دوای کوشت و کوشتارێکی زۆر ١٥٠٠٠ ئێزیدی بەدیل گرتن و لە نێو دیلەکانیشدا هەندێکیان هەڵاتن و هەندێکیان مردن و هەندێکیان لە ژێر ئەشکەنجەدان بە ناچاری و بە رەواڵەت (شەهادەیان) هێنا چونکە لە نێوان موسڵمانبوون و مردندا سەر پشک کرابوون،٥٠٠ پیاوی تر یان لێ کوژرا و ئافرەت و منداڵە دیلەکانیش هەندێکیان ناچار موسڵمان بوون و پێنج فەرزی نوێژیان جێ بە جێ دەکرد و بۆ منداڵەکانیش مەلای تایبەتیان هێنا و فێری بیرو باوەڕ و بنەماکانی ئیسلام و نوێژ دەکران، مەزارگاکانی بەعشیقە و بەحزانی روخێنران.
١٨٩٢ز	دوور خستنەوەی میری ئێزیدیەکان علی بەگ بۆ سیواس.

سەدەی بیستەم (١٩٠٠ ز – ٢٠٠٠ ز)

سالْ	جۆر و شوێن و بکەری تاوانەکە
١٩٠٦ز	کردنی پەرستگەی لالش بە قوتابخانەیەکی ئیسلامی.
١٩٠٩ز	هێرش بۆ سەر گوندی باسای خالتی ئێزیدی
١٩١٤ز	کۆچی ئێزیدیەکان لە سرحد بۆ چیای کزی.
١٩١٦ز- ١٩١٧ز	راگواستنی تیرەی (زوقرایا)ی ئێزیدی
١٩١٦ز- ١٩١٨ز	کەمال ئەتاتورك و هەڵگیرساندنی دووبەرەکی لە نێوان کوردەکان.

١٩١٧ز	هێرشی ئیبراهیم پاشا بۆ سەر ئێزدیەکان لە چیای شنگال و ١٣٠ کوردی ئیزیدی کوژران و زیانی گەورەی ماددی بەر خەڵکەکە کەوت.
١٩١٨ز	دوا هێرشی عوسمانیەکان بۆ سەر شنگال
١٩٢٥ز	هێرشی ئینگلیزەکان دژی داود داود
١٩٣٤ز	هەڵوەشاندنەوەی سەنەد و تاپۆی زەوییە کشتوکاڵیەکانی کوردانی موسڵمان و ئێزیدی.
١٩٣٥ز	هێرشی لیوا حسین فوزی پاشا.
١٩٣٨ز	گواستنەوەی بەشێک لە ئێزیدیەکان بۆ مەزهەبی (العلي اللاهية).
١٩٦١ز	سوپای عێراق بە تۆپ و فڕۆکە جەنگیەکان و هێزی پیادە گوند و شارۆچکەکانی (کەلەبەردێ، شاریا، شێخ خدرێ، گرێ پان) یان خاپور و سوتماک کرد کە دەکەونە ناوچەی قائیدیا لە سەر ناحیەی فایدە.
١٩٦٣ز	دەوڵەتی عێراق لە بەعەرەبکردنی ئێزیدیەکان نوسینگەی ئەمەوی (مكتب الاموي) بۆ بایەزیدی برای معاویە کردەوە بە مەبەستی بە عەرەبەکردنی کوردە ئێزیدیەکان.
١٩٦٥ز	لە دریژەی پرۆژەی بەعەرەبکردندا رژێمی حکومەتی عێراق (٤٠٠) نیشینگە (مستوطنات)ی بۆ عەرەبەکان لە نێوان شنگال و حەزەردا دروست کرد.
١٩٧٤ز	دوای ئەوەی حزبی بەعسی عێراقی دەسەڵاتی گرتە دەست، دەستیان بە راگواستنی کوردە ئێزیدیەکان کرد و ناوچە و گوندەکانی (کەندالێ خەلەف عیلکو رۆژئاڤا، کەندالێ خەلەف عیلکو ڕۆژ هەلات، نەواڵا حەیالێ، کا خورتی ڕۆژئاڤا، گرکێ حمو شڤان، دێدەڤانا کەندوورا، تل عاجوز، کەندالێ قرکێ، گازا هارو، کەپۆکولیکا، کلیکا رەشۆ، کەندالێ کتا، کەندالێ شەڤوک، کەندالێ حەبسا، نەواڵا شەلەش، گرکێ زیر و ... دەیان گوند و ناوچەی تر.
١٩٧٤ز	چەندین گوندی ئێزیدی خاپور و وێران و سوتماک کران بە هۆی بۆردومان و تۆپ باران کردنەوە بە

	تایبەت ناوچەی قائیدیا.
١٩٧٥ ز	لە قەزای شنگال ١٥٦ گوند لە هەرسێ ناحیەی (ناوەند و شیمال و قەیرەوان) ڕاگوێزران و دواتر لە (١١) ئۆردوگای نوێدا نیشتەجێ کرانەوە، هەموو گوندەکانیشیان بە عەرەب کران. لە لایەن حکومەتی عێراقەوە، ئۆردووگاکان بریتی بوون لە: (التأمیم، حطین، القادسیة، الیرموك، الاندلس، العروبة، الولید، البعث، القحطانیة، العدنانیة، الجزیرة).
١٩٧٥ ز	لە قەزای شێخان ١٠٢ گوند راگوێزران لە لایەن حکومەتی عێراقی، (٤٧) گوند لە ناحیەی ناوەند و (٤٠) گوند لە ناحیەی ئەترۆش و (١٥) گوند لە ناحیەی مریبا، کە ژمارەیەکی زۆریان گوندی ئێزیدی نشین بوون.
١٩٧٥ز	٣٩ گوندی ناحیەی زومار راگوێزران و چەند گوندی ئێزیدیشی گرتەوە.
١٩٧٥ز	رژێمی عێراق (٣٨)گوندی لە دەڤەری شێخان بەعەرەب کرد و زەوی و زاری ئەو گوندنشینانەی بە سەر خێزانە عەرەبەکانی عەشیرەتی (الحدید و لهیب) دا، دابەش کرد.
١٩٧٥ز	شەش گەرەک لە ناو شنگال خاپورکران بریتی بوون لە گەرەکەکانی (بۆرج، کەلا،بەرسێ، بەر بەرۆژ، کۆڕاستی، سەرا)
١٩٧٥ز	هەر لە درێژەی پرۆژەی بەعەرەبکردندا حکومەتی عێراق دەستیکرد بە گۆڕینی ناوی چەندین شار و شارۆچکە و قەزا و ناوچە، لە دەوروبەری شنگالیش چەندین گوند ناوەکانیان گۆڕا بۆ نموونە، (گوهبەل، گۆڕا بۆ؛ الاندلس)، (زۆراڤا، گۆڕا بۆ؛ العروبة)، (دووگۆر، گۆڕا بۆ؛ حطین)، (خانە سۆر، گۆڕا بۆ؛ التأمیم)، (دهۆلا، گۆڕا بۆ؛ القادسیة)، (گرزەرک، گۆڕا بۆ؛ عدنانیة)... هتد. (حسنی خانوکا، گۆڕا بۆ؛ الولید)، (بۆرک، گۆڕا بۆ؛ الیرموک)، (تەل قەسەب ، گۆڕا بۆ؛ البعث)، (سیبا شێخ خدر، گۆڕا بۆ؛

	الجزيرة).
١٩٧٥ز	رژێمی بەعسی عێراقی هەر بە پێی بەرنامەکانی چەند گونـدێکی ئیزیـدی خسـتە سـەر نـاحیەی قەیـرەوان خەڵـکەکەی راپێچـی قەزای بەعـاج کـرد و کۆمەڵگـای عدنانیە کـرا بە قەزای بەعـاج، بەم شـێوەیە بە تەواوی نەخشەی جۆگرافیای قەزای شنگالی گـۆڕی و لکانـدنی بە کۆمەڵگای (الجزيرة القحطانية).
١٩٧٦ز	بە پێـی ئەزمـونی نەخشـە و بەرنامەکانیـان لە نـاوچەی (دنان)ی ئێزیدیەکان سەر بە قەزای سمێل کە دەکەوێتە باشـووری ئەم قەزایە تـا دەگـاتە بەنـداوی موسـڵ، کە بریتین لە گوندەکانی (مام شڤانن، چەم بەرەکات، قەسر ئێزدین، گورپە، سورکا، ڕێبـی، کەبەر تـوو، خێرئاڤا) بە بیـــانووی دەکەونە ژێـــر بەنـــداوی موســـڵەوە راگوێزران.
١٩٧٧ز	هەر لە درێــژەی پــلان و بەرنامەکانیــدا حکــومەتی عێراق لە سەرژمێری ساڵی ١٩٧٧ ئێزیدی و شـەبەک و ئاشــووری بە عەرەب نــاونووس و تۆمــار کــردن، یەکێـک لە مەبەسـتە سـەرەکییەکانیش لەم سـەرژمێریە ئەوەبوو کە دەربخات کە ژمارە و ڕێژەی دانیشتووانی عەرەب لەم ناوچە کوردستانیانەدا زۆرترە.
١٩٨٧	لە قەزای شێخان (٣٤) گوند ڕاگوێزران، (٢٦) گوند لە نـاحیەی ئەتـرۆش و ئەوانـی تـر لە بـاعەدرێ ، لە لایەن حکومەتی بەعسی عێراقەوە.
١٩٨٧ز	بە پێی بڕیاری (١٦٠)ی ١٩٨٧/٣/٢٩ سەدام حوسین هەمـان دەسـەڵاتی خـۆی لە کوردستان بەخشیە عەلـی حەسەن مەجید بۆ سوتماکردن و جینۆسـایدی خەڵـک و خـاکی کـورد و کوردسـتان، لە هەمـان سـاڵ بڕیـاری ڕاگواستنی دەیان گوندی سەربە ناحیەی فایدە و قەزای سـمێل دەرکـرد بە شـۆفڵ خـانو و گونـدەکانیان خـاپور کــران، خەڵکــی گونــدەکانی (فایــدە) یــان لە ســریە جاشەکانی (ابی فراس حمدانی) دا جێگیر کرد، خەڵکی گونــدەکانی ســمێل یــان لە ئۆردووگاکــانی نزیــک

کۆمەڵگـــای خـــانکێ دا نیشـــتەجێکرد، لە کاســـێتێکی تۆماری دەنگیدا عەلی حەسەن مەجید وتبووی: (ئێمە دەبـــێ ناوچەکەتـــان بکەیـــنە عەرەب و عەرەبـــی راستەقینە، نەک ئێزیدی...)	
خەڵکـــی گونـــدەکانی (شـــێخکا، کەرســـانا، تەفتیـــا، خـــۆرزاو) لە دەشـــتی باشـــووری (قـــرش) یـــان لە ئۆردووگـــای شـــێخەکاندا نیشـــتەجێکردن. ســـەراپا گوندەکانی تری سەربەقەزای قرش سوتماک کران و گوندەکانی(ئێسیا، بۆزا، جەراحیە، نسێری)ێش.	١٩٨٧ز
١٩٠ گوند لە شێخان خاپوورکران لە لایەن حکومەتی بەعسی عێراقەوە.	١٩٨٨
لە پرۆســـەی ئەنفالـــدا و لە دوا ئەنفـــالی بادینـــان ژمارەیەکی زۆری کوردی ئێزیدیش لە لایەن دەوڵەتـی عێـراق و دارو دەسـتەکەی ئەنفـالکران کە ژمارەیـان زیـاتر لە (٣٠٠) هـاولاتی کـوردی ئێزیـدیە بە ژن و منـــداڵ و پیـــاو و پیـــر و پەکـــکەوتەوە، لە گۆڕەبەکومەڵـەکانی بیابانەکـانی باشـووری عێـراق زیندەبەچاڵ کراون و کومەڵکوژکراون.	١٩٨٨
بە هەزاران کەس لە خێـزانە ئێزیـدیەکان لە ترسـی دڕندەیی دەسەڵاتی بەعس و دەوڵەتـی عێراق روویـان لە چیا و ئەشکەوتەکان و وڵاتی تورکیا کرد.	١٩٨٨
دوای لێبوردنێکی گشتی لە ٦ ی ئەیلولی هەمان ساڵ لە لایەن سەدام حوسێن و دەوڵەتی عێراقەوە، زۆربەی خەڵکەکە گەڕانەوە و لە قەڵای نزارکێ زیندانی کران و ئێزیـدیەکان لە کـوردە موسـڵمانەکان جیـا کـران و ئەوان لە قاتی سەرەوەی قەڵاکە زیندانی کران، لەوێش دووچـاری دەیـان دەردەسـەری و ئەشـکەنجەدان و برسیەتی بوون.	١٩٨٨
هەر دوای ئەم لێبـوردنە گشـتیەوە لە لایەن سـەدام حوسـین و دەوڵەتـی عێـراق ئەوانەی قەڵای نزارکـێ راگوێزران بۆ ئۆردوگای جێژنیکان.	١٩٨٨
بە پێـی ئامـاری لیـژنەی مـافی مرۆڤـی پەرلەمـانی	١٩٩٦ بەدواوە

	کوردستان، لە قەزای شنگال و شێخان (٦٩) خێزان کە ژمارەیان ٣٨٦ کەس بووە بە بیانووی جۆراو جۆر لە شوێن و ناوچە و گوندەکانیان دەرکراون.

سەدەی بیست و یەکەم (٢٠٠٠ ز – ٣٠٠٠ ز)

٢٠٠١	دەوڵەتی عێراق و بەعسیەکان (٤) هەزار پارچە زەوییان بە سەر عەشیرەتەکانی (شمر، فداعة، التیوت، الحفافیة) دابەشکرد و لە هەمان کاتدا دابەشکردنی زەوییان بە سەر کوردە ئێزیدیەکاندا قەدەغە کرد.
٢٠٠٧	بە هۆی تەقینەوەی دوو ئۆتۆمبێلی بۆمبرێژکراوەوە لە لایەن تیرۆرستانەوە لە هەردوو کۆمەڵگای (سیبا شێخ خدر و گر عوزێر) زیاتر لە ٤٠٠ قوربانی لێکەوتەوە.
٢٠١٤	لە ئابی ساڵی ٢٠١٤ لە لایەن چەکدارانی تیرۆرستی دەوڵەتی ئیسلامی لە عیراق و شام (داعش) دەستدرێژیکرا سەرخاك و شەرەف و کەرامەتی بەشێك هاولاتیانی کوردستان و شنگال و دەوروبەری و ناوچە ئێزیدی نشێنەکان، بە پێی ئامارە نافەرمیەکان زیاتر لە ٦٠٠٠ کوردی ئێزیدی دەستگیرکران و رفێندران و بێ سەروشوێنکران و ژمارەیەکی زۆری پیاوەکان زیندەبەچالکران و خرانە گۆڕی بەکۆمەڵەوە، هەروەها هەزاران کچ و ئافرەت کڕین و فرۆشتنیان پێوەکراو دەستدرێژی سێکسیکیان کرایە سەر و بە سەدان هەزار کەس لە لایەن چەکدارانی داعشەوە ئاوارە و دەربەدەرکران و تەواوی خانوو رەز و باغ و بێستان و مەروماڵاتی هاوڵاتیان لە نێوبران و خانووەکانیان تەقێندرانەوە و خاپوورکران و دەیان نەهامەتی و دەردردەسەری تر... تاوان و درندەیی داعش لە لاپەرەکانی داهاتووی ئەم کتێبەدا دەخوێنەوە.

بەشی سێیەم
تراژیدیای ئێزیدییەکان

تراژیدیای ئێزیدییەکان

تراژیدیای (١)

جینۆسایدی گوندی حەردان
چواررریانی مردن وەک سێ گۆشەی بەرمۆدا[١]

گونــدی حــەردان ئەکەوێتــە ڕۆژهــەڵاتی ناحیــەی شــیمال بە دووری (٣٠) کیلۆمەتر، ڕۆژهەڵاتی زۆرافا بە دووری (٧)کیلۆمەتر، لـە نێوان گوندەکـە و چواررریانەکە لە شـەقامە گشتیەکە گوندێک هەیـە بـە نـاوی گونـدی (گرشـەبك؛ دانیشـتوانەکەی عـەرەبی سـونە و ئێزیـدین)، ژمـارەی خێزانــەکانی گونــدی حـەردان (٣١٣) خێـزانن بـە پێـی کۆبـۆنی خـۆراک دانیشـتوانەکەی (٢٩٠٤) کەسـن، ئەمە بە گـوتەی بریکـاری دابەشـکردنی خـۆراکی گونـدەکە "درویش شمو علی".
خـەڵکی گونـدی حـەردان لـە نێـوان مـردن و بەدبەختیدان، بـە گێڕانـەوەی ئـەم چیرۆکە لە لایەن شایەتحاڵەکانی خەڵکی چواررریانی حـەردان دڵ ئەهـەژێنێ و فرمێسک بە چاوان ئەرژێنێ، چواررریانی مـردن وەک سـێ گۆشـەی بـەرمۆدا، لــە قورســترین و زەحمــەتترین بــاردان بــۆ بەرەنگاربوونــەوەی مەرگ و وێرانکاری.
"دخیل مراد خدیده هسکانی" لە دایکبووی (١٩٨٦) خـەڵکی گونـدی حەردانـە وتـی:"بیستمان کە ڕووبەڕوو بوونەوە هەیە لە باشووری ناوەندی قەزاکە، پیاو مـاقوڵان جـەختیان کـردەوە، کـە کـەس لـە گونـد هەڵنـەیات و گوندەکـەیان جـێ نـەهێڵن بـۆ تیرۆرسـتان"، لـە ٣/ ٨ کـاتژمێر (١٢)ی نیـوەڕۆ، دوو سـەیارەی داعش هاتن، جەختیانکردەوە و وتیان:" ئێمە شۆڕشـگێڕین و ترسـتان لـە سـەر نییـە"، بارەگـای ناوچـەی پـارتی دیمـوکراتی کوردسـتانیان پشـکنی، لـە گونـد ئەسووڕانەوە و بە بڵندگۆی دەنگی، ئایەتەکانی قورئانیان لێدەدا و دەنگەکـەیان بــەرز ئــەکردەوە، لــە گــەڵ گــەنجان وێنــەیان ئــەگرت، عــەرەبی ناوچەکــە پەیوەندییان بە گوندەکەوە کرد و جەختیان کردەوە کە ترسیان لە سەر نییە و لە سەر بەرپرسیارێتی ئێمەن، هەموو ئەوانە گەڕانەوە کە بەرەو چیا ڕۆشتبوون، دوای ئەوەی دڵنیا کرانەوە لە گوندەکەیان، لە سەر داوای خەڵکەکە لە کاتژمێر

١- ئا: داود مراد ختاری، وەرگێرانی (ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی).

(١)ی نیوەرۆ مۆلیدەی گوندەکەیان خستەکار، هەموویان دڵنیا بوونەوە و خەوتن کە راهاتبوون لە سەر خەوی نیوەڕۆ، لە کاتژمێر چوار سێ کەسایەتی عەرەبی ناوچەکە هاتن بۆ لای "قولو قاسم الیاس" کە مامی موختارە، وتیان:"ئێمە ترسمان لێتان هەیە، ئەمانە داوای گۆڕینی ئاینتان ئەکەن یان ئەتانکوژن، بۆیە ئاگادارتان ئەکەینەوە کە وریابن".

"لە کاتژمێر چوار و نیو هەواڵی ئەوە بڵاو بووەوە کە ژنەکان ئەبەن و پیاوەکان ئەکوژن، بە ئۆتۆمبێلی پیکابی تەک مۆدێل ١٩٨٥ دەرچووم و (٣٥) کەس لە گەڵم سەرکەوتن، پێش وەخت تانکی ئۆتۆمبێلم بە بانزینی سوری فولکردبوو، نەمتوانی زیاتر لە (٤٠)کم لە کاتژمێرێکدا لێخورم، بەرەو مەزاری "شەرفەدین" چووین، ئەوانەی کە بەرەو دهۆک چوون دەستیان بەسەرا گیرا لە سەیتەرەی سنوونێ و بۆ سەربازگەی خانە سوور گواسترانەوە، ئەوانەی کە لە دوامانەوە مانەوە نزیکەی (٢٠) ئۆتۆمبێل بوون لە کاتژمێر پێنجی ئێوارە لە لایەن (١١) ئۆتۆمبێلی داعشەوە دەستیان بەسەرا گیرا، لە چوارریانی حەردان ژنان و پیاوانیان لە یەک جیا کردەوە ، ژنانیان بەرەو شوێنێکی نادیار برد".

"مەشعەل سلیمان مراد" لە دایکبووی ساڵی(١٩٦١)، یەکێ بوو لە پیاو ماقوڵانی گوندی حەردان، بۆی گێڕامەوە و وتی:"لە کاتژمێر (١٠)ی بەیانی ڕۆژی ٣/ ٨، بەرگریکاران هەبوو لە چوارریانی حەردان و سەیتەرەی حەردان و چوارریانی کۆلا، لە کاتژمێر (١١)ی پێش نیوەڕۆ زانیمان کە هیچ پاسەوانێک نییە لە ناوچەکە، لە کاتژمێر (١٢)ی نیوەڕۆ، عەرەبەکانی گر شەبك پێیان راگەیاندین کە داعشەکان ئێستا لە گوندەکەیانن و هیچ مەکەن و تەنها ئاگاداربن، دوای نیو کاتژمێرگەیشتنە گوندەکە، خەڵکەکەیان دڵنیا کردەوە کە ئەوان عێراقین و ترسیان لە سەر نییە، لە کاتژمێر (٤)ی پاش نیوەڕۆ کوڕەکەم پێی راگەیاندم کە خەڵکەکە هەڵدێن، لەو کاتە دوو عەرەب هاتن و ترسی خۆیانیان پیشانماندا لەم تووندڕەوانە، بە خوشکەکانم (خلات و برجس)م وت کە خۆیان ئامادە بکەن بۆ ڕۆیشتن، سەر تراکتۆر و پیکاب کەوتین لە گەڵ هەندێ لە خزمەکان، لەو بڕوایە بووم کە من کۆتا کەسم، لە نیوەی ڕێگاکە لە گرشەبك وتیان کە ڕێگاکە داخراوە، ئەو خێزانانەی پێش ئێمە ڕۆشتبوون دەستیان بە سەرا گیرابوو، دووبارە گەڕاینەوە بۆ گوندەکە نزیکەی (٢٠) خێزان بووین، هیچ ڕێگایەکیتر نەبوو بۆ دەرچوون بە هۆی بوونی ساتری خۆڵ لە دەوری گوندەکە".

"کمال سلیمان" وتی:" لەم ساتەدا کوڕی مامم (صلاح خلات سلیمان) پێی ڕاگەیاندم، دووپاتی کردەوە کە ریزمان ئەکەن و ڕاستەوخۆ رەمیمان ئەکەن و تکای کرد ڕێگا چارەیەک بدۆزینەوە، بە مام "مشعەل"م وت بە زووترین کات ڕێگا چارەیەکمان بۆ بدۆزێتەوە"، "سلو خلیل کوڕی مامی" د.کمال"، وتی:" ئێمە لە مەترسیداین... تکایە... تکایە.... ڕێگا چارەیەک، ئەوان لە حاڵەتی شپرزەییدا بوون، من لەو کاتەی قسەم لە گەڵیا ئەکرد ڕەمییەکی چڕم بیست، خەڵکی گوندی گرمز بەرامبەر چوارریانەکە بوون وتیان هەموویان ڕەمی کران".

"ئەرکان قاسم"، لە دایکبووی ساڵی(١٩٨٦) دانیشتووی گوندی گرمز وتی:" ئێمە دەمانبینین و ئەوان نزیکمان بوون، کرانە سێ بەشەوە و کوشتیانن، بەشی یەکەم تەرمەکانیان سوتاند و ناشتیانن، بەشی دووەم بە تەنیشت بەشی یەکەم کوشتیانن، و بەشی سێیەمیش لە پشت ساترەکە لە نزیک چوارریانەکە کوشتیانن و هەموو تەرمەکانیشیان بە شۆفڵ ناشت، خێزان و منداڵەکانیان گواستەوە بۆ تەلەعفەر، بۆ چەند ڕۆژێ بە توندی رووبەڕوویان بووینەوە، دوای ڕۆیشتنمان لە گوندی گرمز داعش بە تەواوی سوتاندیان".

"مشعل سلیمان" بە گریانەوە درێژە بە قسەکانی ئەدات:" دوای ئەوەی هەواڵی رزگاربوونیانم بیست، لەم کاتەدا هەندێ عەرەب ئەهاتن بەرەو گوند بۆ پاراستنی سامانی هەندێ لە کریفەکانیان، مەسەلەکەم پێ وتن، داوام لە (ئەحمەد حسین مەحمود) کرد بڕوا بۆ چوارریانەکە و تکا لە چەکداران بکا کارێکی دوژمنانە نەکا لە گەڵ ئەم بێ تاوانانە، دوای زیاتر لە (١٠) خولەک گەڕایەوە و بە دەم و چاویا دڵتەنگییەکی زۆرم بینی، وتی زیاتر لە پەنجا پیاو لە مەترسییەکی تەواو دان، نەمتوانی نزیک ببمەوە و هیچ حیسابیان بۆ نەکردم و لە دوورەوە قاویان دام، دوای کاتژمێر پێنج و نیو داعشەکان گەڕانەوە بۆ گوند هەموو گەنجەکانیان کۆ کردەوە کە لە گوندەکە مابوون و بردیانن، ویستیان هەموومان بکوژن، لێرە کەسێکیان کە خەڵکی تەلەعفەر بوو داوای لێیان کرد کە مۆڵەتمان بدەنێ، لە گوندەکە مانەوە هەتا کاتژمێر (٧)، چەکەکانمانیان کۆ کردەوە، سێ ڕۆژ مۆڵەتیان پێ داین کە ئەبێ یان ببینە موسڵمان یان ئەمانکوژن، لە کاتژمێر حەوت و نیو دەرچووین بۆ گوندی گر شەبك و چووینە ناویانەوە، بیست ئۆتۆمبێل بووین، ئینجا چووینە گوندی خرانە هویریە و ئەوانیش لە حاڵەتی هەڵهاتن بوون لە گوندەکە، ئینجا بۆ زۆراڤا، بە بێ رووناکی ئەچووین، ئۆتۆمبێلێکمان تێکچوو بە جێمان هێشت،

دانەیەکیتر بانزینی لێ ئەچوو ئەویشمان جێ هێشت، ئینجا بەرەو گوندی شورکا چووین، هەتا گەشتینە مەزاری شەرفەدین".
"باسم قاسم حیدر" لە دایکبووی ساڵی ١٩٩٧ خەڵکی گوندی حەردان کە لە دوای ڕفاندنی ڕزگاری ببوو، وتی:" داعشەکان لە کاتژمێر (١١) هاتن و هەموو خەڵکەکەیان لە ناوەندی گوندەکە کۆکردەوە و جەختیان کردەوە کە ترسمان نەبێت، لە کاتژمێر (٢)ی دوای نیوەڕۆ، داوایان لێ کردین کە وێنەیان لە گەڵ بگرین، لە کاتژمێر (٣) لە نزیک چوارریانی حەردان بووین کە ئەکەوێتە (٤)کیلۆمەتر لە باشووری گوندەکە، هەستمان بە ترسناکی بارودۆخەکە کرد، پەیوەندیمان بە گوندی (خدر امین)کرد کە تورکمانی سونە بوون لە (١٥ ماڵ) پێکهاتبوون، لایەنگری داعش بوون، خەڵکەکەی بە کوردی و تورکمانی قسەیان ئەکرد، بە باوکمیان ڕاگەیاند کە پێویستە ڕا بکەن، لە بەر ئەوەی کەوتینە دەستیان، ئینجا گەڕاینەوە بۆ گوندی حەردان، باوکم وتی پێویستە بڕۆین بۆ لای (کریفی خوێن) لە گوندی(خدر أمین - حەردانی بچوک) لێرەدا ئەتوانین بەرەو چیا بڕۆین لە تاریکی شەودا، پێیانم ڕاگەیاند و وتیان بە پەلە وەرن، براکەم "محسن" لە باوەشی کریف سونەت کرابوو، پێیانی وت کریفییەکان ئێمە وا دێین، چووینە لایان و چایەکمان لایان خواردەوە، من و براکەم لە دەرەوەی ژورەکە بووین بینیمان ئۆتۆمبێلەکان هاتن بە لایتەکانیانەوە و کاتژمێر (٨)ی ئێوارە بوو، کریفەکەمان "شاکر عفدو عبدالرحمن" وتی رازی نابم کەس لە ژوورەوە دەرچێ و براکەشم "محسن"نزیکی ژورەکە بوو، ویستی بزانێت مەسەلە چییە دەستی گرت و کردیە ژوورەوە، ئیتر منیش هەڵهاتم خۆم شاردەوە لە دەرەوە لە لای دەواجنی مریشك بەرامبەر ماڵیان بۆ ماوەی سێ کاتژمێر، بیستم دایکیان هاواری بە سەریانا کرد، کوڕەکەی وەڵامی دایەوە و وتی: ناتوانم بتانشارمەوە، دەوڵەتی ئیسلامی دێت و ئەتانبا، دوای نیو کاتژمێر هێزێکی داعش هات و ماڵەکەیان گەمارۆ دا، منیش سەیرم ئەکرد بینیم خێزانەکەمان و خەڵکەکەیان ئەکردە ئۆتۆمبێلەوە و ژنان و پیاوانیان لە یەک جیا ئەکردەوە، گوێم لێ بوو بە کریفەکەمانیان وت (انشاءالله ئەم نیاز پاکیتانە لە بیر ناکەین بەرامبەر دەوڵەتی ئیسلامی لە بەر ئەوەی ئەم کافرانەتان ڕادەستمان کردووە بۆ سزادانیان)، دواتر دوو ئۆتۆمبێلی گەورەیان هێنا لە جۆری لۆری و سەریانیان خستن، لە نێوخۆیاندا بە تورکمانی قسەیان ئەکرد".
لە پەیوەندییەکدا لە گەڵ شایەتحاڵێک وتی:" لە کاتژمێر (٩)ی شەو ئەم خێزانەم لە چوارریانی حەردان بینی، هەموو پیاوەکانیان سنووردار کردبوو،

ئافرەت و منداڵەکان ئەو شەوە لە سەیتەرەی ئوم شەبابیک مانەوە، دواتر بردیانن بۆ قوتابخانەی تەلەعفەر، بەڵام کەس چارەنووسی پیاوەکانی نەزانی".
"باسم" درێژەی بە قسەکەی دا و وتی:"دوای دوو کاتژمێر، بینیم کە بارودۆخەکە گونجاوە بۆ هەڵهاتن، لەو شوێنەی خۆم لێی شاردبووەوە دەرچووم، بەرەو دۆڵەکە چووم، بە بەرزی و نزمی ناوچەکەم ئەزانی، پێویست بوو کە بە دۆڵەکان بچم و خۆم حەشاردەم، ئینجا بۆ گوندی خەرانی کە ئەکەوێتە (٥) کیلۆمەتری خۆرئاوای حەردان، لە دۆڵەکەوە بەرەو زۆراڤا ئینجا بۆ بیر ئاورا، هەرکاتێ کە لایتی ئۆتۆمبێلەکانم ببینایە، رادەوەستام، وێنەی خێزانەکەمانم لەبەر چاوبوو، هاواری دایکم لە گوێمایە کە هاواری ئەکرد کاتێ ئەیانکردە ناو ئۆتۆمبێلەکانەوە، ئاوم خواردەوە لە بیری ئاورا، سەرچاوە ئاوەکە بەشی(١٠٠٠) هەزار کەس بوو، ئینجا بۆ مەزاری شەرفەدین، لە ماوەی (٨) ڕۆژدا هیچ خواردنێکم دەست نەکەوت تەنها یەک جار لای خانەوادەیەکی گوندی حەردان دەستم کەوت، دواتر چووم بەرەو سنووری سوریا، سەر ئۆتۆمبێل کەوتم، وا ئەمبینی بە هەتیوی مامەوە لە خێزانێکی (١٨) کەسیدا، هیچ شتێ نازانم لە چارەنووسی خێزانەکەم".
"کەسێک (....) پەیوەندی بەم (کریف)ە ناپاکەوە کرد پرسیاری لێ کرد هۆی ناپاکێکەی چییە کە ئەوان پەیوەندی (کریفی خوێن) و زاد و نمەکیان هەیە، وەڵامی دایەوە (دی روح یا معود) و پەیوەندییەکەی داخست".
بۆ زانین (محسن)ی برای کە لای ئەم کریفە ناپاکە خۆی شاردەوە، بۆ ماوەی سێ ساڵ لە بێستانەکەی ئەو کاری کرد، هەروەک ئەندامێکی خانەوادەکەیان لێ هاتبوو.
ئافرەتێک (أ. ا. ب) وتی:"کاتێ لە چوارریانەکە بووین هەموو پارە و مۆبایلەکانیان لێ بردین و داوای ئاڵتونەکانیان ئەکرد لە ژنەکان، ژنان و پیاوانیان لە یەک جیا کردەوە، بینیم کە پیاوەکانیان ریز کردووە، تەقەیان بەسەریان ئەکرد بۆ ئەوەی کەس هەڵنەیات، بەڵام من کەسم نەبینی بکوژرێ، کاتێ سەر ئۆتۆمبێلەکان کەوتین و ئۆتۆمبێلەکان دەستیان کرد بە جووڵە، گوێم لە داعشەکان بوو ئەیان وت (الله أکبر الله أکبر) و گوێم لە دەنگی گوڵلە بوو، بەڵام هیچم بە چاوم نەبینی، کاتێ ئافرەتەکان لە ئوم شەبابیک کۆبوونەوە، داوام لێیان کرد بچمە پشتی ساترەکەوە، ڕازی بوون بە داواکارییەکەم، لە پشتی ساترەکەوە، بە خۆخشاندن تۆزێ لێیان دوورکەوتمەوە، لەوێوە بۆ ناوچەیەکی نیمچە ئارام و دابڕاو، بە هاوکاری خێرخوازان گەشتمە دهۆک...".

ئەندامی پەرلەمانی عێراق "حجی شیخ کندور" کە خەڵکی حەردانە وتی:"بە خوشکەکانم و ئەوانیترم وت با کەس هەڵتان نەخەڵەتێنێ و خۆتان رزگار بکەن ئەو کات من لە بەغدا بووم، کۆتا کەس کە لە گوند مایەوە(کمال)ی برام بوو لە گەڵ کەسێکی تر، بە شەو دەرچوون بەرەو رەبیعە و لەوێشەوە بۆ دهۆک".

کەسێکی ئەکادیمی کە خەڵکی گوندی حەردان بوو جەختی کردەوە بۆم و وتی:"لە کاتژمێر (٧)ی بەیانی زانیمان کە سەنتەری قەزای شنگال و کۆمەڵگا باشوورییەکان کەوتوون و چووم بەرەو سنونێ و لە چوارریانەکە بینیم کە خەڵکەکە هەڵدێن و ئۆتۆمبێلەکان بە کۆمەڵ دێن، خەڵکی گوندەکەم ئاگادار کردەوە وتم دەرچن بەرەو دهۆک بە رێ بکەون، لە مەترسییەکی سەختدان، ئەم دەوڵەتە ئیسلامییە باش نابن لە گەڵمان، بەڵام ئەمەیان پشت گوێ خست و وتیان پەیوەندیمان بە هەندێ لە سەرۆک هۆزە ئێزیدی و عەرەبەکانەوە کردووە، ئاڵای سپی هەڵدەکەین".

"ئیبراهیم ئەبو خلیل" حەردانی وتی:"عەرەبی هۆزی جحێش پێیان وتین پێویستە بە رێزەوە پێشوازی لە چەکداران بکەن و ترستان لە سەر نییە، دواتر هێزێک لە چەکدارانی (فرقەی عوێنات)بە سەرکردایەتی (ئەحمەد شەمەری)هاتن و جەختیان کردەوە کە ئاڵای سپی هەڵکەین، وتیان ئێمە دەوڵەتین و یاسامان هەیە و ئاژاوەگێڕ و پیاو کوژ نین و ئێمە بە دوای پێشمەرگە و ئەو شیعەیانە ئەگەڕێین کە لە ئیسلام هەڵگەڕاونەتەوە، ئێوەی ئێزیدی ئاشتی خوازن دەتانناسین، خەڵکەکە دڵنیا بوونەوە لە قسەکانیان و ئەیانویست لە ماڵەکانی خۆیان بمێننەوە و کۆچ نەکەن، دواتر هەواڵمان بۆ هات کە دەوڵەتی ئیسلامی بە زەبری هێز داوا لە ئێزیدیەکان ئەکا ببنە موسڵمان، لە کاتژمێر (٤)ی ئێوارە خەڵکی گوند دەستیان کردە کۆچکردن، لە چوارریانەکە پەڕیمەوە و دوای مەودایەک ئۆتۆمبێلی خانەوادەیەکی حەردانیم بینی لە رێگا خراپ ببوو، وەستام و هاوکاریم کردن، لەو کاتەدا ئۆتۆمبێلێکی داعش هات و لامان وەستا و وتیان:(ئێمە لە فرقەی عوێناتین، بۆ لە گوند دەرەچن، واللە مەترسن)، ئینجا بەرەو چوارریانی سنونێ چووین (٢٠) ئۆتۆمبێل بووین، لە خاڵی پشکنینی سنونێ داوای مۆبایلەکانیان ئەکرد و بە دوای چەکا ئەگەڕان و کاتێ چەکیان نەبینیەوە وتی:(واللە ئەگەر چەکم لێت بگرتایە گوڵلە بارانم ئەکردی)، منیش چەکەکەم لای مناڵەکان حەشاردابوو، داوایان لە کچەکان کرد دەم و چاویان بپۆشن چونکە ئێوە لە دەوڵەتی ئیسلامین، وتیان پێویستە بە خان سووردا بڕۆن چونکە رێگای رەبیعە

داخراوە، (١٣) ئۆتۆمبێل بەرەو خان سوور چوون دیاربوو کە سەربازگەیان کردبووەوە بۆ کۆکردنەوەی خەڵکەکە و ڕفاندنیان، بەڵام ئێمە (٧) ئۆتۆمبێل بووین بەرەو رەبیعە چووین، لە ناوچەی بیرئادەم لە باکووری سنونێ بە دووری (١٥)کیلۆمەتر، ئۆتۆمبێلەکانیان گوللە باران کرد، ئۆتۆمبێلێکیان سوتاند کە لە پێشمانەوە بوو چارەنووسی کەسەکانی ناویمان نەزانی، گەڕاینەوە بۆ چوارریانی تریکا لە سەر سنووری سوریا رەبایەیەکمان بینی زانیمان کە هێزی پاراستنی-پاسەوان-ی گەلی کوردە ، چووین بەرەو لایان، زانییان کە ئێمە خەڵکی شنگالین و لە کاروان بە جێ ماوین، بانگیان کردین:"وەرن مەترسن"، کەسێکی ئێزیدییان لە گەڵ بوو کە خەڵکی گوهبەل بوو، شۆفێری شۆفڵ بوو، پەیوەندییان بە سەرووی خۆیانەوە کرد و ساترە خۆڵاوییەکەیان بە شۆفڵ کردەوە، پەڕینەوە بەرەو خاکی سوریا و دوای مەودایەک دوو پاسکیل کە جەنگاوەرانی کورد بوون یاوەریمانیان کرد، هەتا گەشتینە ناوچەیەکی ئارام".

(گ .أ. ع) جەختی کردەوە بۆ خەڵکی شنگال لە گرشەبك (گوندێکە لە ئێزیدی و موسڵمانانی سونە "٢٠"ماڵن) ئەکەوێتە نێوان حەردان و چوارریانەکە،"کە قەسابخانەی کوشتنی ئێزیدیەکانی بینیوە لە چوارریان".

هەندێ لە ئافرەتە رزگاربووەکانی ڕفێنراو وتیان کە پارچە ڤیدیۆیەکیان بینیوە دەربارەی قەسابخانەی چوارریانی حەردان لای پاسەوانە داعشەکان.

"جمال عمر داود " ئەڵێت:"زۆربەی پیاو ماقوڵانی گوندەکە لە کۆمەڵگای زۆراڤا، لە کاتژمێر (٤) بە خەڵکی گوندیان ڕاگەیاند کە دەرچن و ئێمەش لە گەڵ خێزانەکانی(عمر داود داود) دەرەچین، بەڵام خەڵکەکە کەوتنە بۆسەی داعشەوە لە چوارریانەکە، خەڵکی گوندی گرمز جەختیان کردەوە کە گەنجەکانیان بینیوە کە لەسەر ئەژنۆ دانیشتوون و دوای نوێژ ، یەکێکیان هات و بە دەمانچە گوللەی نا بە سەر هەشت کەسەوە و کوشتیانیان و نازانین کە قوربانێکان تەنها هەشت کەس بوون یان نا، بەڵام بە پێی تێروانین ئەوان لە پەنجەی هەردوو دەست تێناپەڕین، ئەو دەنگۆیانەی کە باس لە قەبارەی تاوانەکە دەکەن بڕوا ناکەم ڕاست بن زیادە ڕۆیی تیایە، کە ناوچەکە رزگار ئەکرێ و قوربانییەکان لە گۆڕستانەکان دەر ئەهێنرێن کە لە پشتی ساترەکەوەیە، ئەو کات ئەزانرێ کە قەبارەی ڕاستەقینەی قەسابخانەکە چەنێکە، بەڵام ئەزانین کە ئەو تاوانە ڕووی داوە، هەموو خەڵکەکە جەختیان کردەوە کە ئێوارە ئامادە بوون بۆ هەڵهاتن لە گوند، (خ. س. د) کە خەڵکی گوندەکەیە، بە چەکدارە داعشەکانی ڕاگەیاند، کە خەڵکەکە دەرچوون بەرەو

چوارریانەکە، دواتر زانرا کە ساڵێکە سەر بە ڕێکخراوی داعشە، ماوەیە جارێ بەرەو تورکیا ئەچوو و بە مۆڵەتێکی کورت ئەگەڕایەوە، کاتێ لێیان ئەپرسی ئەیوت بۆ گەڕان ئەچێتە تورکیا، دیاربوو کە لەوێ مەشقی ئەکرد، پێش مانگێ لە تاوانەکە هاوسەرەکەی داوای تەلاقی لێی کرد و گەڕایەوە ماڵی باوکی، دیاربوو کە هەندێ ڕەفتاری لێی بینیوە، بە شێوەیەک کە ناتوانێ لە گەڵی بمێنێتەوە وەکو ئێزیدییەک کە لە خێزانێکی دیار و سومعەتی خۆیان هەبوو".

ناوی بێ سەروشوێنان لە چوارریانی حەردان ژمارەیان نزیکەی(٥٠٠)کەسە، بەڵام ئەو ناوانەی دەستمان کەوتوون تەنیا(٣٨٧) کەسن.

ناوی پیاوانی بێ سەروشوێن بوو: ژمارەیان (١٦٤) پیاوە بریتین لە:

١- خلف كسو خدر ١٩٨٠
٢- ريناس خلف كسو ١٩٩٩
٣- خالد خلف كسو ١٩٦٥
٤- عيدو خرتو فرج ١٩٨٠
٥- كوفان عيدو ٢٠٠٠
٦- ابراهيم عيدو خرتو ٢٠٠٠
٧- زياد خلف خرتو ١٩٦١
٨- علي حمو ميرزا ١٩٧٥
٩- خالد خلف خرتو ١٩٨٠
١٠- خلف زياد خلف ١٩٩١
١١- مازن حسن قاسم الياس ١٩٩٦
١٢- كاميران سيدو قاسم الياس ١٩٩٨
١٣- طارق عيدو قاسم خضر ١٩٩٩
١٤- برزان درويش جوكو ١٩٩٨
١٥- مناف حجي درويش ١٩٦٥
١٦- اسماعيل خلف خدر ١٩٦٤
١٧- ماهر اسماعيل خلف ١٩٨٨
١٨- نوري اسماعيل خلف ١٩٩٤
١٩- جهاد اسماعيل خلف ١٩٩٨
٢٠- خلف سالم خلف ١٩٩٠
٢١- أيمن أمين بركات ١٩٩٥

٢٢- فارس حجي خضر ١٩٩٠
٢٣- خضر حجي خضر ١٩٧٦
٢٤- حسين برجس سليمان ١٩٨٥
٢٥- صفوان برجس سليمان ١٩٩٥
٢٦- سيروان برجس سليمان ١٩٩٢
٢٧- مسعود الياس آدي ٢٠٠١
٢٨- ريواز الياس آدي ٢٠٠٢
٢٩- برزان سليمان آدي ١٩٩٩
٣٠- الياس سليمان آدي ٢٠٠٠
٣١- خلف آدي خلف جولو ١٩٦٥
٣٢- سبان خلف فارس ١٩٦٥
٣٣- باسم خلف آدي ١٩٩٧
٣٤- باسل خلف آدي ١٩٩٥
٣٥- سيابند خلف آدي ١٩٩٩
٣٦- سليمان آدي خلف ١٩٨٥
٣٧- داود سالم خلف ٢٠٠٠
٣٨- خلات سليمان مراد ١٩٧٥
٣٩- صلاح خلات سليمان ١٩٩٦
٤٠- بسام خلات سليمان ١٩٩٩
٤١- خيرو خديدة رفو ١٩٦٥
٤٢- حيدر خلف خدر ١٩٩٥
٤٣- حسين شمو حسين ١٩٦٥
٤٤- علي حسين شمو حسين ١٩٩٠
٤٥- نزار حسين شمو حسين ١٩٨٩
٤٦- خليل خلف شمو ٢٠٠٠
٤٧- ابراهيم خليل خلف ٢٠٠٠
٤٨- عيدو خلف شمو ادي١٩٨٠
٤٩- خلف عيدو خلف ١٩٩٩
٥٠- ليث عيدو خلف ٢٠٠١
٥١- ميرزا بركات شمو ١٩٧٩
٥٢- عامر ميرزا بركات ١٩٩٩

٥٣- صباح برکات شمو ١٩٨٥
٥٤- داود خلیل بوبو ١٩٧٥
٥٥- خلیل داود خلیل ١٩٩٥
٥٦- رمزی داود خلیل ١٩٩٧
٥٧- أمجد خیرۆ حجی خدر ٢٠٠٠
٥٨- جمال خیرۆ حجی خدر ١٩٨٥
٥٩- کمال خیرۆ حجی خدر ١٩٩٨
٦٠- خیرۆ حجی خلف ادو ١٩٧٤
٦١- حجی خلف ادو علی ١٩٥٠
٦٢- سربست نایف قاسم جردو علو ١٩٩٩
٦٣- نزار نایف قاسم جردو علو ١٩٩٩
٦٤- هانی داود خلیل ٢٠٠٢
٦٥- نایف قاسم جردو علو ١٩٧٢
٦٦- أنور خیری خلف ٢٠٠٠
٦٧- نوزاد خیرو حجی ٢٠٠٢
٦٨- سعید خیرۆ حجی خدر ٢٠٠٠
٦٩- محسن حسن خلف ١٩٨٩
٧٠- سلیم حسن خلف ١٩٩٠
٧١- هادی برکات خلف ١٩٩١
٧٢- حازم رشو قاسم ١٩٨٨
٧٣- لازم رشو قاسم ١٩٩١
٧٤- میرزا مراد قاسم ١٩٨٨
٧٥- الیاس مراد قاسم ١٩٨٥
٧٦- ماهر خدیده قاسم ١٩٩٩
٧٧- ایهم جلال میرزا ٢٠٠٤
٧٨- صباح میرزا قاسم ١٩٩١
٧٩- خلف فلاح سیدو ٢٠٠٠
٨٠- سیدو خضر خدیده ١٩٩١
٨١- صلاح فلاح سیدو ٢٠٠٢
٨٢- أمین برکات رشو ١٩٩٠
٨٣- حسون خچر خدیده ١٩٩٠
٨٤- حسو خدر خدیده ١٩٦٥

٨٥- عايد كمال شرف ١٩٩٧
٨٦- كمال خديده خلف ١٩٥٥
٨٧- سليمان كمال خديده خلف١٩٧٥
٨٨- أحمد كمال خديده خلف ١٩٨٩
٨٩- اريوان سليمان كمال خديده ١٩٩٩
٩٠- سعد سمير رشو خلف ١٩٨٥
٩١- رعد سمير رفو خلف ٢٠٠٠
٩٢- جدعان سمير رشو خلف ٢٠٠٠
٩٣- سيف سعد سمير رشو خلف
٩٤- خديده قاسم خلف ١٩٦٥
٩٥- عزت خديده قاسم ١٩٩٦
٩٦- هيثم خديده قاسم ١٩٩٩
٩٧- بشار قاسم حسين قاسم ١٩٥٠
٩٨- قاسم بشار قاسم حسين ١٩٧٥
٩٩- مجدل بشار قاسم ١٩٩٠
١٠٠- فرزات بشار قاسم ١٩٩٧
١٠١- خديده بشار قاسم ١٩٧٥
١٠٢- قولو خديده بشار ٢٠٠٠
١٠٣- فيصل بشار قاسم ١٩٧٥
١٠٤- وليد خالد جوكو ١٩٦٥
١٠٥- سعيد جلال خرتو ١٩٦٥
١٠٦- قربال سعيد جلال ١٩٩٨
١٠٧- أياد سعيد جلال٢٠٠٠
١٠٨- رياچ سعيد جلال ٢٠٠١
١٠٩- صابرين سعيد جلال ٢٠٠٢
١١٠- خديده جلال خرتو ١٩٧٥
١١١- صلاح خديده جلال ٢٠٠٠
١١٢- صدام خديده جلال ١٩٩٨
١١٣- سرور خيرى جلال ٢٠٠٢
١١٤- حديپ گلال خرتو ١٩٨٠
١١٥- أيدن حديث جلال ١٩٩٩
١١٦- دلشير حديث جلال ٢٠٠٢

١١٧- بركات يوسف الياس ١٩٧٨
١١٨- علاو بركات الياس ١٩٩٧
١١٩- اسماعيل الياس الياس ١٩٩٨
١٢٠- على قاسم حيدر ١٩٩٠
١٢١- أمين كورو خلف ١٩٩٩
١٢٢- علاو عيدو كورو ١٩٩٥
١٢٣- الياس عيدو كورو ٢٠٠٠
١٢٤- اركان خالد كورو ١٩٩٩
١٢٥- بهجت خالد كورو ١٩٩٧
١٢٦- أحمد أمين كورو ١٩٩٨
١٢٧- أمير أمين كورو ١٩٩٠
١٢٨- سعدو خيرو خديده ١٩٧٥
١٢٩- جلال سعدو خيرۆ ١٩٩٧
١٣٠- ريان سعدو خيرو ٢٠٠٠
١٣١- سديان سعدو خيرو ٢٠٠١
١٣٢- سنان سعدو خيرو ٢٠٠٢
١٣٣- سعيد خيرو خديده
١٣٤- خلف خيرو خديده ١٩٧٦
١٣٥- حكى خدر ١٩٦٥
١٣٦- ميسو جلال مراد ١٩٦٥
١٣٧- فواز على خيرۆ ١٩٩٤
١٣٨- ازاد على خيرو ١٩٩٩
١٣٩- الياس حسين شمو ١٩٩٧
١٤٠- خديده الياس جردو ١٩٩٠
١٤١- ساكارى حسين شمو ١٩٩٨
١٤٢- خلف شمو حسين ١٩٧٥
١٤٣- اسماعيل شمو حسين ١٩٨٠
١٤٤- زيدان خلف شمو ٢٠٠٠
١٤٥- زيد خلف شمو ٢٠٠١
١٤٦- ابراهيم قاسم حيدر ١٩٧٧
١٤٧- سمير سعيد قاسم٢٠٠٢
١٤٨- ريناس ابراهيم قاسم ٢٠٠١

١٤٩- سعيد قاسم حيدر ١٩٧٥
١٥٠- قاسم حيدر خدر ١٩٥٤
١٥١- داود قاسم حيدر ٢٠٠٠
١٥٢- حسن قاسم حيدر ١٩٩٣
١٥٣- اسعد مراد ١٩٩٠
١٥٤- ميرزا خليل بوبو ١٩٧٠
١٥٥- صباح ميرزا خليل ١٩٩٨
١٥٦- أكرم ميرزا خليل ١٩٩٩
١٥٧- بكداش سليمان خليل ١٩٩٥
١٥٨- جكر سليمان خليل ٢٠٠٠
١٥٩- سفيان سليمان خليل٢٠٠١
١٦٠- برو سليمان خليل ٢٠٠٢
١٦١- أمير نايف خليل ٢٠٠٢
١٦٢- خليل خلف شمو ١٩٦٥

ناوی ئافرەتانی بێ سەروشوێن بوو، ژمارەیان (١٦٩) ئافرەتە بریتین لە:
١٦٣- نازى درويش مشكو ١٩٦٥
١٦٤- هدى بشار قاسم ١٩٩٤
١٦٥- باسمه حجى كارس ١٩٧٥
١٦٦- ملكه خديده بشار ١٩٩٨
١٦٧- جوليا خديده بشار ٢٠٠١
١٦٨- جاكلين خديده بشار ٢٠٠٢
١٦٩- أحلام بركات رشو ١٩٧٥
١٧٠- شهناز خديده گلال٢٠٠٢
١٧١- روزين حديپ گلال ٢٠٠٠
١٧٢- نعام جردو سليمان ١٩٨٢
١٧٣- اسمهان ميرزا خليل ٢٠٠٠
١٧٤- نارين ميرزا خليل٢٠٠١
١٧٥- جيان خلف كسو ٢٠٠١
١٧٦- عيشان الياس ١٩٨١
١٧٧- زيرى خلف خرو ١٩٨١
١٧٨- بسمه عيدو خرتو ٢٠٠٠

١٧٩- نعام رشو قاسم الياس ١٩٩٥
١٨٠- هديه قاسم الياس ١٩٩٠
١٨١- رامه سعدون مراد قاسم ٢٠٠٢
١٨٢- رانيا سعدون مراد قاسم ٢٠٠١
١٨٣- روزين خالد مراد قاسم ٢٠٠٥
١٨٤- زينه درويش جوكو ١٩٩٢
١٨٥- توريشان درويش جكو ١٩٩٠
١٨٦- خالده مراد قاسم الياس ١٩٩٠
١٨٧- الين سمو قاسم خضر ٢٠٠١
١٨٨- سوزان حسن قاسم الياس ١٩٩٩
١٨٩- عيدى خديده خدر ١٩٦٤
١٩٠- مارينا سليم مراد ١٩٨٨
١٩١- نورا اسماعيل خلف ١٩٩٦
١٩٢- ريحان اسماعيل خلف ١٩٩٧
١٩٣- بيرهات اسماعيل خلف ٢٠٠٣
١٩٤- زادى شرف بابير ١٩٩٠
١٩٥- جليله جلال اسماعيل خلف ٢٠١١
١٩٦- شكريه خدر ١٩٦٤
١٩٧- ابتسام أمين بركات ١٩٩٧
١٩٨- روزا أمين بركات ١٩٩٩
١٩٩- اثبات أمين بركات ٢٠٠٠
٢٠٠- وريفه أمين بركات ٢٠٠٢
٢٠١- ليلى برجس سليمان ١٩٨٩
٢٠٢- نورا برجس سليمان ١٩٩٠
٢٠٣- فين برجس سليمان ٢٠٠١
٢٠٤- خنسى خضر بيبو ١٩٧٥
٢٠٥- سهام حجى خديده ١٩٩٦
٢٠٦- زينه خلات سليمان ١٩٩٢
٢٠٧- مركز عيدو رشو ١٩٧٥
٢٠٨- منال خلات سليمان ٢٠٠٠
٢٠٩- خالده خلات سليمان ٢٠٠١
٢١٠- بسمه خلات سليمان ٢٠٠٢

٢١١- مانيا سالم خلف ١٩٩٦
٢١٢- رحيمه سالم خلف ٢٠٠١
٢١٣- غزال ناصر ١٩٨٧
٢١٤- كافيه سليمان ێدى ٢٠٠٢
٢١٥- صافيه سليمان ێدى ١٩٩٧
٢١٦- تركو حسين شمو ١٩٨٥
٢١٧- هوى شمو حسين ١٩٧٥
٢١٨- شيرين خيرۆ خديده ١٩٩٠
٢١٩- لازمه خيرۆ خديده ١٩٩٥
٢٢٠- زينه مگو حسين ١٩٩٨
٢٢١- أرين خيرۆ خديده ٢٠٠٠
٢٢٢- تركو حسين شمو ١٩٩٦
٢٢٣- ساميه حسين شمو ١٩٩٠
٢٢٤- شارى حجى خلف ١٩٦٥
٢٢٥- جيمان خليل خلف ٢٠٠١
٢٢٦- اليثه درويش شمو ١٩٩٧
٢٢٧- عمشه عيدو خلف ٢٠٠٠
٢٢٨- جازيه بركات شمو ١٩٩٨
٢٢٩- ليلو سلو سلى ١٩٥٤
٢٣٠- ناديه شفان رشو ٢٠٠٠
٢٣١- شارى ميرزا بركات ٢٠٠٠
٢٣٢- مادلين ميرزا بركات ٢٠٠٢
٢٣٣- روزا درويش شمو ١٩٩٨
٢٣٤- نهاد بركات شمو ١٩٩٧
٢٣٥- كريمه بركات شمو ١٩٩٩
٢٣٦- حياه سيدو بوبو ١٩٩٥
٢٣٧- رمزيه داود خليل ١٩٩٨
٢٣٨- ژكرى داود خليل ١٩٩٩
٢٣٩- سلوى داود خليل ٢٠٠٠
٢٤٠- هاين داود خليل ٢٠٠١
٢٤١- هزار مالو الياس اسكندر ١٩٨٥
٢٤٢- هديه نايف قاسم جردو علو١٩٩٧

٢٤٣- نورهان نايف قاسم جردو علو ٢٠٠٠
٢٤٤- نازدار نايف قاسم جردو علو ٢٠٠١
٢٤٥- الهام بركات رشه ١٩٧٤
٢٤٦- هلبست أحمد نايف ٢٠١٢
٢٤٧- بهار قاسم الياس ادو ١٩٧٥
٢٤٨- هيفى حجى قاسم خچر ١٩٧٥
٢٤٩- عامره اسماعيل سيدو ١٩٩٨
٢٥٠- الهام خيرۆ حجى خدر ١٩٩٥
٢٥١- ليلى خيرۆ حجى خدر ١٩٩٩
٢٥٢- احلام خيرۆ حجى خدر ١٩٩٧
٢٥٣- كورى خلف خديده ١٩٩٠
٢٥٤- بياز الياس ١٩٩٧
٢٥٥- مارين خليل ١٩٩٠
٢٥٦- هيفاو خديده قاسم ١٩٩٥
٢٥٧- هدى خديده قاسم١٩٩٨
٢٥٨- خناف ميرزا قاسم ١٩٩٠
٢٥٩- فيان ميرزا قاسم١٩٩١
٢٦٠- سارو الياس خدر ٢٠٠٠
٢٦١- ديانا سيدو خضر ١٩٩٧
٢٦٢- جيهان سيدو خضر ١٩٩٩
٢٦٣- أنجيل بسام سيدو ٢٠٠٢
٢٦٤- صابرين سيدو خضر ٢٠٠٠
٢٦٥- نورى فلاح سيدو ٢٠٠٠
٢٦٦- فاديه فلاح سيدو ٢٠٠١
٢٦٧- هناو ميرزا قاسم ١٩٩٠
٢٦٨- هزو مراد ١٩٥٥
٢٦٩- نسرين سيدو خدر ٢٠٠٠
٢٧٠- أميره أمين بركات ٢٠٠٠
٢٧١- ابراس أمين بركات ١٩٩٩
٢٧٢- دلفين أمين بركات ١٩٩٧
٢٧٣- مروه محسن خدر ١٩٩٧
٢٧٤- خيال محسن خدر ١٩٩٠

٢٧٥- منهله محسن خدر ٢٠٠٠
٢٧٦- اليز محسن خدر ٢٠٠١
٢٧٧- ساميه بشار قاسم ١٩٩٠
٢٧٨- ساميه سليمان كمال خديده ٢٠٠٠
٢٧٩- هزار عنتر خلف ١٩٦٥
٢٨٠- خنسو حسن سيدو ١٩٥٥
٢٨١- منجى داود يوسف خلف ١٩٥٥
٢٨٢- مياز سمير رشو خلف ١٩٩٥
٢٨٣- منيره سمير مرشو خلف ١٩٩٧
٢٨٤- مهور سمير مرشو خلف ١٩٩٩
٢٨٥- سلوى سليمان يوسف ١٩٨٥
٢٨٦- ميان قرو نفسو خلف ١٩٥٤
٢٨٧- كشى عگو بركات ١٩٦٥
٢٨٨- ساگلين خالد جوكو ١٩٦٨
٢٨٩- جاكلين خالد جوكو ١٩٨٥
٢٩٠- وارفين خالد جوكو ١٩٩٩
٢٩١- مروه مروان الياس ٢٠٠٠
٢٩٢- محبه مروان الياس ٢٠٠٢
٢٩٣- لقيه بشار قاسم ١٩٩٩
٢٩٤- فاطمه بركات رشو ١٩٦٥
٢٩٥- سعديه سعيد گلال ١٩٩٦
٢٩٦- صابرين گلال خرتو ١٩٧٥
٢٩٧- هدى قاسم على ١٩٧٧
٢٩٨- هزار خيرى جلال ٢٠٠٠
٢٩٩- نازدار خيرى جلال ٢٠٠١
٣٠٠- غزال ێدى خلف ١٩٨٥
٣٠١- نعام حيدر خدر ١٩٥٥
٣٠٢- نضال خالد كورو ٢٠٠١
٣٠٣- عيده ابراهيم برجس ١٩٧٦
٣٠٤- فيروز خلف حسين ١٩٦٥
٣٠٥- باسكال سعيد خيرو ١٩٩٧
٣٠٦- روعه سعيد خيرو ٢٠٠٢

٣٠٧- دنيا خلف خيرۆ ٢٠٠٠
٣٠٨- ريه خلف خيرۆ ٢٠٠١
٣٠٩- هوندا خلف خيرۆ ٢٠٠٢
٣١٠- مساس شموس يدو ١٩٩٠
٣١١- خالده خلف شمو ٢٠٠٢
٣١٢- عاليه على حسين ١٩٩٧
٣١٣- وداد اسماعيل سيدو ٢٠٠٠
٣١٤- ليلى رشيد خيو ١٩٧٥
٣١٥- سعديه سعيد قاسم١٩٧٥
٣١٦- غزال اسماعيل خلف ١٩٧٧
٣١٧- دلال على خيرۆ ٢٠٠٠
٣١٨- سلوى سالم خلف ١٩٩٧
٣١٩- نارو رشيد جبو ١٩٧٥
٣٢٠- هنوف الياس بوبو ١٩٧٥
٣٢١- مادلين ميرزا خليل ١٩٩٦
٣٢٢- اليزا على خيرۆ ٢٠٠٢
٣٢٣- رونيا على خيرۆ ١٩٩٥
٣٢٤- جاكلين ميرزا خليل ١٩٩٦
٣٢٥- سيفى جلو بوبو ١٩٦٥
٣٢٦- نعيمه سليمان خليل ١٩٩٩
٣٢٧- سعده الياس بوبو ١٩٩٩
٣٢٨- بشرى الياس بوبو ٢٠٠٢
٣٢٩- لطيفه خلف جاسو ١٩٨٠
٣٣٠- فائزه سعيد قاسم ٢٠٠٠
٣٣١- نفيه بشار قاسم ١٩٨٨
٣٣٢- سلوى سالم خلف ١٩٩٧

منداڵەکان ژمارەیان (٤٢) منداڵە، بریتین لە:
٣٣٣- سهيله خلف شمو ٢٠٠٣
٣٣٤- سعديه خلف شمو ٢٠٠٦
٣٣٥- شهناس ابراهيم قاسم ٢٠٠٤
٣٣٦- ريواس ابراهيم قاسم ٢٠٠٦

٣٣٧- زيدان خلف كسو ٢٠٠٠
٣٣٨- ريسان خلف كسو ٢٠٠٥
٣٣٩- بروان حسين ٢٠١٠
٣٤٠- عمار عيدو خرتو ٢٠٠٤
٣٤١- خولى رشو خلف ٢٠٠٥
٣٤٢- أردوان سليمان ێدى ٢٠٠٣
٣٤٣- ويناس أمين بركات ٢٠٠٤
٣٤٤- سهام خلف شمو ٢٠٠٤
٣٤٥- كوهدار خيرى جلال ٢٠٠٣
٣٤٦- هانزاده خديده بشار ٢٠٠٣
٣٤٧- سامان فلاح سيدو ٢٠٠٤
٣٤٨- ابدين حديث جلال ٢٠٠٤
٣٤٩- جيلان خديده بشار ٢٠٠٤
٣٥٠- ليزا فيصل بشار ٢٠٠٤
٣٥١- رونيا فيصل بشار٢٠٠٥
٣٥٢- رنا فيصل بشار ٢٠٠٦
٣٥٣- سميره بشار قاسم ٢٠٠٦
٣٥٤- داود سعيد جلال ٢٠٠٤
٣٥٥- دلبرين سعيد خيرو ٢٠٠٤
٣٥٦- كاضم سعيد خيرو ٢٠٠٥
٣٥٧- دارين ميرزا خليل ٢٠٠٣
٣٥٨- سليمان خليل بوبو ٢٠٠٤
٣٥٩- فهمى الياس بوبو ٢٠٠٣
٣٦٠- هناو سليمان خليل ٢٠٠٣
٣٦١- سهام سليمان خليل ٢٠٠٥
٣٦٢- سيروان اسماعيل خليل ٢٠٠٤
٣٦٣- سامى اسماعيل خليل ٢٠٠٣
٣٦٤- سيمور اسماعيل خليل ٢٠٠٩
٣٦٥- روجيه عيدو خرتو ٢٠٠٤
٣٦٦- جان سليمان ێدى ٢٠٠٤
٣٦٧- ساهره خليل خلف ٢٠٠٤
٣٦٨- دلين صباح بركات ٢٠٠٤

٣٦٩- ياسمين أحمد كمال ٢٠٠٧
٣٧٠- نازلين أحمد كمال ٢٠٠٨
٣٧١- ساريه مروان الياس ٢٠٠٣
٣٧٢- الان أحمد سليمان ٢٠٠٦
٣٧٣- ێدو عيدو قاسم خضر ٢٠٠٥
٣٧٤- مادلين خالد جوكو ٢٠٠٦
٣٧٥- وارفين خالد جوكو ٢٠٠٨
٣٧٦- جادلين خالد جوكو ٢٠٠٩
٣٧٧- وليد خالد جوكو ٢٠١٠
٣٧٨- مروه محسن خضر ٢٠٠٤
٣٧٩- اردوان محسن خضر ٢٠٠٦
٣٨٠- الند محسن خضر ٢٠١٤
٣٨١- خيال محسن خضر ٢٠٠٨
٣٨٢- منتهى محسن خضر ٢٠١٢
٣٨٣- امير فيصل شرف ٢٠١٣
٣٨٤- مروه مروان الياس ٢٠١٠
٣٨٥- ماريه مروان الياس ٢٠١٢
٣٨٦- مينا مروان الياس ٢٠١٣
٣٨٧- اردوان محسن خضر٢٠٠٦

تراژیدیای (٢)

ژنێك كە داعش دەستدرێژیان كردبووە سەری داوای دەكرد بیكوژین[١]

"بەرەكات عیسا"، پەیامنێری (تۆڕی میدیایی رووداو)، وەك زۆربەی ئێزیدی و موسڵمانەكانی قەزای شنگال، ماوەی ٧ ڕۆژ لە چیای شنگال مایەوە و لە پەیوەندی بەردەوامیشدا بوو لەگەڵ (رووداو)، بەرەكات پاش رزگاربوونی لەو تراژیدیایە، بەسەرهاتی ئەو حەوت ڕۆژەی بە جۆرێك گێڕایەوە كە ناخی مرۆڤی دەهەژاند، بەرەكات گوتی "لەوێ ژیان گەڕابووەوە سەرەتای قۆناغی مرۆڤایەتی".

بەر لەوەی بچینە سەر ڕاپورتەكەی ئەم پەیامنێرە، لە كاتی گامارووادانی لە چیای شنگال و لە رێگەی تەلەفۆنەوە ڕۆژانە رووداوەكانی بۆ رووداو دەگێڕایەوە.

لێرە ژنان بە جلی سپییەوە دەمرن

"بەرەکات عیسا" کاتێک لە چیای شنگال گیری خواردبوو یەکێک بوو لەو سەدان هەزار کەسەی هێشتان هیچ ڕێگایەکی رزگاربوونیان نەبوو ژیانیان لە مەترسی و هەرەشەدا بوو، بە تەلەفۆن بۆ کەناڵەکە وتی:"لە چیای شنگال ژمارەی ئەو منداڵ و بەساڵاچووانەی گیانیان لەدەستدەدەن هێندە زۆرە کە ناژمێردرێن، لە چەند ڕۆژی ڕابردوودا شاهیدی مەرگی چەندین کەس بووم، خەڵک هێندە زۆر دەمرێت کە هەر سەرە کاتژمێرێک چاوەڕوانی هەواڵی گیان لەدەستدانی منداڵێکی دیکە یان بەساڵاچوویەک دەکەین، لە بەر ئەوەی هەموو کەس مۆبایلەکەی شەحنی لە سەر نییە هەواڵی مردن بە پێ بە چیای شنگالدا بڵاو دەکرێتەوە، کاتێک یەکێک دەبینین لە دوورەوە بە پێ دێت، دڵنیاین یان هەڵاتووە یان هەواڵی مردنی پێیە.

ئەوانەی پەنایان بۆ ئەم چیایە هێناوە سەدان خێزانی کوردی ئێزیدین، تاوانیان تەنیا کورد بوون نییە، بەڵکو ئێزیدی بوونیشە، لێرە ژنانی بە تەمەن بە جل و بەرگی سپییەوە، بە سکێکی برسی و قورگێکی وشکەوە دوایین هەناسەکانی ژیانیان هەڵدەکێشن، منداڵان کە هێشتا نازانن داعش چییە، لەسەر تاشە بەردەکانی چیای شنگال بە ڕاکشاوی لە گیانەڵادان، کاتێک ئەو منداڵانە دەمرن، چاویان لە ئاسمانە، وەک بڵێی چاوەڕوانی گەیشتنی ئەو کۆمەکە

١- تۆڕی میدیایی رووداو

مرۆییانە بکەن کە دەڵێن بە فڕۆکە بۆ چیای شنگال نێردراون و لێرە کەس هیچی لێ نەبینیون.
لێرە نان و ئاو نییە، تراژیدیایەکی مرۆیی بە چاوی خۆمان دەبینین، ئەو دیمەنانەی لێرە دەیانبینین زۆرتر لە بە فیلم کردنی چیرۆکە سەرەتاییەکانی نێو ئەو کتێبانە دەچن کە لە سەر هۆلۆکۆست و ئەنفال نووسراون. کاتێک لێرە لە یەکێک دەپرسیت:"چۆنیت؟" وەڵامت دەداتەوە: "برسیمە". ئینجا ئەو لێت دەپرسێت: ئەی کوا پێشمەرگە؟

گەڵای دار دەخۆن
"بەرەکات عیسا"، چیرۆکی پەیدا کردنی خواردن دەگێڕێتەوە دەڵێ، "خەڵك لە چیای شنگال بەردەوام بە درێژایی چیاکە لە هاتووچۆدان و هیچ خواردنێکیان دەست ناکەوێ، هەندێکیان لە برسان گەڵای دار دەخۆن".

لە سەر چیای شنگال کەس بە هانای کەسەوە ناچێت
پەیامنێری (رووداو) گوتی:"چیای شنگال زنجیرە چیایەکی درێژە و هەموو خێزانێك ناتوانێ ئاوی پێویست بە دەست بهێنێت، لە سەر چیای شنگال کەس بە هانای کەسەوە ناچێت، هەموو کەس بە هانای مانەوەی ژیانی خۆیەتی، ئەگەرچی هەندێکیان دەستیان لە خۆیان بەرداوە، لێرە رەوشەکە لەوپەڕی خراپی دایە".
"بەرەکات عیسا" دەڵێ:"بەشێك لەو چەکدارانەی لە چیاکەدان ویستوویانە بە چەکەکانیانەوە بچنە سنونێ و لەوێ ڕووبەڕوو دەست درێژی گوللە بوونەتەوە بە بێ دەست کەوتنی خواردن و خواردنەوە گەڕاونەتەوە".
"بەرەکات عیسا یەکێکە لەو ئێزیدیانەی کە لە چیای شنگال گەمارۆ دراوە و دەڵێ:"لە دوێنێ نیوەڕۆوە کەمێك برنجم بە بێ نان و ئاو خوارد و تا وەکو ئێستا خواردنم نەخواردووە وەك هەموو خەڵکێك پێنجەم ڕۆژە کە خێزان و منداڵەکەمم نەبینیوە، مانەوەی منیش هاوشێوەی مانەوەی ئەو خەڵکەیە کە لەوپەڕی خراپیدا دەژین".
"بەرەکات" وەکو ڕۆژنامەنووسێك قەت لەو باوەڕەدا نەبووە ئەو دیمەنانە ببینێت کە لە چیای شنگال بینی.
ئەو کە دانیشتووی قەزای شنگالە، یەکێك بوو لەو هەزاران ئێزیدیەی لە ترسی هەڕەشەی چەکدارانی داعش قەزاکەی جێهێشت و ڕووی لە چیای شنگال کرد، نەهامەتی و تراژیدیاکانی ئەو چیا بێ ئاو و نان و مەرگهێنە بە ئاسانی بە

رووخساری خۆی و دوو منداڵە رزگاربووەکەیەوە دەبینران، ئەو لەگەڵ گێڕانەوەی هەر دیمەنێك لە پڕمەی گریانی دەدا و بۆ ماوەیەك بێدەنگ دەبوو.

منداڵ و بەساڵاچوو هەڵدەوەرین

"بەرەکات"، گوتی: "من وەکو مرۆڤێك و وەکو ڕۆژنامەنووسێك، ئەو دیمەنانەی نەمدەخواست لە ژیانمدا بیانبینم، منداڵێك لە برسان و لە تینوێتیان بمرێت، یان بەساڵاچوویەك لەبەر ئەوەی دەرمانی نەبێت بمرێت". "بەرەکات" تەنیا دیمەنێك و دوو دیمەنی لەو شێوەیەی نەبینیوە، بەڵکو دەڵێت "تەنانەت منداڵانیش بە سەدان حاڵەتی لەو جۆرەیان دەبینی". هەروەها دەڵێت "ئەوەی لە چیای شنگال روویدا لە هیچ شوێنێکی دونیا روویندداوە".
پێدەچێت خێزانەکانی چیای شنگال هیچ هیوایەکیان بە ژیان نەمابێت، وەك بەرەکات دەڵێت "خێزانەکان حەزیان دەکرد پێکەوە بمرن، نەك تاك تاك".

دەڵێن رۆح شیرینە

"بەرەکات" بینیویەتی هەندێك لە پیاوەکان لە شنگال خۆیان دەرباز کردووە و خێزانەکانیان جێهێشتووە.
ئەو وەك زۆربەی دانیشتووانی قەزاکە لەگەڵ پێنج لە ئەندامانی خێزانەکەی روو لە چیای شنگال دەکات، هەرچۆنێك بێت توانیبووی بڕێك نان لەگەڵ خۆی ببات، بەڵام بە گریانەوە دەڵێت "خێزان هەبوو لە چیای شنگال هیچ نانێکی پێ نەبوو".
"بەرەکات" بە چاوی خۆی چەندین بەساڵاچووی بینیوە کە لە مەرگ ڕایانکردووە و بەو چیا سەختەدا هەڵگەڕاون، بەڵام دواتر بیستوویەتی کە زۆر لەوانە لە ڕێگا لە برسان و لە تینوێتیان گیانیان لەدەستداوە.
"بەرەکات" دەڵێت دوو کاتژمێر دوای ئەوەی لە گوندی وەردیێ نزیك چیای شنگال بەرەو چیا بەڕێکەوتووە، بە چاوی خۆی یەکەم منداڵی بینیوە کە مردووە.

دایکەکان شیریان نەمابوو

"مردن زۆر زۆر بوو، بە تایبەتی لە نێو منداڵان، چونکە دایکەکان شیریان نەمابوو بیدەنە منداڵەکانیان، هەروەها ئەو خواردنەی دەدرایە منداڵان پێی تووشی سکچوون دەبوون". هەروەها دەڵێت "زۆربەی ئەوانەی لەوێ بوون لێویان کول بوو کە من یەکێك بووم لەوان".

خوێنیان لێدەچۆڕرا

"بەرەکات" بە چاوی خۆی چەندین منداڵی پێخواسی بینیوە و دەڵێت "ئەو منداڵانە بە هۆی دار و بەردی ئەو چیا بەردینە قاچیان بریندار بوو بوو، خوێنیان لێدەچۆڕرا".

ئەوانەی پەنایان بردبووە بەر ئەو چیایە، هەموو ئەوانە مردنیان بە چاوی خۆیان بینیوە "ئێمە لە ژێر ڕێژنەی گوللەی قەناس و دۆشکە، شنگالمان جێهێشت، هەموو منداڵەکانمان تۆقیبوون".

"بەرەکات" کە باوکی دوو کوڕ و کچێکە، کچەکەی لەگەڵ خۆی دەبات و دوو کوڕەکەشی دەداتە دەست براکەی بۆ ئەوەی بە ئۆتومبێل دەربازیان بکات. ئەو بۆ ماوەی (٨) کاتژمێر کچەکەی لە باوەش گرتووە و بە بێ ئاو و نان بە پیادە ڕۆیشتووە، ئەو دەڵێت "هەموو منداڵەکان لە ژێر مەترسی مردندا بوون، چونکە ئاو نەبوو بیخۆنەوە".

تاکە سەرچاوەی ئاو لەو چیا سەختەدا تەنیا یەك کانی بووە، ئەویش دەبووایە بۆ ماوەی (٤) کاتژمێر بە پێ بڕۆی بۆ ئەوەی بگەیتە کانییەکە.

ئەوەی مەترسی مردنی زۆری لەسەر بوو، وەك "بەرەکات" ئاماژەی پێدا، بەساڵاچووان بوون، بە تایبەتی ئەوانەی نەخۆش بوون "بەساڵاچوویەکی زۆر لە شنگال تووشی نەخۆشی شەکرە و جەڵتەی مێشك بوون، هەموو دیمەنەکان ڕەنگی مردنیان گرتبوو".

"بەرەکات" لە پێنجەمین ڕۆژی مانەوەی لە چیای شنگال پەیوەندی بە (ڕووداو)ەوە کرد و هاواری ئێزیدییەکانی گەیاندە هەمووماڵێك، ئەو گوتی پێنج ڕۆژە خێزانەکەی نەبینیوە و چارەنووسی نازانێت.

ژیان گەڕایەوە قۆناغی سەرەتایی

"بەرەکات" لە درێژەی گێڕانەوەی تراژیدیای چیای شنگالدا باسی ڕەوشی خۆیان دەکات لە شەوان و دەڵێت "لە شەواندا نووستن نەبوو، چونکە جێگە نەبوو، دەبووایە لەسەر تاشەبەردەکان بنووین، بەڵام سەرماش بوو، نەتدەتوانی بە بێ بەتانی بخەویت".

نەخۆشکەوتن گەورەترین بەڵای ئاوارەکان بوو، چونکە هیچ نوژدارێك لەو چیایەدا نەبوو، وەك "بەرەکات"، دەڵێت "ئەوەی نەخۆش کەوتبا دەبووایە چاوەڕێی مەرگ بکات، چونکە هیچ نوژدارێکی لێ نەبوو".

ئەو لە وەسفی ئەو ڕۆژانەدا دەڵێت "ژیان لەو چیایە گەڕابووەوە بۆ قۆناغی سەرەتایی".

کات گیری خواردبوو
ئاوارەکانی شنگال بەردەوام چاوەڕێی هەواڵێکی دڵخۆشکەریان کردووە، بەڵام ئەو هەواڵە دڵخۆشکەرە نەدەگەیشتە ئەو چیا پان و بەرینە، چونکە هەموو ئاوارەکان مۆبایلیان پێ نەبووە.
کاتژمێر لەوێ گیری خواردبوو، وەك "بەرەکات"، دەڵێت "کات نەدەڕۆیشت، لەو حەوت ڕۆژەدا هەر کاتژمێرێك لە لای ئێمە بە ٢٤ کاتژمێر بوو".
تاکە سەرچاوەی دەستکەوتنی زانیاری لەو چیا سەختەدا کە لە زۆربەی شوێنەکانیدا تۆڕی پەیوەندی نییە، تەنیا مۆبایل بووە، لەگەڵ رادیۆیەك، "بەرەکات"، دەڵێت "ماڵێك لە چیا هەبوو، ئێمە نزیکەی ٤٠٠ کەس لەو ماڵە کۆببووینەوە گوێمان لە رادیۆی رووداو دەگرت".
خەڵکی چیا کە دەیانزانی "بەرەکات" پەیامنێری تۆڕی میدیای رووداوە، زوو زوو دەچوونە لای تاوەکو بزانن هەواڵی تازە چییە. "بەرەکات" دەڵێت "زۆرجار هەواڵی ناڕاستم بە خەڵکەکە دەگوت، تەنیا بۆ ئەوەی ورەیان بەرز ببێتەوە".

هەواڵە ناخۆشەکە
جگە لە برسێتی و تینوێتی کە برستی لە ئاوارەکان بڕیبوو، زوو زوو هەواڵی ناخۆشیشیان پێدەگەیشت و دەیانگوت داعش فڵان شوێنی گرت و ژنەکانی ئەو شوێنەی بردن، ئەوەش هێندەی دیکە ئاوارەکانی دەتۆقاند.
"بەرەکات" حەزی دەکرد دوایین کەس بێت شاخەکە جێبهێڵێت، بەڵام دەڵێت بە هۆی برسێتی و تینوێتی، مردن تا دەهات نزیکتر دەبووەوە.
"بەرەکات" لە ڕۆژئاوای چیاکەوە رزگار کراوە، ئەو بە چاوی خۆی بینیویەتی بە هەزاران خەڵك لەو شوێنە بە هاوکاری جەنگاوەرانی پێشمەرگە "خەڵك بە لێشاو لە چیا دەهاتنە خوارەوە، وات دەزانی کەس لە چیاکە نەماوە، بەڵام بە هەزاران کەس لە چیاکەدا ماون". بە بڕوای "بەرەکات"، ئەگەر پێشمەرگە جەنگاوەرەکان نەبوونایە بە هەزاران خێزان لەو چیایە بە کۆمەڵ دەمردن.
وەك "بەرەکات" دەڵێت، لە نێو ئاوارەکانی چیای شنگال باسی هەرە گەرم بردنی ژنانی ئێزیدی بووە لەلایەن چەکدارانی داعش "ئەوە تەنیا دەنگۆ نەبوو، زانیاری پشتڕاستکراو هەبوون، چونکە خەڵکێکی زۆر ئەو دیمەنانەیان بە چاوی خۆیان بینیبوو، بە تایبەت لە گوندی وەردێ ژمارەیەك ژن و پیاو بۆ شوێنێکی نادیار براون".

ئەوەی جێی سەرسوڕمانی خەڵکەکە بووە، وەك "بەرەکات" باسی دەکات، چۆڵکردنی شنگال بووە لەلایەن پێشمەرگەوە "خەڵکەکە دەیانگوت ئەوانە پێشمەرگە نین و ناویشیان پێشمەرگە نییە کە شنگالیان چۆڵ کرد".
ئەو شەوەی داعش هێرشی کردە سەر شنگال، پەیامنێری (رووداو) لە کۆمەڵگەی گرعوزێر بووە و دەڵێت لە کاتژمێر (٢)ی شەو بۆردومانی داعش بۆ سەر کۆمەڵگەکە دەستیپێکردووە و ئەو بۆ ماوەی (٤) کاتژمێر لە ژێر بۆردوماندا بووە.
"بەرەکات" خۆی دەگەیەنێتە ماڵەوە، بەڵام ناتوانێت سەرجەم خێزانەکەی بە ئۆتۆمبێلەکەی رزگار بکات، بۆیە بە براکەی دەڵێت کە منداڵەکان بە ئۆتۆمبێلەکە رزگار بکات و ئەویش لەگەڵ دایك و باوك و خوشك و خێزانەکەی بە پێ بەڕێدەکەون.
بە هۆی ئەوەی چەکدارانی داعش لە شەودا هێرشیان کردووە، "بەرەکات" هیچ کام لە چەکدارەکانی نەبینیوە، بەڵام وەك لە خەڵکی بیستووە، چەکدارانی داعش ئەوەندەش مەترسیدار نین "ئەوان تەنیا بە رێکلام خەڵکیان تۆقاندووە، زۆر ترسنۆکن، بۆ نموونە لە کاتی هێرشکردنیان بۆ سەر سیبا شێخ خدر، خەڵکی ناوچەکە بە چەکی زۆر سادە بۆ ماوەی ٤ کاتژمێر شەڕیان کرد".

بمکوژن

ئەوەی زیاتر ترسی خستبووە دڵی ئێزیدییەکان، دەستدرێژی چەکدارانی داعش بووە بۆ سەر ناموسیان، رەنگە ئەو ترسەش لە شوێنی خۆیدا بووبێت.
"بەرەکات" چیرۆکی ژنێك دەگێڕێتەوە کە کەوتووەتە دەست چەکدارانی داعش و دەڵێت "ئەو ژنە دوای هاتنی بۆ چیا گوتی کەسێك نییە لە ئێوە من بکوژێت، گوتیان بۆ؟ ئەویش بە گریانەوە گوتی: چەکدارانی داعش چەند ڕۆژێك گرتیانم و دەستدرێژییان کردە سەرم". هەروەها گوتی "ئەوان دەستدرێژییان کردە سەر دەیان ژنی وەکو من".
"بەرەکات" لەو باوەڕەدایە ئەگەر ئەو حاڵەتەی بەسەر ئەو ژنەدا هاتووە لە کاتێکی دیکە و شوێنێکی دیکە بووایە ئەوا ژنەکە دەکوژرا، بەڵام دەڵێت "خەڵکەکە بە کوڵ بۆ ژنەکە گریان و دڵنەواییان دایەوە".

یەکگرتوو بوون

ئەوەی زۆرتر "بەرەکات" و ئاوارەکانی دڵخۆش کردووە، تەبایی و یەکگرتوویی بووە کە لە چیا لە نێو ئاوارەکاندا هەبووە، ئەوان حەزیان دەکرد

هەموو پێکەوە بن لە رۆیشتن، لە چوون بۆ سەر کانی، لە خواردن، ئەوانەی پاروە نانێکیان لە گیرفاندا بوو حەزیان نەدەکرد بە تەنیا بیخۆن، بەڵکو دەیاندایە هەموو منداڵەکان.
"بەرەکات" رۆڵی پیاوانی ئاینی ئێزیدیش لە بیر ناکات و دەڵێت "بەردەوام بە نێو خەڵکدا دەسووڕانەوە و دوعایان بۆ دەکردن".

تراژیدیای (٣)

تەنها دوو ڕێگا لە بەردەم ئێزیدییەکاندایە: یان چیای شەنگال یان ئاڵای سپی[١]

دوای پەنجا ساڵ جارێکی تر عیدۆ خزر ناچاربوو رووبکاتەوە شاخەکان، بەڵام جیاوازییەکەی ئەم جارە ئەوەیە ٤٤ کەسی لە ئەندامانی خێزانەکەی لەگەڵ خۆیدا بردووە و لە دەست مردن خۆیان رزگار کردووە.
هەڵمەتەکەی داعش ئەمجارە گەیشتە سەر ئێزیدییەکان، ئەمەش درێژکراوەی ئەو زنجیرە پەلامارەیە کە سەرەتا شیعە و مەسیحی و سوننەکانی گرتەوە و ئێستاش بەربووەتە گیانی پێکهاتەکانی تریش، بەڵام پێدەچێت کارەساتی ئەمجارەی ئێزیدییەکان زۆر گەورەتربێت، چونکە یان دەبێت ببنە موسوڵمان یان دەبێت بکوژرێن، ئەوەش لە یاد نەکرێت کە ژمارەیان زۆر زۆرە.
هەر ئەوەندەی زانرا شنگال کەوتووەتە دەست داعش و پێشمەرگە پاشەکشەی کردووە، ترس و دڵەراوکێیەکی زۆر لە ناو دانیشتوانی کۆمەڵگای خانسور بڵاوبووەوە، هەر زوو عیدۆ کوڕ و کچ و نەوەکانی کۆکردەوە و بە سواری ئۆتۆمبێلەکەیان ڕێگای قەرەباڵغی چیای شەنگالیان بڕی، کاتێك لەلوتکەی شاخەکە نزیکبوونەوە ئۆتۆمبێلەکەیان جێهێشتن و بە پێ درێژەیان بە رۆیشتندا.
ئەو پیاوە بەتەمەنە نەیتوانی لەو ڕێگا چاڵ و چۆڵە درێژە بە رۆیشتن بدات، بۆیە کوڕەکانی بە نۆرە دەیانکردە کۆڵ هەتا گەیشتنە ئەشکەوتێکی چۆڵ، هەرچەندە شوێنەکە زۆر ترسناك دەینواند، بەڵام دانیشتوانە نوێیەکەی زیاتر لەوێ دڵنیابوون وەك لە ناوچەکەی خۆیان کە کەوتووەتە دەست داعش.
ئەمە دووەم جارە عیدۆ ئاوارە دەبێت، جاری یەکەم ئەو دەمە بوو کە نزیکەی پەنجا ساڵ لەمەوبەر لە دەست رژێم هەڵهاتوو ماوەیەك لەو ناوچەیە مایەوە.
ئێزیدییەکان خاوەنی ئاینی تایبەتی خۆیانن و بە زمانی کوردی دەدوێن، پێگەی سەرەکییان هەردوو قەزای شنگال و شێخانە لە پارێزگای موسڵ، بەشی هەرە زۆریشیان سەرقاڵی کشتوکاڵن، لە پاش ساڵی ٢٠٠٣وە کەوتوونەتە ژێر دەسەڵاتی هێزی پێشمەرگەوە، لەبەر ئەوەی هەرێم وەك ناوچەیەکی سەر بە کوردستان دەیانناسێنێت.
حەمید کوڕە گەورەی عیدۆ نەیتوانی خۆی لە بەرامبەر ئەو کارەساتەدا رابگرێت و بە گریانەوە باسی بارودۆخی خێزانەکەیانی دەکرد کە چەند ڕۆژێکە لەو چیایەن.

١- نیقاش | خاڵس جومعە

حەمید لە ڕێی تەلەفۆنەوە وتی "سێ ڕۆژە منداڵەکانم بەسەر ئەو شاخەوەن و لە ئەشکەوتدا دەژین، لە ڕێی فڕۆکەوە بڕێکی کەمی ئاو و خۆراك فڕێدەدرێتە خوارەوە".
بە هۆیەکی نەناسراو پەیوەندییەکەی دەپچڕاو ئەوەندەی روون بوو دەیوت "دەترسین کچەکانمان ببرێن، چونکە دەبیستین وەك کەنیزە داعش مامەڵە لەگەڵ کچانی ئێزیدی دەکات".
خەیری نایف کە لەگەڵ نزیکەی سی هەزار ئێزیدی تردا بۆ دهۆك هەڵهاتوون دەنگۆی فڕاندنی کچان پشتڕاست دەکاتەوە و دەڵێت "چوار کچی ناسیاومان لە لایەن داعشەوە براون تا ئێستا چارەنوسیان نازانین، تەنها ئەوەندەمان بیستووە کە لە تەلەعفەرەوە بە پاس براون بۆ موسڵ".
بەشی دووەمی کارەساتەکە ئەوەیە کە ڕێکخراوی یونسێف رایگەیاند تا ئێستا چل منداڵ لە چیای شنگال مردوون، چاوەڕێ دەکرێت ئەو ژمارەیەش رووی لە هەڵکشان بێت بە تایبەتی کە زیاتر لە ٢٥ هەزار منداڵ لەو چیایە گیریان خواردووە.
کەریم شەشۆ یەکێکە لەو ئێزیدییانەی بۆ خۆی بە بازگەی داعشدا تێپەڕیوە و هیچیان لەگەڵ نەوتووە، بەڵام وەکو سەرجەم ئێزیدییەکانی تر متمانەی بەو گروپە نییە، بۆیە لە تەنیشت دراوسێکەیەوە وەستابوو کە لە سەربان ئاڵای سپی هەڵدەکرد و دەیوت "هەر ئەوەندەی شوێنی خۆیان قایم بکەن ئیتر وەك مەسیحی و شیعەکان دەکەونە گیانی ئێمەش".
داعش هەر ئەوەندەی دەستی گرت بەسەر شنگال و دەوروبەریدا داوای لە دانیشتوانەکەی کرد ئەوانەی دەیانەوێت ژیانیان پارێزراو بێت ئاڵای سپی لەسەرماڵەکانیان بەرز بکەنەوە، بەڵام لە ناو سێ هەزار کەسی دانیشتووی خانسووردا تەنها بیست پیاوی بەتەمەن مانەوە کە یەکێکیان شەشۆیە.
چەند ڕۆژێك بەر لە ئێستا حکومەتی عێراقی لە ڕێی هێلیکۆپتەرەوە بڕێك ئاو و خواردەمەنی بۆ ئاوارەکانی سەر چیای شنگال فڕێدایە خوارەوە، بەڵام بەشی زۆری ئاوارەکان دەستیان بەو هاوکارییە نەگەیشت.
کاتێك لە حەمید عیدۆمان پرسی تا چەند دەتوانن بەرگەی ئەو بارودۆخە بگرن؟ بە خەمێکی قوڵەوە وتی"پێمان وانییە بەم زووانە گۆڕانکاری ڕووبدات، لەوەش دەترسم چەند ڕۆژێکی تر بە هیچ شێوەیەك ئاو و خۆراکمان لەلا نەمێنێت".

تراژیدیای (٤)
شنگالییەکان بەسەرهاتی تاڵ[١]

لەوە دەچێت چیرۆك و تراژیدیای ئێزیدیەکان هەر بەوەندە نەوەستابێت، کە لە زێدی باو باپیرانیان وەدەرنران و قەتلوعام کران، هەر بەوەندە نەوەستابێت، کە دۆزەخیان لە ڕووی شنگالییەکان کردەوە، کە خەریکی ژیان و کاری ئاسایی خۆیان بوون، کەچی لە پڕ داعشەکان لە ماوەی چەند سەعاتێك خەونەکانیان زیندە بە چاڵ کردن، لە خاکی خۆیان نامۆیان کردن لە وڵاتی خۆیان ئاوارەیان کردن، ڕەنگە بەسەرهاتی هەر یەکێك لە خێزانە شنگالییەکان ببێتە کەرەستەی ڕۆمان و فیلم و بە ئاسانی نەنووسرێتەوە، هەر بەوەندە نەوەستان، بەڵکو پەلاماری کەرامەتی کچە ئێزیدیەکانیاندا، کە وەك خۆیان دەڵێن: لە هیچ سەردەمێک تاوانی وا ئەنجام نەدراوە.

لە زمانی خۆیانەوە

کاتێك لە (شاریا) دەگەڕێیت، زیاتر لە بیست و پێنج هەزار خێزان لە ناو باڵەخانە کۆنەکان و قوتابخانە و کەلاوەکاندا دەژین، هەر هەموویان چیرۆکی تاڵی خۆیان دەگێڕنەوە کە چۆن جینۆسایدکران، بەڵام ئەوەی جێگەی سەرنجە دەڵێن: هەرچی بەسەرمان هات لە ماڵ وێرانی و دەربەدەری ژیانی بێ نان و ئاوی لە چیا، نەگەیشتە ئەوەی پەلاماری سێکسیمان دراوە، کە ئەوەیان هەرگیز لە بیر ناچێتەوە و مرۆڤایەتی شەرم لەوە دەکات کە کچان ببنە قوربانی شەڕێکی نەگریس، کە بەر دەرگای ماڵی هەمووانی گرتەوە، بە تایبەتی شنگالییەکان.

"بەیان باپیر" تەمەن(٢٧) ساڵ گوتی: "کاتێك داعشەکان پەلاماری شنگالیاندا، بێجگە لە تاڵانی، دەستیان کرد بە دەستدرێژی بەسەر کچان، کچە هاوڕێکەم کە هاوسێمان بوو، نەیتوانی لە دەستیان ڕا بکات و زۆر بێڕەحمانە دەستدرێژیان کردە سەری، تا ئێستایش بێسەر و شوێنە".

"بەیان" دەڵێت: "کە لە چیا بووین، چیرۆکی تاڵیان گێڕایەوە، کە چۆن کچانی شنگال بوونە قوربانی هەوەسی چەکدارانی داعش، هەندێکیان لە بەندیخانەی (بادۆش) دەست بەسەرن".

١-گۆڤاری گوڵان

چیرۆکی تاڵ

"پەرچەم نیرۆ" تەمەن (٢٠) ساڵ، گێڕایەوە:" ئێمە ڕوومان کردە چیا ڕزگاربووین لە دەست تیرۆرستان، بەڵام ئەو کچانەی کەوتنە دەست داعش دەستدرێژی سێکسیان کرایە سەر و بێجگە لە تالانی ماڵ و سەربڕینی کەسوکاریان خۆشیان بوونە بەشێک لە تراژیدیای دەستی چەکدارانی داعش".

"پەرچەم" زیاتر دەڵێت: ژمارەی ئەو کچانەی ڕفێندراون گەلێک زۆرە، زۆربەشیان بێسەر و شوێنن، ئەوەش لای ئێمە زۆر لە قەتلوعامەکە گەورەترە، چونکە جگە لە جینۆسایدی خاك بە جەستەیش ئازار دراین.

خۆکوشتنی کچان

"لەیلا خدر" تەمەن (٤٢) ساڵ، خاوەنی دوو کچە و کچەکانی بێسەر و شوێنن، چونکە ئەو لەگەڵ کوڕەکەی توانیان خۆیان ڕزگار بکەن دوای حەوت ڕۆژ لە برسییەتی و تینوویەتی چیا بە ئازارێکی زۆر گەیشتووەتە (شاریا) دەڵێت:"هەر دوو کچەکەم ڕفێندراوە، نازانم چارەنووسیان چی بەسەرهات".

"لەیلا" بە دەم گریانەوە گوتی:" ئەوەی جێگەی داخە، هەندێک لەو کچانەی کە ڕفێندرابوون و دەستدرێژی سێکسیان کرابووە سەر، لە ترسی خەڵك و باوك و دایکی خۆیان و لە شەرمی خۆیان، بڕیاریاندا خۆیان بکوژن، چونکە ژیان هیچ مانایەکی نەما بۆیان، بۆیە مەرگیان بەلاوە باشتر بوو".

کوڕەکە دایکی خۆی کوشت!

لەوانە تاڵتر، "موراد باپیر" تەمەن (٥٠) ساڵ، ئەوەی گێڕایەوە، کە کاتێك چەکدارانی داعش هەڵیان کوتایە سەر شنگال دەمانزانی چی ڕوودەدات، لە قەتلوعام، بۆیە پێش ڕاکردن و ڕووکردنە چیا و لە ترسی ئەوەی ئابروی دایکی نەبەن کە هێشتا لە ٣٥ ساڵ تێپەڕ نەدەبوو، کوڕێك بڕیاریدا دایکی خۆی بکوژێت، نەوەك بکەوێتە بەردەست پەلاماری داعشەکان، ئەو کوڕە لەگەڵ ئێمە لە چیا پەشیمان نەبوویەوە لەوەی کە ڕوویدا، چونکە ڕۆژانە ئەوەیان دەگێڕایەوە کە چۆن ئەو ئافرەتانە دەست داعش کەوتن، ئازار دران.

کچە جوانەکان گەورەترین قوربانین

"مریەم خەلەف" تەمەن (٣٤) ساڵ، باسی لەوەکرد، کە (کچە جوانەکان) گەورەترین قوربانی بوون، چونکە ئەو کچانەی کە جوان بوون، دەبردران بۆ ئەمیرەکان و پێشکەش بەوان دەکرا، جگە لەوەی کە کچان دەستگیر کراون بە

وەحشیترین شێوە دەستدرێژیان کرایە سەر و چارەنووسی هەزاران ئافرەت تا ئێستایش دیار نییە، دەشڵێن "هەندێکیان لەوانە بردراون و فرۆشراون بە وڵاتی سوریا! ".

تراژیدیای (٥)

کڕیارەکان زیاتر لە سەر ئەوانە بوون کە تەمەنیان مناڵ بوو یان رووخساریان جوان بوو[١]

ئافرەتێکی دەربازبووی گوندی کۆچۆ، بە ناوی "ن، م، ب" لە دایکبووی ساڵی ١٩٩٤، بەم شێوەیە باسی کۆمەڵکوژییەکەی کۆچۆ و ئازارەکانی خۆی لە دوای کۆمەڵکوژییەکە دەکات و دەڵێ": پێش نیوەڕۆی ڕۆژی ١٥-٨-٢٠١٤ لە قوتابخانەی کۆچۆ کۆیان کردینەوە، لە دەرگای قوتابخانەکە جانتایان داناو داوایان کرد، هەرچی پارە و زێڕ و مۆبایلمان هەیە بیخەینە ناوی و هەرچیمان بوو بردیان، هەروەها پیاوەکانیان برد و یەکێك لە کەسوکارەکەی خۆمان وتی": گوێم لە دەنگی تەقە بوو، لە پەنجەرەی نهۆمی دووەمی قوتابخانەکەوە بینیم پیاوەکان دەکوژن.
هەروەها دەڵێ": کاتێك لە چوار ڕێیانی "تەل قەسەب" بوون، وامان تەسەور دەکرد بەرەو چیامان دەبەن، بەڵام نەیانبردین بۆ چیای شنگال، بەڵکو بەرەو گوندی "سۆلاغ" بردمانیان، مناڵ و ژنەکانیان لەیەکتر جیاکردەوە، "ژنە بەتەمەنەکان لە باخچەکە، ئەوانەی شویان کردبوو لە نهۆمی سەرەوە، ئافرەتە گەنجەکان لە باخچەی پشتەوە"، کاتژمێر "١١"ی شەو "١٥٠" ئافرەتیان لە بەر رۆشنایی لایتی دەستی هەڵبژارد و بە سواری چوار پاسی گەورە "مونشەئە" بەرەو شنگال و لەوێشەوە بۆ موسڵ بردیانین.
لە ڕێگا داعشێك کە ناوی "ئەبو بەنات" بوو، بە ناو ئۆتۆمبێلەکەدا دەگەڕا، دەستدرێژی دەکردە سەر ئافرەتەکان، چەند جارێك بە ڕوویدا هەڵشاخام، بەڵام دەمانچەکەی بە ڕوومدا هەڵکێشا، لە شاری موسڵ لە ماڵێکی گەورە دامانیان گرت، کە کۆمەڵێك ئافرەتی تری لێبوو، هەموویان خەڵکی شنگال بوون، بەرپرسەکەیان کە ناوی "نافع عفری" بوو، پرسیاری لێم کرد و وتی": بۆ چی لە ڕێگا هاوارتان دەکرد؟ لە بەر ئەمە سێ جار لێی دام. هەروەها کۆمەڵێك لە کچەکانی گوندی "حەردان" داوایان کرد چای بخۆمەوە، بەڵام رەتم کردەوە و پرسیاری زیندانەکەم لێکردن، لە گەڵ رەفتاری داعشە پیسەکان؟
وتیان": مامەڵەیان زۆر خراپە، بێ سنور پیسن، دوور لە خودا و مرۆڤایەتی.
ئەوەش ڕوون دەکاتەوە و دەڵێ:" بەڵام خێزانەکەم تەنیا خوشك و دایکم مابوون

١- جینۆسایدی ئێزیدییەکان"گوندی کۆچۆ"، وەرگێران و ئامادەکردن بۆ کوردی، تەها سلێمان، ئامادەکردنی بە عەرەبی: داود موراد خەتاری.

ئەوانیش لە تەلەعفەر بوون، خۆشم چوار کەس لە خزمەکانم لە گەڵم بوون، ئێمە کە ژمارەمان دەگەیشتە (٦٠) کەس ڕەوانەی ماڵێکی تریان کردین، هەموو ڕۆژێك ئەمیرەکانیان دەهاتن بۆ ناومان و جوانەکانیان هەڵدەبژارد، بە بێ خواستی خۆیان دەیانبردن.
لە یەکێك لە ڕۆژەکاندا، کەسێك هات و ویستی من ببا، بڕێك حەبم خوارد، هێزم لە بەر بڕا، هۆشم لە دەستدا، لە بەر ئەوە وازی لێهێنام، دوای چەند ڕۆژێك ئەمیرێك بە ناوی "حاجی شار" هات، منی هەڵبژارد لە گەڵ چوار ئافرەتی تر و بە پاسەوانەکانی وت": من دوای چەند ڕۆژێك دەگەڕێمەوە و ئەم ئافرەتانە "حجز"ن بۆ من و بیانکەنە ژوورێکی تایبەت.
باسی ئەوەش دەکات و دەڵێ:" بە ئافرەتەکانم وت، سێ شەومان تێپەڕان، سبەی شەوی چوارەم بۆ "شێخ مند" دەخەوین بۆ ئەوەی لەم موسیبەتە رزگارمان بێت، ئەو شەوەش ماینەوە و بۆ بەیانیەکەی ئەمیرێکیان "بەرپرسی زیندانەکە" هات، لە گەڵ هەموو ئافرەتەکانی تر کردمانیانە قاعەیەکەوە، ئەو داعشانەی دەیانویست بمانکڕن کردیاننە ژوورەوە و دەستیان کرد بە هەڵبژاردنی جوانەکانمان.
باسی ساتەوەختێکی زۆر ناخۆش دەکات و دەڵێ:"داعشێك کە زۆر قەڵەو بوو هات، منی هەڵبژارد و وتی: تۆ هەڵسە.. وڵامم نەدایەوە، قسەکەی دووبارە کردەوە و منیش بە ڕوویدا هەڵشاخام و پێم وت": نانانانا.....ئەویش بانگی بەڕێوەبەرەکەی کرد "نافع عفری" و بە تورکمانی قسەی لە گەڵ کرد، بە قژم ڕاستی کردمەوە و وتی:" ئەی سەبیە... دووژمنایەتی چەکدارەکانی دەوڵەتی ئیسلامی دەکەیت؟ منیش زیاتر لە جارێك هاوارم کرد، هاورێکانیشم هەموویان هاواریان کرد، "عفری" تەئکیدی لە داعشە قەڵەوەکە کرد بمبا، بەڵام من لە شوێنەکەی خۆم هەڵنەسام، ئەویش وتی : لێرە ناڕۆم تا ئەم ئافرەتە نەبەم، بەردەوام بوو لە هەڵوێستی خۆی وهەموو کاتژمێرێك دەگەڕایەوە و داوای لێم دەکرد قبوڵی بکەم و وەڵامی بدەمەوە.
گاڵتەجاڕی و بێ کەرامەتی ئەوان لەو هەڵبژاردەکارییەدا سنوری هەموو ئینسانیەتێکی بڕی بوو، وەك چۆن ئاژەڵ هەڵدەبژێردرێ، لە نێوانیاندا دەستی پێکرد، کڕیارەکان زیاتر لە سەر ئەوانە بوون تەمەنیان مناڵ بوو یان رووخساریان جوان بوو، هەر لەوێش دەیانوت پاش چەند ڕۆژێکی تر دەیانفرۆشنەوە بە نرخی "٥٠٠ بۆ ١٠٠٠" هەزار دۆلار.

دەستەواژەکانیان لە هەڵبژاردنی کچەکان ئەمانە بوون ": ئەمە جوانە بەڵام ئەوە جوانتر، ئەوە منداڵە بەڵام ئەوەی تر هێشتا سینگی بە باشی دەرنەکەوتووە".
باسی ئەوەش دەکات و دەڵێ:" ئەوەی بیەوێ دیمەنی دەمو چاویان ببینێ، پیس و ریش درێژ وەك ئەوەی لە چەرخی بەردین و مرۆڤی سەرەتایی بژین، یەکێکیان دوای رێگریکردن لێی یەکێك لە کەسە نزیکەکانی منی هەڵبژارد و بردی، من و سیان لە خزمەکانم لە بەر رێگریکردنمان لێیان روو بەڕووی لێدان و ئازار و ئەشکەنجەی زۆر بووینەوە لەلایەن پاسەوانەکانیانەوە، (" پێشم وتن یان دێین لە گەڵی یان ناڕوا) ئەویش وتی:" لاریمان نیە".
پێش سەرکەوتنمان بۆ ناو ئۆتۆمبێلەکە، داعشە قەڵەوەکە وتی:"ئەمە بۆ من گیراوە، کەسێك لە بەردەم دەرگای ئۆتۆمبێلەکە وەستابوو پێموت لەم قەڵەوە رزگارم بکە؟ ئەویش بە قەڵەوەکەی وت:" ئەم ئافرەتە لە دوێنێ شەوەوە بۆ خۆمم دەست نیشانکردوە و مافی تۆ نیە بیبەی، بۆیە ئیتر لێم دوورکەوتەوە.
دەشڵێ: کردمانیانە ماڵێکەوە و بینیمان نزیکەی (٢٠٠) داعش نوێژ دەکەن، ترسێکی قورس دایگرتین، نانیان بۆ ئامادە کردین، نەماندەتوانی نان بخۆین، یەکێك لە کەسە نزیکەکانمیان برد بۆ شوێنێکی نادیار، بۆ ڕۆژی دووەم تەنیا خۆم مامەوە داعشێك بە ناوی "سەلمان" بردمی بۆ ماڵێکی تر کە تەنیا چەند پاسەوانێکی تێدا بوو.
دوای چەند ڕۆژێك لە ماڵەکە دەرچووم بەڵام دەستگیریان کردم و لە بەرامبەریشدا ئازار و ئەشکەنجە و لێدانی زۆریان کردم وگەڕاندمیانەوە بۆ زیندان، کە کۆمەڵێکی زۆر ئافرەتی تری لێبوو، بەڵام کەسە نزیکەکانم بردیانن وئیتر نەمبینینەوە. "سەلمان" هات و لە گەڵ خۆی بردمی، ئەو شەش پاسەوان و شۆفێرێکی هەبوو، باوکی سەلمان پێی وتم: ئێوە ئێزیدی کافرن و مافی موجاهدینەکانە لە نموونەی کوڕەکەم هەرچیان بوێت پێتان بکەن، ئێوە سەبایەن، بە سەب و تف دەستی پێکرد و بە پێڵاوەکەی کەوتە لێدانم.
بۆ ڕۆژی دووەم ڕەوانەی ماڵێکی تریان کردم و ویستیان تەعدام لێبکەن بەڵام من رەتم کردەوە، دوای شەش ڕۆژ بینیم ئەو شەش پاسەوانە زۆر وریا و هۆشیار نین لە کاری پاسەوانیدا بە تایبەت دوای نیوەی شەو دەخەون، بۆیە شەوی حەوتەم کاتژمێر ١٢ ی شەو هەڵهاتم و بەناو گەڕەکەکاندا ڕێمکرد، دوای دوور کەوتنەوەم لە ماڵەکە لە دەرگای ماڵێکی "ئەل زنجیلی"مدا، هەندێ یارمەتیان پێشکەش کردم و پەیوەندیمان بە قایمقامی شنگالەوە کرد کە هاوڕێی

بوو لە کاتی سەربازی، ئیتر ئەو ماڵە ناسنامەیەکی ساختەیان بۆ ئامادەکردم کە بیسەلمێنێ من خەڵکی موسڵم و گەیاندمیانە ناوچەیەکی ئارام.
ئەم ئافرەتە باسی ئەوەش دەکا کە: لە ڕێگا کەسوکاری شۆفێرەکە پەیوەندیان پێوە کرد بگەڕێتەوە چونکە هەواڵێك هەیە کەسێك ئافرەتێکی ئێزیدی دەردەکات، بەڵام شۆفێرەکە مۆبایلەکەی داخست، دەرکەوت داعش باوکیان گرتووە، دوای گەیاندنی من گەڕایەوە بۆ موسڵ ئیتر باوکیان ئازاد کردبوو، بەڵام دەستیان بەسەر ئۆتۆمبێلەکەیدا گرتبوو، ئەوەشی زانیبوو کە داعش پێیان وتووە سزاکەت لە سێدارەدانە، بۆیە لە گەڵ خێزانەکەی لە موسڵ هەڵهات و ئێستا لە ئەڵمانیایە.
بەم شێوەیە کۆتایی بە چیرۆکەکەی دێنێ و دەڵێ:"چارەنووسی دایك و باوکم و تەواوی ژمارەی خانەوادەکەمان کە چل و چوار کەسە دیار نیە".

تراژیدیای (٦)

لالش، شانۆی چیرۆکە تراژیدیەکانی ئێزیدییان[1]

لالش ئەو شوێنەیە کە پێشتر هەموو ئێزیدییەکان بە تامەزرۆییەوە وەك یەکێك لە پیرۆزترین شوێنە ئاینیەکانیان ڕوویان تێ دەکرد، ئێستا بووەتە تەختە شانۆی گێڕانەوەی چیرۆکە تراژیدییەکانیان و پەناگەیەکی بچوك بۆ ئەو ئاوارە ئێزیدیانەی کە بە ناچاری لە ماڵ و حاڵی خۆیان لە شنگال و دەوروبەری دەربەدەر کراون.
لالش دەکەوێتە نزیکەی ١٤ کم باکووری خۆرئاوای قەزای شێخانی پارێزگای نەینەوا. ئەم گوندە دەکەوێتە ناوچەیەکی شاخاویی و مەزارگەی شێخ هادی بن مسافیری لێیە کە یەکێکە لە کەسایەتیە پێشینەکانی ئێزیدیەکان و ئێستا شوێنەکەی بووەتە بەجێهێنانی نەریتی حەج بۆ شوێنکەوتوانی بیروباوەڕەکەی.
بەڵام ئەو ئێزیدیانەی ئێستا لەوێ ماونەتەوە، خۆزگە دەخوازن سەردانەکەیان بەم شێوەیە نەبوایە کە لەسەرەتای مانگی ئابەوە بە هۆی هێرشی چەکدارانی داعش بۆ سەر ناوچەی شنگال و دەوروبەری، هەموویان ئاوارە بوون و ڕووبەڕووی چەندین کردەوەی وەك کوشتن، ڕفاندن و ڕاوەدۆنان بوونەوە و لە زێدی خۆیان هەڵکەنران.
ئەمە جاری یەکەم نیە ئێزیدیەکان توشی دۆخێکی تراژیدی لەو شێوەیە ببنەوە، بەڵکو وەك خۆیان دەڵێن، بە درێژایی مێژو ئەمە (٧٣)هەمین جارە ڕووبەڕووی تاوانی هاوشێوە ببنەوە.
ئێستا لەهەر شوێنێکی لالش و لە لای هەر یەکێك لە ئێزیدیەکان چیرۆکێکی تراژیدی هەیە، لە پێشەوەی قوربانیەکانیش ژنان و کچان و منداڵانن، ئەوان بە جۆرێك ڕووبەڕووی مەترسی بوونەتەوە تەنانەت لە لالشیش هەست دەکەن سێبەری داعش بە سەر سەریانەوەیە و لێیان دوورناکەوێتەوە، بۆیە ئەم ترسەش وایکردوە ڕووداوی دڵتەزێنی لێ بکەوێتەوە.

کچان وەک ئامانجی یەکەمی داعش

ئەو کچانەی ئێستا لە گەڵ خێزانەکانیان توانیویانە بە سەلامەتی بگەنە لالش و لە مەترسیەکانی چەکدارانی داعش رزگاریان بێت، هێشتا ترسیان لەوە نەڕەویوەتەوە کە بە تەواوی لە خەم رەخسیون، چونکە لە هەموو ساتێکدا

١- ماڵپەری ئاوێنە، هاوکار حسێن

خۆیان بۆ هەڵاتن لەوێش ئامادە کردووە، بیستنی ئەو چیرۆکانەی کە بە سەر کچە ئێزیدیەکاندا هاتوون لە سەر دەستی داعش، بە جۆرێك ترسی لە دڵی کچە رزگاربووەکـانی لالشـدا چانـدووە کـە بـە ئاشـکرا لـە وتـە و سـیمایاندا ڕەنگیداوەتەوە.
"بنار ئیسماعیل" تەمەن(١٦) ساڵ، کە لە گەڵ خێزانەکەی ڕوویـان کردووەتـە لالش، نەیشاردەوە کە ئەو هێشتا دڵـی ئۆقرە ناگرێت و وتی:"دەترسین داعش هێرش بۆ ئێرەش بێنێت، لە حاڵەتێکی لەو شێوەیەشدا ناچارین هەڵبێین بۆ چیا".
"بنار" کە خوێندکاری قۆناغی نۆی بنەڕەتیە، کاتێك بیر لەوە دەکاتەوە چی بـە سەر هاوڕێکانی هاتووە لە لایەن داعشەوە، هەست بـە خۆشبەختی دەکـات کـە ئەو ئێستا لە ناو خێزانەکەیدایە ئەگەر چی ژیانی چەند لەوەش سەختتر بێت.
هاوکـات "رانیـە بـەدەل"، تەمـەن(١٤) سـاڵ، کـە ئـەویش خوێنـدکاری قۆنـاغی(٩)ی بنەڕەتیـە و لـە گـەڵ خانەوادەکـەی پێش هـاتنی داعش بـۆ سـەر ناوچەکەیان لە شنگال ڕوویان کردووەتە لالش، باس لەوە دەکات،"داعش ماڵی ئێمەی وێران کرد".
"بنارو رانیە"، ڕۆژانە بۆ ئەوەی ئاوی خواردنەوەیان دەست بکـەوێت، دەبێت بە پێی پەتی بە سەر زەویە داخبوەکەدا چەندین سەدان مەتر ببڕن و بە دەبە ئاو پەیدا بکـەن، بـەڵام هێشتا ئـەو ژیانـەیان بـەلاوە پەسـەندە بـە تایبـەت کاتێك ئـەو چیرۆکانـــە دەبیســـتن کـــە لـــە لایـــەن رزگاربووەکـــان و شـــایەتحاڵەکانەوە دەگوازرێنەوە سەبارەت بەو کچانەی لە لایەن چەکدارانی داعشەوە رفێنراون.
ئەوان دەخوازن "بە زووترین کات لەو مەینەتیە رزگارمان بێت و بگەڕێینەوە زێدی خۆمان".

سێبەری داعش بە دوای ئێزیدییەکانەوە

یەکێك لە چیرۆکە تراژیدیەکان کـە لـە شـنگالەوە دەسـت پـێ دەکـات و لـە لالش کۆتایی دێت، چیرۆکی خۆکوشتنی پیاوێکە کـە مەترسـی چەکدارانی داعش بـە جۆرێك تەنگی پێهەڵچنیوە، تەنانـەت بیر لـە پـەنابردن بۆ کـارێکی لـەو شـێوەیە بکاتەوە. هەموو ئەوانەی ئێستا وەك شوێنێکی کەمێك ئارام لە لالش ماونەتەوە، بەسەرهاتی ئەم پیاوە دەزانن، لە هەر یەکێکیشیان بپرسیت، دەستبەجێ پەنجـە رادەکێشێت بۆ ئەو شوێنەی ڕووداوەکەی تێدا ڕوویدا.
ئەوانـەی بـە چـاوی خۆیـان دیمەنەکـەیان بینیوە، بـاس لـەوە دەکـەن کـە "راشد ئیبـراهیم میـرزا"ی تەمـەن(٤٠)سـاڵ، کاتێـك لـە شـنگال دەنگـۆی هـاتنی چەکدارانی داعش دەبیستێت، هاوشێوەی دەیـان هـەزار هاونشینی شارەکە، لـە

گەڵ خانەوادەکەی ماڵەوە جێدەهێڵن و روەو ناوچەکانی هەرێمی کوردستان بەڕێدەکەن.
"راشد ئیبراهیم"، کە خاوەنی(٣) کچ بووە، بیستویەتی کە چۆن داعش بە پلەی یەکەم کچانی کردووەتە ئامانج، هەموو هەوڵێك دەدات بۆ ئەوەی کچەکانی بپارێزێت، بۆیە دڵی ئۆقرە ناگرێت لە شوێنی دیکە بمێنێتەوە، تا دەگاتە ناو لالش. بەڵام سێبەری ترسی چەکدارانی داعش لە لالشیش واز لە "راشد" ناهێنێت، هەر کە دەنگۆی ئەوە بڵاو دەبێتەوە چەکدارانی داعش نزیك بوونەتەوە و لەو کاتەشدا دەنگی تەقە لە دورەوە دەبیسترێت، راشد دەستبەجێ خۆی دەکوژێت.
دوای کوشتنی خۆی، خانەوادەکەی شوێنەکە بەرەو ناوچەیەکی نادیار جێدەهێڵن، بەڵام ئەوانەی ئاگاداری ڕووداوەکە بوون، باس لەوە دەکەن کە "راشد"نەیویستوە بە چاوی خۆی ببینێت چەکدارانی داعش پەلاماری کچەکانی دەدەن و دەیانڕفێنن، بۆیە پەنای بۆ خۆکوشتن برد.

داعش لە دیدی منداڵە ئێزیدیەکانەوە
زۆرینەی منداڵە ئێزیدیەکان کەوتونەتە دۆخێکی بێ دەنگیەوە، چونکە نازانن چی ڕووی داوە، ئەگەرچی ئەو شوێنەی ئێستا وەك ئاوارە بۆی هاتوون، لە ڕووی سروشت و کەش و هەواوە رەنگە زۆر سەرنج ڕاکێشتر بێت لە زێدی خۆیان، بەڵام روخساری خەمباری دایك و باوکیان ئەوانیشی دڵتەنگ کردووە و ترسی لە دڵی ئەوانیشدا چاندووە.
کەم بوون ئەو منداڵانەی بتوانن چەند وشەیەکی کەم بڵێن لە بارەی ئەوەی دەیزانن سەبارەت بە داعش، تاکە منداڵێك کە جیاوازتر لەوانی دیکە، "بەنان"ی تەمەن(١٠) ساڵ بوو کە دوای ئەوەی مۆڵەتی خواست و نزیك بووەوە لێمان، بە پرسیار کردن دەستی بە قسە کرد:"ئێوە چ کەناڵێکن، زارۆکان دەتوانن قسە بکەن؟".
پێ دەچوو "بەنان" تامەزرۆ بێت بۆ ئەوەی کەسێك هەبێت گوێ بۆ دەردە دڵی رادێرێت، بۆیە دەست بە جێ وەڵامی هەموو پرسیارێکی دەدایەوە، ئەو کە لە پۆلی چوارەمی بنەڕەتیە، لە خەمی ئەوەدا بوو چۆن لە ئاوارەییدا درێژە بە خوێندن بدات، هەرچەندە دانیشی بەوەدا نا کە لالش زۆر خۆشە، بەڵام هیوای خواست زوو بگەڕێتەوە بۆ گوندەکەی خۆیان کە ناوی تەل عەزیرە.

"بەنان" ئەو چیرۆکە تراژیدییانەی بیستبوو کە بە سەر کەس و کارەکەی هاتبوون، بۆیە بەم شێوەیە وەسفی داعشی کرد، "ئەوان مرۆڤن، بەڵام لە ڕاستیدا دڕندەن".

تراژیدیای (٧)

لە شنگالەوە تا کەمپی خانکێ[١]

دەنگی گریانێکی جەرگبر لە نێو یەکێک لە خێوەتەکانەوە بەرز دەبووەوە، منداڵێک لە تاو گەرما کە گەورەکانیش بە ئەستەم دەیانتوانی بەرگەی بگرن، ئۆقرەی نەمابوو.
کاتژمێر(٨:٣٠)خولەکی شەوە، نەخەوتن چاوی منداڵەکەی ئاوساندووە، بەڵام لە بەر گەرمای زۆری ژێر خێوەتەکە، خەوی لێناکەوێ، دایکی منداڵەکە تەشتێکی نیو ئاو کردووە و منداڵەکەی خستووەتە ناوی تاوەکو کەمێک پلەی گەرمای لەشی داببەزێت، بەڵام منداڵەکە بە دەنگێکی بەرز دەگریا.
دیمەنی ژیانێکی زۆر زەحمەت لە کەمپی خانکێ دەبینرا، لە شەواندا تۆز و خۆڵ، مێش و مەگەز ئارامییان لە منداڵان هەڵگرتووە، زۆر بە سەختی دەتوانن چەند کاتژمێرێک بە ئارامی بخەون.
ژنان خەریکی ژێرکردن و خەواندنی منداڵە ساواکانن، پیرە پیاو و ئەو گەنجانەی لە دەستی چەکدارانی داعش رزگاریان بووە، لە بەردەم دوکانێکی نزیک کەمپەکە، چاوەڕێی هەواڵێکی خۆش دەکەن، هەواڵی رزگاربوون لەم دەردەسەرییە و گەڕانەوە بۆ ماڵی خۆیان.
کەمپی ئاوارەکانی خانکێ دەکەوێتە باشووری ڕۆژئاوای دهۆک و سەر بە قەزای سێمێلە، بە پێی ئامارەکان (٦٩) هەزار ئاوارە لەم کەمپە لە ژێر خێمەدا ژیان بە سەر دەبەن.
دڕندەیی چەکدارانی دەوڵەتی ئیسلامی (داعش)، ئێزیدیەکانی زۆر ئازارداوە، بەردەوام باس باسی ئەو نەهامەتیانەیە کە بە هۆی هێرشەکانی داعشەوە دووچاری هاتوون.
کاتێک چوومە ناو کەمپەکە تاوەکو گەنجێک یاخۆد پیاوێکم دەبینی، سەدان منداڵ و ژن بەبەرچاومان تێدەپەڕین، کەمپەکە زیاتر لە کۆمەڵگایەکی ژن و منداڵی بێ باوک و بێ مێرد و بێ برا دەچوو، گەنج لەو کەمپە زۆر کەمن.
ئەو شتانەی بۆ من وەک ڕۆژنامەنووسێک زۆر تاوان بوو، گریانی منداڵێکی ساوابوو بە هۆی بێخەوی کە گەرما نەیدەهێشت ئارام بێتەوە، هەروەها پیسی ئەو ژینگەیەی کە ئەو منداڵانەی تێدا دەژین.
کچێک ماکسیەکی خۆڵەمێشی لەبەردابوو، لە هەڵسوکەوت و روخساریەوە دیاربوو دووچاری نەخۆشی دەروونی ببوو، ئەو کچە هاتە پێشەوە و بە منی

١-تۆری میدیایی روداو/ بارزان محمد

وت:"ماڵا مە چوو"، نزیکەی پێنج خۆلەک لە لای ئەو کچە ڕاوەستام، بەڵام جگە لەم ڕستەیە هیچی تری بە دەم دا نەهات، دیاربوو کەس لە خانەوادەکەی نەمابوو، بۆیە لە لای ماڵی خزمێکیان دەژیا.
لە ٢٠١٤/٨/٣ چەکدارانی داعش هێرشیان کردە سەر قەزای شنگال و داگیریان کرد، لە ئەنجامی ئەوە سەدان هەزار لە هاوڵاتی سڤیل بەرەو چیا هەڵاتن و ژمارەیەکیشیان کەوتە دەست چەکدارانی داعش و چەندین کەسیش بەکۆمەڵ کوڵلەبارانکران و چەندین کەسیش ڕفێندران و بێ سەروشوێن کران.
"ئەحمەد یونس"هاوڵاتیەکی ئاوارەی ئێزیدیە و بۆ ماوەی شەش ڕۆژ لە چیای شنگال گەمارۆ درابوون، پاشان ڕوویان لە کەمپی خانکێ کردووە، "ئەحمەد"دەڵێ:" ئێمە بەرگریەکی زۆرمان لە خۆمان کرد بۆ ئەوەی ڕێگری لە چەکدارانی داعش بکەین بەڵام ئەوان هەمەر و چەکی قورسیان پێ بوو، ناچاربووین ڕابکەین".
وەکو "ئەحمەد"باسی دەکات عەرەبە هاوسێکانیان دەستیان لە گەڵ داعش تێکەڵ کردووە دژی ئەوان شەڕیان کردووە" هەرگیز بیرمان لەوە نەکردەوە عەرەبە دراوسێکانمان لە شنگاڵ دژمان بوەستن و هێرشمان بکەنە سەر، ئەو خیانەتە ڕێگەی نەدا خەڵکی شنگال زیاتر بەرگری لە شارەکەیان بکەن بۆیە لە گەڵ خێزانەکانمان بەرەو چیای شنگال ڕامان کرد".
لە نێو کەمپی خانکێ، زۆر بە فراوانی باس لە دەست درێژی کردنە سەر کچانی ئێزیدی دەکرێ یەکێک لەو ئافرەتانە لە کەمپی خانکێ بوو لە بەر ئەوەی ژمارەیەکی زۆر لە کەس و کاری لە دەستی داعش دان، نەیویست ناوی بڵاو بکرێتەوە، گوتی:" (٣٩) کەس لە خوشک و برا و دایک و باوک و خزم و کەسی نزیکم لە لایەن داعشەوە دەستگیر کراون نازانم پیاوەکان چیان بە سەر هاتووە بەڵام کچەکان لە تەلەعفەرن".
خوشکێکی ئەو ئافرەتە کە لە ژێر دەستی داعش دایە تەلەفۆنی بۆ خوشکەکەی کردووە و پێی وتووە:" ئێمە لە قوتابخانەیەکی تەلەعفەر دەستگیر کراوین و لە ژێر چاودێری داعش داین بە ئارەزوی خۆیان دەست درێژیمان دەکەنە سەر".
بەشێک لەو کچانەی دەست درێژی کراوەتە سەریان دواتر لە دەستی داعش ڕزگاریان بووە و هەڵاتوون بۆ سەر چیای شنگال بەڵام بە هۆی ئەو کاریگەریە دەرونیەی لە سەریان دروست بووە خۆیان کوشتووە.
کاتێک لە سەر شەقامەکەوە بەرەو نێو کەمپەکە دەرۆی، تەنیا گریانی منداڵ دەبیستی، تۆز و خۆڵی نێو کەمپەکە لە گەڵ ئەو عارەقەیەی دەریدەدەن بە هۆی

گەرماوە، روخساری منداڵەکانی زەرد کردووە، کاتێک گەردەلوولی تۆز و خۆڵ هەڵی دەکرد، دایکان منداڵەکانیان لە باوەش دەگرت و چاوەکانی خۆیان توند دەنووقاند.
پێدەچێت برسیەتی و تینوویەتی لە چیای شنگال زۆر ئازاری دابن، بۆیە زۆربەی منداڵانی ناو کەمپەکە دەبەی ئاویان بەدەستەوە بوو، کاتێکیش کاتی نان خواردن دەهات، گەورە و بچوکی نێو کەمپ قاپ بە دەست، ریزیان دەبەست بۆ وەرگرتنی ژەمە خواردن، لە هەر کۆڵانێکی نێو کەمپەکە پیکابێک خواردنی دابەش دەکرد، کچە بچوکەکانیش بە دەبە و تورمز ئاویان بۆ ژێر خێمەکەیان دەبردەوە.
ئەوەی زۆر خەڵکی نێو کەمپەکەی هەراسان کردبوو، کەمی تەوالێت و گەرما بوو، هەندێکیان دەیان گوت زیاتر لە بیست ڕۆژە خۆیان نەشووشتووە.
ژن و مێردێکی بەتەمەنم بینی دەم بە خەندە بوون، دوو منداڵی بچوکیان لە لابوو، لە خەندەکەیاندا هەستم بەوە کرد پیاوەکە خۆشحاڵە بەوەی خێزانەکەی لە گەڵدایە، رەنگە سەلامەتی ژن و منداڵ بۆ پیاو هەموو دونیا بێنێ.
لە گەڵ ئەو هەمـــوو نەهامەتیـــانەی بەســـەریاندا هـــاتووە، لە یەکەم ڕۆژی هەڵاتنیان لە دەستی داعش تاوەکو ژیانی نێو کەمپەکان، بەڵام دایکان بێ هیوا نەبوونە و زۆربەیان بە دڵێکی پڕ لە میهرەبانیەوە خزمەتی منداڵەکانیان دەکەن.
بەشێک لە منداڵەکان لە نێو تۆز و خۆڵی کەمپەکەدا یارییان دەکرد، بەشێکیشیان بە دیاریانەوە وەستابوون و قابڵمە و سەتڵیان بە دەستەوە بوو بۆ ئەوەی زوو فریای خواردن بکەون.

بەشی چوارەم
ئێزیدیو کەمایەتیەکان لە بەڵگەنامەکانی ویکیلیکسدا

ئێزیدیو کەمایەتیەکان لە بەڵگەنامەکانی ویکیلیکسدا[١]

ئەو بەڵگەنامە نهێنیانە تایبەتن بە گرفتەکانی کەمە نەتەوایەتیەکان، بە تایبەت ئێزیدیەکان، زۆرینەیان سکاڵای ئەوەیان کردووە لە ساڵی ٢٠٠٣ەوە قوربانی خراپ مامەڵە کردنی مافەکانی مرۆڤن، بەشێکیشیان داوای هەرێمێکی ئۆتۆنۆمی دەکەن کە تێیدا کەمینەکان بتوانن خۆیان حوکمی خۆیان بکەن، ئاماژە بەوەش کراوە کە حکومەتی هەرێمی کوردستان بەرپرسیارێتی قورسی لە ئەستۆیە بەرامبەر ئێزیدی، شەبەك و کەمایەتیەکانی دیکە.
لە چوار بەڵگەنامەی جیاجیای ویکیلیکسدا، راشکاوانە ئاماژە بەوە کراوە کە "بوونی کەمایەتیەکان لە عێراق لە ژێر هەڕەشەدایە گرووپە ئاینی و ئیتنیە بچوکەکانی ناو عێراق لە لایەن توندڕەوەکانەوە راوەدودەنرێن و لە ژێر مەترسی لە ناوچووندان لە نێوان شەڕی هێزە سەربازییەکاندا".
بە پێی بەڵگەنامەکان کە هەریەکەیان مێژوویەکی تایبەتی لە سەرە، بەشێکی گەورەی نیگەرانی نوێنەری کەمایەتیەکان لە بارەی ئەنجامدانی راپرسیەوەیە، چونکە پێیان وایە "خەڵکەکانیان دەخرێنە ژێر گوشارەوە بۆ ئەوەی خۆیان لە سەر ئاین و نەتەوەیەکی دیکە ساخ بکەنەوە، لە بری ئاین و نەتەوەی راستەقینەی خۆیان".
لە بەشێکی یەکێك لە بەڵگەنامەکان ئاماژە بەوە کراوە کە "حکومەتی هەرێمی کوردستان بەرپرسیارێتی قورسی لە ئەستۆیە بەرامبەر مەسیحی، ئێزیدی، شەبەك و کەمایەتیەکانی دیکە، لە بەر ئەوەی هەژمونی ئیداریی و ئەمنیی هەیە بە سەر زۆرێك لە ناوچە جێناکۆکەکاندا. بۆیە پێویستە زۆر شێلگیرانە و بە ئاشکرا لە لێدوانە گشتیەکانتاندا و بە کردەوە لە سەر ئەرزی واقع نیشانی بدەن کە دەتانەوێت و دەتوانن پارێزگاری لە مافەکانی هەموو ئەو کەمایەتیانە بکەن کە لە ژێر دەسەڵاتی ئێوەدان".
هاوکات ئەوەش هاتووە کە "کەمایەتیەکان بە شێوەیەکی گشتی لە ساڵی ٢٠٠٣ەوە زۆر بە خراپی هەستیان بە ترس کردووە و کۆچکردنەکەشیان بە هۆی کۆمەڵێك هۆکاری کەڵەکەبووی سیاسی، ئابوری و ئەمنیەوە بووە".

١-ئاوێنەنیوز، ئا: هاوکار حسێن

بەڵگەنامەی یەکەم:
ئای دی: ٠٧VIENNA٢١٣٦
بابەت: بابەتە گەرمەکانی میدیای نەمسا
سەرچاوە: باڵیۆزخانەی ئەمەریکا لە ڤییێنا
بەروار: ١٦ی ئابی ٢٠٠٧
پۆلێن: پۆلێننەکراو
بە وتەی شارەزایانی خۆرهەڵاتی ناوەڕاست، بوونی کەمایەتیەکان لە عێراق لە ژێر هەڕەشە دایە: گرووپە ئاینی و ئیتنیە بچوکەکانی ناو عێراق لە لایەن توندڕەوەکانەوە راوەدودەنرێن و لە ژێر مەترسی لە ناوچووندان لە نێوان شەڕی هێزە سەربازییەکاندا. ئەو ریفراندۆمەی کە بڕیارە لە ناوچەکانی نێوان هەرێمی کوردستان و حکومەتی عێراقدا بکرێت، لە بنەڕەتدا شوێنی گرووپە ئاینی و ئیتنیەکانە کە بۆ چەندین نەوە لەوێ دەژین، هەر ئەم شوێنانەش بە بەردەوامی بوونەتە گۆڕەپانی ڕوودانی توندوتیژی و تەنگژەکان.

بەڵگەنامەی دووەم:
ئای دی: ٠٨BAGHDAD١٥٢٦
بابەت: سەردانی نیچیرڤان بارزانی بۆ واشنتۆن
سەرچاوە: باڵیۆزخانەی ئەمەریکا لە بەغدا
بەروار: ١٨ی ئایاری ٢٠٠٨
پۆلێن: نهێنی
لە کاتی سەردانی نیچیرڤان بارزانی بۆ واشنتۆن لە ڕۆژانی ١٧-٢١ی ئایاری ٢٠٠٨ و پاش وەرگرتنی بڕوانامەی شەرەف لە لایەن زانکۆی واشنتۆن و جێفرسۆن، چاوی بە ژمارەیەك بەرپرسی باڵای ئەمەریکی دەکەوێت و یەکێك لە تەوەری باسەکانی نێوانیان چۆنیەتی پارێزگاری کردنە لە کەمایەتیە نەتەوایەتیەکانی پارێزگای نەینەوا، لەم بەشەدا هاتووە:
حکومەتی هەرێمی کوردستان بەرپرسیارێتی قورسی لە ئەستۆیە بەرامبەر مەسیحی، ئێزیدی، شەبەك و کەمایەتیەکانی دیکە، لە بەر ئەوەی هەژموونی ئیداری و ئەمنی هەیە بە سەر زۆرێك لە ناوچە جێناکۆکەکاندا. بۆیە پێویستە زۆر شێلگیرانە و بە ئاشکرا لە لێدوانە گشتیەکانتاندا و بە کردەوە لە سەر ئەرزی واقع نیشانی بدەن کە دەتانەوێت و دەتوانن پارێزگاری لە مافەکانی هەموو ئەو کەمایەتیانە بکەن کە لە ژێر دەسەڵاتی ئێوەدان، لە حاڵەتی

گواستنەوەیاندا لە حکومەتی بەغداوە بۆ ژێر دەسەڵاتی حکومەتی هەرێم، بە پێچەوانەشەوە.
نیگەرانی دیاریکراو بریتیە لە ئاسایشی مەسیحی، شەبەك و ئێزیدیەکان لە پارێزگای نەینەوا. حکومەتی هەرێم بەرپرسیارێتی گەورەی لە ئەستۆیە بۆ کار کردن لە گەڵ دەزگا ئەمنیە لۆکاڵیەکان و حکومەتی بەغدا بە مەبەستی گەرەنتیکردنی سەلامەتی کەمایەتیەکان.

بەڵگەنامەی سێیەم:
ئای دی: ١٥٤٥BAGHDAD٠٩
بابەت: باڵیۆز لە گەڵ سەرکردە سیاسیەکانی کەمایەتیەکان کۆ دەبێتەوە
سەرچاوە: باڵیۆزخانەی ئەمەریکا لە بەغدا
بەروار: ١٤ی حوزەیرانی ٢٠٠٩
پۆلێن: پۆلێننەکراو/ تەنها بۆ بە کارهێنانی رەسمی
لە یەکەمین کۆبونەوەیاندا لە گەڵ باڵیۆز هیل، نوێنەرە سیاسییەکانی کەمایەتیەکانی عێراق تیشك دەخەنە سەر مەسەلەکانی کۆچ، بەشداری زیاتری سیاسی، مامەڵەی هەڵاوێردی کۆمەڵایەتی و ئەو بابەتانەی کە پێیان وایە بە هاوبەشی دەبێت پەرەیان پێ بدرێت. نیگەرانی خۆیان نەشاردەوە بەرامبەر کۆچی کەمایەتیەکان بەرەو وڵاتانی خۆرئاوا بە هۆی نەبوونی دەرفەتی ئابوری و بەشداری سیاسییان.
سەرکردە سیاسییەکانی کەمایەتیەکان هاوڕا بوون لە سەر ئەوەی کە کۆچی خەڵکەکەیان یەکێکە لە گەورەترین نیگەرانیەکانیان. بە وتەی بەرپرسانیش کەمایەتیەکان بە شێوەیەکی گشتی لە ساڵی ٢٠٠٣ەوە زۆر بە خراپی هەستیان بە ترس کردوە و کۆچکردنەکەشیان بە هۆی کۆمەڵێك هۆکاری کەڵەکەبووی سیاسی، ئابوری و ئەمنیەوە بووە. پێشیان وابوو کە مانەوەی ئەو کەمینانە تەنها پێویستی بە سەلامەتیەوە نیە، بەڵکو کاریش پێویستە.
نوێنەرانی هەر یەك لە ئێزیدیەکان و تورکمانەکان، سکاڵای ئەوەیان لە لای باڵیۆز کرد کە کۆمەڵەکانیان لە ساڵی ٢٠٠٣ەوە قوربانی خراپ مامەڵە کردنی مافەکانی مرۆڤن. ئەمین فەرحان، نوێنەری ئێزیدیەکان داوای هەرێمێکی ئۆتۆنۆمی کرد لە باکووری عێراق کە تێیدا کەمینەکان بتوانن خۆیان حوکمی خۆیان بکەن و لە لایەن هێزی ئەمنی خۆیانەوە پارێزگارییان لێ بکرێت.
هاوکات نوێنەری کەمایەتیەکان نیگەران بوون لە بارەی ئەنجامدانی راپرسیەوە، چونکە پێیان وایە خەڵکەکانیان دەخرێنە ژێر گوشارەوە بۆ ئەوەی

خۆیان لە سەر ئاین و نەتەوەیەکی دیکە ساخ بکەنەوە، لە بری ئاین و نەتەوەی ڕاستەقینەی خۆیان. هەروەها نوێنەری بەهائیەکان، عەبدولرەزاق ئەبایچی باسی لەوە کرد کە بەهائیەکان ئێستا لە سەر ناسنامەکانیان وەك موسوڵمان ناویان تۆمار کراوە و داوای لە باڵیۆز کرد پشتیوانی هەوڵەکانی بەهائییەکان بکات بۆ دامەزراندنی بەڕێوەبەرایەتیەکی حکومی کە ڕێگە بدات بەوەی بەهائیەکان ئاینی خۆیان لە موسوڵمانەوە بکەنەوە بە بەهائی.

بەڵگەنامەی چوارەم:

ئای دی: ٠٩BAGHDAD٢٠٣٨

بابەت: سەرکردەی کەمایەتیەکان نیگەرانن لە بارەی سەرژمێرییەوە

سەرچاوە: باڵیۆزخانەی ئەمەریکا لە بەغدا

بەروار: ٣٠ی تەمموزی ٢٠٠٩

پۆلێن: زۆر نهێنی

لە گەڵ ئەوەی وەزارەتی پلاندانانی حکومەتی عێراق بەردەوامە لە ئامادەکارییەکانی بۆ ئەنجامدانی راپرسی، سەرکردەکانی گرووپە ئاینی و ئیتنیەکان نیگەرانن لە بارەی چۆنیەتی ئەنجامدانی سەرژمێرییەکە و ئاخۆ بەڕاستی ڕەنگدانەوەی دیمۆگرافیای کەمایەتیەکان بەرجەستە دەکات یاخۆد نا. نوێنەرانی ئێزیدییەکان و شەبەك نیگەرانی خۆیان دەربڕی لەوەی کە سەرژمێرییەکە خەڵکەکەیان بخاتە ژێر گوشاری زۆرەوە لە لایەن حکومەتی هەرێمەوە بۆ ئەوەی خۆیان وەك رەچەڵەکی کورد لە قەڵەم بدەن تا خاکەکەیان بلکێنرێت بە هەرێمی کوردستانەوە.

بەشی پێنجەم
داتاو ئامار و لیستی ناوی بیسەروشوێنکراوان و ڕفێندراوان

باسی یەکەم
لیستی ناوی بیسەروشوێنکراوان و رفێندراوان

ئەم بەشـــە لە (٢٤) لیســـت پێکهـــاتووە، هەر لیســـتەی بە جیـــا تـــایبەتە بەو شاروشارۆچکەو کۆمەڵگای نیشتەجێبوون و ئەو گوندانەی کە ئێزیدییەکانی تیا نیشتەجێ بووە، هەروەك روونیشە لە پاش شاڵاوەکانی داعش بۆ سەر موسڵ و دواتر شنگال و دەوروبەری بە کۆمەڵگاکانی نیشتەجێ بوون و گوندەکانەوە، بە هەزاران کەسیان لە (پیاو، ژن، منـاڵ) لـێ رفاندوون، کە دواتـر زۆرێکیـان لێکوشـتوون و جینۆسـاید کـردوون، بەشـی هەرە زۆریشـیان کە ناویـان لەم لیسـتانەداهاتووە، چارەنوسـیان نادیـارە یـان لە لایەن (داعـش) ەوە دەسـت بەسـەرکراون، یـان لە ژێـر ئـازار و ئەشکەنجەی جەستەیی و دەروونیدان و بەشـێکی زۆری ئافرەتەکـانیش سـەودای نامرۆڤانەیـان پێـوە کـراوە و رووبەرووی دەسـت درێـژی سیکسـی بـوونەتەوە، بە پێـی گێـڕانەوەی چەنـدین شاهێدحاڵ بە سەدان مناڵ لە نێو رفێنراو و دەست بەسـەرکراوەکاندا گیانیـان لە دەستداوە. ئەمە لە کاتێکدایە بە سەدان هەزار لە ئێزیدی و مەسیحی و شـەبەك زێد و شوێنی نیشتەجێبوونیان جێهێڵاوە و ژیانێکی لێوان لێو لە زەحمەت و کۆلە مەرگی دەگوزەرێنن.

ئەم لیستانە لە گرنگترین دیکۆمێنتەکانی جینۆسایدکردنی ئێزیدییەکانە و زۆر گـرنگە بە بـایەخەوە تێـی بنـوارنرێ، هاوکـات یەکـێکە لە بەڵگەکـانی تـاوانە درندانە و دژە مرۆییەکـانی (داعـش) و ئەوانەی لەم تـاوانە بەشـداربوون یـان هاوکارییانیان کردووە. بەڵام ئەوەی گرنگە و جێگای ئاماژە بۆ کردنە بەشیک لەم ناوانە رزگاریان بووە، چونکە ئەم لیستە لە ماوەی دوو مانگی یەکەمی ئەم تـاوانە قیزەوەنە ئامـادەکراوە، بەڵام ئیسـتا زیـاتر لە شـەش مانـگ بە سـەر ئەم تاوانە تێپەریووە، بۆیە ڕۆژانە گوێبیستی رزگاربوونی چەند کوردێکی ئێزیدی دەبین لە دەست چەتەکانی داعش، بەڵام بە هەرجۆرێک بێت ئەمـانە مـاوەیەک لە زیندانەکانی داعشدا دەستبەسـەرکراون، هەندیک لە ئافرەتەکـانیش کڕین و فرۆشتنیان پێوەکراوە و دواتر رزگاریان بووە، ئەمانەش ناوەکانیان لەم لیستەدا تۆمارن و هەن، هەروەها لیستیکی تریش لە لایەن چەند لسوزیکی ئەم پرسەوە ئامادەکراوە ئەمەش لە کوتایی ئەم بەشەدا ئاماژەی بۆکراوە و لە هەندێ شوێن جیاوازی هەیە لە نیوان هندیك لە ژمارەکان چونکـە ئەمـەی دواییان لـە مـانگی نیسانی ٢٠١٥ بلاوکراوەتـەوە بـەڵام ئـەوەی یەکـەمیان زوتـر و لـە دوو مـانگی سەرەتایی دەسپێکردنی تاوانەکە بلاوکرانەوە.

لیستی یەکەم

لیستی ژمارە (١) ناوی رفێندراو و ستەملێکراوان لە کۆمەڵگای جزیرەی (سیبا شیخ خدر). دوای هەوڵ و کۆششێکی زۆر لە (٣یی ئابی شوومەوە) بۆ کۆ کردنەوەی زۆرترین بەڵگە و راپۆرت و ناو دەربارەی هاوڵاتیانی ئاینی ئێزیدی ــ لە هەردوو رەگەز ــ ئەوانەی دووچاری رفاندن و ستەمکاری بوونەتەوە لە لایەن تیرۆرستانی دەوڵەتی ئیسلامی (داعش)، لە ڕێکەوتی (٢٩ / ٨ / ٢٠١٤) کۆمەڵێک ناوی کوردانی ئێزیدی بێ تاوان گەشتە دەستمان کە تووشی ڕفاندن و ستەمکاری بوونەتەوە لە کۆمەڵگای جەزیرەی / سیبا شیخ خدری لە لایەن ئەندامانی ئەم گرووپە وەحشیگەرییە، ئەمەش لە لایەن کەسێکی رزگار بوو لەم تاوانە.

١ - ناوی رفێندراوان :

١ / سليمان قاسم حسين

٢ / أفرام جمال سليمان

٣ / أفراح جمال سليمان .... (مێ)

٤ / آواز جمال سليمان .... (مێ)

٥ / آرام جمال سليمان

٦ / ودحي نايف فندي

٧ / جاني كرتو حامو .... (مێ)

٨ / باسل زيد خلف

٩ / نشوان زيدو خلف

١٠ / عادل خديدة جردو

١١ / جمال الياس جوكو

١٢ / خلف الياس نافخوش

١٣ / عيشان الياس معجون .... (مێ)

١٤ / زياد مجو جردو

١٥ / نايف جوكو عباس

١٦ / سيدو عباس جوكو

١٧ / عباس جوكو عباس

١٨ / عادل خديدة جردو

١٩ / زياد الياس جوكي

٢٠ / رشو خلف جلبي

٢١ / هدى رشو خلف .... (مێ)

٢٢ / رنا رشو خلف .... (مێ)

٢٣ / ميادة رشو خلف .... (مێ)

٢٤ / دالي رشو خلف .... (مێ)

٢٥ / أكرم رشو خلف

٢٦ / رائد رشو خلف

٢٧ /جومنه رشو خلف .... (مێ)

٢٨ / عدي قاسم خلف

٢٩ / مجو جردو عباس

٣٠ / قتي شمو قاسم .... (مێ)

٣١ / فيصل رشو خلف

٣٢ / ساري عبدالله قاسم

٣٣ / أحلام ميعا خلف .... (مێ)

٣٤ / زيتون ميعا خلف .... (مێ)

٣٥ / جاني ميعا خلف .... (مێ)

٣٦ / ليلى حسين حمو .... (مێ)

٣٧ / نسرين فيصل ميعا .... (مێ)

٣٨ / رندين فيصل ميعا .... (مێ)

٣٩ / غازي فيصل ميعا

٤٠ / رازي فيصل ميعا .... (مێ)

٤١ / رادي فيصل ميعا
٤٢ / أفين فيصل ميعا .... (مێ)
٤٣ / سولين فيصل ميعا .... (مێ)
٤٤ / نادين فيصل ميعا .... (مێ)
٤٥ / نازين فيصل ميعا .... (مێ)
٤٦ / فرهاد خلف حمو
٤٧ / ساهر خلف حمو
٤٨ / حسين شركو حسين
٤٩ / خديدة جافو علي
٥٠ / بسو الياس گارس
٥١ / سعد خديدة جافو
٥٢ / سهام خديدة جافو .... (مێ)
٥٣ / سلوى خديدة جافو .... (مێ)
٥٤ / فريـال خديدة جافو .... (مێ)
٥٥ / عيدان سعيد خديدة
٥٦ / سيفي سعيد خديدة .... (مێ)
٥٧ / فرج فيصل سمو
٥٨ / خليل فيصل سمو
٥٩ / حسين شرو حسين
٦٠ / حسن حسين شركو
٦١ / سعد حسين شركو
٦٢ / صباح حسين شركو
٦٣ / زريف مجو حسين .... (مێ)
٦٤ / بَـسي مجك خلف .... (مێ)
٦٥ / مريم حسن حسين .... (مێ)

٦٦ / سيسي ملحم ميشو

٦٧ / ميرزا خليل مراد

٦٨ / عجيل خليل مراد

٦٩ / فائزة خليل مراد .... (مێ)

٧٠ / جليلة خليل مراد .... (مێ)

٧١ / عزيز خليل مراد

٧٢ / أيمن خليل مراد

٧٣ / خلف الياس گارس

٧٤ / سمير خلف گارس

٧٥ / الياس خلف الياس

٧٦ / أزاد خلف الياس

٧٧ / نوزاد خلف الياس

٧٨ / دلفين خلف الياس .... (مێ)

٧٩ / سليمان الياس گارس

٨٠ / غريبي مجو گارس .... (مێ)

٨١ / نادية سليمان الياس .... (مێ)

٨٢ / داؤد سليمان الياس

٨٣ / سامية سليمان الياس .... (مێ)

٨٤ / سائرة سليمان الياس .... (مێ)

٨٥ / إخلاص سليمان الياس .... (مێ)

٨٦ / صبهان سليمان الياس

٨٧ / نازدار سليمان الياس .... (مێ)

٨٨ / قاسم الياس گارس

٨٩ / شيرين خلف حسن .... (مێ)

٩٠ / سعد قاسم الياس

٩١ / فرهاد قاسم الياس
٩٢ / مخيف قاسم الياس
٩٣ / بيريفان قاسم الياس .... (مێ)
٩٤ / حسين الياس گارس
٩٥ / فائزة بابير مجو .... (مێ)
٩٦ / خديدة الياس گارس
٩٧ / ثورة شمو قاسم .... (مێ)
٩٨ / بديعة خديدة الياس .... (مێ)
٩٩ / بشرى خديدة الياس .... (مێ)
١٠٠ / فريد خديدة الياس
١٠١ / شوكت خديدة الياس
١٠٢ / أمجد خديدة الياس
١٠٣ / عمار خديدة الياس
١٠٤ / ريحان خديدة الياس .... (مێ)
١٠٥ / عجاج مراد مجو
١٠٦ / ساهرة سيدو جوكو .... (مێ)
١٠٧ / فيصل جبل نافخوش

٢ - ناوی ستەملێکراوان:
١ / خدر علو حكو
٢ / سعدون مجدل سليمان
٣ / نواف مراد ناصو
٤ / حسين أفدل سليمان
٥ / عدنان كلو خدر
٦ / شمو مجو رشو

٧ / جمعة مسكين خلف

٨ / مراد محي علي

٩ / محلو حمد إبراهيم

١٠ / سليمان حمد إبراهيم

١١ / إسماعيل رشو كوسا

١٢ / بركات علي حجي

١٣ / جوكو سليمان قرو

١٤ / خدر علي مراد

١٥ / سيدو قاسم مراد

١٦ / دخيل سيدو قاسم

١٧ / حسين محلو حمد

١٨ / سليمان خلف سليمان

١٩ / حسين مراد حسين

٢٠ / صبري عطو جتو

٢١ / سالم صبري جتو

٢٢ / عيدو صبري جتو

٢٣ / الماس صبري جتو .... (مێ)

٢٤ / مجو جردو قيران

٢٥ / حسن خلف سرحان

٢٦ / كمال حجي خديدة

٢٧ / مراد خلف جوكو

٢٨ / جوني عمر

٢٩ / شيرين مراد علو .... (مێ)

٣٠ / قاسم خديدة خلف

٣١ / جوكو درويش خلف

٣٢ / نايف سلو قاسم

٣٣ / خليل صالح حجي

٣٤ / مروان صالح حجي

٣٥ / سعيد خلف عليوي

٣٦ / كوكب مراد خدر

٣٧ / شمو مراد خدر

٣٨ / حامد حجي دربو

٣٩ / خديدة الياس رشكو

٤٠ / ليلى خلف نيسكو .... (مێ)

٤١ / خلف حمد بشار

٤٢ / سليمان حمد بشار

٤٣ / حجي حبو حجي

٤٤ / توبال مراد درويش

٤٥ / حسون خلف سرحان

٤٦ / خناف حسين نعمو .... (مێ)

٤٧ / سليمان خلف قيران

ـ تێبینی:

ـ برگەی (١) پێک هاتووە لە (١٠٧) رفێندراو لە هەردوو رەگەز.

ـ برگەی (٢) پێک هاتووە لە (٤٧) ستەملێکراو لە هەردوو رەگەز.

ـ ژمارەی نێرینە : (١٠٥).

ـ ژمارەی مێینە بە پێی جۆری ناوەکان: (٤٩).

ـ کۆی هەردوو بەندەکە لەم لیستە پێک هاتووە لە : ((١٥٤)) ئێزیدی.

ـ تیمی کاری (بە دیکۆمێنتکردنی ناوەکان):

١ / چالاکوان: قيدار نمر جندي

٢ / چالاکوان : خيري علو حكو

٣ / ئەندازیار : نوري بير عبدو

ـ بەرواری بە دیکۆمێنت کردن / ٢٩ / ٨ / ٢٠١٤

ـ شوێنی بەدیکۆمێنتکردن / میونیخ ـ ئەڵمانیا

لیستی دووەم

لیستی ژمارە (٢) رفێندراو و ستەملێکراوان لە چەند ناوچەیەکی شنگال.

ئەمانەی خوارەوە ناوی رفێندراوان و ستەملێکراوانی هاوڵاتیانی ئێزیدی لە ناوچە جیاوازەکانی شنگال: سەنتەری شنگال ـ گوندی حردان ـ تەل بەنات ـ گوهبەل ـ گوندی وەردیە.

١ / ناوی رفێندراوان:

ـ سەنتەری شنگال :

١ / سلوى خلف رشو .... (مێ)

٢ / گَشال شريف رشو .... (مێ)

٣ / إبراهيم رشيد إبراهيم

٤ / غزال خديدة محمود .... (مێ)

٥ / ستي إبراهيم رشيد .... (مێ)

٦ / هارون إبراهيم رشيد

٧ / هاين إبراهيم رشيد

٨ / عيدة مفي جولو .... (مێ)

ـ گوندی حردان:

١ / الياس مراد قاسم

٢ / ميرزا مراد قاسم

٣ / خالدة مراد قاسم .... (مێ)

٤ / هدية مراد قاسم .... (مێ)

٥ / حازم رشو قاسم

٦ / لازم رشو قاسم

٧ / مروان إسماعيل سيدو

٨ / كاميران سيدو قاسم

٩ / راما سعدون مراد .... (مێ)

١٠ / نعام رشو قاسم .... (مێ)

١١ / بهار قاسم الياس .... (مێ)

١٢ / محسن حسن خلف

١٣ / سليم حسن خلف

١٤ / هادي بركات خلف

١٥ / كمال خيرو حجي

١٦ / جمال خيرو حجي

١٧ / خيرو حجي خلف

١٨ / أمجد خيرو حجي

١٩ / أنور خيرو حجي

٢٠ / سيفي حجي قاسم .... (مێ)

٢١ / طارق عيدو قاسم

ـ کۆمەڵگای وەلید/ تەل بەنات:

١ / عمشة خضر عيدو .... (مێ)

٢ / هلو كمو عيدو .... (مێ)

٣ / رهات نايف كتي .... (مێ)

٤ / باران مهمد عمر .... (مێ)

٥ / سيبان بركات حجي

٦ / فيان بركات حجي .... (مێ)

٧ / هندة عمر كرتان .... (مێ)

ـ کۆمەڵگای ئەندلس / گوهبەل:

١ / عمر إبراهيم عمر

٢ / گلان خلف رشو .... (مێ)

٣ / خطاب عمر إبراهيم

٤ / هيثم عمر إبراهيم

٥ / بريسك إسماعيل عطو .... (مێ)

٦ / حسين علي شيرو

٧ / بازو نمر حيران .... (مێ)

٨ / نوري علي شيرو

٩ / حواس حمو علي

١٠ / شمي سيدو شمو .... (مێ)

١١ / عمر بيسو نمر

١٢ / غازي بيسو نمر

١٣ / خلف الياس زغير

١٤ / ياسر خلف الياس

١٥ / سلام خلف الياس

١٦ / شمو خلف الياس

١٧ / سوسن خلف الياس .... (مێ)

١٨ / گوي خلف الياس .... (مێ)

١٩ / كوجر لاوند بدل .... (مێ)

٢٠ / علي جاكو إسماعيل

٢١ / داؤد جاكو إسماعيل

٢٢ / جميل جاكو إسماعيل

٢٣ / فيصل جاكو إسماعيل

٢٤ / بنيان شعلان علو

٢٥ / خالد وليد سليم

٢٦ / مراد علي جاكو

٢٧ / حسين علي جاكو

٢٨ / مسري حبش قورو .... (مێ)

٢٩ / سيفي جاكو إسماعيل .... (مێ)

٣٠ / خاني جاكو إسماعيل ... (مێ)

٣١ / ريحان جاكو إسماعيل .. (مێ)

٣٢ / باران جاكو إسماعيل .. (مێ)

٣٣ / نوفة سليم إسماعيل .... (مێ)

٣٤ / أحلام محسن كالو .... (مێ)

٣٥ / أميرة علي جاكو .... (مێ)

٣٦ / دانا داؤد جاكو .... (مێ)

٣٧ / ديانا داؤد جاكو .... (مێ)

ـ گوندی وەردیە:

١ / بشار دربو حسين

٢ / سيفي رشو خلف .... (مێ)

٣ / دربو حسين بشار

٤ / إسماعيل حسن سعيد

٥ / ناصر إسماعيل حسن

٦ / سعيد إسماعيل حسن

٧ / نواف إسماعيل حسن

٨ / سيبان إسماعيل حسن

٩ / جاني إسماعيل حسن ... (مێ)

١٠ / شازا سليمان علي .... (مێ)

١١ / مروان سليمان علي

١٢ / أسعد سليمان علي

١٣ / نادية الياس .... (مێ)

١٤ / أياد سليمان علي

١٥ / نسرين إسماعيل حسن .... (مێ)

١٦ / الياس سليمان علي

٢ / ناوی ستەملێکراوان:

ـ کۆمەڵگای ئەندەلس / گوهبەل:

١ / سعيد نمر يوسف

ـ تێبینی:

ـ برگەی (١) پێک هاتووە لە (٨٩) رفێندراو.

ـ برگەی (٢) تەنها لە (١) کەس پێک هاتووە.

ـ ژمارەی نێرینە : (٥١).

ـ ژمارەی مێینە بە پێی جۆری ناوەکان: (٣٩).

ـ کۆی هەردوو بەندەکە لەم لیستە: ((٩٠)) کوردی ئێزیدی.

تیمی کاری (بە دیکۆمێنتکردنی ناوەکان):

١ / چالاکوان : قيدار نمر جندي

٢ / چالاکوان : خيري علو حكو

٣ / ئەندازیار : نوري بير عبدو

٤ / مامۆستا : فواز خديدة علي

ـ بەرواری بەدیکۆمێنتکردن / ٣٠ / ٨ / ٢٠١٤

ـ شوێنی بەدیکۆمێنتکردن / میونیخ ـ ئەڵمانیا.

لیستی سێیەم

لیستی ژمارە (٣) پێک هاتووە لە ناوی رفێندراوان و ستەملێکراوان لە ناوچەکانی شنگال.

ئەمانەی خوارەوە ناوی کۆمەڵێکیترە لە قوربانیانی ئاینی ئێزیدی لەو ناوچانە و رۆڵەکانی کە دووچاری گەورەترین ستەم و نا مرۆڤایەتی بوون لە لایەن ئەم گرووپە داعشە خوێن مژانەوە لە ناوچەکانی : ناحیەی باکوور (سنونی) گوندی رمبوسی ـ کۆمەڵگای تل قصب.

١ / ناوی رفێندراوان:

ـ ناحیەی باکوور / سنونی:

١ / إبراهيم بركات توبال

٢ / أحمد خلف برو مطو

٣ / بَسي عمر خليفة حسين .... (مێ)

٤ / عَدول خلف أصلان .... (مێ)

٥ / ملكو حسن ذياب

٦ / حجي يوسف مراد محمود

٧ / فارس خدر قتو

٨ / شيرين علي حسن .... (مێ)

٩ / منيسة عمر خليفة حسين .... (مێ)

١٠ / نورا مشكو مراد .... (مێ)

١١ / سعد جوكو توبال

١٢ / كُلي موسى خلف .... (مێ)

١٣ / شيرين حسن دهار ..... (مێ)

١٤ / نورشان درويش جوكو جردو .. (مێ)

١٥ / أنصاف حجي مراد .... (مێ)

١٦ / برزان درويش جوكو جردو

١٧ / عنتر خانو علي

١٨ / غزال حمد سيدو .... (مێ)

١٩ / شهناز عنز خانو علي .... (مێ)

٢٠ / جومانة عنز خانو علي ..... (مێ)

٢١ / إيمان عنز خانو علي .... (مێ)

٢٢ / قاسم علي عبدالله علي

٢٣ / فندي علي عبدالله علي

٢٤ / رفو علي عبدالله علي

٢٥ / سليمان علي عبدالله علي

٢٦ / علي عبدالله علي

٢٧ / صالح بركات توبال

٢٨ / علي خلف توبال

٢٩ / ونسه مطو سعدو كاجو ..... (مێ)

٣٠ / مهدية مطو سعدو كاجو ..... (مێ)

٣١ / علي مطو سعدو كاجو

٣٢ / زينة درويش جوكو كاجو .... (مێ)

ـ گوندی رمبوسی:

١ / فارس محمود خلف

٢ / أديبة محمود خلف .... (مێ)

٣ / زيان محمود خلف .... (مێ)

٤ / أفين محمود خلف .... (مێ)

٥ / أسيا محمود خلف .... (مێ)

٦ / باسمة محمود خلف .... (مێ)

٧ / حنان محمود خلف .... (مێ)

٨ / أسماء محمود خلف .... (مێ)

٩ / فراس محمود خلف

١٠ / نواف خلف يوسف

١١ / دلفين خيري بيسو .... (مێ)

١٢ / داليا نواف خلف .... (مێ)

١٣ / راميا نواف خلف .... (مێ)

١٤ / دامية نواف خلف .... (مێ)

١٥ / نادية نواف خلف ..... (مێ)

١٦ / تحسين نواف خلف

١٧ / حجي گارص درويش

١٨ / خيري حجي گارص

١٩ / سعد رشو يونس

٢٠ / سيف سعدو رشو

٢١ / ميرزا سعدو رشو

٢٢ / بلقيس سعدو رشو .... (مێ)

٢٣ / ليلى سعدو رشو .... (مێ)

٢٤ / سوزان سعدو رشو .... (مێ)

٢٥ / هيفاء سعدو رشو .... (مێ)

٢٦ / إيفانا دخيل الياس .... (مێ)

٢٧ / داليا دخيل الياس .... (مێ)

٢٨ / نعام بركات حجي .... (مێ)

٢٩ / رياض دخيل حجي

٣٠ / تحسين هسن قاسم

٣١ / كوجر هسن سيدو .... (مێ)

٣٢ / فائز نواف خلف

ـ کۆمەڵگای بەعس / تەل قەسەب:

١ / عمشى باجو سلو ...... (مێ)

٢ / كُلي خلف علي .... (مێ)

٣ / عمشي برهيم خلف .... (مێ)

٤ / ليندا إسماعيل خلف .... (مێ)

٥ / ليلى ونجو .... (مێ)

٦ / حلا سفيل عمو .... (مێ)

٧ / صالح أحمد سلو

٨ / حسين صالح أحمد

٩ / ونسه خلف محمد .... (مێ)

١٠ / دلفين قاسم إبراهيم ... (مێ)

١١ / صفوان حسين صالح

١٢ / أردلان حسين صالح

١٣ / حسن حسين صالح

١٤ / ديار حسين صالح

١٥ / بيان حسين صالح .... (مێ)

١٦ / قسمت صالح أحمد .... (مێ)

١٧ / شكرية صالح أحمد .... (مێ)

١٨ / بسام باسم أحمد

١٩ / عاصم قاسم إبراهيم

٢٠ / رغدة قاسم إبراهيم .... (مێ)

٢١ / حنيفة صالح أحمد .... (مێ)

٢٢ / دلدار سردار قاسم

٢٣ / دلفان سردار قاسم

٢٤ / دلهاد سردار قاسم

٢٥ / سارين سردار قاسم ..... (مێ)

٢٦ / جيهان حسين صالح ..... (مێ)

٢٧ / رشو أدي جردو

٢٨ / رمزية الياس خديدة .... (مێ)

٢٩ / ياسر رشو أدي

٣٠ / نادية رشو أدي ...... (مێ)

٣١ / ميديا رشو أدي ...... (مێ)

٣٢ / روشي سيدو بيبو ..... (مێ)

٣٣ / عبدالله أحمد خديدة

٣٤ / موسو حاجي خلو

٣٥ / نسرين درويش خلو .... (مێ)

٣٦ / منى موسو حاجي ...... (مێ)

٣٧ / أيمن موسو حاجي

٣٨ / يزيد موسو حاجي

٣٩ / الياس موسو حاجي

٤٠ / أنور موسو حاجي

٤١ / خضر موسو حاجي

٤٢ / مريم موسو حاجي ..... (مێ)

٤٣ / عمو حاجي خلو

٤٤ / شيرين خضر .... (مێ)

٤٥ / راما عمو حاجي

٤٦ / رامي عمو حاجي

٤٧ / خفشي مراد گرنوص .... (مێ)

٤٨ / فلاح حسن حاجي

٤٩ / فادية حسن حاجي

٥٠ / فهد حسن حاجي

٥١ / فينال حسن حاجي

٥٢ / نوري عمر مشكو

٥٣ / علان سعيد بسي

٥٤ / قاسم شريف غريب

٥٥ / فريـال حسن حاجي .... (مێ)

٥٦ / أسهم قاسم شرف .... (مێ)

٥٧ / ريناس قاسم شرف

٥٨ / سيدان سليمان درويش

٥٩ / مقبولة خضر باجو ...... (مێ)

٦٠ / إخلاص خضر باجو ..... (مێ)

٦١ / جليلة مطو شفان .... (مێ)

٦٢ / نورة خليل جردو .... (مێ)

٦٣ / ساهرة محمد هبو .... (مێ)

٦٤ / طواف محمد هبو .... (مێ)

٦٥ / شرين خلف حسو .... (مێ)

٦٦ / عمشى الياس معجو ..... (مێ)

٦٧ / شاه الياس معجو ...... (مێ)

٦٨ / ميان إيزدين معجو ...... (مێ)

٦٩ / ليلى الياس معجو .... (مێ)

٧٠ / عَدول إيزدين حسي .... (مێ)

٧١ / كُلي الياس معجو .... (مێ)

٧٢ / إبراهيم محسن علي

٧٣ / نشأت محسن علي

٧٤ / نوري محسن علي

٧٥ / باشا محسن علي

٧٦ / فرحان محسن علي

٧٧ / تاسيس بوكو خضر ..... (مێ)

٧٨ / فرح محسن علي .... (مێ)

٧٩ / دلال محسن علي .... (مێ)

٨٠ / عاصمة عگّاب قاسم ..... (مێ)

٨١ / تحسين سالم علي

٨٢ / شذى سالم علي .... (مێ)

٨٣ / أرشد سالم علي

٨٤ / نادية عمر علي .... (مێ)

٨٥ / جان حسين علي

٨٦ / جيلان حسين علي .... (مێ)

٨٧ / خضر حسن قاسم

٨٨ / هدية علي قاسم ...... (مێ)

٨٩ / دلفين خضر حسن .... (مێ)

٩٠ / سوراج خضر حسن

٩١ / دلين خضر حسن ...... (مێ)

٩٢ / شيرزاد خضر حسن

٩٣ / روزين خضر حسن ... (مێ)

٩٤ / نايف حسن قاسم

٩٥ / جاني حسن حجي ...... (مێ)
٩٦ / رامان نايف حسن
٩٧ / هلو خديدة دربو .... (مێ)
٩٨ / ليلى حسن قاسم .... (مێ)
٩٩ / زهرة حسن قاسم ..... (مێ)
١٠٠ / كوري حسن قاسم ... (مێ)
١٠١ / ساري خيرو قاسم
١٠٢ / نوري سعيد حسن
١٠٣ / ميرزا إبراهيم قاسم
١٠٤ / حازم بابير قاسم
١٠٥ / دلير خضر قاسم
١٠٦ / دولار خضر قاسم
١٠٧ / بدل خلف مراد
١٠٨ / كُلي مارو كشتار ..... (مێ)
١٠٩ / قاسم بدل خلف
١١٠ / بيان بدل خلف .... (مێ)
١١١ / ريواز إسماعيل علي ... (مێ)
١١٢ / مياسه حسين علي ...... (مێ)
١١٣ / خلف عمر علي
١١٤ / حسين خلف عمر
١١٥ / فاروق خلف عمر
١١٦ / هزار مراد قاسم

ـ برگەی (١) پێک هاتووە لە ناوی (١٨٠) رفێندراو.
ـ برگەی (٢) شوکر بۆ خوا هیچ ناوێکی تیا نییە.
ـ ژمارەی نێرینە : (٨٥).

ـ ژمارەی مێینە بە پێی جۆری ناوەکان: (٩٥).
ـ کۆی هەردوو برگەکە لەم لیستە بریتییە لە: (١٨٠) کوردی ئێزیدی.

لیستی چوارەم

لیستی ژمارە (٤) بریتییە لە ناوی رفێندراوان و ستەملێکراوان لە ناوچەکانی شنگال .

برگەی چوارەم بریتییە لە ناوی ئێزیدیەکان و قوربانیانی کۆمەڵکوژی بە دەستی تیرۆرستانی دەوڵەتی ئیسلامی(داعش) لە ناوچەکانی : شنگال ـ گوندی حردان ـ دهولا ـ گرزرك ـ صولاغ ـ خانسور ـ سیبا شیخ خدر ـ سنونی ـ گوهبەل ـ تەل قەسەب ـ زور آفە ـ دوگری.

١ / ناوی رفێندراوان:

سەنتەری قەزای شنگال :

١ / ریان جمال بدل
٢ / بروين علي بكو .... (مێ)
٣ / سلفانا سيروان دخيل .. (مێ)
٤ / سورينا سيروان دخيل .. (مێ)
٥ / جاني هسن شفان ...... (مێ)
٦ / عطو علي حيدر
٧ / شيرين حسن شفان .... (مێ)
٨ / ليندا عطو علي .... (مێ)
٩ / سولا عطو علي ...... (مێ)
١٠ / سامي عطو علي
١١ / سامان عطو علي
١٢ / سهيل عطو علي
١٣ / إبراهيم قولو إيزدو

١٤ / ساري قولو قاسم .... (مێ)

١٥ / خليل إبراهيم قولو

١٦ / كُولي حماس

١٧ / باسمة خليل إبراهيم ... (مێ)

١٨ / ماهر خليل إبراهيم

١٩ / وليد خليل إبراهيم

٢٠ / سيفان خليل إبراهيم

٢١ / إسماعيل إبراهيم قولو

٢٢ / عدلان بطوش .... (مێ)

٢٣ / زينل إسماعيل إبراهيم

٢٤ / نوزد إسماعيل إبراهيم

٢٥ / وسيم إسماعيل إبراهيم

٢٦ / كاملة إسماعيل إبراهيم .. (مێ)

٢٧ / إيلان إسماعيل إبراهيم

٢٨ / گشي صالح .... (مێ)

٢٩ / بابير كبعو خلف

٣٠ / إسماعيل كبعو خلف

٣١ / دلال كبعو خلف ...... (مێ)

٣٢ / سليمان قاسم إيزدو

٣٣ / بيزو خلف إيزدو .... (مێ)

٣٤ / أحمد عمر عنو

٣٥ / نازو خديدة سليمان ... (مێ)

٣٦ / فراس خديدة سليمان

٣٧ / زينة خديدة سليمان ... (مێ)

٣٨ / شيلان خديدة سليمان .. (مێ)

٣٩ / لينا خديدة سليمان .... (مێ)

٤٠ / الآن دخيل سليمان ... (مێ)

٤١ / عيدو حسين خلف

٤٢ / ليلى بركات حسين .... (مێ)

٤٣ / باسمة درويش خضر .... (مێ)

٤٤ / حسين حيدر خلفكو

٤٥ / آزان قاسم الياس .... (مێ)

٤٦ / روزان قاسم الياس .... (مێ)

٤٧ / زيري قاسم الياس .... (مێ)

٤٨ / صباح كاميران ميرزا

٤٩ / عزيزة برهيم يوسف .... (مێ)

ـ گوندی حردان:

١ / برجس سليمان مراد

٢ / حسين برجس سليمان

٣ / سيروان برجس سليمان

٤ / صفوان برجس سليمان

٥ / ليلى برجس سليمان .... (مێ)

٦ / نورا برجس سليمان .... (مێ)

٧ / لينا برجس سليمان .... (مێ)

٨ / خنسي خضر بوبو .... (مێ)

٩ / ســـهام حجي .... (مێ)

١٠ / برواس حسين برجس .. (مێ)

١١ / خلات سليمان مراد

١٢ / صلاح خلات سليمان

١٣ / بسام خلات سليمان
١٤ / بسمة خلات سليمان ... (مێ)
١٥ / منال خلات سليمان ... (مێ)
١٦ / خالدة خلات سليمان .. (مێ)
١٧ / زينة خلات سليمان ... (مێ)
١٨ / مركز عيدو رشو .... (مێ)
١٩ / رويدة الياس .... (مێ)
٢٠ / بيان قاسم خضر .... (مێ)

ـ کۆمەڵگای قادسیە / دهولا:

١ / خلف درويش بدل
٢ / خفشي صبري مجو .... (مێ)
٣ / قاسم خلف درويش
٤ / حواس خلف درويش
٥ / باشا خلف درويش
٦ / أحمد خلف درويش
٧ / جواهر خلف درويش .... (مێ)
٨ / حكيم درويش بدل
٩ / أرزان دلي دلي .... (مێ)
١٠ / خيري حسن خلو
١١ / نادية حسن خلو .... (مێ)
١٢ / بهار بكر شمو ..... (مێ)
١٣ / سليمان قرو سليمان
١٤ / محسن قرو سليمان
١٥ / خناف خديدة بكر ..... (مێ)

١٦ / دلفين سعيد مراد ..... (مێ)

١٧ / داليا سليمان قرو ..... (مێ)

١٨ / غالية سليمان قرو ..... (مێ)

١٩ / غادة سليمان قرو ..... (مێ)

٢٠ / منيت محسن قرو

٢١ / ميلاد محسن قرو

٢٢ / قاسم خلف سعدو

٢٣ / بابير الياس نهرو

٢٤ / بابير شفان محما

٢٥ / نادر صبري خليل ..... (مێ)

٢٦ / هيام جاسم خلو ...... (مێ)

٢٧ / حجي شفان جردو

٢٨ / خديدة حجي شفان

٢٩ / سعدون حجي شفان

٣٠ / نهاد حجي شفان ..... (مێ)

٣١ / خنسي خضر مراد ... (مێ)

٣٢ / نوفي الياس إيزدو .... (مێ)

٣٣ / سلام حجي شفان

٣٤ / بدل علي شفان

٣٥ / سلوى علي شفان .... (مێ)

٣٦ / نهلة علي شفان ..... (مێ)

٣٧ / شعلة علي شفان ..... (مێ)

٣٨ / ميادة على شفان .... (مێ)

٣٩ / أفينا علي شفان .... (مێ)

٤٠ / شهناز علي شفان .... (مێ)

٤١ / دلين علي شفان ..... (مێ)

٤٢ / نيار علي شفان

٤٣ / مروة علي شفان .... (مێ)

٤٤ / دلفين خيرو ناصر .... (مێ)

٤٥ / أمينة خيرو ناصر .... (مێ)

٤٦ / جنان جلال بدل ..... (مێ)

ـ کۆمەڵگای عەدنانیە / گرزرك:

١ / قاسم مراد ساتور

٢ / نزار قاسم مراد

٣ / نوزد قاسم مراد

٤ / فريدة قاسم مراد .... (مێ)

٥ / باسمة قاسم مراد .... (مێ)

٦ / ناهدة قاسم مراد .... (مێ)

٧ / فيان قاسم مراد .... (مێ)

٨ / گوري خضر مراد .... (مێ)

٩ / خليل إبراهيم قولو

ـ گوندی سۆلاخ:

١ / خضر خلف نمر

٢ / جردو الياس علي

٣ / شيرين حاجم كاشان .... (مێ)

٤ / گوري الياس معجو .... (مێ)

٥ / کُلي الياس معجو .... (مێ)

٦ / سميرة الياس معجو .... (مێ)

٧ / بهار عذيب عسو .... (مێ)

ـ كۆمەڵگای تەئميم / خانسور:

١ / خلف مراد خضر

٢ / جمد خديدة جيلي .... (مێ)

٣ / فراس خرمش مراد

٤ / خديدة مراد خضر

٥ / هيثم مراد خضر

٦ / عائد مراد خضر

٧ / جايد مراد خضر

٨ / هيفاء مراد خضر .... (مێ)

٩ / زاهدة مراد خضر .... (مێ)

١٠ / كاترين مراد خضر .. (مێ)

١١ / روشـي خلف ...... (مێ)

١٢ / عدلا رشو الياس .... (مێ)

١٣ / شمي علي كتو .... (مێ)

١٤ / خيري خضر بدل

١٥ / غزال سليمان حسن .... (مێ)

١٦ / جميل خضر بدل

١٧ / نهار حميد قولو

١٨ / دلو جميل خضر .... (مێ)

١٩ / ديار حسن خضر

٢٠ / فلاح حسن خضر

ـ كۆمەڵگای جەزيره / سيبا شيخ خدر:

١ / عمشى خضر علي .... (مێ)
٢ / ريحان حسن حسين ... (مێ)
٣ / فائزة حسين مراد .... (مێ)
٤ / فراس حسين مراد
٥ / فواز حسين مراد
٦ / باكزة حسين مراد .... (مێ)
٧ / فلاح حسين مراد
٨ / بيوار حسين مراد
٩ / قاسم حسين مراد
١٠ / عزيز حسين مراد
١١ / فائز حسين مراد
١٢ / باسم عباس مراد
١٣ / حازم عباس مراد
١٤ / سامي عباس مراد

ـ ناحية الشَمال / سنونى:

١ / درويش جردو خربا
٢ / ونسه درويش جردو .... (مێ)
٣ / مهدية درويش جردو .... (مێ)

ـ کۆمەڵگای ئەندەلس / گۆهبەل:

١ / خلف حسين برجس

ـ کۆمەڵگای بەعس / تەل قەسەب:

١ / خوني خلف مراد

ـ کۆمەڵگای عروبە / زورآفە:

١ / خمي برکات خدیدة .... (مێ)

٢ / وحیدة إیزدین علي .... (مێ)

٣ / لوزینة حجي عفدي .... (مێ)

٤ / علي میرزا عبو

٥ / دلشیر علي میرزا

ـ کۆمەڵگای حەتین / دوگَری:

١ / غزال ناصر ..... (مێ)

٢ / ناوی ستەملێکراوان:

ـ کۆمەڵگای قادسیە / دهولا:

١ / مسکین موسی خلف

٢ / مراد موسی خلف

٣ / خلف شفان نوري

٤ / آدي خضر محو

ـ کۆمەڵگای تەئمیم / خانسور:

١ / خلیل خضر بدل

ـ تێبینیەکان:

ـ برگەی(١) پێک هاتووە لە ناوی (١٧٦) رفێندراو.

ـ برگەی (٢) پێک هاتووە لە ناوی (٥) ستەملێکراو.

ـ ژمارەی نێرینە : (٨٨).

ـ ژمارەی مێینە بە پێی جۆری ناوەکان: (٩٣).

ـ کۆی هەردوو بڕگەکە لەم لیستە : (١٨١) کوردی ئێزیدی.

ـ تیمی کاری (بە دیکۆمێنتکردنی ناوەکان):
١ / چالاکوان : قيدار نمر جندي
٢ / چالاکوان : خيري علو حكو
٣ / ئەندازیار : نوري بير عبدو
٤ / مامۆستا : فواز خديدة علي
٥ / مافناس(مافپەروەر) : عبيد رشو دواس
ـ بەرواری بەدیکۆمێنتکردن / ٣١ / ٨ / ٢٠١٤
ـ شوێنی بەدیکۆمێنتکردن / میونیخ ـ ئەڵمانیا.

لیستی پێنجەم

لیستی ژمارە (٥) ناوی رفێندراو و ستەملێکراوان لە ناوچەکانی شنگال.

ئەمانەی خوارەوە ناوی برگەی پێنجەمە لە قوربانیانی ئێزیدی بە دەستی تیرۆرستانی دەوڵەتی ئیسلامی(داعش) لە ناوچەکانی: سەنتەری قەزای شنگال ـ خانسور ـ تەل عوزێر ـ سیبا شیخ خدر ـ زور آفە

.

١ / ناوی رفێندراوان:

ـ سەنتەری قەزای شنگال:

١ / هزو رشو دقو .... (مێ)
٢ / إينوارا علي ...... (مێ)
٣ / شامل علي
٤ / الياس عيدو مجو
٥ / فيصل ميعة خلف
٦ / نازدار خضر إبراهيم .. (مێ)
٧ / قاسم مراد فينش

ـ کۆمەڵگای تەئمیم / خانسور:

١ / بَسي تعلو .... (مێ)

٢ / مارسيل خديدة مصطو

٣ / مجدي خديدة مصطو

٤ / ماجدة خديدة مصطو .. (مێ)

٥ / مارتين خديدة مصطو

٦ / حجي سيدو بشار

٧ / مراد بشار سيدو

٨ / مراد قاسم أوصمان

٩ / سعيد إسماعيل نعمت

١٠ / نواف سعيد خلف

ـ کۆمەڵگای قەحتانیە / تەل عوزێر:

١ / عالية عباس خلف ... (مێ)

٢ / هيا عباس خلف ..... (مێ)

٣ / بَسي عباس خلف ... (مێ)

٤ / زينة عباس خلف .... (مێ)

٥ / حنان حيدر حمد ..... (مێ)

٦ / صبري خديدة خليل

٧ / فيصل صبري خليل

٨ / زيري خدر إسماعيل ... (مێ)

٩ / خالدة شرف عجيل ... (مێ)

١٠ / هدية جميل جطو ..... (مێ)

١١ / خالدة خليل جطو .... (مێ)

١٢ / خولة خليل جطو .... (مێ)

١٣ / زيتون خليل جطو .... (مێ)
١٤ / وحيدة خليل جطو .... (مێ)
١٥ / كُولي سيدو قولو .... (مێ)
١٦ / أسيا كمال جطو .... (مێ)
١٧ / شمي الياس .... (مێ)
١٨ / سامية جندي .... (مێ)
١٩ / نسرين حاجم بلو ..... (مێ)
٢٠ / محبة بركات محمود .. (مێ)
٢١ / هدية بركات محمود ... (مێ)
٢٢ / هيفاء بركات محمود .. (مێ)
٢٣ / سميرة ميرزا محمود .. (مێ)
٢٤ / نادية إسماعيل حسن .. (مێ)
٢٥ / سعاد داؤد جطو .... (مێ)
٢٦ / طواف داؤد جطو ..... (مێ)
٢٧ / سيفي حجي خدر .... (مێ)
٢٨ / أحلام حسن سيدو ..... (مێ)
٢٩ / نازدار مراد محمود ... (مێ)
٣٠ / خالدة عيدو خدر ..... (مێ)
٣١ / بريهان قاسم جطو .... (مێ)
٣٢ / حاني هادي جطو .... (مێ)
٣٣ / ماهر عطو جطو

ـ کۆمەڵگای جەزیرە / سیبا شیخ خدر:
١ / شيمة شمو عباس ... (مێ)
٢ / حجي گارس

٣ / حسين خدر شرو

٤ / عيشان علي ...... (مێ)

٥ / فلاح حسن خدر

٦ / سليمان قاسم حسين

٧ / وضحي نايف فندي ... (مێ)

٨ / أوس جمال سليمان

٩ / جيهان جلال إسماعيل .. (مێ)

١٠ / عيشان علي حسكا ... (مێ)

١١ / هوزان شمو حسن

١٢ / نزار جلال إسماعيل

١٣ / صابر جلال إسماعيل

١٤ / ساهر جلال إسماعيل

١٥ / سالم جلال إسماعيل

١٦ / عزيزة جلال إسماعيل .. (مێ)

١٧ / لوسيا نواف رشو ..... (مێ)

١٨ / كاميران نواف رشو

١٩ / دنيس شمو خلف

٢٠ / عزيمة شمو خلف ... (مێ)

٢١ / عزيزة شمو خلف ... (مێ)

٢٢ / عدلان ـ زوجة شمو ... (مێ)

٢٣ / كُلي حسن خدر .... (مێ)

٢٤ / غزال حسن خدر ... (مێ)

٢٥ / ميلان شمو حسن

٢٦ / أفدل سليمان خدر

٢٧ / حجي خدر شرو

٢٨ / صيفي خليل عمر

٢٩ / أياد حجي خدر

٣٠ / حليمة حجي خدر ... (مێ)

٣١ / أديبة حجي خدر ... (مێ)

٣٢ / فلاح حسن رشو

٣٣ / صباح حسن رشو

٣٤ / صلاح حسن رشو

٣٥ / كفاح حسن رشو

٣٦ / إيفيلين حسن رشو .... (مێ)

٣٧ / ناصر حسن رشو

٣٨ / ميان نوري ناصر .... (مێ)

٣٩ / نوري ناصر رشو

٤٠ / نوزاد ناصر رشو

٤١ / أسيل ناصر رشو ... (مێ)

٤٢ / شيخ خدر

٤٣ / شمو الياس حسن

٤٤ / خالد مراد تمو

٤٥ / مراد خليل عمر

٤٦ / حجي خدر شرو

٤٧ / سيفي خليل عمر ... (مێ)

٤٨ / فلاح حسن خضر

ـ کۆمەڵگای عروبە / زور آفە:

١ / كُلي مشكو نمر الخالتي ... (مێ)

٢ / سالم رشو علي

٣ / شیریهان رشو علي .... (مێ)

٢ / ناوی ستەملێکراوان :

ـ کۆمەڵگای قەحتانیە / تەل عوزێر:

١ / عطو جطو خرو

٢ / خليل جطو خرو

٣ / بركات محمود خرو

٤ / ميرزا محمود خرو

٥ / مراد محمود خرو

٦ / فرحان بركات خرو

٧ / سامي جندي خرو

٨ / صبري بركات محمود

٩ / سالم صبري جطو

١٠ / عيشان شرف كجول .. (مێ)

ـ کۆمەڵگای جەزیرە / سیبا شیخ خدر:

١ / دخيل الياس حسن

ـ تێبینیەکان :

ـ برگەی (١) پێک هاتووە لە ناوی (١٠١) رفێندراو.

ـ برگەی (٢) پێک هاتووە لە ناوی (١١) ستەملێکراو.

ـ ژمارەی نێرینە : (٥٦).

ـ ژمارەی مێینە بە پێی ناوەکان : (٥٦).

ـ کۆی هەردوو برگەکە لەم لیستە : ((١١٢)) ئێزیدی.

ـ تیمی کارکردن (بەدیکۆمێنتکردنی ناوەکان):

١ / چالاکوان : قيدار نمر جندي

٢ / چالاكوان : خيري علو حكو

٣ / ئەندازيار : نوري بير عبدو

٤ / مامۆستا : فواز خديدة علي

٥ / مافناس: عبيد رشو دواس

ـ بەرواری بەدیکۆمێنتکردن / ١ / ٩ / ٢٠١٤

ـ شوێنی بەدیکۆمێنتکردن / میونیخ ـ ئەڵمانیا.

لیستی شەشەم

لیستی ژمارە (٦) ناوی قوربانیانی ئێزیدی بێ تاوان لە ناوچەکانی شنگال.

ناوی کۆمەڵێکیتر لە هاوڵاتیانی ئێزیدی بێ تاوان کە بوونە قوربانی دەستی تیرۆرستانی دەوڵەتی ئیسلامی (داعش) لە ناوچەکانی شنگال: گوندی حردان ـ تەل قەسەب ـ دوگَري ـ تەل بەنات ـ سیبا شیخ خدر.

١ / ناوی رفێندراوان :

ـ گوندی حردان:

١ /فيروز خلف حسين .... (مێ)

٢ / فواز علي خيرو

٣ / أليزا علي خيرو ...... (مێ)

٤ / أزهر مراد خدر

٥ / ميديام سعد خيرو .... (مێ)

٦ / ألين خلف خيرو ..... (مێ)

٧ / داؤد خليل بوبو

٨ / حياة سيدو بوبو ..... (مێ)

٩ / رفري داؤد خليل .... (مێ)

١٠ / خليل داؤد مراد

١١ / عيدو خرتو فرج

١٢ / زيري خلف ...... (مێ)

١٣ / ليلى عطو ..... (مێ)

١٤ / ذكرى داؤد خليل ... (مێ)

١٥ / سلوى داؤد خليل ... (مێ)

١٦ / جندي خلف نمر

١٧ / جندي موسو نمر

١٨ / ماكين ميرزا خليل

١٩ / نارين ميرزا خليل .. (مێ)

٢٠ / برو سليمان بوبو

٢١ / سيروان إسماعيل بوبو

٢٢ / سهام سليمان بوبو ..... (مێ)

٢٣ / إيناس إسماعيل مراد .. (مێ)

٢٤ / ساري حجي ربو

٢٥ / عيدا خديدة خدر ..... (مێ)

٢٦ / زارينا خلف بابير ... (مێ)

٢٧ / جالين جلال إسماعيل .. (مێ)

٢٨ / شكرية حسين خدر .... (مێ)

٢٩ / ناصر خلف فليت

٣٠ / جلال خلف فليت

٣١ / ليلى خلف فليت .... (مێ)

٣٢ / فيصل مراد عنتر

٣٣ / خليل مراد عنتر

٣٤ / جاسم مراد عنتر

٣٥ / غزال مراد عنتر ... (مێ)

٣٦ / سعدية ناصر خلف .. (مێ)

٣٧ / سهام ناصر خلف ... (مێ)

٣٨ / سلوى ناصر خلف .. (مێ)

٣٩ / سمر ناصر خلف ... (مێ)

٤٠ / عامر ناصر خلف

٤١ / دلكش خليل مراد

٤٢ / زيان فيصل مراد .. (مێ)

٤٣ / هيام فيصل مراد ... (مێ)

٤٤ / فراس فيصل مراد

٤٥ / خلف سالم خلف

٤٦ / داؤد سالم خلف

٤٧ / سالم خلف خدر

٤٨ / مانيا سالم خلف ... (مێ)

٤٩ / رحيمة سالم خلف .. (مێ)

٥٠ / حسين علي خلف

٥١ / دخيل علي خلف

٥٢ / سليمان حسين علي

٥٣ / سعد حسين علي

٥٤ / فرسو حمد رشو

٥٥ / بروين حسين علي .. (مێ)

٥٦ / أمل حسين علي ..... (مێ)

٥٧ / عامرة حسين علي .. (مێ)

٥٨ / فهيمة عباس خلف ... (مێ)

٥٩ / خلف فليت سليمان

٦٠ / نافين حسين علي

ـ کۆمەڵگای بەعس / تەل قەسەب:

١ / ريان جلال خديدة

٢ / سالم علي

٣ / رانيا جلال خديدة ... (مێ)

٤ / زينة مطو حسين ... (مێ)

٥ / حيدر خلف حمو

٦ / خديدة حسين حيسو

٧ / ملكو حسن ذياب

٨ / شيرين علي يوسف ... (مێ)

٩ / نوفة بركات ميرزا ... (مێ)

١٠ / هادي الياس حمو

١١ / هيلين هادي الياس ... (مێ)

١٢ / هيلناس هادي الياس .. (مێ)

١٣ / الياس هادي الياس

١٤ / نوفة الياس حمو ... (مێ)

١٥ / ليلى الياس حمو .. (مێ)

١٦ / خدر الياس حمو

١٧ / بيان ـ زوجة هادي الياس .. (مێ)

١٨ / عيشي ـ أُم هادي الياس ... (مێ)

١٩ / حسين شمو حسين

٢٠ / علي حسين شمو

٢١ / تركيا حسين شمو .... (مێ)

٢٢ / ساناري حسين شمو .. (مێ)

٢٣ / خلف شمو حسين

٢٤ / إسماعيل حسين شمو

٢٥ / بركات مراد قاسم

٢٦ / ميان مراد قاسم ... (مێ)

٢٧ / بارزان بركات مراد

٢٨ / قيصر بركات مراد

٢٩ / مراد بركات مراد

٣٠ / آريان بركات مراد

٣١ / خضر بركات مراد

٣٢ / ناهدة بركات مراد .... (مێ)

٣٣ / زينة بركات مراد .... (مێ)

٣٤ / سوسن بركات مراد .. (مێ)

٣٥ / مريم الياس معجو ... (مێ)

٣٦ / أميرة إيزدين معجو .. (مێ)

٣٧ / شجاع أحمد الياس

٣٨ / نوروز الياس حجي ... (مێ)

٣٩ / إيران خلف داؤد ..... (مێ)

٤٠ / ساهرة خضر الياس ... (مێ)

٤١ / مارتين خضر الياس

٤٢ / منى خلف رشو ...... (مێ)

٤٣ / ألينا فيصل الياس .... (مێ)

٤٤ / ألمى فيصل الياس .... (مێ)

٤٥ / سوزان علي سليمان .. (مێ)

٤٦ / سام سعيد الياس

٤٧ / هدية الياس معجو .... (مێ)

٤٨ / نشوان خلف بيناف

٤٩ / شيروان خلف بيناف

٥٠ / شفان سعد بازو

٥١ / منى خليل مخيبر .... (مێ)

٥٢ / أركان خليل مخيبر

٥٣ / مايا خليل مخيبر .... (مێ)

٥٤ / طارق عيدو قاسم

٥٥ / نيسان خضر حجي ... (مێ)

٥٦ / علي خلف عرب

٥٧ / سليمان خلف عيشك

٥٨ / خلف مراد أُومر

٥٩ / إيفان خلف بيناف

٦٠ / روزليندا خلف بيناف .. (مێ)

٦١ / كزي خلف داؤد .... (مێ)

٦٢ / بهار عذيب عيسو ... (مێ)

٦٣ / شيرين خلف حسو ... (مێ)

٦٤ / شيرين حاجم كاشان .. (مێ)

٦٥ / ساري خضر حسن

٦٦ / شكرية الياس معجو ... (مێ)

٦٧ / نسرين الياس معجو ... (مێ)

٦٨ / منال الياس معجو .... (مێ)

٦٩ / أسعد الياس معجو ..... (مێ)

٧٠ / الياس معجو سميرة

٧١ / سميرة الياس معجو .... (مێ)

٧٢ / يسرى الياس معجو .... (مێ)

٧٣ / سامي الياس معجو

٧٤ / أمجد الياس معجو

٧٥ / زريفة الياس معجو ... (مێ)

٧٦ / گوري الياس معجو .. (مێ)

ـ کۆمەڵگای حەتین / دوگرێ:

١ / سليمان قرو سليمان

٢ / مارتين خديدة مصطو

٣ / خناف خديدة بكر ..... (مێ)

٤ / دلفين سالم مراد .... (مێ)

٥ / داليا سليمان قرو ..... (مێ)

٦ / غالية سليمان قرو ... (مێ)

٧ / غادة سليمان قرو .... (مێ)

٨ / مينيت محسن قرو ... (مێ)

٩ / ميلاد محسن قرو ... (مێ)

١٠ / بهار بكر شمو .... (مێ)

١١ / برفي خدر إبراهيم .. (مێ)

١٢ / بدرية خدر إبراهيم .. (مێ)

١٣ / رائد خدر إبراهيم

١٤ / شيرين ناصر سليمان .. (مێ)

١٥ / ساندرا الياس سليمان .. (مێ)

١٦ / ثامر الياس

١٧ / مهدي الياس إبراهيم

١٨ / وديعة حجي فند ..... (مێ)

١٩ / أفين فاروق الياس .. (مێ)

٢٠ / نايا فاروق الياس .. (مێ)

٢١ / خدر الياس خوستي

ـ کۆمەڵگای وەلید / تەل بەنات:

١ / فيصل إبراهيم خديدة

٢ / ماجدة حميد سليم .... (مێ)

٣ / گوري عمر درويش .. (مێ)

٤ / أديب حسين ياسر

٥ / حسين ياسر حسين

٦ / ساهر حمد ثابت

٧ / بيزار حمد ثابت .... (مێ)

٨ / بَسي حمد ثابت ..... (مێ)

٩ / سميرة حمد ثابت ... (مێ)

١٠ / زرکَة حمد ثابت .. (مێ)

١١ / غزال سلو محمود .. (مێ)

١٢ / سيدو خضر عبدالله

١٣ / وحيدة رشو مراد ... (مێ)

١٤ / الياس علي إبراهيم

١٥ / سندس الياس علي .. (مێ)

١٦ / سلام الياس علي

١٧ / ميديا الياس علي ... (مێ)

١٨ / سميرة الياس علي .. (مێ)

١٩ / سيبان الياس علي

٢٠ / جنار الياس علي ... (مێ)

٢١ / هدية الياس علي ... (مێ)

ـ کۆمەڵگای جەزیرە / سیبا شیخ خدر:

١ / محسن نایف میعة

ـ تێبینیەکان:

ـ برگەی (١) پێک هاتووە لە ناوی (١٧٨) رفێندراو.

ـ برگەی (٢) تەنها لە یەک کەس پێکهاتووە.

ـ ژمارەی نێرینە: (٧٨).

ـ ژمارەی مێینە بە پێی ناوەکان : (١٠١).

ـ کۆی هەردوو برگەکە لەم لیستە : ((١٧٩)) ئێزیدی.

تیمی کاری (بەدیکۆمێنتکردنی ناوەکان):

١ / چالاکوان : قیدار نمر جندي

٢ / چالاکوان : خیري علو حکو

٣ / ئەندازیار : نوري بیر عبدو

٤ / مامۆستا : فواز خدیدة علي

٥ / مافناس : عبید رشو دواس

ـ بەرواری بەدیکۆمێنت کردن / ٢ / ٩ / ٢٠١٤

لیستی حەوتەم

لیستی ژمارە (٧) بریتییە لە ناوی قوربانیانی ئێزیدی لە ناوچەکانی شنگال .

لیستێکی تر لە قوربانیانی ئێزیدی بە دەستی وەحشیگەری تیرۆرستانی دەوڵەتی ئیسلامی (داعش) لە ناوچەکانی شنگال لە: دوگری ـ سیبا شیخ خدر و گرزرك.

١ / ناوی رفێندراوان:

ـ کۆمەڵگای حەتین / دوگری:

١ / حجي یوسف عبدالله

٢ / زينة حجي يوسف ..... (مێ)

٣ / عبدالله حجي يوسف

٤ / وحيـدة خلف .... (مێ)

٥ / منى الياس يوسف .... (مێ)

٦ / حجي خدر عبدالله

٧ / سيدو خدر عبدالله

٨ / عمشي خديدة قاسم .... (مێ)

٩ / وحيدة رشو عبدو ..... (مێ)

١٠ / فريـال موسى خدر .. (مێ)

١١ / غزال سلو حسن .... (مێ)

١٢ / خولة سيدو خدر .... (مێ)

١٣ / رندا سيدو خدر ..... (مێ)

١٤ / دالية سيدو خدر .... (مێ)

١٥ / ساندريلا سيدو خدر .. (مێ)

١٦ / فيان الياس خدر .... (مێ)

١٧ / بريتي الياس خدر .. (مێ)

١٨ / طلال الياس خدر

١٩ / خالد قاسم مهمد

٢٠ / لبنى إيزدين ديكو ... (مێ)

٢١ / لاوين خالد قاسم

٢٢ / خالدة قاسم مهمد .... (مێ)

٢٣ / ماهر خيرو مهمد

٢٤ / مراد شمو خلف

٢٥ / خلف مراد شمو

٢٦ / مادلين مراد شمو ...... (مێ)

٢٧ / بيزار خرمش رشكو .. (مێ)

٢٨ / فاضل مراد شمو

٢٩ / نوفة مراد شمو .... (مێ)

٣٠ / حسين قاسم فارس

٣١ / نورا الياس سفر ..... (مێ)

٣٢ / صدام حسين قاسم

٣٣ / علي حسين قاسم

٣٤ / بيريفان حسين قاسم .. (مێ)

٣٥ / عصمت حسين قاسم

٣٦ / زوزان حسين قاسم .. (مێ)

٣٧ / مهمد عدلو مهمد

ـ کۆمەڵگای جەزیرە / سيبا شيخ خدر:

١ / حسين مراد قولو

٢ / حليمة حسو نايف ..... (مێ)

٣ / سليمان خلف بسو

٤ / حجي صالح أحمد

٥ / أرزاني قاسم خلف .... (مێ)

٦ / محسن حجي صالح

٧ / أسيا حجي صالح ..... (مێ)

٨ / بركات علي حجي

٩ / نورا خليل حجي ..... (مێ)

١٠ / أيمن خليل حجي

١١ / منى خليل حجي ..... (مێ)

١٢ / ليلى خليل حجي ..... (مێ)

١٣ / ملكة خليل حجي ..... (مێ)
١٤ / ميسي خليل حجي ... (مێ)
١٥ / ميردي خليل حجي .. (مێ)
١٦ / شيلان ميرزا حجي .. (مێ)
١٧ / ميلان ميرزا حجي .. (مێ)
١٨ / صباح ميرزا حجي
١٩ / ميلاد ميرزا حجي
٢٠ / مهدي ميرزا حجي
٢١ / ميرزا حجي صالح
٢٢ / نعام خديدة مراد .... (مێ)
٢٣ / سليمان خلف سليمان

ـ کۆمەڵگای عەدنانیە / گَرزرك:

١ / سارة حجي برو ...... (مێ)
٢ / إيناس ـ کچی سارة .... (مێ)

ـ تێبینیەکان:

ـ برگەی (١) پێک هاتووە لە ناوی (٦٢) رفێندراو.
ـ برگەی (٢) شوکر بۆ خوا هیچ ناوێکی تێدا نییە.
ـ ژمارەی نێرینە : (٢٧).
ـ ژمارەی مێینە بە پێی جۆری ناوەکان : (٣٥).
ـ کۆی هەردوو برگەکە لەم لیستە : (٦٢) ئێزیدی.

تیمی کاری (بەدیکۆمێنتکردنی ناوەکان):

١ / چالاکوان : قيدار نمر جندي.
٢ / چالاکوان : خيري علو حكو.
٣ / ئەندازیار : نوري بير عبدو.

٤ / مامۆستا : فواز خديدة علي.

٥ / مافناس : عبيد رشو دواس.

ـ بەرواری بەدیکۆمێنتکردن / ٣ / ٩ / ٢٠١٤

ـ شوێنی بەدیکۆمێنتکردن / میونیخ ـ ئەڵمانیا.

لیستی هەشتەم

لیستی ژمارە (٨) بریتییە لە ناوی قوربانیانی ئێزیدی لە ناوچەکانی شنگال.

ئەمانەی خوارەوە کۆمەڵەیەکیترە لە هاوڵاتیانی ئێزیدی کە بوونە قوربانیانی دەستی تیرۆرستانی دەوڵەتی ئیسلامی (داعش) لەم ناوچانەی شنگال: سنونی ـ زور آفە ـ تەل عوزێر ـ خانسور ـ تەل قەسەب.

١ / ناوی رفێندراوان:

ـ ناحیەی باکوور / سنونی:

١ / دخيل أوسو خلف

٢ / عزلة الياس زغير .... (مێ)

٣ / خلف جردو

٤ / بحرو خلف جردو

٥ / عبدالله خلف جردو

٦ / مهدية سعدي فندي .... (مێ)

٧ / خديدة حسين حيسو

٨ / خلف مراد محمود

٩ / إبراهيم مراد محمود

١٠ / زريف خلف مراد ... (مێ)

١١ / خناف كتو سليمان ... (مێ)

١٢ / بلو موسى حسين

١٣ / شرين علي يوسف ... (مێ)
١٤ / عطو كمو جردو
١٥ / زينة جردو عزيز ... (مێ)
١٦ / صالح بركات خلف
١٧ / علي رشو خلف
١٨ / إبراهيم بركات خلف
١٩ / قاسم جوكو محو
٢٠ / إبراهيم مراد أومر
٢١ / درويش جوكو جردو

ـ کۆمەڵگای عروبه / زور آفه:

١ / كُلي كبعو حيدر .... (مێ)
٢ / إيزدين شفان إبراهيم
٣ / حنان إيزدين شفان .... (مێ)
٤ / ميان خديدة إسماعيل .... (مێ)
٥ / حازم سعدو شفان
٦ / فوزية أمين خلف .... (مێ)
٧ / جروس برو الياس ..... (مێ)
٨ / بهار بدل جردو .... (مێ)
٩ / سهام حجي إبراهيم .... (مێ)
١٠ / أليمة حجي إبراهيم ... (مێ)
١١ / وهران داؤد رشو
١٢ / خاتون حجي خديدة ... (مێ)
١٣ / هدية رشو درويش .... (مێ)
١٤ / بهار عذيب عسو .... (مێ)
١٥ / وسيلة إيزدين علي ... (مێ)

١٦ / لوزينة حسن حجي ... (مێ)
١٧ / خضر خلف خدر
١٨ / ميرزا خديدة ميرزا
١٩ / زيدان عزت قولو
٢٠ / حيدر برو مغسو
٢١ / مراد فري خلف
٢٢ / قاسم حجي خديدة
٢٣ / مازن سعدو شفان
٢٤ / خدر الياس خوستي
٢٥ / غزال ناصر ملكو ..... (مێ)

ـ كۆمەڵگای قەحتانيە / تەل عوزێر:

١ / أديبة حسن ميرزا .... (مێ)
٢ / بركات قاسم بركات محو
٣ / كمال حجي خديدة
٤ / أحمد مطو حطو
٥ / واردة حجي حمي .... (مێ)
٦ / فادي أحمد مطو
٧ / شادي أحمد مطو
٨ / هدية أحمد مطو ..... (مێ)
٩ / عمشة علي الياس ... (مێ)
١٠ / خدر الياس علي
١١ / بركات خدر الياس
١٢ / داليا خلف أحمد ... (مێ)
١٣ / نايف قاسم

١٤ / جميل نايف قاسم

١٥ / جيلان برجس نايف .. (مێ)

١٦ / رشو خدر خلف

١٧ / ساري ـ زوجة رشو خدر .. (مێ)

١٨ / عجاج صبري قرو

١٩ / هناء حجي خدر ...... (مێ)

٢٠ / عباس خليل سيدو

٢١ / خلف رشو قاسم

٢٢ / خناف خلف أوسو .... (مێ)

٢٣ / نايف خلف رشو

٢٤ / خليل خلف رشو

٢٥ / هدية خلف رشو ...... (مێ)

٢٦ / خناف مراد الياس .... (مێ)

٢٧ / كني حجي بركات .... (مێ)

٢٨ / عمشي رشو إسماعيل .. (مێ)

٢٩ / بركات خدر الياس

٣٠ / خدر الياس علي

ـ کۆمەڵگای تەئمیم / خانسور:

١ / نواف سعيد نواف

٢ / خلف أومر كريش

٣ / إيزدين خليل إبراهيم

٤ / سعيد حجي خلف

٥ / خديدة مصطو

٦ / شمو خديدة قاسم

٧ / خديدة خلف داركا

٨ / مراد سيدو بشار

ـ کۆمەڵگای بەعس / تەل قەسەب:

١ / ريان جلال خديدة

٢ / جازية يوسف خديدة .... (مێ)

٣ / أركان قاسم خلف

٤ / رانيا جلال خديدة ..... (مێ)

٥ / زيدان خلف شمو

٦ / خالدة خلف شمو ..... (مێ)

٧ / سهام خلف شمو ..... (مێ)

٨ / سهيلة خلف شمو .... (مێ)

٩ / سعيدة خلف شمو .... (مێ)

١٠ / ملس رشو سيدو ... (مێ)

١١ / كُلي حمو داؤد ..... (مێ)

١٢ / ميان خليل نوفة ... (مێ)

١٣ / باسل خلف آدي

١٤ / سيابند خلف آدي

١٥ / مسعود الياس آدي

١٦ / ريواز الياس آدي

١٧ / جوان إسماعيل آدي .. (مێ)

١٨ / أردلان سليمان آدي

١٩ / لازمة خيرو خديدة .. (مێ)

٢٠ / منى خلف رشو ..... (مێ)

٢١ / رفو مشكو بير درمان (لەگەڵ خێزانەکەی بێ زانیاری ژمارەیان)

٢٢ / زیدان إبراهیم مشكو (لەگەڵ خێزانەکەی بێ زانیاری ژمارەیان)

٢ / ناوی ستەملێکراوان:

ـ کۆمەڵگای عروبە / زور آفە:

١ / بركات هتو حسن

٢ / طارق درويش حسن

٣ / علي الياس ميرزا

ـ تێبینیەکان:

ـ برگەی (١) پێک هاتووە لە ناوی (١٠٦) رفێندراو.

ـ برگەی (٢) پێک هاتووە لە ناوی(٣) ستەملێکراو .

ـ ژمارەی نێرینە : (٦٤) .

ـ ژمارەی مێینە بە پێی جۆری ناوەکان : (٤٥).

ـ کۆی هەردوو برگەکە لەم لیستە : (١٠٩) کوردی ئێزیدی.

تیمی کار (بەدیکۆمێنتکردنی ناوەکان):

١ / چالاکوان : قيدار نمر جندي.

٢ / چالاکوان : خيري علو حكو.

٣ / ئەندازیار : نوري بير عبدو.

٤ / مامۆستا : فواز خديدة علي.

٥ / مافناس : عبيد رشو دواس.

لیستی نوویەم

لیستی ژمارە (٩) بریتییە لە ناوی قوربانیانی ئێزیدی لە ناوچەکانی شنگال.

ناوی کۆمەڵەیەکیتر لە هاوڵاتیانی ئێزیدی کە بوونە قوربانیانی دەستی تیرۆرستانی دەوڵەتی ئیسلامی (داعش) لە ناوچەکانی شنگال: دوگری ــ گوهبەل ــ تەل بەنات ــ سنونێ ــ خانسور.

١ / ناوی رفێندراوان:

ـ کۆمەڵگای حەتین / دوگَری:

١ / أحمد الياس خديدة

٢ / ريحان عفدو خديدة ..... (مێ)

٣ / زهري الياس خديدة .... (مێ)

٤ / أنور أحمد خديدة

٥ / عامر أحمد خديدة

٦ / الماس بكر خديدة ..... (مێ)

٧ / نورا بكر خديدة .... (مێ)

٨ / ديار بكر خديدة

٩ / كُلي كبعو حيدر ..... (مێ)

١٠ / مندو كري

١١ / غزال سلو محمود ... (مێ)

١٢ / وحيدة رشو مراد ... (مێ)

ـ کۆمەڵگای ئەندەلس / گوهبەل:

١ / جاسم علي جاكو

٢ / سيفي جاكو .... (مێ)

٣ / جاني جاكو .... (مێ)

٤ / جميل جاكو

٥ / فيصل جاكو

٦ / ريحانة جاكو ..... (مێ)

٧ / باران جاكو ...... (مێ)

٨ / داؤد جاكو

٩ / نبيان داؤد

١٠ / شعلان داؤد

١١ / علو داؤد

١٢ / داليا دخيل سعيد .. (مێ)

١٣ / خالد داؤد

١٤ / وليد داؤد

١٥ / سليم داؤد

ـ کۆمەڵگای وەلید / تەل بەنات:

١ / إبراهيم ماسي حسن

٢ / نجوى إبراهيم ماسي ... (مێ)

٣ / عالية جوقي .... (مێ)

٤ / جاني مالو .... (مێ)

٥ / سوزان مالو .... (مێ)

٦ / باران إسماعيل .... (مێ)

٧ / هدلة داؤد .... (مێ)

٨ / هوزان الياس بابير

٩ / باران مهمد عمر .... (مێ)

١٠ / إيفا مالو .... (مێ)

ـ ناحیەی باکوور / سنونێ:

١ / فهد بحرو خلف

٢ / فؤاد بحرو خلف

٣ / لويزة بحرو خلف ... (مێ)

٤ / ليندا بحرو خلف .... (مێ)

٥ / داؤد أوسو خلف

٦ / صبحة حسن كمو .... (مێ)

٧ / فائزة أوسو خلف .... (مێ)

ـ کۆمەڵگای تەئمیم / خانسور:

١ / داؤد الياس تعلو

٢ / عَدول ـ خێزانی داؤد .. (مێ)

٣ / ثامر داؤد الياس

٤ / رامي داؤد الياس

٥ / مراد قاسم أوصمان

٦ / حجي شمو عليكو

٧ / ربيع حمي تعلو

٨ / رغد حمي تعلو .... (مێ)

٩ / رائدة حمي تعلو ...... (مێ)

١٠ / دربو حمي تعلو

١١ / كمال دربو حمي

١٢ / صباح دربو حمي

١٣ / أحلام دربو حمي .... (مێ)

١٤ / روحه دربو حمي .... (مێ)

١٥ / كنان دربو حمي

١٦ / رعد حجي حمي

١٧ / دلال زوجة رعد .... (مێ)

١٨ / راما رعد حجي .... (مێ)

١٩ / برزان حجي حمي

٢٠ / نوري حجي حمي

٢١ / خيري حجي حمي

٢٢ / وعد حجي حمي

٢٣ / صابر حجي حمي

٢٤ / نشوان حجي حمي

٢٥ / ناجي حجي حمي

٢٦ / دلال ـ زوجة ناجي .. (مێ)

٢٧ / خولة حجي حمي ..... (مێ)

٢٨ / غالية حجي حمي .... (مێ)

٢٩ / وئام حجي حمي .... (مێ)

٣٠ / أشواق حجي حمي .... (مێ)

٣١ / دينا حجي حمي .... (مێ)

٣٢ / وريدة حجي حمي ..... (مێ)

٣٣ / أليفة ـ زوجة حجي حمي .. (مێ)

٣٤ / گوري ـ زوجة حجي حمي .. (مێ)

٣٥ / نائف حمي تعلو

٣٦ / سيفي حميد داؤد .... (مێ)

٣٧ / كامو حميد داؤد ...... (مێ)

٣٨ / ربيع نائف حمي

٣٩ / راكان نائف حمي

٤٠ / سلوى سعيد حسن ...... (مێ)

٤١ / سلمى سعيد حسن ...... (مێ)

٤٢ / سميرة سعيد حسن ..... (مێ)

٤٣ / سيلفا سعيد حسن ...... (مێ)

٤٤ / سعيد حسن تعلو

٤٥ / شاري ـ زوجة سعيد .... (مێ)

٤٦ / هيفاء عساف خلف ..... (مێ)
٤٧ / عزيز عساف خلف
٤٨ / لاوان عساف خلف
٤٩ / هيثم عساف خلف
٥٠ / عامر عساف خلف
٥١ / شيرين حمي تعلو ...... (مێ)
٥٢ / حسن رشو سيدو
٥٣ / حسين رشو سيدو
٥٤ / رائد رشو سيدو
٥٥ / فائزة رشو سيدو ...... (مێ)
٥٦ / إيهاب حجي حمي

٢ / ناوی ستەملێکراوان:

ـ کۆمەڵگای تەئمیم / خانسور:

١ / سلام رشو خديدة
٢ / سالم خلف مراد
٣ / حجي بدل عواد
٤ / يوسف إبراهيم گارس

ـ تێبینیەکان:

ـ برگەی (١) پێک هاتووە لە ناوی (١٠٠) رفێندراو.

ـ برگەی (٢) پێک هاتووە لە ناوی (٤) ستەملێکراو .

ـ ژمارەی نێرینە : (٥٤).

ـ ژمارەی مێینە بە پێی ناوەکان: (٥٠).

ـ کۆی هەردوو برگەکە لەم لیستە : (١٠٤) کوردی ئێزیدی.

تیمی کار (بەدیکۆمێنتکردنی ناوەکان):

١ / چالاکوان : قیدار نمر جندی.

٢ / چالاکوان : خیري علو حکو.

٣ / ئەندازیار : نوري بیر عبدو.

٤ / مامۆستا : فواز خدیدة علي.

٥ / مافناس : عبید رشو دواس.

لیستی دەیەم

لیستی ژمارە (١٠) پێک هاتووە لە ناوی قوربانیانی ئێزیدی لە ناوچەکانی شنگال.
ناوی کۆمەڵەی دەیەم لە قوربانیانی ئێزیدی بە دەستی رەشی تیرۆرستانی دەوڵەتی ئیسلامی (داعش)لەم ناوچانەی شنگال: سەنتەری قەزا ـ صولاغ ـ حردان ـ خانسور ـ سیبا شیخ خدر ـ زور آفە.

١ / ناوی رفێندراوان:

ـ سەنتەری قەزای شنگال:

١ / مها عبدالله حمو .... (مێ)

٢ / توماس عبدالله حمو ... (مێ)

٣ / سعدی عبدالله حمو .... (مێ)

٤ / تولینا عبدالله حمو ..... (مێ)

٥ / إلینا عبدالله حمو .... (مێ)

٦ / سمیرة حسن حمو .... (مێ)

٧ / هیام بکر عیسی .... (مێ)

ـ گوندی صولاغ:

١ / حیدر بیبو حیدر

٢ / عیشان حیدر سلیمان .. (مێ)

٣ / سعيد حيدر بيبو

٤ / نزار سعيد حيدر

٥ / زياد حيدر بيبو

٦ / نعام حسن بيبو .... (مێ)

٧ / جمال زياد حيدر

٨ / جيهان زياد حيدر ..... (مێ)

٩ / جاني زياد حيدر .... (مێ)

١٠ / خالد حجي حيدر

١١ / ميرم سليمان ..... (مێ)

١٢ / حزنه حجي حيدر .. (مێ)

١٣ / أفين حجي حيدر ... (مێ)

١٤ / أمين حجي حيدر

ـ گوندی حردان:

١ / خلف كسو خدر

٢ / نازي درويش مشكو ... (مێ)

٣ / زيدان خلف كسو

٤ / ريزان خلف كسو

٥ / ريناس خلف كسو

٦ / جيهان خلف كسو ... (مێ)

٧ / عيدو خرتو

٨ / عيشان الياس حروش .. (مێ)

٩ / زيري خلف خيرو .... (مێ)

١٠ / كوفان عيدو خرتو

١١ / دلال عيدو خرتو ..... (مێ)

١٢ / روحية عيدو خرتو .... (مێ)

١٣ / بسمة عيدة خرتو ..... (مێ)

١٤ / إبراهيم عيدو خرتو

١٥ / عمار عيدو خرتو

١٦ / كُلي حمو ميرزا ...... (مێ)

١٧ / زياد خلف خرتو

١٨ / خالد خلف خرتو

١٩ / خلف زياد خلف

٢٠ / مازن حسن قاسم

٢١ / خولة رشو خلف ...... (مێ)

٢٢ / رامه سعدون مراد .... (مێ)

٢٣ / رانية سعدون مراد .... (مێ)

٢٤ / روزين خالد مراد .... (مێ)

٢٥ / زينة درويش جوكو .... (مێ)

٢٦ / طارق عيدو قاسم

٢٧ / أدو عيدو قاسم

٢٨ / ألين سمو قاسم .... (مێ)

٢٩ / برزان درويش جوكو

٣٠ / خناف حجي درويش .. (مێ)

٣١ / سوزان حسن قاسم .... (مێ)

٣٢ / إسماعيل خلف خدر

٣٣ / مارينا سليم مراد ...... (مێ)

٣٤ / نوري إسماعيل خدر

٣٥ / نورا إسماعيل خدر ... (مێ)

٣٦ / جهاد إسماعيل خدر

٣٧ / رحان إسماعيل خلف .. (مێ)

٣٨ / برهاد إسماعيل خلف

٣٩ / زادي شرف بابير

٤٠ / شكرية خديدة خلف .... (مێ)

٤١ / خلف سالم خلف

٤٢ / إبتسام أمين بركات ... (مێ)

٤٣ / أيمن أمين بركات

٤٤ / روزا أمين بركات .... (مێ)

٤٥ / إبتهاج أمين بركات ... (مێ)

٤٦ / ورينا أمين بركات .... (مێ)

٤٧ / ريناس أمين بركات

٤٨ / فارس حجي خضر

٤٩ / خضر حجي خضر

٥٠ / سلوى سالم خلف ..... (مێ)

ـ کۆمەڵگای تەئمیم / خانسور:

١ / عدنان شمو عبدالله
٢ / عدلان شمو عبدالله .... (مێ)
٣ / شيرين شمو عبدالله .... (مێ)
٤ / داؤد خدر مراد
٥ / دنيس شكو خلف
٦ / سيدو قاسم أوصمان
٧ / صبري باجو علي
٨ / سعيد خلف سليمان
٩ / نايف الياس سمكي
١٠ / إيزدين خليل غانم
١١ / إسماعيل هفند بازو

١٢ / إبراهيم خليل إبراهيم
١٣ / إبراهيم شمو غزال
١٤ / دلشير خديدة هادي
١٥ / كُلي مارو .... (مێ)

ـ کۆمەڵگای جەزیرە / سيبا شيخ خدر:

١ / حلا موسى الياس .... (مێ)
٢ / كمال حجي وسكا
٣ / علي حسين حيدر
٤ / عدنان حسين حيدر
٥ / قيس الياس خرمش
٦ / سيف الياس خرمش
٧ / قائد الياس خرمش
٨ / هويدة الياس خرمش ... (مێ)
٩ / فرهاد الياس خرمش
١٠ / حسين حيدر علي

ـ سەنتەری قەزای شنگال:

١ / علي الياس ميرزا

ـ کۆمەڵگای جەزیرە / سيبا شيخ خدر:

١ / دخيل الياس حسن
٢ / راشد حجي ميرزا

ـ کۆمەڵگای عروبە / زور آفە:

١ / بركات حسو مشكو
٢ / يوسف خلف الياس

٣ / فرمان حجي خلف

٤ / سعدو مشكو عمر

٥ / أیاد نلیف مراد

٦ / داؤد إیزدین سیدو

ـ تێبینیەکان:

ـ برگەی (١) پێک هاتووە لە ناوی (٩٦) رفێندراو.

ـ برگەی (٢) پێک هاتووە لە ناوی (٩) ستەملێکراو.

ـ ژمارەی نێرینە : (٦١).

ـ ژمارەی مێینە بە پێی جۆری ناوەکان: (٤٤).

ـ کۆی هەردوو برگەکە لەم لیستە : (١٠٥) کوردی ئێزیدی.

تیمی کار کردن (بەدیکۆمێنتکردنی ناوەکان):

١ / چالاکوان : قیدار نمر جندی.

٢ / چالاکوان : خیري علو.

٣ / ئەندازیار : نوري بیر عبدو.

٤ / مامۆستا : فواز خدیدة علي.

٥ / مافناس : عبید رشو دواس.

لیستی یازدەم

لیستی ژمارە (١١) پێک هاتووە لە ناوی قوربانیانی ئێزیدی لە ناوچەکانی شنگال.
کۆمەڵەیەکیتر لە ناوی قوربانیانی ئێزیدی کە کەوتنە ژێر دەسەڵاتی دەستی تیرۆرستانی دەوڵێتی ئیسلامی (داعش) لە ناوچەکانی شنگال : گوندی حردان ـ سەنتەری شنگال ـ گوندی گر شبك ـ تەل قەسەب.

١ / ناوی رفێندراوان:

ـ گوندی حردان:

١ / منيسة سالم خلف ...... (مێ)
٢ / إبراهيم خليل خلف
٣ / إيمان خليل خلف ..... (مێ)
٤ / ساهرة خليل خلف .... (مێ)
٥ / خلف عيدو خلف
٦ / نشمية عيدو خلف .... (مێ)
٧ / لينا عيدو خلف .... (مێ)
٨ / خديدة قاسم خلف
٩ / هادي بركات خلف
١٠ / هزار عنتر خلف ..... (مێ)
١١ / كمال خديدة خلف
١٢ / خليل خلف شمو
١٣ / أليفة درويش شمو .... (مێ)
١٤ / عيدو خلف شمو
١٥ / جازية بركات شمو ... (مێ)
١٦ / ميرزا بركات شمو
١٧ / شادية شفان شمو ..... (مێ)
١٨ / صباح بركات شمو
١٩ / روزا درويش شمو .... (مێ)
٢٠ / نهاد بركات شمو ...... (مێ)
٢١ / كريمة بركات شمو .... (مێ)
٢٢ / شاري ميرزا بركات .. (مێ)
٢٣ / نارين ميرزا بركات ... (مێ)
٢٤ / عامر ميرزا بركات
٢٥ / دلين صباح بركات .... (مێ)

٢٦ / أميرة أمين بركات ..... (مێ)

٢٧ / إبراس أمين بركات ... (مێ)

٢٨ / دلفين أمين بركات ..... (مێ)

٢٩ / رمزية داؤد خليل ..... (مێ)

٣٠ / هابن داؤد خليل ...... (مێ)

٣١ / هاني داؤد خليل

٣٢ / نزار نايف قاسم

٣٣ / حمدية نايف قاسم ..... (مێ)

٣٤ / نورهان نايف قاسم ... (مێ)

٣٥ / نازدار نايف قاسم .... (مێ)

٣٦ / سربست نايف قاسم

٣٧ / هناء ميرزا قاسم .... (مێ)

٣٨ / فيان ميرزا قاسم .... (مێ)

٣٩ / خناف ميرزا قاسم ... (مێ)

٤٠ / هدى خديدة قاسم .... (مێ)

٤١ / هيفاء خديدة قاسم .... (مێ)

٤٢ / ماهر خديدة قاسم

٤٣ / عزت خديدة قاسم

٤٤ / هيثم خديدة قاسم

٤٥ / صباح ميرزا قاسم

٤٦ / سامية بشار قاسم ... (مێ)

٤٧ / سعيد خيرو حجي

٤٨ / نوزاد خيرو حجي

٤٩ / أحلام خيرو حجي ... (مێ)

٥٠ / ليلى خيرو حجي .... (مێ)

٥١ / إلهام خيرو حجي ..... (مێ)

٥٢ / ليلو سلو سلي .... (مێ)

٥٣ / نايف قاسم جردو

٥٤ / هزار مالو الياس ..... (مێ)

٥٥ / إلهام بركات رفو ..... (مێ)

٥٦ / هلبست أحمد نايف .... (مێ)

٥٧ / حجي خلف عادو

٥٨ / عامرة إسماعيل سيدو .. (مێ)

٥٩ / خنسو حسن سيدو .... (مێ)

٦٠ / خلف فلاح سيدو

٦١ / نوري فلاح سيدو

٦٢ / فادية فلاح سيدو ...... (مێ)

٦٣ / صلاح فلاح سيدو

٦٤ / سامان فلاح سيدو

٦٥ / جدعان سمير رشو

٦٦ / رعد سمير رشو

٦٧ / مهور سمير رشو

٦٨ / منيرة سمير رشو .... (مێ)

٦٩ / مياسة سمير رشو .... (مێ)

٧٠ / سعد سمير رشو

٧١ / أمين بركات رشو

٧٢ / حسو خضر خديدة

٧٣ / سليمان كمال خديدة

٧٤ / أحمد كمال خديدة

٧٥ / حسون خضر خديدة

٧٦ / سيدو خضر خديدة

٧٧ / گوري خلف خديدة .... (مێ)

٧٨ / سارو الياس خضر ... (مێ)

٧٩ / ديانا سيدو خضر ..... (مێ)

٨٠ / جيهان سيدو خضر ... (مێ)

٨١ / أنجلي بسام خضر .... (مێ)

٨٢ / صابرين سيدو خضر .. (مێ)

٨٣ / ألند محسن خضر

٨٤ / روزا محسن خضر ... (مێ)

٨٥ / خيال محسن خضر ... (مێ)

٨٦ / مروة محسن خضر ... (مێ)

٨٧ / شيرين سيدو خضر ... (مێ)

٨٨ / أريوان سليمان كمال

٨٩ / أفين سليمان كمال ..... (مێ)

٩٠ / سامية سليمان كمال ... (مێ)

٩١ / آلان أحمد سليمان ..... (مێ)

٩٢ / ياسمين أحمد سليمان .. (مێ)

٩٣ / نازلين أحمد كمال ..... (مێ)

٩٤ / أيهم جلال ميرزا

٩٥ / مارين خليل علي ..... (مێ)

٩٦ / بياز الياس .... (مێ)

٩٧ / سيفي سعد سمير ...... (مێ)

٩٨ / هزو مــراد .... (مێ)

٩٩ / منجي داؤد يوسف ... (مێ)

١٠٠ / سلوى سليمان يوسف .. (مێ)

ـ سەنتەری قەزای شنگال:

١ / نادية خلف مراد .... (مێ)

٢ / سميرة حسن حمو .... (مێ)

٣ / خلف مشكو سلي

٤ / دلال حمد عتو .... (مێ)

٥ / بيبون خلف .... (مێ)

٦ / غالية خلف مشكو .... (مێ)

٧ / هفال خلف مشكو

٨ / داليا خلف مشكو .... (مێ)

ـ گوندی کَر شبك:

١ / خلف بهدو خلف

٢ / غزاله خلف بهدو ...... (مێ)

٣ / تركو كريت بهدو ...... (مێ)

٤ / أمجد أحمد جندي

٥ / ملك أحمد جندي

٦ / ريحان زياد خلف .... (مێ)

٧ / ريناس زياد خلف .... (مێ)

٨ / ريماس زياد خلف .... (مێ)

٩ / حاجم عيدو دناي

١٠ / رندي ـ زوجة حاجم .. (مێ)

١١ / شواف شفان حجي

١٢ / عدلان ـ والدة شواف .. (مێ)

ـ کۆمەڵگای بەعس / تەل قەسەب:

١ / إبراهيم صادق حيدر

٢ / شيلان صادق حيدر .... (مێ)

٣ / رشو خديدة خلف

٤ / نادية بدل خلف .... (مێ)

٥ / عيشان بدل خلف ...... (مێ)

٦ / فخرية بدل خلف ...... (مێ)

٧ / أسعد بدل خلف

٨ / نزار بدل خلف

٩ / هشام بدل خلف

١٠ / سلام بدل خلف

١١ / بدل خلف قاسم

١٢ / خوني خلف قري ... (مێ)

ـ تێبینیەکان:

ـ برگەی (١) پێک هاتووە لە ناوی (١٣٢) رفێندراو.

ـ برگەی (٢) شوکر بۆ خوا هیچ ناوێکی تێدا نییە.

ـ ژمارەی نێرینە : (٥٢).

ـ ژمارەی مێینە بە پێی جۆری ناوەکان : (٨٠).

ـ کۆی هەردوو برگەکە لەم لیستە : (١٣٢) کوردی ئێزیدی.

١ / چالاکوان : قيدار نمر جندي.
٢ / چالاکوان : خيري علو حكو.
٣ / ئەندازیار : نوري بير عبدو.
٤ / مامۆستا : فواز خديدة علي.
٥ / مافناس : عبيد رشو دواس.

لیستی دوازدەم

لیستی ژمارە (١٢) پێک هاتووە لە ناوی قوربانیانی ئێزیدی لە ناوچەکانی شنگال. ئەم ناوانەی خوارەوە بریتییە لە ناوی قوربانیانی بێ تاوانی ئێزیدی لە گوندی حردان، کە کەوتنە ژێر هەرەشەی داعش کە رفاندیانن بە پێی ناسنامەی ئاینییان لە (سێی ئابی شووم).

١ / ناوی رفێندراوان:

ـ گوندی حردان:

١ / بشار قاسم حسين
٢ / فيان قرو نفسو ..... (مێ)
٣ / قاسم بشار قاسم
٤ / مجدل بشار قاسم
٥ / هدى بشار قاسم .... (مێ)
٦ / فرزاد بشار قاسم
٧ / خديدة بشار قاسم
٨ / فيصل بشار قاسم
٩ / مهدية بشار قاسم .... (مێ)
١٠ / ريناس إبراهيم قاسم .. (مێ)
١١ / شهناز إبراهيم قاسم ... (مێ)
١٢ / فائزة سعيد قاسم ...... (مێ)
١٣ / سعد سعيد قاسم
١٤ / سعدية سعيد قاسم .... (مێ)
١٥ / نفية بشار قاسم ...... (مێ)
١٦ / باسمة حجي گارس ... (مێ)
١٧ / ملكة خديدة بشار ..... (مێ)
١٨ / قولو خديدة بشار
١٩ / جوليا خديدة بشار ... (مێ)
٢٠ / جاكلين خديدة بشار .. (مێ)
٢١ / هانزاد خديدة بشار
٢٢ / جيلان خديدة بشار .... (مێ)
٢٣ / ليزا فيصل بشار ..... (مێ)

٢٤ / رونيا فيصل بشار ... (مێ)
٢٥ / رندا فيصل بشار .... (مێ)
٢٦ / روناك فيصل بشار .. (مێ)
٢٧ / سميرة فيصل بشار .. (مێ)
٢٨ / گشي عطو بركات .. (مێ)
٢٩ / وليد خالد جوكو
٣٠ / باكلين خالد جوكو ....(مێ)
٣١ / جاكلين خالد جوكو ... (مێ)
٣٢ / وارفين خالد جوكو ... (مێ)
٣٣ / مروة مروان الياس .. (مێ)
٣٤ / منيفة مروان الياس .. (مێ)
٣٥ / ماريا مروان الياس .. (مێ)
٣٦ / خلف آدي خلف
٣٧ / ميان خليل فارس .... (مێ)
٣٨ / باسم خلف آدي
٣٩ / باسل خلف آدي
٤٠ / سيابند خلف آدي
٤١ / سليمان خلف آدي
٤٢ / برزان سليمان آدي
٤٣ / الآن سليمان آدي
٤٤ / كافية سليمان آدي .... (مێ)
٤٥ / صافية سليمان آدي .. (مێ)
٤٦ / أردوان سليمان آدي
٤٧ / جان سليمان آدي .... (مێ)
٤٨ / غزال ناصر هوري .. (مێ)
٤٩ / هوري قاسو مراد .... (مێ)
٥٠ / تركو حسين شمو .... (مێ)
٥١ / علي حسين شمو
٥٢ / تركي حسين شمو
٥٣ / سامي حسين شمو
٥٤ / نزار حسين شمو
٥٥ / خليل خلف شمو

٥٦ / ليلى حسين شمو ..... (مێ)
٥٧ / شاري حسين شمو ... (مێ)
٥٨ / زيدان خلف شمو
٥٩ / خالدة خلف شمو .... (مێ)
٦٠ / سهام خلف شمو ..... (مێ)
٦١ / سهيلة خلف شمو .... (مێ)
٦٢ / سعدية خلف شمو .... (مێ)
٦٣ / فاطمة بركات شمو .. (مێ)
٦٤ / شاري حجي خلف ... (مێ)
٦٥ / دلال علي خيرو ..... (مێ)
٦٦ / روسيا علي خيرو ... (مێ)
٦٧ / ميرزا خليل بوبو
٦٨ / فهي الياس بوبو ..... (مێ)
٦٩ / سعدى الياس بوبو .. (مێ)
٧٠ / شيرين الياس بوبو .. (مێ)
٧١ / مسعود الياس آدو
٧٢ / آواز الياس آدو
٧٣ / هوري شمو حسين .. (مێ)
٧٤ / خيرو خديدة رفو
٧٥ / شيرين خيرو خديدة .. (مێ)
٧٦ / لازمة خيرو خديدة ... (مێ)
٧٧ / آرين خيرو خديدة .... (مێ)
٧٨ / زينة شمو حسين ..... (مێ)
٧٩ / حسين شمو حسين
٨٠ / حيدر خلف حمو
٨١ / أسـعد مراد
٨٢ / جاكلين ميرزا خليل ... (مێ)
٨٣ / صباح ميرزا خليل
٨٤ / مادلين ميرزا خليل ... (مێ)
٨٥ / أكرم ميرزا خليل
٨٦ / أسميان ميرزا خليل .. (مێ)
٨٧ / نارين ميرزا خليل ... (مێ)

٨٨ / دارين ميرزا خليل ... (مێ)
٨٩ / نعيمة سليمان خليل .. (مێ)
٩٠ / صكَر سليمان خليل
٩١ / لكبراش سليمان خليل
٩٢ / سفيان سليمان خليل
٩٣ / هناء سليمان خليل .. (مێ)
٩٤ / برو سليمان خليل
٩٥ / سهام سليمان خليل .. (مێ)
٩٦ / أمير نايف خليل
٩٧ / سيروان إسماعيل خليل
٩٨ / سامية إسماعيل خليل ... (مێ)
٩٩ / سيمور إسماعيل خليل .. (مێ)
١٠٠ / سليمان خليل بابور
١٠١ / هنوف الياس خلف .. (مێ)
١٠٢ / سيفي جلو يوسف ... (مێ)
١٠٣ / خديدة الياس جردو
١٠٤ / عالية علي حسين ... (مێ)
١٠٥ / خلف شمو حسين
١٠٦ / إسماعيل شمو حسين
١٠٧ / فيروز خلف حسين ... (مێ)
١٠٨ / ملس رشو سيدو ...... (مێ)
١٠٩ / مروان إسماعيل سيدو
١١٠ / نظيفة خلف ماسو .... (مێ)
١١١ / غزال إسماعيل خلف .. (مێ)
١١٢ / قاسم حيدر خدر
١١٣ / سعيد قاسم حيدر
١١٤ / داؤد قاسم حيدر
١١٥ / محسن قاسم حيدر
١١٦ / علي قاسم حيدر
١١٧ / نارو رشيد حيسو ... (مێ)
١١٨ / سلوى سالم خلف ... (مێ)
١١٩ / نعام حيدر خدر .... (مێ)

١٢٠ / أمين كورو خلف
١٢١ / علاء عيدو كورو
١٢٢ / إيلان عيدو كورو .. (مێ)
١٢٣ / أركان خالد كورو
١٢٤ / بهجت خالد كورو
١٢٥ / نضال خالد كورو .. (مێ)
١٢٦ / أحمد أمين كورو
١٢٧ / أمير أمين كورو
١٢٨ / سعدو خيرو خديدة
١٢٩ / عيده برهيم برجس .. (مێ)
١٣٠ / بلال سعدو خيرو
١٣١ / ريان سعدو خيرو
١٣٢ / منال سعدو خيرو ... (مێ)
١٣٣ / مديان سعدو خيرو .. (مێ)
١٣٤ / سعيد سعدو خيرو
١٣٥ / باسكال سعيد خيرو .. (مێ)
١٣٦ / روعة سعيد خيرو ... (مێ)
١٣٧ / دلبرين سعيد خيرو
١٣٨ / كاظم سعيد خيرو
١٣٩ / خلف خيرو خديدة
١٤٠ / كُلي خضر .... (مێ)
١٤١ / دنيا خلف خيرو ... (مێ)
١٤٢ / ربية خلف خيرو .. (مێ)
١٤٣ / هوندا خلف خيرو .. (مێ)
١٤٤ / ميسو جلال مراد
١٤٥ / فراس علي خيرو
١٤٦ / أزاد علي خيرو
١٤٧ / سعيد طلال خرتو
١٤٨ / سعدية سعيد طلال ... (مێ)
١٤٩ / داؤد سعيد طلال
١٥٠ / فريـال سعيد طلال .. (مێ)
١٥١ / أياد سعيد طلال

١٥٢ / رياض سعيد طلال
١٥٣ / صابرين سعيد طلال .. (مێ)
١٥٤ / خديدة طلال خرتو
١٥٥ / أحلام بركات رشو ... (مێ)
١٥٦ / طلال خديدة طلال
١٥٧ / صلاح خديدة طلال
١٥٨ / صدام خديدة طلال
١٥٩ / شهناز خديدة طلال ... (مێ)
١٦٠ / خيري طلال خرتو
١٦١ / هدية قاسم علي .... (مێ)
١٦٢ / هزار خيري طلال ... (مێ)
١٦٣ / نازدار خيري طلال .. (مێ)
١٦٤ / كوهدار خيري طلال
١٦٥ / سروار خيري طلال
١٦٦ / حديث طلال خرتو
١٦٧ / نعام جردو سليمان ... (مێ)
١٦٨ / آيدن حديث طلال
١٦٩ / روزين حديث طلال .. (مێ)
١٧٠ / دلزين حديث طلال ... (مێ)
١٧١ / ربين حديث طلال .... (مێ)
١٧٢ / بركات الياس يوسف
١٧٣ / علاء بركات الياس
١٧٤ / إسماعيل الياس الياس
١٧٥ / غزال أسري خلف ... (مێ)

ـ تێبینیەکان:
ـ برگەی (١) پێک هاتووە لە ناوی(١٧٥)رفێندراو.
ـ برگەی (٢) شوکر بۆ خوا هیچ نییە.
ـ ژمارەی نێرینە : (٨١)
ـ ژمارەی مێینە بە پێی جۆری ناوەکان : (٩٤)
ـ کۆی هەردوو برگەکە لەم لیستە :(١٧٥) کوردی ئێزیدی.
تیمی کارکردن (بەدیکۆمێنتکردنی ناوەکان):

١ / چالاکوان : قیدار نمر جندي.
٢ / چالاکوان : خیري علو حکو.
٣ / ئەندازیار : نوري بیر عبدو.
٤ / مامۆستا : فواز خدیدة علي.
٥ / مافناس : عبید رشو دواس.
ـ بەرواری بەدیکۆمێنتکردن / ١٠ / ٩ / ٢٠١٤
ـ شوێنی بەدیکۆمێنت کردن / میونیخ ـ ئەڵمانیا.

لیستی سێزدەم

لیستی ژمارە (١٣) پێک هاتووە لە ناوی قوربانیانی ئێزیدی لە ناوچەکانی شنگال.
کۆمەڵەیەکیتر لە ناوی قوربانیانی ئێزیدی لە صولاغ و تەل عوزێر ، کە کەوتنە ژێر دەستی تیرۆرستانی داعش لە ٣ / ٨ / ٢٠١٤.

١ / ناوی رفێندراوان:

ـ گوندی صولاغ:

١ / خیرو مسكین حسین
٢ / هزار خلف حسین .... (مێ)
٣ / یاسر خیرو مسكین
٤ / سمیر خیرو مسكین
٥ / سامي خیرو مسكین
٦ / سمیرة خیرو مسكین ... (مێ)
٧ / سامان خیرو مسكین
٨ / عیشان سلیمان .... (مێ)
٩ / حجي مسكین حسین
١٠ / أمین مسكین حسین
١١ / سمو خدیدة حسین

١٢ / گَوري مسكين حسين ... (مێ)

١٣ / حسين سمو خديدة

١٤ / صباح سمو خديدة

١٥ / نسرين سمو خديدة .... (مێ)

١٦ / صلاح سمو خديدة

١٧ / سعاد سمو خديدة ..... (مێ)

١٨ / سامية سمو خديدة .... (مێ)

١٩ / ميدو سمو خديدة

٢٠ / سلام سمو خديدة

٢١ / خضر مراد حسين

٢٢ / نواف خضر مراد

٢٣ / عدلان سعيد .... (مێ)

٢٤ / وفية نواف خضر .. (مێ)

٢٥ / وفاء نواف خضر .. (مێ)

٢٦ / شريف خضر مراد

٢٧ / غزال خدر آدي .... (مێ)

٢٨ / عماد شرف خدر

٢٩ / عيد شرف خدر ... (مێ)

٣٠ / صادق خدر مراد

٣١ / نوفة خلف .... (مێ)

٣٢ / فرحان خدر مراد

٣٣ / خولة خدر مراد ... (مێ)

٣٤ / ماهر خدر مراد

٣٥ / ساهر خدر مراد

٣٦ / فلاح خدر مراد

٣٧ / فيصل مسكين خدر

٣٨ / نادر حجي

٣٩ / روني فيصل مسكين

٤٠ / ريان فيصل مسكين

٤١ / رعد فيصل مسكين

٤٢ / رفو فيصل مسكين

٤٣ / سعيد مسكين حسين

٤٤ / بيريفان الياس ...... (مێ)

٤٥ / نوري سعيد مسكين

٤٦ / نورهان سعيد مسكين .. (مێ)

٤٧ / جميل مسكين حسين

٤٨ / جيلان الياس مراد .... (مێ)

٤٩ / جوفان جميل مسكين

٥٠ / هوري خديدة قاسم .... (مێ)

٥١ / حيدر مسكين حسين

٥٢ / زيتون خلف حسين ... (مێ)

٥٣ / فيان حيدر مسكين .... (مێ)

٥٤ / خلف حيدر مسكين

٥٥ / إيفان حيدر مسكين

٥٦ / جيهان حيدر مسكين .. (مێ)

٥٧ / ديار حيدر مسكين

٥٨ / الياس مراد حسين

٥٩ / ليلى خديدة حسين ..... (مێ)

٦٠ / جمال الياس مراد

٦١ / جيهان الياس مراد ... (مێ)

٦٢ / إيناس الياس مراد ... (مێ)

٦٣ / جميلة الياس مراد ... (مێ)

٦٤ / نشوان الياس مراد

٦٥ / سناء الياس مراد .... (مێ)

٦٦ / ريناس الياس مراد .. (مێ)

٦٧ / نعام مراد حسين .... (مێ)

٦٨ / علي حسين خديدة

٦٩ / عامرة حسين خديدة .. (مێ)

٧٠ / عالية حسين خديدة ... (مێ)

٧١ / جوليا حسين خديدة ... (مێ)

٧٢ / أميرة حسين خديدة ... (مێ)

٧٣ / عمر حسين خديدة

٧٤ / بدل خديدة حسين

٧٥ / فيان حسين .... (مێ)

٧٦ / زريف .... (مێ)

٧٧ / دلين بدل خديدة .... (مێ)

٧٨ / دلو بدل خديدة

٧٩ / دلبرين بدل خديدة .. (مێ)

٨٠ / علي خلف

٨١ / شهى الياس مراد .. (مێ)

٨٢ / ناصر خدر مراد

٨٣ / أحـــلام .... (مێ)

٨٤ / سكين مراد بطوش .. (مێ)

٨٥ / خضر شمو قاسم

ـ گوندی قەحتانیە / تەل عوزێر:

١ / بَسي عباس خلف .... (مێ)

٢ / عالیة عباس خلف .... (مێ)

٣ / هینا عباس خلف ..... (مێ)

٤ / وضحی عباس خلف .. (مێ)

٥ / زینا عباس خلف .... (مێ)

٦ / لیلی محو حمزو ..... (مێ)

ـ تێبینیەکان:

ـ برگەی (١) پێک هاتووە لە ناوی (٩١) رفێندراو.

ـ برگەی (٢) شوکر بۆ خوا هیچی تێدا نییە.

ـ ژمارەی نێرینە : (٤٦).

ـ ژمارەی مێینە بە پێی جۆری ناوەکان : (٤٥).

ـ کۆی هەردوو برگەکە لەم لیستە : (٩١) کوردانی ئێزیدی.

تیمی کار (بەدیکۆمێنتکردنی ناوەکان):

١ / چالاکوان : قیدار نمر جندي / ناوخۆی ئەڵمانیا.

٢ / چالاکوان : خیري علو حکو / ناوخۆی نیشتیمان.

٣ / ئەندازیار : نوري بیر عبدو / ناوخۆی نیشتیمان.

٤ / مامۆستا : فواز خدیدة علي / ناوخۆی نیشتیمان.

٥ / مافناس : عبید رشو دواس / ناوخۆی نیشتیمان .

ـ بەرواری بەدیکۆمێنتکردن / ١٢ / ٩ / ٢٠١٤

ـ شوێنی بەدیکۆمێنتکردن / میونیخ ـ ئەڵمانیا.

لیستی چواردەم

لیستی ژمارە (١٤) ناوی قوربانیانی ئێزیدی لە ناوچەی شنگال (گوندی کۆچۆ)کە لە لایەن چەتەکانی داعش وە جینۆساید و بێسەروشوێن کراون یان رفێنراون.

ناوی بێسەرو شوێنکراوەکان،(رفێنراون):

- گوندی کۆچۆ:

١ / دلال خديدة قاسم .... (مێ)

٢ / گُليستان خديدة قاسم .. (مێ)

٣ / سميرة خديدة قاسم .... (مێ)

٤ / حكيم خديدة قاسم

٥ / سليمان قاسم حاونج

٦ / دلفان سليمان قاسم ... (مێ)

٧ / داؤد سليمان قاسم

٨ / مدلول سليمان قاسم

٩ / سالار سليمان قاسم

١٠ / راكان سليمان قاسم

١١ / هلال سليمان قاسم

١٢ / سفيان داؤد سليمان

١٣ / سيداد داؤد سليمان

١٤ / سيفان داؤد سليمان

١٥ / سيدرا ـ بنت دلفان .. (مێ)

١٦ / ساندرا ـ بنت دلفان .. (مێ)

١٧ / نورا خدر خلف ...... (مێ)

١٨ / نورا خيرو خلف .... (مێ)

١٩ / محبة شاورجي ججان .. (مێ)

٢٠ / خيرية إبراهيم داؤد .... (مێ)

٢١ / لالو عمي صالح

٢٢ / خليل عمي صالح

٢٣ / غازي لالو عمي

٢٤ / زريفة قاسم حاونج ... (مێ)

٢٥ / بريشان لالو عمي .... (مێ)

٢٦ / هيفاء إسماعيل عرب .. (مێ)

٢٧ / جهاد غازي لالو

٢٨ / هيفاء لالو عمي ..... (مێ)

٢٩ / سعيد سلو ماسي

٣٠ / سربست سعيد سلو

٣١ / عزت سعيد سلو

٣٢ / جاسم سعيد سلو

٣٣ / أحمد قاسم حاونج

٣٤ / مسري حميدان أحمد .. (مێ)

٣٥ / وفاء أحمد قاسم ..... (مێ)

٣٦ / فرحان عمر بشار

٣٧ / نسيمة إبراهيم خلف .. (مێ)

٣٨ / أديبة مراد ملكو ...... (مێ)

٣٩ / خيرو عمر سيدو

٤٠ / كوجــر خديدة ... (مێ)

٤١ / جلال خيرو عمر

٤٢ / منيرة خيرو عمر .. (مێ)

٤٣ / سعيد عمر سيدو

٤٤ / سميرة سعيد عمر .. (مێ)

٤٥ / ساهرة سعيد عمر .. (مێ)

٤٦ / مازن سعيد عمر

٤٧ / نوري سعيد عمر

٤٨ / غزالة فارس ..... (مێ)

٤٩ / عباس أحمد قاسم

٥٠ / خلفة مطو قاسم

٥١ / جابر عباس أحمد

٥٢ / لورين عباس أحمد .. (مێ)

٥٣ / ألند عباس أحمد

٥٤ / سعدو برجس أوسو

٥٥ / خفشي إبراهيم أمان .. (مێ(

٥٦ / جلال سعدو برجس

٥٧ / بَسي سعدو برجس .. (مێ)

٥٨ / حليمة خلف أحمد ... (مێ)

٥٩ / برجس جلال سعدو

٦٠ / شيلان جلال سعدو .. (مێ)

٦١ / رغدة يوسف مطو .. (مێ)

٦٢ / رولا جمال سعدو ... (مێ)

٦٣ / هشيار جمال سعدو

٦٤ / عباس رشو إبراهيم

٦٥ / دارفان عباس رشو

٦٦ / خديدة رشو إبراهيم

٦٧ / سفيان عباس رشو

٦٨ / كاميران عباس رشو

٦٩ / فهيمة مراد ملحو .... (مێ)

٧٠ / علي حسين خلف

٧١ / نسهة مراد ملحم .... (مێ)

٧٢ / نهاد علي حسين

٧٣ / نواف خضر نايف

٧٤ / عزيزة خالد علي ... (مێ)

٧٥ / عيسى هادي الياس

٧٦ / ساري عمر قرو .... (مێ)

٧٧ / عماد عيسى هادي

٧٨ / أفراح عيسى هادي .. (مێ)

٧٩ / أريكة عيسى هادي .. (مێ)

٨٠ / ساية عيسى هادي ... (مێ)

٨١ / راكان عيسى هادي

٨٢ / خضر نايف قاسم

٨٣ / نعام خلف قاسم .... (مێ)

٨٤ / عامر خضر نايف

٨٥ / منيف خضر نايف

٨٦ / نارين خضر نايف .. (مێ)

٨٧ / نوال خضر نايف ... (مێ)

٨٨ / خضر كثر محمد

٨٩ / زلي إبراهيم خلف ... (مێ)

٩٠ / فيان خضر كثر ..... (مێ)

٩١ / دلفان خضر كثر .... (مێ)

٩٢ / سلفان خضر كثر

٩٣ / ملوكة خضر كثر ... (مێ)

٩٤ / نفية عباس قاسم .... (مێ)

٩٥ / جمال خضر كثر

٩٦ / مازن خضر كثر

٩٧ / صباح خضر كثر

٩٨ / روزا جمال خضر ... (مێ)

٩٩ / روما جمال خضر ... (مێ)

١٠٠ / فلاح حسين خلف

١٠١ / باسمة حسن برجس .. (مێ)

١٠٢ / خلف فلاح حسين

١٠٣ / أريمان فلاح حسين .. (مێ(

١٠٤ / نايا فلاح حسين ..... (مێ)

١٠٥ / عباس قاسم مطو

١٠٦ / أليفة إسماعيل لوكو .. (مێ)

١٠٧ / أديبة برجس أوسو ... (مێ)

١٠٨ / شكرية محمود صالح .. (مێ)

١٠٩ / نوفة عباس قاسم ...... (مێ)

١١٠ / أيام عباس قاسم .... (مێ)

١١١ / شيرو حسن عباس

١١٢ / محمود حسن عباس

١١٣ / روضة أحمد خلف ... (مێ)

١١٤ / حسين خلف قاسم

١١٥ / فاطمة خلف حنشل .. (مێ)

١١٦ / سماهر حسين خلف .. (مێ)

١١٧ / ناهدة حسين خلف ... (مێ)

١١٨ / موفق حسين خلف

١١٩ / مؤيد حسين خلف

١٢٠ / حسين حسن سيدو

١٢١ / شاهة عباس أحمد ... (مێ)

١٢٢ / طلال حسين حسن

١٢٣ / علي حسين حسن

١٢٤ / فهد حسين حسن

١٢٥ / أيناس حسين حسن ... (مێ)

١٢٦ / زينة حسين حسن .... (مێ)

١٢٧ / نرمين حسين حسن ... (مێ)

١٢٨ / نايف خضر نايف

١٢٩ / أمل حسين خلف ..... (مێ)

١٣٠ / أوس نايف خضر

١٣١ / خناف نايف خضر .. (مێ)

١٣٢ / سعيد جزاع كلو

١٣٣ / وضحة خلف أحمد ... (مێ)

١٣٤ / قاسم سعيد جزاع

١٣٥ / نوري سعيد جزاع

١٣٦ / دلير سعيد جزاع

١٣٧ / صباح سعيد جزاع

١٣٨ / زينب سعيد جزاع ... (مێ)

١٣٩ / دليال سعيد جزاع ... (مێ)

١٤٠ / ليالي سعيد جزاع ... (مێ)

١٤١ / أمجد نوري سعيد

١٤٢ / أنور نوري سعيد

١٤٣ / فينوس قاسم .... (مێ)

١٤٤ / نهاد عفان سعيد .... (مێ)

١٤٥ / فيان سليمان .... (مێ)

١٤٦ / ماجدة حسن .... (مێ)

١٤٧ / سهام حسن .... (مێ)

١٤٨ / قاسم علي قاسم

١٤٩ / باسم قاسم علي

١٥٠ / حازم قاسم علي

١٥١ / ناظم قاسم علي

١٥٢ / سعد قاسم علي

١٥٣ / باسمة قاسم علي ... (مێ)

١٥٤ / سلوى قاسم علي ... (مێ)

١٥٥ / زينة أمين صالح ... (مێ)

١٥٦ / سميرة خضر مطو .. (مێ)

١٥٧ / عدي عباس قاسم

١٥٨ / بلند باسم قاسم

١٥٩ / سيدان باسم قاسم ... (مێ)

١٦٠ / سهام حازم قاسم ... (مێ)

١٦١ / مدلول عباس قاسم

١٦٢ / سامال مدلول عباس

١٦٣ / نواف مدلول عباس

١٦٤ / مالك مدلول عباس

١٦٥ / سميرة صالح قاسم ... (مێ)

١٦٦ / شهناز مدلول عباس ... (مێ)

١٦٧ / شارز مدلول عباس ... (مێ)

١٦٨ / نورا ملحم حمد .... (مێ)

١٦٩ / نعمان أحمد گارس

١٧٠ / حسن أحمد گارس

١٧١ / مرعان أحمد گارس

١٧٢ / وضحة بكر عفدو .... (مێ)

١٧٣ / سمية مرعان أحمد ... (مێ)

١٧٤ / هلو مرعان أحمد .... (مێ)

١٧٥ / مالك مرعان أحمد

١٧٦ / إبراهيم أحمد گَارس

١٧٧ / سارة خلف حنشل .... (مێ)

١٧٨ / ياسمين إبراهيم أحمد .. (مێ)

١٧٩ / نزهد إبراهيم أحمد

١٨٠ / شيرين إبراهيم أحمد .. (مێ)

ـ تێبینیەکان:

ـ ئەم لیستە پێک هاتووە لە ناوی (١٨٠) رفێندراو بێسەروشوێنکراوەکان.

ـ ژمارەی نێرینە : (٩٠).

ـ ژمارەی مێینە بە پێی جۆری ناوەکان : (٩٠).

ـ کۆی گشتی ئەم لیستە : (١٨٠) کوردی ئێزیدی.

تیمی کار (بەدیکۆمێنتکردنی ناوەکان):

١ / چالاکوان : قيدار نمر جندي.
٢ / چالاکوان : خيري علو حكو.
٣ / ئەندازیار : نوري بير عبدو.
٤ / مامۆستا : فواز خديدة علي.
٥ / مافناس : عبيد رشو دواس.

ـ بەرواری بەدیکۆمێنتکردن / ١٣ / ٩ / ٢٠١٤

ـ شوێنی بەدیکۆمێنتکردن / میونیخ ـ ئەڵمانیا.

لیستی پازدەم

لیستی ژمارە (١٥)ئەم لیستە تایبەتە بە کوردە ئێزیدیەکانی (گوندی کۆچۆ) کە بێسەرو شوێنن و رفێندراون لە لایەن چەکدارانی تیرورستی داعش.

ناوی بێسەرو شوێنکراو و رفێندراوان:

-گوندی کۆچۆ:

١ / صدام حسين خلف
٢ / أمينة إبراهيم خلف .... (مێ)
٣ / لينا صدام حسين ...... (مێ)
٤ / نعيم صدام حسين
٥ / كريم صدام حسين
٦ / رحيم صدام حسين
٧ / بسام صدام حسين
٨ / سجر خشمان رشو
٩ / زريفة رشو إبراهيم ... (مێ)
١٠ / قاسم سجر خشمان
١١ / ناظم سجر خشمان
١٢ / شكري سجر خشمان
١٣ / فريد سجر خشمان
١٤ / خشمان سجر خشمان
١٥ / ناهدة سجر خشمان .. (مێ)
١٦ / إيمان سجر خشمان .. (مێ)
١٧ / مراد ملحم حمد
١٨ / وضحة أحمد عزيز .. (مێ)
١٩ / فيصل مراد ملحم
٢٠ / خفشة خلف قاسم .... (مێ)
٢١ / فراس فيصل مراد
٢٢ / أراس فيصل مراد
٢٣ / رفل فيصل مراد ..... (مێ)
٢٤ / بيزار فيصل مراد .... (مێ)
٢٥ / جيمان فيصل مراد .. (مێ)
٢٦ / غيث فيصل مراد
٢٧ / عالية سليمان إسماعيل ... (مێ)
٢٨ / رامز سهيل محل
٢٩ / غزال سهيل محل ...... (مێ)
٣٠ / دالية سهيل محل .... (مێ)
٣١ / أزهر سهيل محل

٣٢ / زاهد سهيل محل
٣٣ / حسين مراد
٣٤ / خلاصة خالد علي ... (مێ)
٣٥ / ميلاد حسين مراد
٣٦ / مجد حسين مراد
٣٧ / حاوي خلف قاسم
٣٨ / نيسان غانم أحمد .... (مێ)
٣٩ / دنيا حاوي خلف ..... (مێ)
٤٠ / حنيفة جاوي خلف ... (مێ)
٤١ / مارين فياض .... (مێ)
٤٢ / سامي صفوك إبراهيم
٤٣ / وضحة عمي صالح .. (مێ)
٤٤ / فريـال أوسو كجي ... (مێ)
٤٥ / إقبال خليل إبراهيم ... (مێ)
٤٦ / سحر سامي صفوك .. (مێ)
٤٧ / سمر سامي صفوك .. (مێ)
٤٨ / صفوك سامي صفوك
٤٩ / خليل إبراهيم خلف
٥٠ / ميان داؤد كجي ..... (مێ)
٥١ / إبراهيم خليل
٥٢ / سرية خضر الياس .. (مێ)
٥٣ / علاء خليل إبراهيم
٥٤ / أشواق خليل إبراهيم .. (مێ)
٥٥ / شيان خليل إبراهيم .. (مێ)
٥٦ / جيلان خليل إبراهيم .. (مێ)
٥٧ / عباس رشو إبراهيم
٥٨ / دارفان عباس رشو
٥٩ / سفيان عباس رشو
٦٠ / كاميران عباس رشو
٦١ / فهيمة مراد ملحم ..... (مێ)
٦٢ / فريدة عباس رشو .... (مێ)
٦٣ / عبد الكريم إبراهيم

٦٤ / كفاح عبد الكريم إبراهيم
٦٥ / أمين عبد الكريم إبراهيم
٦٦ / عزيز حسين
٦٧ / عقيد عزيز حسين
٦٨ / نوزاد عزيز حسين
٦٩ / معن عزيز حسين
٧٠ / أمينة أحمد .... (مێ)
٧١ / نوفة عزيز حسين .. (مێ)
٧٢ / ساري عزيز حسين .. (مێ)
٧٣ / شهلة عزيز حسين ... (مێ)
٧٤ / حجي حسين عزيز
٧٥ / ناجي حجي حسين
٧٦ / نغم حجي حسين ..... (مێ)
٧٧ / شاهة حجي حسين ... (مێ)
٧٨ / نازدار حجي حسين .. (مێ)
٧٩ / أحمد جاسو قاسم
٨٠ / هزو مطــو .... (مێ)
٨١ / شهاب أحمد جاسو
٨٢ / نازدار سعيد .... (مێ)
٨٣ / عمشة شهاب أحمد .. (مێ)
٨٤ / شيلان شهاب أحمد .. (مێ)
٨٥ / حماد شهاب أحمد
٨٦ / فادي شهاب احمد
٨٧ / جاسو أحمــد
٨٨ / إيناس عرب ..... (مێ)
٨٩ / يزن جاسو
٩٠ / صدام حسين
٩١ / سامي صدام حسين
٩٢ / سامان صدام حسين
٩٣ / حلا قنجــو .... (مێ)
٩٤ / ساندرا صدام حسين .. (مێ)
٩٥ / خلف حسين

٩٦ / زيدان خلف حسين
٩٧ / أياد خلف حسين
٩٨ / يامن خلف حسين
٩٩ / وضحة كالو .... (مێ)
١٠٠ / أفراح خلف حسين .. (مێ)
١٠١ / دلال خلف حسين ... (مێ)
١٠٢ / هادي حسن
١٠٣ / رافع هادي حسن
١٠٤ / نافع هادي حسن
١٠٥ / عدنان هادي حسن
١٠٦ / عماد هادي حسن
١٠٧ / عمشـــة أحمد .... (مێ)
١٠٨ / كاثرين هادي حسن .. (مێ)
١٠٩ / كاميران يوسف مطو .. (مێ)
١١٠ / دلال أحمـــــد .... (مێ)
١١١ / صهيب كاميران يوسف
١١٢ / ذكران كاميران يوسف .. (مێ)
١١٣ / هيا كاميران يوسف .... (مێ)
١١٤ / جهاد يوسف مطو
١١٥ / وضحة جاســـو ..... (مێ)
١١٦ / تحسين يوسف مطو
١١٧ / رنا خضــــر .... (مێ)
١١٨ / مارسور تحسين ..... (مێ)
١١٩ / عامر خضر مطو
١٢٠ / سميرة خديـــدة .... (مێ)
١٢١ / علاء عامر خضر
١٢٢ / فاطمة علي .... (مێ)
١٢٣ / نجلاء خضر مطو .. (مێ)
١٢٤ / سميرة خضر مطو .. (مێ)
١٢٥ / خليل أحمـد
١٢٦ / إبراهيم خليل أحمد
١٢٧ / ماهر خليل أحمد

١٢٨ / ساهر خليل احمد
١٢٩ / سمسون حسين ...... (مێ)
١٣٠ / نسرين خليل أحمد .. (مێ)
١٣١ / أحمد خليل أحمد
١٣٢ / شيرين خليل احمد .. (مێ)
١٣٣ / دلفين خليل أحمد ... (مێ)
١٣٤ / يوسف مطو قاسم
١٣٥ / نسرى قاسم خلف .. (مێ)
١٣٦ / لبيب يوسف مطو
١٣٧ / شعلان يوسف مطو
١٣٨ / هلا موســى .... (مێ)
١٣٩ / عهد شعلان يوسف .. (مێ)
١٤٠ / حكم شعلان يوسف
١٤١ / نشوان وحيد موسى
١٤٢ / مطو نشوان وحيد
١٤٣ / بنيان يوسف مطو
١٤٤ / نجمة حجــي ...... (مێ)
١٤٥ / لونة بنيان يوسف .. (مێ)
١٤٦ / فلاح حسن أحمد
١٤٧ / إيفن فلاح حسن
١٤٨ / الياس أحمــد
١٤٩ / طالب الياس احمد
١٥٠ / غالب الياس أحمد
١٥١ / راغب الياس أحمد
١٥٢ / غياث الياس احمد
١٥٣ / كاملة حســين ...... (مێ)
١٥٤ / شهناز الياس .... (مێ)
١٥٥ / خلف خديدة خلف
١٥٦ / حنيفة قاسم مطو .... (مێ)
١٥٧ / ميادة داؤد ملحم ..... (مێ)
١٥٨ / يسرى خلف خديدة .. (مێ)
١٥٩ / إحسان خلف خديدة

١٦٠ / خديدة خلف خديدة
١٦١ / عادل حسن
١٦٢ / ضامن عادل حسن
١٦٣ / خالدة خالد علي .... (مێ)
١٦٤ / هولير عادل حسن ... (مێ)
١٦٥ / هوناس عادل حسن .. (مێ)
١٦٦ / هوليمان عادل حسن .. (مێ)
١٦٧ / ألمى عادل حسن ..... (مێ)
١٦٨ / إسماعيل خديدة خلف
١٦٩ / غزال سعدون خلف ... (مێ)
١٧٠ / وضحة خضر عذيب .. (مێ)
١٧١ / ماجد إسماعيل خديدة
١٧٢ / زياد إسماعيل خديدة
١٧٣ / أزاد إسماعيل خديدة
١٧٤ / شامل إسماعيل خديدة
١٧٥ / عيدان إسماعيل خديدة
١٧٦ / زيدان إسماعيل خديدة
١٧٧ / هشام إسماعيل خديدة
١٧٨ / باسل إسماعيل خديدة
١٧٩ / هيام إسماعيل خديدة ... (مێ)
١٨٠ / إلهام إسماعيل خديدة ... (مێ)
١٨١ / خولة إسماعيل خديدة ... (مێ)
١٨٢ / أمجد ماجد إسماعيل
١٨٣ / نصرى الياس .... (مێ)
١٨٤ / شاهة سعدو خلف .... (مێ)
١٨٥ / جهاد كمال خضر
١٨٦ / منيف كمال خضر
١٨٧ / وحيدة إبراهيم مراد .. (مێ)
١٨٨ / جيهان كمال خضر .. (مێ)
١٨٩ / منيفة كمال خضر ... (مێ)
١٩٠ / هدى كمال خضر ... (مێ)
١٩١ / حســن أحمد

١٩٢ / صلاح حسن أحمد
١٩٣ / صباح حسن أحمد
١٩٤ / عدلان رشــو .... (مێ)
١٩٥ / بديعة حسن أحمد ... (مێ)

ـ تێبینی:
ـ ئەم لیستە لە (١٩٥)کەس پێکهاتووە کە رفێندراون و بیسەروشوینن و چارەنووسیان دیار نیە.
ـ ژمارەی رەگەزی نێر : (١٠٣).
ـ ژمارەی رەگەزی مێ بە پشت بەستن بە جۆری ناوەکانیان : (٩٢)
ـ کۆی گشتی ئەم لیستە : (١٩٥) هاولاتی سڤیلی کوردی ئێزیدی.

تیمی کار (بەدیکۆمێنتکردنی ناوەکان):

١ / چالاکوان : قيدار نمر جندي.
٢ / چالاکوان : خيري علو حكو.
٣ / ئەندازیار : نوري بير عبدو.
٤ / مامۆستا : فواز خديدة علي.
٥ / مافناس : عبيد رشو دواس.
ـ بەرواری بەدیکۆمێنتکردن / 14 / ٩ / ٢٠١٤
ـ شوێنی بەدیکۆمێنتکردن / میونیخ ـ ئەڵمانیا.

لیستی شازدەم

لیستی ژمارە ١٦ناوی قوربانیانی ئێزیدی لە ناوچەی شنگال، ئەم لیستەی خوارەوەش بێسەروشوینن و چارەنوسیان دیار نیە سێیەم لیستی تایبەت بە گوندی کۆچۆ جینۆسایدکراو.

ـ ناوی بێسەرشوێنان
ـ گوندی کۆچۆ :

١ / وعــدالله مطو
٢ / مسري كتي محمد ...... (مێ)
٣ / سعاد وعدالله مطو ...... (مێ)
٤ / ولاء وعدالله مطو ...... (مێ)

٥ / لمياء وعدالله مطو ..... (مێ)
٦ / سيف وعدالله مطو
٧ / ساري وعدالله مطو ... (مێ)
٨ / خضر مطو قاسم
٩ / منجـــي رشو .... (مێ)
١٠ / دنيا خضر مطو .... (مێ)
١١ / ندى خضر مطو .... (مێ)
١٢ / ختام خضر مطو ... (مێ)
١٣ / عبلة خضر مطو ... (مێ)
١٤ / فاتن خضر مطو ... (مێ)
١٥ / فارس خضر مطو ..
١٦ / صالح شاوردي جاجان .. (مێ)
١٧ / نفية برجس تويني ...... (مێ)
١٨ / مهدي صالح شاوردي
١٩ / سهام صالح شاوردي .. (مێ)
٢٠ / هيوان صالح شاوردي
٢١ / زريفة عزيز جزاع ... (مێ)
٢٢ / سعدو شاوردي جاجان
٢٣ / سعد سعدو شاوردي
٢٤ / غريبة خديدة قاسم ..... (مێ)
٢٥ / داليا سعدو شاوردي ... (مێ)
٢٦ / ألحان سعدو شاوردي .. (مێ)
٢٧ / سيبان سعدو شاوردي
٢٨ / غالية سعدو شاوردي .. (مێ)
٢٩ / صمد سعدو شاوردي
٣٠ / سهران سعدو شاوردي
٣١ / نكتل عيسى شاوردي
٣٢ / خالدة عيسى شاوردي .. (مێ)
٣٣ / بيمان عيسى شاوردي .. (مێ)
٣٤ / زهور حسين خلف ..... (مێ)
٣٥ / عيسى شاوردي جاجان
٣٦ / عباس احمد عيسو

٣٧ / كامي إبراهيم أمان .... (مێ)
٣٨ / بريشان عباس احمد ... (مێ)
٣٩ / سيفي عباس أحمد ..... (مێ)
٤٠ / خنساء عباس أحمد .... (مێ)
٤١ / روشان عباس أحمد ... (مێ)
٤٢ / منال عباس أحمد ..... (مێ)
٤٣ / دلال عباس أحمد ..... (مێ)
٤٤ / أسيا كمال هادي ...... (مێ)
٤٥ / دحام خضر خلف
٤٦ / صبيحة أمان صالح ... (مێ)
٤٧ / أدهم دحام خضر
٤٨ / دخيل سعدو خلف
٤٩ / شوكت دخيل سعدو
٥٠ / شكيبة دخيل سعدو ... (مێ)
٥١ / غافل دحام سعدو
٥٢ / شكرية دخيل سعدو .. (مێ)
٥٣ / مناهل دخيل سعدو .. (مێ)
٥٤ / سعدو دخيل سعدو
٥٥ / سعاد دخيل سعدو ... (مێ)
٥٦ / خاني خديدة خلف ... (مێ)
٥٧ / خليل سعدو خلف
٥٨ / نورهان خليل سعدو .. (مێ)
٥٩ / فرحة خلف وسو ..... (مێ)
٦٠ / نزيـرة سمير .... (مێ)
٦١ / سالم خضر خلف
٦٢ / ليلى الياس خلف .... (مێ)
٦٣ / سلام سالم خضر
٦٤ / سهام سالم خضر ... (مێ)
٦٥ / سوهام سالم خضر .. (مێ)
٦٦ / سهيمة سالم خضر .. (مێ)
٦٧ / صفوان سالم خضر
٦٨ / سعيد إسماعيل علي

٦٩ / هدى الياس حسين .. (مێ)
٧٠ / گَوزي حمه فارس .. (مێ)
٧١ / نوري سعيد إسماعيل
٧٢ / عالية سعيد إسماعيل ... (مێ)
٧٣ / نجمة سعيد إسماعيل .. (مێ)
٧٤ / نجوة سعيد إسماعيل ... (مێ)
٧٥ / نجلاء سعيد إسماعيل .. (مێ)
٧٦ / فيان سعيد إسماعيل .... (مێ)
٧٧ / غالية سعيد إسماعيل .. (مێ)
٧٨ / هيثم سعيد إسماعيل
٧٩ / عمشة سعيد إسماعيل .. (مێ)
٨٠ / مروة سعيد إسماعيل .. (مێ)
٨١ / عيسى إسماعيل علي
٨٢ / أمين إسماعيل علي
٨٣ / ناصع أمين إسماعيل
٨٤ / كُلـــي علو .... (مێ)
٨٥ / خضر خلف علي
٨٦ / شمي قاسم كونج ... (مێ)
٨٧ / خالدة خضر خلف .. (مێ)
٨٨ / نوري خضر خلف
٨٩ / علي خضر خلف
٩٠ / عامر خضر خلف
٩١ / صالح خضر خلف
٩٢ / حجي خديدة خلف
٩٣ / أسمر إسماعيل لوكو .. (مێ)
٩٤ / نجمان حجي خديدة
٩٥ / نزار حجي خديدة
٩٦ / نجلاء حجي خديدة .. (مێ)
٩٧ / نجوى حجي خديدة .. (مێ)
٩٨ / نهلاء حجي خديدة ... (مێ)
٩٩ / نواف حجي خديدة
١٠٠ / عيدة إبراهيم إسماعيل .. (مێ)

١٠١ / مشتاق نواف حجي
١٠٢ / لوزينة نواف حجي ... (مێ)
١٠٣ / مقداد نواف حجي
١٠٤ / الياس خلف علي
١٠٥ / خنساء عمي صالح ... (مێ)
١٠٦ / ناصر الياس خلف
١٠٧ / ياسر الياس خلف
١٠٨ / ميسر الياس خلف
١٠٩ / نصار الياس خلف
١١٠ / زينة إسماعيل خديدة .. (مێ)
١١١ / أجان الياس خلف
١١٢ / ميرزا سليمان أمان
١١٣ / محسن ميرزا سليمان
١١٤ / بيزار برجس أوسو ... (مێ)
١١٥ / إيلخان عزو أوسو .... (مێ)

ـ تێبینیەکان:

- ئەم لیستە پێکهاتووە لە ناوی (١١٥) بێ سەروشوێنکراو بە هۆی رفاندن و ستەملێکراوی بێ ئەوەی چارەنووس و ناونیشانیان بزانرێ.

- ژمارەی رەگەزی نێر : (٤٩).
- ژمارەی رەگەزی مێ بە پشت بەست بە جۆری ناوەکانیان: (٦٦).
- کۆی گشتی ئەم لیستە : (١١٥) هاوڵاتی سڤیلی کوردی ئێزیدی.

تیمی کار (بەدیکۆمێنتکردنی ناوەکان):

١ / چالاکوان : قيدار نمر جندي.
٢ / چالاکوان : خيري علو حكو.
٣ / ئەندازیار : نوري بير عبدو.
٤ / مامۆستا : فواز خديدة علي.
٥ / مافناس : عبيد رشو دواس.

ـ بەرواری بەدیکۆمێنتکردن / 16 / ٩ / ٢٠١٤

ـ شوێنی بەدیکۆمێنتکردن / میونیخ ـ ئەڵمانیا.

لیستی حەڤدەم

لیستی ژمارە (١٧) ناوی قوربانیانی ئێزیدی لە ناوچەی شنگال، ئەم لیستەی خوارەوەش بێسەروشوێنن و چارەنوسیان دیار نیە چوارەم لیستی تایبەت بە گوندی کۆچۆی جینۆسایدکراو.

ـ ناوی بێ سەروشوێنەکان:

ـ گوندی کۆچۆ

١ / نواف سليمان أمان
٢ / كُلي خديدة حاونج .... (مێ)
٣ / هارمين نواف سليمان .. (مێ)
٤ / سعود سليمان أمان
٥ / سهيل سعود سليمان
٦ / أوسف سليمان أمان
٧ / لوسك أوسف مطو ..... (مێ)
٨ / سبهان أوسف سليمان
٩ / حمود أوسف سليمان
١٠ / كامي إبراهيم أمان ..... (مێ)
١١ / سعيد سليمان أمان
١٢ / سامر سعيد سليمان
١٣ / سلام سعيد سليمان
١٤ / ندى أوسف خشمان .... (مێ)
١٥ / الياس خضر صالح
١٦ / محمود خضر صالح
١٧ / ماهر حمدون إبراهيم
١٨ / آران حمدون إبراهيم
١٩ / أمين شرف إبراهيم أمان
٢٠ / نوري شرف إبراهيم
٢١ / دليار مروان طه
٢٢ / بنان طه بسي .... (مێ)
٢٣ / ويسا بشار جزاع ..... (مێ)
٢٤ / تحسين طه بسي
٢٥ / صبيحة حسن أحمد .... (مێ)

٢٦ / ديلان تحسين طه ..... (مێ)
٢٧ / داني تحسين طه
٢٨ / بشار تحسين طه
٢٩ / خفشي إبراهيم أمان ... (مێ)
٣٠ / صبيحة أمان صالح ... (مێ)
٣١ / شيرين خضر صالح ... (مێ)
٣٢ / شمي صالح أمان ...... (مێ)
٣٣ / حجي مراد بسي
٣٤ / حمدية علي خشمان ... (مێ)
٣٥ / مالك حجي مراد
٣٦ / ماكلين حجي مراد .... (مێ)
٣٧ / مجد حجي مراد
٣٨ / بسي مراد بسي
٣٩ / فائزة علي خشمان ... (مێ)
٤٠ / صميعة بسي مراد ... (مێ)
٤١ / مورون بسي مراد ... (مێ)
٤٢ / خيرية مراد بسي .... (مێ)
٤٣ / ديمال مراد بسي ..... (مێ)
٤٤ / جيلان حاجم جزاع ... (مێ)
٤٥ / بيرق علي عباس
٤٦ / نضال علي عباس ... (مێ)
٤٧ / وفاء علي عباس .... (مێ)
٤٨ / سامو عفدو علي....
٤٩ / عباس إسماعيل لوكو
٥٠ / مسعود مراد بسي
٥١ / سيستر خلف هاون ... (مێ)
٥٢ / ميران مسعود مراد
٥٣ / ميساء مسعود مراد ... (مێ)
٥٤ / بركات مسعود مراد
٥٥ / خيري مراد بسي
٥٦ / منى قاسم موسو ..... (مێ)
٥٧ / هاني خيري مراد

٥٨ / الياس مراد بسي
٥٩ / أسمر حسين خلف .... (مێ)
٦٠ / كاترين الياس مراد ... (مێ)
٦١ / نسرين الياس مراد .... (مێ)
٦٢ / بسو الياس مراد
٦٣ / بَسي حسين مراد ... (مێ)
٦٤ / نازلين الياس مراد ... (مێ)
٦٥ / جلو مراد بسي
٦٦ / جنان طه بسي ...... (مێ)
٦٧ / طه جلو مراد
٦٨ / روجيان جلو مراد ... (مێ)
٦٩ / جيدى جلو مراد ...... (مێ)
٧٠ / علو كيجو عزيز
٧١ / ونسة صالح محمد ... (مێ)
٧٢ / رايس علو كيجو
٧٣ / علاء علو كيجو
٧٤ / صابرين علو كيجو ... (مێ)
٧٥ / كاظم علو كيجو
٧٦ / ناظم علو كيجو
٧٧ / دلال علي كيجو ..... (مێ)
٧٨ / فيان علي كيجو ..... (مێ)
٧٩ / حنان علي كيجو .... (مێ)
٨٠ / محمود جلو طه
٨١ / مسري إبراهيم خلف .. (مێ)
٨٢ / أنصاف عبيد مراد .... (مێ)
٨٣ / كريم محمود جلو
٨٤ / سهام محمود جلو .... (مێ)
٨٥ / إيفلين محمود جلو ... (مێ)
٨٦ / رضوان محمود جلو
٨٧ / نوفة حسين إسماعيل .. (مێ)
٨٨ / توران رضوان محمود .. (مێ)
٨٩ / شاكر محمود جلو

٩٠ / وداد داؤد كجي .... (مێ)
٩١ / صابرين شاكر محمود .. (مێ)
٩٢ / جابر شاكر محمود
٩٣ / سامر شاكر محمود
٩٤ / ريزان شاكر محمود
٩٥ / عزيز محمود جلو
٩٦ / وضحة الياس حسون .... (مێ)
٩٧ / باسل عزيز محمود
٩٨ / بارق عزيز محمود
٩٩ / ثرية عزيز محمود ..... (مێ)
١٠٠ / مهية عزيز محمود .. (مێ)
١٠١ / عيسى عزيز محمود
١٠٢ / فليحة حسن أحمد .... (مێ)
١٠٣ / هشيار عيسى محمود
١٠٤ / نوروز عيسى محمود .. (مێ)
١٠٥ / حكيمة محمود جلو .... (مێ)
١٠٦ / ماهر محمود جلو
١٠٧ / حكمت محمود جلو
١٠٨ / شيريفان خلف علي ... (مێ)
١٠٩ / حمادي حكمت محمود
١١٠ / دلال خلف هاون .... (مێ)
١١١ / نشأت أكرم محمود
١١٢ / إيهان أكرم محمود .... (مێ)
١١٣ / عيسى عبدالله خلف
١١٤ / مطو عبدالله خلف
١١٥ / عاصم عبدالله خلف
١١٦ / رباح عيسى عبدالله ... (مێ)
١١٧ / خلف أوسو عبدالله
١١٨ / ريان عيسى عبدالله
١١٩ / ندى عيسى عبدالله .... (مێ)
١٢٠ / أسيا عمي صالح .... (مێ)
١٢١ / بيزار خلف حنشل .... (مێ)

١٢٢ / نوروز سالم عباس
١٢٣ / عبير عاصم عبدالله ..... (مێ)
١٢٤ / نسرين إبراهيم أحمد ... (مێ)
١٢٥ / مصطفى عمي صالح
١٢٦ / زيرين كتي خلف .... (مێ)
١٢٧ / نادية مصطفى عمي .... (مێ)
١٢٨ / يسرى مصطفى عمي .. (مێ)
١٢٩ / دلسوز مصطفى عمي .. (مێ)
١٣٠ / وصفي مصطفى عمي
١٣١ / منال مصطفى عمي .... (مێ)
١٣٢ / ميرال مصطفى عمي ... (مێ)
١٣٣ / حسن عمي صالح
١٣٤ / گوري عمو سلو .... (مێ)
١٣٥ / صلاح حسن عمو
١٣٦ / جميلة شفان عمو .... (مێ)
١٣٧ / روزين صلاح حسن .. (مێ)
١٣٨ / سرى حسن عمي .... (مێ)
١٣٩ / سهام حسن عمي .... (مێ)
١٤٠ / عمي حسن عمي
١٤١ / مثنى حسن عمي
١٤٢ / إيفانا حسن عمي .... (مێ)
١٤٣ / فرحان عمي صالح
١٤٤ / نورا عمر حمي .... (مێ)
١٤٥ / حنيفة خلف شرو ... (مێ)
١٤٦ / أيمن فرحان عمي
١٤٧ / إيمان فرحان عمي .. (مێ)
١٤٨ / أمين فرحان عمي
١٤٩ / نورا سعيد عمو ..... (مێ)
١٥٠ / أحمد دحام عمي
١٥١ / ناجي دحام عمي
١٥٢ / خلف مراد سيدو
١٥٣ / شيرين قاسم خديدة ... (مێ)

١٥٤ / برجس خلف مراد
١٥٥ / إسماعيل خلف مراد
١٥٦ / بركات خلف مراد
١٥٧ / فيان خلف مراد ..... (مێ)
١٥٨ / مراد خلف مراد
١٥٩ / ناظم خلف مراد
١٦٠ / يوسف خلف مراد
١٦١ / رنا حسن عمي .... (مێ)
١٦٢ / لمياء برجس خلف .. (مێ)
١٦٣ / آواز برجس خلف .. (مێ)
١٦٤ / أزاد برجس خلف
١٦٥ / لليان برجس خلف ... (مێ)
١٦٦ / منيرة خيرو عمر ... (مێ)
١٦٧ / أيسر إسماعيل خلف
١٦٨ / عيشان صالح .... (مێ)
١٦٩ / آنه بركات خلف .... (مێ)
١٧٠ / أمين خديدة خلف
١٧١ / نعام كيجو عزيز .... (مێ)
١٧٢ / زرفة عذيب مراد ... (مێ)
١٧٣ / سعيد خديدة خلف
١٧٤ / صادق خديدة خلف
١٧٥ / حمدي أمين خديدة
١٧٦ / أياز أمين خديدة
١٧٧ / جلال أمين خديدة
١٧٨ / حمود أمين خديدة
١٧٩ / ليفيا أمين خديدة ..... (مێ)

ـ تێبینیەکان :
ـ ئەم لیستە پێکهاتووە لە ناوی (١٧٩) بێ سەروشوێن بە هۆی رفاندن و ستەملێکراوی بێ ئەوەی چارەنووس و ناونیشانیان بزانرێ.
ـ ژمارەی نێرینە : (٨٩).
ـ ژمارەی مێینە بە پێی جۆری ناوەکان :(٩٠).

ـ كۆی گشتی ئەم لیستە : (١٧٩)كوردی ئێزیدی.
تیمی كار (بەدیكۆمێنتكردنی ناوەكان):

١ / چالاكوان : قيدار نمر جندي.
٢ / چالاكوان : خيري علو حكو.
٣ / ئەندازیار : نوري بير عبدو.
٤ / مامۆستا : فواز خديدة علي.
٥ / مافناس : عبيد رشو دواس.

ـ بەرواری بەدیكۆمێنتكردن / ١٦ / ٩ / ٢٠١٤
ـ شوێنی بەدیكۆمێنتكردن / میونیخ ـ ئەڵمانیا.

لیستی هەژدەم

لیستی ژمارە (١٨) ناوی قوربانیانی ئێزیدی لە ناوچەی شنگال، ئەم لیستەی خوارەوەش بێسەروشوێنن و چارەنوسیان دیار نیە، پێنجەم لیستی تایبەت بە گوندی كۆچۆی جینۆسایدكراو.

ـ ناوی بێ سەروشوێنەكان:
- گوندی كۆچۆ

١ / سيبان حسن عمي ...... (مێ)
٢ / بركات عمو سلو
٣ / غزالة حسين برجس .... (مێ)
٤ / رامي بركات عمو
٥ / رياض بركات عمو
٦ / ريان بركات عمو
٧ / رضوان بركات عمو
٨ / جيهان بركات عمو .... (مێ)
٩ / أشجان بركات عمو .... (مێ)
١٠ / نوال بركات عمو .... (مێ)
١١ / خضر عمو سلو
١٢ / كني قاسم .... (مێ)
١٣ / عامر خضر عمو
١٤ / سعيد عمو سلو

١٥ / نيسان خلف عباس ... (مێ)
١٦ / نوري سعيد عمو
١٧ / نافع سعيد عمو
١٨ / هباب سعيد عمو
١٩ / رحاب سعيد عمو ... (مێ)
٢٠ / شاهة حجي بشار ... (مێ)
٢١ / ميادة نوري سعيد ... (مێ)
٢٢ / تيمان نوري سعيد ... (مێ)
٢٣ / ندرة بشار سلو .... (مێ)
٢٤ / عزيمة علي حجي ... (مێ)
٢٥ / ميتة برجس أوسو ... (مێ)
٢٦ / ونسة عمي صالح ... (مێ)
٢٧ / جلال شفان عمو
٢٨ / ساهر شفان عمو
٢٩ / سامر شفان عمو
٣٠ / صابر شفان عمو
٣١ / جليلة شفان عمو .... (مێ)
٣٢ / نوفة شفان عمو ..... (مێ)
٣٣ / بفرين شفان عمو ... (مێ)
٣٤ / آنه جمال شفان ..... (مێ)
٣٥ / سميرة بشار سلو ... (مێ)
٣٦ / تركية حسن عمو ... (مێ)
٣٧ / سهام إسماعيل ...... (مێ)
٣٨ / حسن فلاح حسن
٣٩ / ونسة فلاح حسن ... (مێ)
٤٠ / وسيم فلاح حسن
٤١ / ميشو عمو سلو
٤٢ / نورا إسماعيل لوكو .. (مێ)
٤٣ / فاروق ميشو عمو
٤٤ / غسان ميشو عمو
٤٥ / أمينة ميشو عمو ...... (مێ)
٤٦ / إنتصار عگاب قاسم .. (مێ)

٤٧ / فيان فاروق ميشو ..... (مێ)
٤٨ / مياسة عباس أحمد .... (مێ)
٤٩ / سربست سامي ميشو
٥٠ / عبدو عمو سلو
٥١ / إيناس بابير كثر .... (مێ)
٥٢ / أمين عبدو عمو
٥٣ / عمو عبدو عمو
٥٤ / ربيعة حجي بشار .. (مێ)
٥٥ / يارا كجي عمو ..... (مێ)
٥٦ / سارة كجي عمو .... (مێ)
٥٧ / كارين كجي عمو ... (مێ)
٥٨ / أمينة عبدالله خلف ... (مێ)
٥٩ / سراب عاشور عمو .. (مێ)
٦٠ / حجي بشار سلو
٦١ / فاطمة علي برجس .. (مێ)
٦٢ / زكية عيسى قاسم ... (مێ)
٦٣ / باتي حجي بشار .... (مێ)
٦٤ / أفين حجي بشار .... (مێ)
٦٥ / نافين حجي بشار ... (مێ)
٦٦ / فرحان حجي بشار
٦٧ / سعد حجي بشار
٦٨ / رعد حجي بشار
٦٩ / وعد حجي بشار
٧٠ / سعاد حجي بشار .... (مێ)
٧١ / لمياء حجي بشار .... (مێ)
٧٢ / صاليدة حجي بشار ... (مێ)
٧٣ / إدريس بشار سلو
٧٤ / حنيفة علي برجس ... (مێ)
٧٥ / حنيفة رفو مكري .... (مێ)
٧٦ / إبراهيم إدريس بشار
٧٧ / أحمد إدريس بشار
٧٨ / غزولة إدريس بشار .. (مێ)

٧٩ / أمين إبراهيم بشار
٨٠ / أماني إبراهيم بشار ... (مێ)
٨١ / خنسة بشار سلو ...... (مێ)
٨٢ / نسرين عمر برجس .. (مێ)

ـ ئەم لیستە پێکهاتووە لە ناوی (٨٢) بێ سەروشوێن بە هۆی رفاندن و ستەملێکراوی بێ ئەوەی چارەنووس و ناونیشانیان بزانرێ.
ـ ژمارەی نێرینە : (٣٣).
ـ ژمارەی مێینە بە پێی جۆری ناوەکان :(٤٩).
ـ کۆی گشتی ئەم لیستە : (٨٢)کوردی ئێزیدی.

تیمی کار (بەدیکۆمێنتکردنی ناوەکان):

١ / چالاکوان : قيدار نمر جندي.
٢ / چالاکوان : خيري علو حكو.
٣ / ئەندازیار : نوري بير عبدو.
٤ / مامۆستا : فواز خديدة علي.
٥ / مافناس : عبيد رشو دواس.

ـ بەرواری بەدیکۆمێنتکردن / ١٧ / ٩ / ٢٠١٤
ـ شوێنی بەدیکۆمێنتکردن / میونیخ ـ ئەڵمانیا.

لیستی نوزدەم

لیستی ژمارە (١٩) ناوی قوربانیانی ئاینی ئێزیدی لە ناوچەکانی شنگال.
لیستی یەکەمی ناوی قوربانیانی بێ تاوانی هاوڵاتیانی ئێزیدی لە کۆمەڵگەی قەحتانیە / تەل عوزێر، و ئەو قوربانیانەی کەوتنە ژێر زەبری تیرۆرستانی (داعش) چ بە رفاندن یاخۆد ستەملێکردن بە هۆی شۆناشی ئاینیانەوە لە (٣ی ئاب)ی شوومی ئەمساڵ.

<u>١ - ناوی رفێندراوان:</u>
١ / أحلام حسن برو .... (مێ)
٢ / إخلاص سعدو بشار ... (مێ)
٣ / أرزان خلف شرو ..... (مێ)

٤ / أرزان مراد قاسي ..... (مێ)
٥ / أركان خليل بشار
٦ / أزاد جردو خلف
٧ / أسيا خديدة خلف .... (مێ)
٨ / الآن خلف غريب خدر
٩ / الماس خلف حسين ...... (مێ)
١٠ / أليفة جونو خلف .... (مێ)
١١ / أليفة خليل إبراهيم ..... (مێ)
١٢ / أمل بركات نايف قاسم .. (مێ)
١٣ / أميرة خديدة حسين ..... (مێ)
١٤ / أمير خديدة حسين
١٥ / أمين شكر فارس خلي
١٦ / أمين فيصل قاسم
١٧ / آواز سعدو بشار
١٨ / أوميد كمال خديدة
١٩ / أياز بشار خلف ...... (مێ)
٢٠ / إيمو خلف غريب .... (مێ)
٢١ / بابير صبري الياس
٢٢ / باران حسين بشار .... (مێ)
٢٣ / باران خيرو بيسو ..... (مێ)
٢٤ / باسمة تمو ملكو عمر .. (مێ)
٢٥ / باكزة كمال سليمان .... (مێ)
٢٦ / بتن عبدالله بركات ..... (مێ)
٢٧ / بختيار قاسم تمو ملكو
٢٨ / برجس نايف خليل قاسم
٢٩ / برفي رفو حسين .... (مێ)
٣٠ / بركات خدر علي
٣١ / بريفان هادي شمو ...... (مێ)
٣٢ / بسو دربو إبراهيم
٣٣ / بَسي حسن خدر ...... (مێ)
٣٤ / بَسي خديدة خلف ..... (مێ)
٣٥ / بَسي دربو حسين .... (مێ)

٣٦ / بشار خلف دربو
٣٧ / بنفش خلف علي ..... (مێ)
٣٨ / بهار علي عطو ...... (مێ)
٣٩ / بيناف حازم حسن .... (مێ)
٤٠ / بيناف هادي شمو .... (مێ)
٤١ / تحسين خضر خليل
٤٢ / ثوري بشار خلف .... (مێ)
٤٣ / جاسم حسن عيدو
٤٤ / جردو خلف دربو
٤٥ / جلال جردو عيدو
٤٦ / جلال جوقي خديدة
٤٧ / جليل خليل بشار
٤٨ / جمال جميل نايف قاسم
٤٩ / جمال خدر مراد مشكو
٥٠ / جمال محلو رفو
٥١ / جميل جردو عيدو
٥٢ / جيلان جوقي خديدة .... (مێ)
٥٣ / جيلان خليل بشار ...... (مێ)
٥٤ / حاتم حازم حسن
٥٥ / حاجم حازم حسن
٥٦ / حازم حسن عيدو
٥٧ / حسن خدر مراد مشكو
٥٨ / حسن سيدو گارس
٥٩ / حسين بيسو رشو
٦٠ / حسين خلف حسين
٦١ / حسين عباس خليل
٦٢ / حسين قاسم حجي
٦٣ / حسين قاسم سيدو
٦٤ / حكمت حازم صالح
٦٥ / حميد حازم حسن
٦٦ / حنان سليمان إبراهيم .. (مێ)
٦٧ / حيو تمو ملكو عمر .... (مێ)

٦٨ / حيو خيرو خديدة ...... (مێ)
٦٩ / خاتون دحام قاسم ..... (مێ)
٧٠ / خاتون سعيد علي ..... (مێ)
٧١ / خالد حسين حسن خلف

٢- ناوی ستەملێکراوان:

١ / إبراهيم زندين جندو
٢ / إبراهيم عگاب خدر
٣ / أرزان أوصمان خدر .... (مێ)
٤ / إسماعيل نايف خلف
٥ / أكرم الياس حجي
٦ / بركات محمود خدر
٧ / بركات نايف قاسم
٨ / بركات عطو كشو
٩ / بيزار علي خلف ..... (مێ)
١٠ / تمو رفو بيشو
١١ / تمو ملكو عمر
١٢ / جدعان جميل نايف
١٣ / جوكو مراد بشار
١٤ / حبوس مراد حسو .... (مێ)
١٥ / حسن برجس نايف قاسم
١٦ / حسن عطو درويش حمو
١٧ / حسين إسماعيل غانم
١٨ / حمو حامد حمو

ـ تێبینیەکان :
ـ ئەم لیستە پێکاتووە لە ناوی (٨٩) رفێندراو .
ـ ژمارەی نێرینە : (٥٢) .
ـ ژمارەی مێینە بە پێی جۆری ناوەکانیان: (٣٧) .
ـ کۆی گشتی ئەم لیستە: ((٨٩)) کوردی ئێزیدی.

تیمی کار (بەدیکۆمێنتکردنی ناوەکان):

١ / چالاکوان : قيدار نمر جندي.
٢ / چالاکوان : خيري علو حكو.
٣ / ئەندازیار : نوري بير عبدو.
٤ / مامۆستا : فواز خديدة علي.
٥ / مافناس : عبيد رشو دواس.
ـ بەرواری بەدیکۆمێنتکردن / ١٨ / ٩ / ٢٠١٤
ـ شوێنی بەدیکۆمێنتکردن / میونخ ـ ئەڵمانیا .

لیستی بیستەم:
لیستی ژمارە (٢٠) ناوی قوربانیانی ئاینی ئێزیدی لە ناوچەکانی شنگال.
لیستی دووەمی ناوی قوربانیانی بێ تاوانی هاوڵاتیانی ئێزیدی لە کۆمەڵگەی قەحتانیە / تەل عوزێر.

١ - ناوی رفێندراوان:
١ / خالد سعدو بشار
٢ / خالد قاسم الياس
٣ / خالد قاسم سيدو
٤ / خالدة بسي خدر ...... (مێ)
٥ / خالدة خيرو بيسو ..... (مێ)
٦ / خالدة قاسم الياس ..... (مێ)
٧ / خالص سعدو بشار
٨ / خديدة جردو عيدو
٩ / خديدة خدر درويش
١٠ / خديدة خلف دربو
١١ / خديدة بركات قاسم
١٢ / خديدة حسين بشار
١٣ / خيري محلو رفو
١٤ / خفشي رشو عيدو ..... (مێ)
١٥ / خلف الياس بكر
١٦ / خلف حسن عيدو
١٧ / خلف حسين بشار

١٨ / خلف سليمان يوسف
١٩ / خلف عبدالله بركات
٢٠ / خلف غريب خدر
٢١ / خلف مراد ملكو
٢٢ / خليل بشار خلف
٢٣ / خليل خدر حسين
٢٤ / خليل مراد ملكو
٢٥ / خليل ميرزا أحمد
٢٦ / خناف خليل رشو ..... (مێ)
٢٧ / خناف مراد الياس .... (مێ)
٢٨ / خوخة خلف غريب ... (مێ)
٢٩ / خوخي خلف حسين ... (مێ)
٣٠ / خولة خليل جتو .... (مێ)
٣١ / خيرو خديدة حسين
٣٢ / خيري دربو حسين
٣٣ / خيري شرف سليمان
٣٤ / خيرية خيرو خديدة .... (مێ)
٣٥ / ديانا عيدو بشار .... (مێ)
٣٦ / دلبرين خلف سليمان.... (مێ)
٣٧ / دارين حجي تمو .... (مێ)
٣٨ / داليا مراد خلف .... (مێ)
٣٩ / داؤد جرد خلف
٤٠ / دربو حسين بشار
٤١ / دلجان مراد بركات ... (مێ)
٤٢ / دلخواز خليل مراد .... (مێ)
٤٣ / دلدار شهاب جردو
٤٤ / دلهاد دحام قاسم
٤٥ / دلو الياس حجي
٤٦ / دلو جميل مراد جردو ... (مێ)
٤٧ / دلو دخيل عبدو
٤٨ / دلو رفو حسين
٤٩ / دليفان دحام قاسم

٥٠ / رحان خلف حسين ..... (مێ)
٥١ / رفو حسين بشار
٥٢ / روشين جوقي خديدة ... (مێ)
٥٣ / زينة حسين قاسم ...... (مێ)
٥٤ / زادينة خلف غريب .... (مێ)
٥٥ / زريفة سيدو حسين ..... (مێ)
٥٦ / زياد بركات رفو
٥٧ / زيدان خلف سليمان
٥٨ / زيدو بركات قاسم
٥٩ / سعيد كمال إبراهيم
٦٠ / ساجدة كتي سعدو ..... (مێ)
٦١ / ساري رفو مراد ...... (مێ)
٦٢ / سالم صبري عطو
٦٣ / سامي سليمان خديدة
٦٤ / ساهر دخيل عبدو
٦٥ / ساهرة جاسم حسن ..... (مێ)
٦٦ / ساهرة دخيل عبدو ..... (مێ)
٦٧ / ساهرة سليمان خديدة ... (مێ)
٦٨ / ساهرة علي سيفو ...... (مێ)
٦٩ / سعاد بركات نايف ..... (مێ)
٧٠ / سعدي جاسم حسن
٧١ / سعدية جاسم حسن ..... (مێ)
٧٢ / سعيد جردو خلف
٧٣ / سعيد جردو عيدو
٧٤ / سعيد نايف غريب
٧٥ / سفيان خلف سليمان
٧٦ / سفيان خليل بشار
٧٧ / سفيان قاسم تمو
٧٨ / سلوى حازم حسن ...... (مێ)
٧٩ / سليمان حجي قاسم
٨٠ / سليمان خديدة خلف
٨١ / سليمان مراد خليل

٨٢ / سليمان يوسف حوكي
٨٣ / سمرة سليمان خديدة ..... (مێ)
٨٤ / سميحة جاسم حسن ..... (مێ)
٨٥ / سميرة خديدة خلف ...... (مێ)
٨٦ / سميرة علي سيفو ...... (مێ)
٨٧ / سميرة ميرزا محمود .. (مێ)
٨٨ / سناء جميل نايف ...... (مێ)
٨٩ / سناء مراد بركات ..... (مێ)
٩٠ / سهاد دخيل عبدو ...... (مێ)
٩١ / سهام بركات نايف ..... (مێ)
٩٢ / سهيلة دخيل عبدو ..... (مێ)
٩٣ / سوزان خليل بشار .... (مێ)
٩٤ / سونيا خليل بشار ..... (مێ)
٩٥ / سيسيي سرحان حسن ... (مێ)

٢- ناوی ستەملێکراوان:
١ / خدر حجي علي
٢ / خدر صفوك محمود
٣ / خدر مراد مشكو
٤ / خيري كسـو رشو
٥ / درويش فيرو نهروز
٦ / دلال حجي قاسم .... (مێ)
٧ / دلال داؤد قاسي .... (مێ)
٨ / دلكش برجس نايف
٩ / رفو حجي علي
١٠ / ريزان برجس نايف قاسم
١١ / ساري خلف حسو سمو .... (مێ)
١٢ / سامي جندو خديدة
١٣ / سبهان إبراهيم خديدة
١٤ / سردار خليل رشو حسي
١٥ / سليمان نافخوش علي نعمو

١٦ / سيدو جومر قاسو
١٧ / سيدو مراد بشار قاسم

ـ تێبینیەکان :
ــبرگەی یەکەمی ئەم لیستە پێکاتووە لە ناوی (٩٥) رفێندراوان .
ــبرگەی دووەمی ئەم لیستە پێکاتووە لە ناوی (١٧) ستەملێکراوان.
ـ ژمارەی نێرینە : (٦٥) .
ـ ژمارەی مێینە بە پێی جۆری ناوەکانیان: (٤٧).
ـ کۆی گشتی ئەم لیستە: ((١١٢)) ئێزیدی.

تیمی کار (بەدیکۆمێنتکردنی ناوەکان):

١ / چالاکوان : قيدار نمر جندي.
٢ / چالاکوان : خيري علو حكو.
٣ / ئەندازیار : نوري بير عبدو.
٤ / مامۆستا : فواز خديدة علي.
٥ / مافناس : عبيد رشو دواس.
ـ بەرواری بەدیکۆمێنتکردن / ١٩ / ٩ / ٢٠١٤
ـ شوێنی بەدیکۆمێنتکردن / میونخ ـ ئەڵمانیا .

لیستی بیست و یەکەم:
لیستی ژمارە (٢١) ناوی قوربانیانی ئاینی ئێزیدی لە ناوچەکانی شنگال.
سێیەم لیستی تایبەت بە ناوی قوربانیانی ئێزیدی لە کۆمەڵگەی قەحتانیە / تەل عوزێر.

١ - ناوی رفێندراوان:
١ / سيف جميل نايف قاسم
٢ / سيفي الياس خدر .... (مێ)
٣ / سيفي بيرو خطيط .... (مێ)
٤ / سيفي حجي الياس .... (مێ)
٥ / سيفي خدر الياس .... (مێ)
٦ / سيفي خديدة خلف ...... (مێ)
٧ / سيفي خلف علي .... (مێ)
٨ / سيفي رشو خلف ...... (مێ)

٩ / سيفي سلو عيدو .... (مێ)
١٠ / سيفي صالح غانم .... (مێ)
١١ / شيلان هادي شمو .... (مێ)
١٢ / گوزي خليل مراد .... (مێ)
١٣ / شاهر جاسم حسن
١٤ / شرو حجي صالح
١٥ / شرو حسين هسن
١٦ / شكر دربو حسين
١٧ / شكر فارس خلي
١٨ / شمس الياس رشو ..... (مێ)
١٩ / شمو رشو علي
٢٠ / شمي الياس رشو ..... (مێ)
٢١ / شهاب جردو خلف
٢٢ / شيريفان شكر دربو ... (مێ)
٢٣ / شيرين خدر خلف ..... (مێ)
٢٤ / صابر سليمان خديدة
٢٥ / صباح جاسم حسن
٢٦ / صباح خليل سليمان
٢٧ / صبري بركات رفو
٢٨ / صلاح جاسم حسن
٢٩ / صلاح حسن خضر
٣٠ / طحان درويش هسن
٣١ / عادل حسين قاسم
٣٢ / عاصمة إبراهيم الياس ..... (مێ)
٣٣ / عالية الياس حجي .... (مێ)
٣٤ / عالية برجس نايف قاسم) ... مێ (
٣٥ / عامر حسن خلف
٣٦ / عبدو بشار خلف
٣٧ / عثمان خيرو خديدة
٣٨ / عدنان خيرو خديدة
٣٩ / عزام خلف حسين
٤٠ / عزيز مراد الياس

٤١ / عزيز خلف حسين
٤٢ / عزيز دخيل عبدو
٤٣ / عزيزة دخيل عبدو ..... (مێ)
٤٤ / عزيزة مراد بركات .... (مێ)
٤٥ / عفدو حسين قاسو
٤٦ / علي جردو خلف
٤٧ / علي حسين قاسي
٤٨ / علي خلف مطو
٤٩ / علي سلو عنش
٥٠ / علي سيفو علي
٥١ / علي ملكو عمر
٥٢ / عماد جونو خلف
٥٣ / عماد سعدو بشار
٥٤ / عمار خديدة حسين
٥٥ / عمران جمال سليمان
٥٦ / گُلي رفو بيشو ....(مێ)
٥٧ / گَلان دربو حسين .... (مێ)
٥٨ / عيدة عبدالله إسماعيل .... (مێ)
٥٩ / عيسى هادي شكر
٦٠ / عيشان خديدة خلف ..... (مێ)
٦١ / عيشان داؤد قاسي ...... (مێ)
٦٢ / عيشان هسن أوصمان ... (مێ)
٦٣ / غازي فيصل رفو
٦٤ / غالية برجس نايف قاسم .. (مێ)
٦٥ / غالية بركات رفو .... (مێ)
٦٦ / غالية مراد خلف .... (مێ)
٦٧ / غزال حسين شمدين ..... (مێ)
٦٨ / غزال خلف دربو .... (مێ)
٦٩ / غزال سليمان جمرة .... (مێ)
٧٠ / غزال شيبو علي .... (مێ)
٧١ / فادية أحمد مطو .... (مێ)
٧٢ / فادية فيصل رفو .... (مێ)

٧٣ / فارس بشار خلف
٧٤ / فاني جردو عنش ..... (مێ)
٧٥ / فاني حسن شمو .... (مێ)
٧٦ / فائزة دربو حسين .... (مێ)
٧٧ / فائزة كرو شبلو .... (مێ)
٧٨ / فائزة كمال حسين .... (مێ)
٧٩ / فائزة نواف شيبو .... (مێ)
٨٠ / فرج علي كسو
٨١ / فرحان خلف سليمان
٨٢ / فرهاد بشار خلف
٨٣ / فريدة شكر فارس ..... (مێ)
٨٤ / فلوس دربو حسين .... (مێ)
٨٥ / فهيمة جردو خلف .... (مێ)
٨٦ / فهيمة سليمان حجي ... (مێ)
٨٧ / فواز دربو حسين
٨٨ / فوزية بشار خلف .... (مێ)
٨٩ / فيان شكر إبراهيم .... (مێ)
٩٠ / فيروز حازم حسن ... (مێ)
٩١ / قحطان خلف سليمان
٩٢ / قاسم تمو ملكو عمر
٩٣ / قاسم حجي رشو
٩٤ / گلان دربو حسين ..... (مێ)
٩٥ / كاملة إبراهيم خلف ... (مێ)
٩٦ / كامو خديدة خلف ..... (مێ)
٩٧ / كامو خلف مراد ..... (مێ)
٩٨ / كمال بشار خلف
٩٩ / كمال خلف حسين
١٠٠ / كمال محلو رفو
١٠١ / كمال حجي خديدة
١٠٢ / كني جردو خلف .... (مێ)
١٠٣ / كني علي نعمو .... (مێ)
١٠٤ / كوجر إسماعيل كجو ... (مێ)

١٠٥ / كوجر خديدة يوسف ... (مێ)
١٠٦ / گوري خدر قاسي ..... (مێ)
١٠٧ / گوز جردو عيدو ...... (مێ)
١٠٨ / گوزي خدر فارس .... (مێ)

٢- ناوی ستەملێکراوان:
١ / شمدين خدر حسين
٢ / شيروان سعدو عبو
٣ / شيرين خلف حجي ...... (مێ)
٤ / صباح خدر خديدة
٥ / صباح شكر خدر مراد .. (مێ)
٦ / صبري عطو جتو
٧ / عرنو قاسم حسن .... (مێ)
٨ / عطو جتو خرو
٩ / علي سعدو درويش
١٠ / عيدو عطو جتو خرو
١١ / عيدو نايف قاسم
١٢ / عيشان شرف عجول .. (مێ)
١٣ / فرعون نايف قاسم
١٤ / فرمان بركات محمود
١٥ / فلاح حسن الياس
١٦ / قاسم نايف قاسم
١٧ / قاسي أحمد حسن .... (مێ)
١٨ / كرو خدر سليمان

ـ تێبینیەکان :
ـبڕگەی یەکەمی ئەم لیستە پێکاتووە لە ناوی (١٠٨) ڕفێندراوان .
ـبڕگەی دووەمی ئەم لیستە پێکاتووە لە ناوی (١٨) ستەملێکراوان.
ـ ژمارەی نێرینە : (٦٢) .
ـ ژمارەی مێینە بە پێی جۆری ناوەکانیان: (٦٤).
ـ کۆی گشتی ئەم لیستە: ((١٢٦)) ئێزیدی.

تیمی کار (بەدیکۆمێنتکردنی ناوەکان):

١ / چالاکوان : قیدار نمر جندي.
٢ / چالاکوان : خيري علو حكو.
٣ / ئەندازیار : نوري بير عبدو.
٤ / مامۆستا : فواز خديدة علي.
٥ / مافناس : عبيد رشو دواس.
ـ بەرواری بەدیکۆمێنتکردن / ٢١ / ٩ / ٢٠١٤
ـ شوێنی بەدیکۆمێنتکردن / میونخ ـ ئەڵمانیا .

لیستی بیست و دوو:

لیستی ژمارەی(٢٢) ناوی قوربانیانی ئاینی ئێزیدی لە ناوچەکانی شنگال.
لیستی ــ چوارەم ــ ناوی قوربانیانی کۆمەڵگەی قەحتانیە / تەل عوزێر.

١ / ناوی رفێندراوان:
١ / لوزينة حجي عيدو .... (مێ)
٢ / ليلو شمو خدر .... (مێ)
٣ / ليلى حسن سيدو ...... (مێ)
٤ / ليلى محو خدر .... (مێ)
٥ / مازن جردو خلف
٦ / ماهر شكر جردو
٧ / ماهرة علي سيفو ..... (مێ)
٨ / مجدل زياد خلف
٩ / مجدل مراد خلف
١٠ / مجو عيسى خدر
١١ / مجيد محو الياس
١٢ / محبة خديدة حسين ... (مێ)
١٣ / محسن خديدة حسين
١٤ / محلو رفو بيشو
١٥ / محمود شكر فارس
١٦ / مدينة برجس نايف قاسم .. (مێ)
١٧ / مراد حمد حيدر
١٨ / مراد خلف محمود

١٩ / مركز بركات رفو .... (مێ)
٢٠ / مروان خلف علي
٢١ / مزبان خلف سليمان
٢٢ / مشكو تمو رفو
٢٣ / ملكة جمال سليمان ..... (مێ)
٢٤ / منجي رشي حسين ..... (مێ)
٢٥ / مهية خديدة خلف .... (مێ)
٢٦ / موسى هادي شكر
٢٧ / مؤيد خليل خلف
٢٨ / ميردين حسن سرحان .. (مێ)
٢٩ / ميسر مراد خلف
٣٠ / نادية بركات قاسم ...... (مێ)
٣١ / نادية حسون حولو ..... (مێ)
٣٢ / نادية داؤد قاسي .... (مێ)
٣٣ / نازدار خدر خليل ..... (مێ)
٣٤ / نازو دربو حسين ...... (مێ)
٣٥ / نايف رفو حسين
٣٦ / نايف كلي مراد
٣٧ / نديمة برجس نايف قاسم..(مێ)
٣٨ / نسرين حاجم سلو .... (مێ)
٣٩ / نسرين خلف غريب ...... (مێ)
٤٠ / نشوان رفو حسين
٤١ / نظيفة تمو ملكو .... (مێ)
٤٢ / نظيفة رفو حسين .... (مێ)
٤٣ / نعام ملحم خلي.........
٤٤ / نواف برجس نايف قاسم .. (مێ)
٤٥ / نواف حمد سيدو
٤٦ / نواف خدر حسين
٤٧ / نورا تمو ملكو .... (مێ)
٤٨ / نورا حجي عطو أحمد .. (مێ)
٤٩ / نوروز حسن خلف
٥٠ / نوفة خلف حسين .... (مێ)

٥١ / هادي جردو خلف
٥٢ / هادي شكر فارس
٥٣ / هاشم حسن خدر
٥٤ / هاني هادي عطو جتو
٥٥ / هانية هادي شمو ...... (مێ)
٥٦ / هدلو إبراهيم الياس ... (مێ)
٥٧ / هدية خديدة حسين .... (مێ)
٥٨ / هفال إبراهيم جردو
٥٩ / هناء مراد بركات .... (مێ)
٦٠ / هنادي هادي شمو
٦١ / هيفاء هادي شكر ..... (مێ)
٦٢ / ودحة خلف علي ...... (مێ)
٦٣ / ودحة سليمان حجي .. (مێ)
٦٤ / وسنة خديدة حسين ... (مێ)
٦٥ / وسو خلف حسين ..... (مێ)
٦٦ / وليد علي كسو

٢ / ناوی ستەملێکراوان:
١ / ماتلدا عادل إبراهيم ... (مێ)
٢ / محو الياس خدر
٣ / مراد أوصمان رشو
٤ / مراد جردو هسن
٥ / ميسون حجي خلف ... (مێ)
٦ / نادية رفو حجي ...... (مێ)
٧ / نايف خدر حسن
٨ / نواف بركات قاسم
٩ / ودحة إسماعيل خلف .. (مێ)
١٠ / ودحة ميشو خدر .... (مێ)
ـ تێبینییەکان :
ـ برگەی (١) پێک هاتووە لە ناوی (٦٦)رفێندراو .
ـ برگەی (٢) پێک هاتووە لە ناوی (١٠) ستەملێکراو .
ـ ژمارەی نێرینە:(٣٦).

ـ ژمارەی مێینە بە پێی جۆری ناوەکان:(٤٠)
ـ کۆی هەردوو برگەکە لەم لیستە : (٧٦) ئێزیدی .
تیمی کار (بەدیکۆمێنتکردنی ناوەکان):
١ / چالاکوان : قیدار نمر جندي.
٢ / چالاکوان : خیري علو حکو.
٣ / ئەندازیار : نوري بیر عبدو.
٤ / مامۆستا : فواز خدیدة علي.
٥ / مافناس : عبید رشو دواس.
ـ بەرواری بەدیکۆمێنتکردن / ٢٣ / ٩ / ٢٠١٤
ـ شوێنی بەدیکۆمێنتکردن / میونیخ ـ ئەڵمانیا.

لیستی بیست و سێ

لیستی(٢٣) ناوی قوربانیەکانی ئاینی ئێزیدی لە ناوچەی شنگال، ئەم ناوی قوربانیانەی لێرەدا هاتوون هی ئۆردوگای (ولید- تەل بەنات)ن، لە بەردەم شاڵاوی دڕندانەی چەتەکانی ڕێکخراوی دەوڵەتی ئیسلامی (داعش)

<u>ناوی ڕفێندراوان، وون بوەکان</u>

١ / إبراهیم حسن کنعان
٢ / أدیب حسین خلف
٣ / أریان أردکاش إبراهیم
٤ / أسعد الیاس حسین
٥ / إسماعیل خلف جدوع
٦ / أسمو سیدو خدیدة) .... (مێ)
٧ / الیاس عبدالله ماصي
٨ / ألیفة عمر علو .... (مێ)
٩ / إیمان مروان خلف .... (مێ)
١٠ / باران إسماعیل خلف ... (مێ)
١١ / بدیع الیاس عبدالله
١٢ / بران إسماعیل خلف
١٣ / بروین ماهر محمود ..... (مێ)
١٤ / بسام یوسف خضر
١٥ / بنیامین دخیل أحمد ...... (مێ)

١٦ / بهار حسن ماصي .... (مێ)
١٧ / بيزو الياس عبدالله .... (مێ)
١٨ / بيوار ماهر محمود
١٩ / تعلة مراد قرو .... (مێ)
٢٠ / ثامر محمود حسن
٢١ / ثورة حمد مطو .... (مێ)
٢٢ / جاسم سعيد سلو
٢٣ / جاعد سيفو حسن
٢٤ / جندي حجي الياس
٢٥ / حاجم خيري عبدالله
٢٦ / حتو حسين علي
٢٧ / حسام حسن فارس
٢٨ / حسن أحمد درويش
٢٩ / حسن ماصي حسن
٣٠ / حسين عباس قاسم
٣١ / حسين فارس ماوي
٣٢ / خزعل أحمد درويش
٣٣ / خضر حسن خلف
٣٤ / خضر سليمان سبعو
٣٥ / خضر عيدو عيسى
٣٦ / خلاصة رشو خلف ...... (مێ)
٣٧ / خليل سليمان خليل
٣٨ / خولة حسن ماصي ...... (مێ)
٣٩ / خيري خديدة قاسم
٤٠ / داليا خلف عباس .... (مێ)
٤١ / دخيل إبراهيم مراد
٤٢ / دلدار جندي حجي
٤٣ / رائد أحمد عبدالله
٤٤ / رشو حسن تمر
٤٥ / رهف بسام يوسف .... (مێ)
٤٦ / روعة خيري عبدالله ..... (مێ)
٤٧ / ريان جندي حجي

٤٨ / ريبر جندي حجي
٤٩ / ساري بيسو كالي .... (مێ)
٥٠ / ساري علي قاسم .... (مێ)
٥١ / سالم علي حسين
٥٢ / ساهر حمد تمر
٥٣ / ساهرة حمد تمر ...... (مێ)
٥٤ / ساهرة قاسم جاسم .... (مێ)
٥٥ / سبعاوي قاسم عبدالله
٥٦ / سبعو مهمد سبعو
٥٧ / سربست سعيد سلو
٥٨ / سعو الياس حسين
٥٩ / سعيد سلو ماصي
٦٠ / سفيان حسين فارس
٦١ / سلام علي حسن
٦٢ / سليمان خليل قاسم
٦٣ / سهام إبراهيم ماصي ... (مێ)
٦٤ / سوران حسين فارس
٦٥ / شاكر محمود حسن
٦٦ / شانور جعفر حسن
٦٧ / شاهر محمود حسن
٦٨ / شذى حسن ماصي ..... (مێ)
٦٩ / شيلان خيري عبدالله ... (مێ)
٧٠ / شهاب أحمد عبدالله
٧١ / صالح حسن تمر
٧٢ / صالح قاسم حسين
٧٣ / صفاء صالح حسن ..... (مێ)
٧٤ / طارق صالح قاسم
٧٥ / طواف خلف أحمد ..... (مێ)
٧٦ / ظاهر محمود حسن
٧٧ / عَدي جياد حسن ...... (مێ)
٧٨ / عزت سعيد سلو
٧٩ / عشراوي قاسم عبدالله

٨٠ / عفان خلف عرسان
٨١ / علي حسين خلف
٨٢ / عماد أسعد الياس
٨٣ / عمر محمود حسن
٨٤ / عمران بسكو إبراهيم
٨٥ / عمشي عمو محمد ..... (مێ)
٨٦ / فارس درويش خيلو
٨٧ / فارس سيفو حسن
٨٨ / فاضل سليمان إبراهيم
٨٩ / فاني سبعو مهمد .... (مێ)
٩٠ / فردي فاضل سليمان ... (مێ)
٩١ / فرسو مطو سبعو .... (مێ)
٩٢ / فريدة فاضل سليمان .... (مێ)
٩٣ / فلاح حسن ماصي
٩٤ / فهد حمد مطو
٩٥ / فوزية حسن حمد .... (مێ(
٩٦ / قاسم عبدالله ماصي
٩٧ / كاميران محمود حسن
٩٨ / كجن حمد تمر .... (مێ)
٩٩ / كرم حميد سليمان
١٠٠ / كريم حسين خلف
١٠١ / گوري عباس قاسم ... (مێ)
١٠٢ / لينا حمد تمر .... (مێ)
١٠٣ / مالو حمد تمر
١٠٤ / محفوظ عامر أسعد
١٠٥ / محمود حسن كنعان
١٠٦ / مرام حسين فارس .... (مێ)
١٠٧ / مسري درويش خيلو .. (مێ)
١٠٨ / ميسو رشو حسن ..... (مێ)
١٠٩ / ميلاد قاسم عبدالله
١١٠ / ناصر حسين خلف
١١١ / نساف جاسم حسين .... (مێ)

١١٢ / نسرين شرف رشو ... (مێ)
١١٣ / نوفي حجي الياس ..... (مێ)
١١٤ / نويل قاسم عمر
١١٥ / نينار الياس عبدالله ... (مێ)
١١٦ / هدلان داؤد عمو ..... (مێ)
١١٧ / هديل كنعان سيفو .... (مێ)
١١٨ / هدية عبدالله ماصي .. (مێ)
١١٩ / هوريان شاكر محمود
١٢٠ / هوشيار شاكر محمود
١٢١ / هيرش شاكر محمود
١٢٢ / هيفاء سليمان كجي .... (مێ)
١٢٣ / هيفي سمو حسو .... (مێ)
١٢٤ / هيوان ماهر محمود
١٢٥ / وديان إبراهيم حسن ... (مێ)
١٢٦ / وعد حمد مطو
١٢٧ / ياسر حسين خلف

ـ تێبینیەکان :

- ئەم لیستە پێکهاتووە لە ناوی (١٢٧)بێ سەروشوێن بە هۆی رفاندن و ستەملێکراوی بێ ئەوەی چارەنووس و ناونیشانیان بزانرێ.

ـ ژمارەی نێرینە:(٨٠).

ـ ژمارەی مێینە بە پێی جۆری ناوەکان:(٤٧)

ـ کۆی هەردوو برگەکە لەم لیستە : (١٢٧) کوردی ئێزیدی.

تیمی کار (بەدیکۆمێنتکردنی ناوەکان):

١ / چالاکوان : قيدار نمر جندي.
٢ / چالاکوان : خيري علو حكو.
٣ / ئەندازیار : نوري بير عبدو.
٤ / مامۆستا : فواز خديدة علي.
٥ / مافناس : عبيد رشو دواس.

ـ بەرواری بەدیکۆمێنتکردن / ٢ / ١٠ / ٢٠١٤

ـ شوێنی بەدیکۆمێنتکردن / میونیخ ـ ئەڵمانیا.

لیستی بیست و چوار

لیستی ژمارە(٢٤) لیستی کۆتایی ناوی قوربانیانی ئێزیدی لە گوندی کۆچۆ و کۆمەڵگای عدنانیە/ گرزەرک، شوێنبزرکردنیان لە لایەن ڕێکخراوی داعشی تیرۆرست بۆ سەر ناوچە ئیزیدی نشێنەکانی سنووری شنگال لە ڕێکەوتی ٣ی ئاب.

ناوی شوێنبزرکراوان

ـ گوندی کۆچۆ:

١ / إنتصار جندي رفو .... (مێ)
٢ / بيار رمزي سمير
٣ / جندي رفو مكري
٤ / حلوة خالد علي .... (مێ)
٥ / دلبر جندي رفو .... (مێ)
٦ / دلدار جندي رفو
٧ / ديار جندي رفو
٨ / رزكار رمزي سمير
٩ / رفو مكري صالح
١٠ / رمزي سمير صبري
١١ / زيدان صالح مكري
١٢ / زينب علي جدعان .. (مێ)
١٣ / سعاد صالح مكري .. (مێ)
١٤ / سعدة رفو مكري .... (مێ)
١٥ / سلامة عباس إسماعيل .. (مێ)
١٦ / سمير مكري صالح
١٧ / شيلان جندي رفو ...... (مێ)
١٨ / صالح مكري صالح
١٩ / صبرية صالح مكري .. (مێ)
٢٠ / صفية صالح مكري .... (مێ)
٢١ / صودا محمود جلو ..... (مێ)
٢٢ / عمشة جندي رفو ...... (مێ)
٢٣ / غزال عمي صالح ..... (مێ)
٢٤ / فرج نزار سمير

٢٥ / قاسم سمير مكري
٢٦ / مكري سمير مكري
٢٧ / منيفة جلو .... (مێ)
٢٨ / نافع رفو مكري
٢٩ / نجلة أحمد يوسف .... (مێ)
٣٠ / هاني جهاد رفو
٣١ / هزكار رمزي سمير
٣٢ / هونيا جهاد رفو ..... (مێ)
٣٣ / هيلين جهاد رفو .... (مێ)
٣٤ / ونسة يوسف .... (مێ)

ـ کۆمەڵگای العدنانيه : گرزەرك:

١ / أحمد جاسم مراد
٢ / آراز علي جردو
٣ / أردوان خديدة إبراهيم
٤ / أرشد خديدة إبراهيم
٥ / أزاد خديدة إبراهيم
٦ / أكرم خديدة إبراهيم
٧ / أيمن خديدة إبراهيم
٨ / بدل خديدة إبراهيم
٩ / برفي خلف .... (مێ)
١٠ / بركات يوسف
١١ / بروين رشو إبراهيم .. (مێ)
١٢ / بشرى عطو إبراهيم .. (مێ)
١٣ / بهار داؤد الياس ...... (مێ)
١٤ / تمر رشك
١٥ / جاسم كجو عنتر
١٦ / جاسم مراد عنتر
١٧ / جلال خلف فليت
١٨ / جوني نايف دربو
١٩ / جيهان صالح مراد ... (مێ)
٢٠ / حبيب علي جردو

٢١ / حبيبة علي جردو ..... (مێ)
٢٢ / حلوى خديدة إبراهيم .. (مێ)
٢٣ / خديدة إبراهيم علي
٢٤ / خلف فليت سليمان
٢٥ / خليل مراد عنتر
٢٦ / خوخي سعدو عيدو ..... (مێ)
٢٧ / خيري عطو إبراهيم
٢٨ / دخيل جردو إبراهيم
٢٩ / دلسوز سعدون شرقي .. (مێ)
٣٠ / دلكش بركات مندو
٣١ / دلهات هادي جردو
٣٢ / دلير سعدون شرقي
٣٣ / دلين سعدون شرقي .... (مێ)
٣٤ / رشو إبراهيم علي
٣٥ / رمزية جاسم مراد ..... (مێ)
٣٦ / روزا عطو إبراهيم .... (مێ)
٣٧ / زينل عطو إبراهيم
٣٨ / سالم حيدر
٣٩ / سالم قاسم
٤٠ / سعاد رشو إبراهيم ... (مێ)
٤١ / سعاد ناصر خلف .... (مێ)
٤٢ / سعدية ناصر خلف ... (مێ)
٤٣ / سعيد هبـو
٤٤ / سهام ناصر خلف ... (مێ)
٤٥ / سهيلة عطو إبراهيم .. (مێ)
٤٦ / شمو كولوس
٤٧ / شيرين جردو إبراهيم .. (مێ)
٤٨ / صالح حيطـو
٤٩ / صالح مراد عنتر
٥٠ / صباح رشو إبراهيم
٥١ / عادل قاسم
٥٢ / عالية علي جردو ..... (مێ)

٥٣ / عطو إبراهيم علي
٥٤ / عطو صالح حيطو
٥٥ / علي جردو إبراهيم
٥٦ / غازي صالح مراد
٥٧ / غزال مراد عنتر .... (مێ)
٥٨ / فارس صالح مراد
٥٩ / فائزة علي جردو .... (مێ)
٦٠ / فراس صالح مراد
٦١ / فواز جاسم مراد
٦٢ / فوزية جاسم مراد ... (مێ)
٦٣ / كمال تيلي
٦٤ / ليلى خلف فليت ...... (مێ)
٦٥ / ليلى خليل إبراهيم ... (مێ)
٦٦ / ليلى سعدون شرقي .. (مێ)
٦٧ / ماهر ميرزا سلي
٦٨ / نادية بركات مندو ... (مێ)
٦٩ / ناصر خلف فليت
٧٠ / ناصر عـرب
٧١ / نزار خديدة إبراهيم
٧٢ / نشوان خديدة إبراهيم
٧٣ / نوفي خلف حامو ...... (مێ)
٧٤ / نوفي مراد رشو .... (مێ)
٧٥ / نيركز جردو إبراهيم .. (مێ)
٧٦ / هادي جردو إبراهيم
٧٧ / هفال رشو إبراهيم
٧٨ / هكر خديدة إبراهيم
٧٩ / هيام صالح مراد .... (مێ)
٨٠ / وضحى عربو أوصمان ... (مێ)
٨١ / ولاتي گارس

ـ تێبينيەكان:

- ئـەم لیسـتە پێکهـاتووە لـە نـاوی (١١٥)بـێ سەروشـوێن بـە هـۆی رفانـدن و ستەملێکراوی بێ ئەوەی چارەنووس و ناونیشانیان بزانرێ.
ـ ژمارەی نێرینە:(66).
ـ ژمارەی مێینە بە پێی جۆری ناوەکان:(٤٩)
ـ کۆی هەردوو برگەکە لەم لیستە: (١١٥) کوردی ئێزیدی.

تیمی کار (بەدیکۆمێنتکردنی ناوەکان):

١ / چالاکوان : قیدار نمر جندي.
٢ / چالاکوان : خيري علو حكو.
٣ / ئەندازیار : نوري بير عبدو.
٤ / مامۆستا : فواز خديدة علي.
٥ / مافناس : عبيد رشو دواس.
ـ بەرواری بەدیکۆمێنتکردن / ٣٠ / ١٠ / ٢٠١٤
ـ شوێنی بەدیکۆمێنتکردن / میونیخ ـ ئەڵمانیا.

باسی دووەم

ئەمەشیان لیستێکی تره ژمارەی چەندین قوربانی كوردی ئێزیدی لە خۆ دەگریت و جیاوازی ئەم لیستە لەگەڵ لیستەكەی پێشووتر لەوەدایە ئەمەیان تەنیا بە ژمارە قوربانیەكان (گیانبەختكردووەكان و مردووەكان و بێسەروشوێنكراوەكان و رزگاربووەكان) دیاریكراون و ماوەی بڵاوكردنەوە و كاركردن لە سەر ئەم لیستە جیاوازە لە لیستی پێشووتر و ئەمەیان دوای هەشت مانگ تێپەربوون بەسەر تاوانەكە بڵاوكراوەتەوە.
ئەمەی خوارەوەش ئاماری كوشتار و هەڵمەتی قركردنی ئێزیدیەكانی شەنگالە لە مانگی ئابی ٢٠١٤ وە تا نیسانی ٢٠١٥ ، شایەنی وتنە ئەم ئامارانە كۆیی ژمارەی قوربانیەكان نین و هەروەك لیستەكانی پێشووتریش كۆی ژمارەی قوربانیەكان نەبوون، دلسۆزانی ئەم پرسە، تائێستاش خەریكی تۆماركردن و كۆكردنەوەی ناوی قوربانیەكانن.
كۆیی ژمارەی ئەو قوربانیانەی تا ئێستا ناوەكانیان كۆكراوەتەوە و تۆماركراوە (٤٥٤١) كەسە[١].

قوربانیان	ژمارەی كەسەكان
گیانبەختكردوەكان	(١١٣٧) كەس ناحیەی باكور- الشمال (١٤٣) خواروو - الجنوب (٩٩٤)
ڕفێنراوەكان	ژمارەیان(٣٣١٤) كەس لە ناحیەی باكور- شمال (١٠١٢) لە خواروو - جنوب (٢٣٠٢)
زیندانیكراوەكان	ژمارەی ئەوانەی دوای ماوەیەك زیندانی، دەربازبوون لەدەست چەتەكانی داعش (١٦٢٩) كەسە، لەوانە (٣٤٠ پیاو و ٧٦٠ ژن و ٢٦٢ منداڵی نێر و ٢٦٧ منداڵی مێ یە).
كۆیی ژمارەی ئەو قوربانیانەی تا ئێستا ناوەكانیان كۆكراوەتەوە	(٤٥٤١) كەس

١-ئەنفالستان وەرگێرانی هەورامان عەلی

گیانبەختکردوەکان

ژمارەیان(١١٣٧) کەسە

ناحیەی باکور- الشمال (١٤٣) گیانبەختکردوو

خواروو - الجنوب (٩٩٤) گیانبەختکردوو

ڕفێنراوان

ژمارەیان(٣٣١٤) کەسە

لە ناحیەی باکور- شمال (١٠١٢) ڕفێنراو

لە خواروو - جنوب (٢٣٠٢) ڕفێنراو

زیندانیکراوەکان

ژمارەی ئەوانەی دوای ماوەیەك زیندانی، دەربازبوون لەدەست چەتەکانی داعش (١٦٢٩) کەسە، لەوانە (٣٤٠ پیاو و ٧٦٠ ژن و ٢٦٢ منداڵی نێر و ٢٦٧ منداڵی مێ یە).

ناحیەی تەل عەزیز

کۆیی قوربانیانی ئەم ناحیەیە وئەوانەی لەروی ئیداریەوە سەر بەون (تەل عەزیز، سیبا، گرزەرك) و گوندەکانی دەوروبەری بەم جۆرەیە:

کۆیی قوربانیانی ناحیەی تەل عەزێز (تەل عەزیز، سیبا، گرزەرك)	ژمارەی کەسەکان
گیانبەختکردوەکان	٣٧٠
مردوەکان	١٨٨
ڕفێنراوەکان	٦٥٤
بێسەروشوێنەکان	٢٢٥
کۆی گشتی	(١٤٣٧) کەس لەوانە (٧٤٩) نێر و(٥٨٨) مێ

- تەل عەزیز:

گیانبەختکردوەکان(١٠٣)

مردوەکان ٩٣ ،

ڕفێندراوەکان ٣٧٦ ،

بێسەروشوێنەکان ١٣٦

کۆیی گشتی ٧٠٨ کەس ، لەم ژمارەیە ٣٥٦ نێرن و ٣٥٢ مێن

تەل عەزێز	ژمارەی کەسەکان
گیانبەختکردوەکان	١٠٣
مردوەکان	٩٣
ڕفێنراوەکان	٣٧٦
بێسەروشوێنەکان	١٣٦
کۆی گشتی	(٧٠٨) کەس لەوانە (٣٥٦) نێر- (٣٥٢) مێ

- سیبا :

گیانبەختکردوەکـــان ٢٢١ ، مردوەکـــان ٥١ ، ڕفێنراوەکـــان ١١٦ ، بێسەروشوێنەکان ٦٧

کۆیی گشتی ٤٥٥ کەس ، لەو ژمارەیە ٢٢٥ نێر و ٢٣٠ مێن

سیبا	ژمارەی کەسەکان
گیانبەختکردوەکان	٢٢١
مردوەکان	٥١
ڕفێنراوەکان	١١٦
بێسەروشوێنەکان	٦٧
کۆی گشتی	(٤٥٥) کەس، (٢٢٥) نێر- (٢٣٠) مێ

- کرزرك :

گیانبەختکردوەکـــان ٤٦ ، مردوەکـــان ٤٤ ، ڕفێنراوەکـــان ١٦٢ ، بێسەروشوێنەکان ٢٢

کۆیی گشتی ٢٧٤ کەس ، لەو ژمارەیە ١٦٨ نێر و ١٠٦ مێن

کرزرك	ژمارەی کەسەکان
گیانبەختکردوەکان	٤٦
مردوەکان	٤٤
ڕفێنراوەکان	١٦٢
بێسەروشوێنەکان	٢٢
کۆی گشتی	(٢٧٤) کەس لەوانە (١٦٨) نێر- (١٠٦) مێ

ئامارەکانی تەل قەسەب:

گیانبەختکردوەکـــــان ١٠٧ ، مردوەکـــــان ٢٩ ، ڕفێنراوەکـــــان ٢٦٩ ، بێسەروشوێنەکان ٣٣٩

کۆیی گشتی ٧٤٤ کەس ، بەساڵاچوەکان ٤٩١ کەس و منداڵەکان (لەدایکبوی ساڵی ٢٠٠٠ بۆ سەرەوە) ٢٥٨ منداڵن.

تەل قەسەب	ژمارەی کەسەکان
گیانبەختکردوەکان	١٠٧
مردوەکان	٢٩
ڕفێنراوەکان	٢٦٩
بێسەروشوێنەکان	٣٣٩
کۆی گشتی	(٧٤٤) کەس، بەساڵاچوەکان(٤٩١)کەس- (٢٥٨) ئەوانەی لە ساڵی ٢٠٠٠ بۆ سەرەوە

باسی سێیەم
گوندی کۆجۆ[1]

کۆجۆ	ژمارەی کەسەکان
رزگاربووەکان لە دوای ٢٠١٤/٨/١٥	(٥٧٤) کەس لەو ژمارەیە (٣٠٣) نێر و(٢٧١) کەسیان مێن
گیانبەختکردوەکان وبێسەروشوێنەکان	(١٠٢٩)کەس، (٥٢٠) نێر و(٥٠٩)مێن
کۆیی خێزانەکان بە پێی ئاماری کۆپین (بایعی)	(٣٤٤)خێزانن.
کۆیی ژمارەی ئەندامانی خێزانەکان	(١٧٣٨)کەسن
ئەوانەی لەو ڕۆژە شومەدا لەوێبون.	(١٢٠٠) کەسن
ژمارەی ئەو ژن و کچ و منداڵانەی لە ڕۆژی کوشتارەکەدا ڕفێنراون	(٦٩٤) کەسن
ژمارەی ئەوانەی تائێستا چارەنوسیان دیار نیە (نێرینەکان)	(٣٨٥) کەسن.
ژمارەی دەربازبوەکان پێش کوشتارەکە	(٥٣٨)کەس
ژن و کیژۆڵە و منداڵ و ڕزگاربوەکانی دەستی داعش لە عێراق و سوریادا	(٣٩٠) کەسە (٥٩) کیژۆڵە ،(١٤٨) منداڵ ، ٩٤ ژن، هەروەها ٢٧ پیاو (لەوانە ١٩ کەسیان لە گۆرەبەکۆمەڵەکان دەربازبون)...
منداڵە هەتوەکان لە خێوەتگاکاندا	٤٢ منداڵ .
ئەو خێزانانەی تاکە کەسێکیان ڕزگار نەبوو	٦٣ خێزان
ئەو خێزانانەی تەنیا کەسێکیان ڕزگاری بوو	٤٧ خێزان
ئەو خێزانانەی تەنیا دوو کەسیان ڕزگاری بوو	١٧ خێزان
ئەو خێزانانەی هەموویان ڕزگاریان بوو	٢٥ خێزان

١-سودم لە زانیاری و راپورت و سەرچاوەکانی لێکۆلەرەوەی مەیدانی داود مراد الختاری وەرگرتووە، سوپاس و پێزانین بۆ هەموو ئەو بەڕێزانەی یارمەتیدەربوونە لە کۆکردنەوەی ئەم ئامارانەدا، لەوانە بەڕێزان (ئیبراهیم تەمری ئیسماعیل ، دکتۆر سلێمان فانو ، خەلەف حەجی ، نەورۆز سافارا و....) هەروەها لە خەلکی کۆجۆ بەڕێزان : (کجی عەمو، ئیهاب عەلی، عیماد خدر، قادر کۆجۆ، سەباح حەسەن و...)

باسی چوارەم
تاوانی شنگال بە ئامار و گرافیك؛ کۆمەڵکوژی و وێرانکاری

دووای دوو ساڵ واتا ئەم زانیاری و سەرژمێرییە تا رێکەوتی ٣/ ٨/ ٢٠١٨یە.

کوردانی ئێزیدی قوربانی دەستی داعش

ژمارە	کوردانی ئێزیدی قوربانی دەستی داعش
٤٣٠ هەزار کەس	ئاوارەبوون
١٤٠ هەزار کەس	رووبانکردە چیای شنگال
٢٩٠ هەزار کەس	چوونە شار و شوێنانی تری باشووری کوردستان
٦ هەزار کەس	بێسەروشوێن بوون ٣٤٥٥ کەس لە ڕەگەزی مێ ٢٨٠٠ کەس لە رەگەزی نێر
٦٥ هەزار کەس	بوونەتە پەنابەر
١٨٠٠ کەس	کۆمەڵکوژکران
٢٥ شوێن	کۆمەڵکوژی کراوە
٢١	گۆڕی بەکۆمەڵ دۆزراونەتەوە
٢٧٤٥	منداڵ بێ دایک و باوک بوون
٦٠٠ کەس	منداڵ و پیر لەڕێگەی چیای شنگال گیانیان لەدەستدا

ئاستی وێرانکاری لە شنگال

ژمارە	ئاستی وێرانکاری لە شنگال
%٨٠	سەنتەری شنگال وێرانبووە
١٤	پەرستگا رووخێندراون
٤٤	مەزارگە تەقێندراونەتەوە
١	کارگەی چیمەنتۆی شنگال وێرانکراوە
٢٠٠٠	بیری ئاو کوێرکراونەتەوە
هەزاران	دۆنم زەوی کشتوکاڵی تێکدراون
٣	کڵێسای مەسیحییەکان تێکدراون

خاکی شنگال

رووبەر	خاکی شنگال
%٨٠	کۆنترۆڵکراوەتەوە
%٢٠	لەدەست داعشدا ماوە

ناوچە رزگارکراوەکان
- سەنتەری شنگال
- باکووری رۆژهەڵاتی شنگال
- باکووری شنگال
- باکووری رۆژئاوای شنگال

ناوچەکانی دەست داعش
- پێنج کۆمەڵگە
- گر عوزێر
- کۆچۆ
- حاتەمییە
- سیبا شێخ خدر
- پازدە گوند

هێزەکانی شنگال
- ٢٥ هەزار و ١٠٠ پێشمەرگە و چەکداری هێزەکان
- ٢٠ هەزار پێشمەرگە
- ٣ هەزار و ٥٠٠ جەنگاوەری پاراستنی ئێزدخانە
- ٧٠٠ شەرڤانی یەکینەی بەرخودانی شنگال
- ٢٠٠ شەرڤانی ژنی یەکینەی بەرخودانی ژنی شنگال
- ٣٠٠ پۆلیسی عێراق
- ٢٥٠ گەریلای هێزەکانی پاراستنی گەل HPG
- ١٥٠ چەکداری هۆزە عەرەبەکان

کۆنترۆڵکردنەوەی شنگال
-٢٠-١٢-٢٠١٤ پێشمەرگە گەیشتە دەوروبەری شنگال
-١٢-١١-٢٠١٥ سەنتەری شنگال ئازادکرا
- ٥ پێشمەرگە شەهیدبوون
- ٢٣ پێشمەرگە بریندابوون
- رۆژهەڵاتی شنگال
- سێ شەهید خەڵکی گوندی کۆلات بوون
- دوو شەهید خەڵکی رۆژئاوای شنگال بوون

کوردانی ئێزیدی رزگارکراو لەدەست داعش

- ٢ هەزار و ٦٤٠ کەس رزگارکراون
- ٩٥٣ لە رزگارکراوەکان ژن و کچن
- ٣٢٨ یان پیاون
- هەزار و ٤٤١ یان منداڵن
- ٦٨٤ منداڵ لە رەگەزی نێر
- ٧٥٧ منداڵ لە رەگەزی مێ
- ٣ هەزار و ٧٦٤ کەس لەدەست داعشدا ماون
- هەزار و ٩١٤ لە رەگەزی مێ
- ٨٥٠ کەس لە رەگەزی نێر
- ١٤٠٠ مێردمنداڵ خراونەتە سەربازگەکانی مەشق

کۆچبەربوونی کوردانی ئێزیدی

- ٧٠ هەزار بوونەتە پەنابەر
- ٢٠٨ لە دەریای ئیجەدا خنکاون
- ٤٦٠ کەس بێسەروشوێنن
- ٤٠٠ کەس لەڕێگەی کۆچبەری دەستبەسەرکراون[١]

١-تۆری میدیایی رووداو، دەرباز سالح

باسی پێنجەم

سێ ساڵ بەسەر جینۆسایدی کوردانی ئێزدی لەلایەن داعش تێدەپەڕێت

سێ ساڵ بەسەر هێرشی داعش بۆ سەر شنگال و دەوروبەری تێدەپەڕی، کە تێیدا هەزاران کوردی ئێزیدی کومەڵکوژکران و هەزارانی دیکەش بەدیل گیران.
لە ٣-٨-٢٠١٤ داعش هێرشی کردە سەر شنگال و دەوروبەری وهەزاران کچ و ژن و منداڵکی کوردی ئێزیدی کوژران و بەدیل گیران، کە تاوەکو ئێستا زیاتر لە سێ هەزاریان رزگارنەکراون.
مەحما خەلیل، قائیمقامی شنگال دەڵێت، لەکۆی شەش هەزار و چوار سەد ئێزیدی رفێندراو، تاوەکو ئێستا (ئابی ٢٠١٧) تەنیا سێ هەزار و پەنجا ئێزی لەدەست داعش رزگارکراون بەڵام ٣٣٦٧ کوردی ئێزیدی دیکە کە بەشی زۆریان کچ و منداڵن لەدەست داعشدا ماون.

ئاماری جینۆسایدکردنی کوردانی ئێزدی لە ئابی ٢٠١٤ لەلایەن چەکدارانی داعش

لە لێکۆڵینەوەیەکدا، داود موراد ختاری، توێژەری مێژوویی ناو و ناونیشانی نزیکەی حەوت هەزار قوربانی تۆمارکردووە، لەگەڵ مێژووی لەدایکبوون و شوێنی نیشتەجێبوونیان.
داود موراد ختاری رایگەیاند "لەبەر گرنگی دۆسیەی کۆمەڵکوژی کوردانی ئێزیدی لەلایەن چەکدارانی داعش، دەستمانکرد بە کۆکردنەوەی زانیاری ورد لەسەر قوربانیان و تاوەکو ئێستاش پرۆسەکە بەردەوامە".
ئەو توێژەرە مێژووییە دەڵێت، کوژراو یان ئەو بێ سەروشوێنانەی رزگاریان بووە، لەگەڵ وێنەی کەسی زۆربەی قوربانیەکان، ناوی قوربانیانی بەعشیقە، بەحزانی و سەرجەم گوندەکانی ئێزیدی لە شنگال، شێخان و ناوچەکانی دیکە کە هێشتا دیارنین لە نێو ئامارەکە زیاد دەکرێن.

ئامار و داتای لێکۆڵینەوەکە:

٤٥ گۆڕی بەکۆمەڵ دۆزراونەتەوە
٦٨ مەزارگە لەلایەن داعشەوە تەقێندراونەتەوە
٣٨٠٠٠٠ کەس ئاوارە بوون
١٠٠٠٠٠ کەس چوونەتە دەرەوە
١٧٧٠ منداڵ بێ باوک بوون
٤٢٧ منداڵ بێ دایک بوون
٣٦٥ منداڵ دایک و باوکیان لەدەستداون
٢٢٠ منداڵ لەژێر دەستی داعشدان

زیانی ناوچە جیاوازەکانی سنووری شنگال و نەینەوا

گوندی کۆجۆ

٣٩٦ شەهید
١٨٠ رفێندراو و بێسەروشوێن
٦٢٥ رزگاربوو
١٢٠١ قوربانی

ناوەندی شنگال و دەوروبەری

١٠٩ شەهید
٢٠١ رفێندراو و بێسەروشوێن
٥٢٧ رزگاربوو
٨٣٧ قوربانی

کۆمەڵگەی تلقەسەب و دەوروبەری

١٨٤ شەهید
١٦٤ رفێندراو و بێسەروشوێن
٤٢٥ رزگاربوو
٧٧٣ قوربانی

گوندی حەردان و دەوروبەری

٧١ شەهید
٢٩٦ رفێندراو و بێسەروشوێن
١٩٧ رزگاربوو
٥٦٤ قوربانی

ناوچەی جەزیرە

٣٠١ شەهید
١١٢ رفێندراو و بێسەروشوێن
١٢٥ زرگاربوو
٥٣٨ قوربانی

کۆمەڵگەی تلبەنات و دەوروبەری

٦٨ شەهید
٢٦٨ رفێندراو و بێسەروشوێن
١٧٤ رزگاربوو
٥١٠ قوربانی

کۆمەڵگەی خانەسۆر و دەوروبەری

٤١ شەهید
١٢٣ رفێندراو و بێسەروشوێن
١١٥ رزگاربوو
٢٧٩ قوربانی

گرزەرک و دەوروبەری

٩١ شەهید
٩٦ رفێندراو و بێسەروشوێن
٧٩ رزگاربوو
٢٦٦ قوربانی

دۆسیەی گشتگیر

٠ شەهید
١ رفێندراو و بێسەروشوێن
٢٢٩ رزگاربوو
٢٣٠ قوربانی

گوندی نەسیریە

٧ شەهید
٠ رفێندراو و بێسەروشوێن
١٩٦ رزگاربوو
٢٠٣ قوربانی

کۆمەڵگەی قادسیە و دەوروبەری

١١ شەهید
١٧ رفێندراو و بێسەروشوێن

١١٥ رزگاربوو
١٤٣ قوربانی

کۆمەڵگەی دووگور و دەوروبەری

٢١ شەهید
٥٢ رفێندراو و بێسەروشوێن
٦٥ رزگاربوو
١٣٨ قوربانی

کۆمەڵگەی ئەندەلوس و دەوروبەری

١٢ شەهید
٣٢ رفێندراو و بێسەروشوێن
٧٩ رزگاربوو
١٢٣ قوربانی

گوندی رمبوسی رۆژئاوا

٤ شەهید
٣٨ رفێندراو و بێسەروشوێن
٣٩ رزگاربوو
٨١ قوربانی

سنووری ناحیەی سنوون

١٩ شەهید
١٣ رفێندراو و بێسەروشوێن
٤٤ رزگاربوو
٧٦ قوربانی

کۆمەڵگەی زۆرافا

٣٤ شەهید
٣ رفێندراو و بێسەروشوێن
٣٨ رزگاربوو
٧٥ قوربانی

گوندی حاتەمییە

٠ شەهید
٦ رفێندراو و بێسەروشوێن
٤١ رزگاربوو
٤٧ قوربانی

سنووری کۆمەڵگەی یەرمووک

٢٣ شەهید
١٧ رفێندراو و بێسەروشوێن
١ رزگاربوو
٤١ قوربانی

دۆسیەی تایبەت به موسوڵمان و کریستیانەکان

٢١ شەهید
٦ رفێندراو و بێسەروشوێن
٤ رزگاربوو
٣١ قوربانی

کۆی گشتی

١٥٤٣ شەهید
١٩٤٧ رفێندراو و بێسەروشوێن
٣٤٤٦ رزگاربوو
٦٩٣٦ قوربان[1]

١- تۆری میدیایی رووداو

بەشی شەشەم
پەیام و بەیاننامەکان

باسی یەکەم:

پەیام و بەیاننامەکان

(١)
پەیامی میری ئێزیدیان

میر"تەحسین سەعید" میری ئێزیدیان لە عێراق و جیهان لە پەیامێکدا داوا لە دەسەڵاتدارانی هەرێمی کوردستان و عێراق و جیهان دەکات هاوکاری هاووڵاتیانی قەزای شنگال و ناوچەکانی سەر بەو قەزایە بکەن.
میری ئێزیدیان هەروەها لە بەشێکی دیکەی ئەو پەیامەیدا داوا دەکات "بەرپرسیارێتی مرۆڤایەتی و نیشتمانی بەرامبەریان بنوێنن و هاوکاری ئەو هاووڵاتیانە بکەن بۆ رزگارکردنیان لەو بارودۆخە نالەبارەی کە ئەمڕۆ تێیدا دەژین".

دەقی پەیامەکە
داوا لە سەرۆك بارزانی سەرۆکی هەرێمی کوردستان و سەرۆك فوئاد مەعسوم سەرۆك کۆماری عێراق و سەرۆکی حکومەتی فیدراڵی و ئەنجومەنی نوێنەران و پەرلەمانی کوردستان و جامیعەی وڵاتانی عەرەبی و بان کی مۆن سکرتێری گشتی نەتەوەیەکگرتووەکان و باراك ئۆباما سەرۆکی ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا و یەکێتی ئەوروپا و کۆمەڵگەی نێودەوڵەتی و سەرجەم رێکخراو و دەستە نێودەوڵەتیەکان دەکەم کە یارمەتی و هاوکاری هاووڵاتیانی قەزای شنگال و ناوچەکانی سەر بەو قەزایە و ناحیە و گوندەکانی ئەو ناوچەیە کە هاووڵاتیانی ئێزیدی تێیدا نیشتەجێن بکەن.
داواتان لێ دەکەم، کە بەرپرسیارێتی مرۆڤایەتی و نیشتمانی بەرامبەریان بنوێنن و هاوکاری ئەو هاووڵاتیانە بکەن بۆ رزگار کردنیان لەو بارودۆخە نالەبارەی کە ئەمڕۆ تێیدا دەژین.
لای هەموو لایەك ئاشکرایە کە بنەمای ئاینی ئێزیدی ئاشتیە و سەرجەم پرەنسیپەکانی پاراستن و مافی مرۆڤی تێدایە و رێز گرتنە لە هەموو ئاینەکانی جیهان، لە هیچ کاتێکدا دژی هیچ لایەنێك و مەزهەبێك نەبووە، لە کاتێکی نزیکدا، لە ئێستادا کاتی ئەوە هاتووە بە لایەنێکی مرۆڤایەتی گەورەوە لە گەڵ

براکانتان لە موسڵ و تەلەعفەر بجوڵێنەوە و لەمڕۆدا براکانتان پێویستیان بە هاوکاری ئێوەیە.
بە ناوی خۆم و بە ناوی ئاینی ئێزیدیەوە داوایەکی مرۆڤانەتان لێ دەکەم بۆ هاوکاری کردن و دەستگرتنی ئێزیدیەکان و داوای درێژ کردنی دەستی هاوکاریتان لێ دەکەین لە نزیکترین کاتدا.

میر تەحسین سەعید
ئەمیری ئاینی ئێزیدی لە عێراق و جیهان
٣-٨-٢٠١٤

(٢)

مەسعود بارزانی سەرۆکی هەرێم لە دژی چەکدارانی داعش شەڕی ڕاگەیاند و ئیتر پێشمەرگە لە دۆخی بەرگیریدا نامێنێتو هێرش دەستپێدەکات

"مەسعود بارزانی" سەرۆکی هەرێمی کوردستان رایگەیاند، "گەلی کوردستان لە دوای ڕووداوەکانی موسڵ کوردستان تەنیا بەرگریی لە خۆی کرد، بەڵام تیرۆریستان کەوتنە شەڕفرۆشتن و پەلاماردانی کوردستانو ڕووداوە ناخۆشەکانی ئەو چەند ڕۆژەی ڕابردووی لێکەوتەوە، بۆیە بڕیارماندا لە دۆخی بەرگری بێینەدەر و هەتا دوایین هەناسە شەڕی تیرۆریستان بکەین." بارزانی وتیشی"فەرمانمان بە هێزەکانی پێشمەرگە و لایەنە پەیوەندیدارەکان کردووە بە هەموو توانایەك پەلاماری تیرۆریستان و دوژمنانی خاك و خەڵکی کوردستان بدەن."

دەقی ڕاگەیەندراوەکە:

بە ناوی خودای بەخشندە و میهرەبان
جەماوەری سەربەرزی کوردستان
گەلی کوردستان لەسەر کلتوری ئایین پارێزی و فرەئایینی و پێکەوەژیان ڕاهاتووە و تەعەدای لە کەس نەکردوە و بە درێژایی مێژوو تەنیا بەرگریی لە خۆی کردووە، بەڵام دوژمنان وازیان نەهێناو هەرجارە و بە شێوەیەك دەیانەوێ زیان بە گەلەکەمان بگەیەنن، لە دوای ڕووداوەکانی موسڵ کوردستان تەنیا بەرگریی لە خۆی کرد، بەڵام تیرۆریستان کەوتنە شەڕفرۆشتن و پەلاماردانی کوردستان و ڕووداوە ناخۆشەکانی ئەو چەند ڕۆژەی ڕابردووی لێکەوتەوە، بۆیە بڕیارماندا لە دۆخی بەرگری بێینەدەرو هەتا دوایین هەناسە شەڕی تیرۆریستان بکەین.
فەرمانمان بە هێزەکانی پێشمەرگە و لایەنە پەیوەندیدارەکان کردووە بە هەموو توانایەك پەلاماری تیرۆریستان و دوژمنانی خاك و خەڵکی کوردستان بدەن.
ڕووداوەکانی ئەم دواییەی دەڤەری زوممار و شنگال و ئەو کارەساتەی بەسەر خوشك و برا ئێزیدیەکانمان هاتووە دڵتەزێنە و گەلی کوردستان لەوە دڵنیا دەکەینەوە کە دەستبەرداری بستێك لە خاکی کوردستان نابین و شنگال و خوشك و برا ئێزیدییەکانمان وەك گلێنەی چاومان دەپارێزین و چیای شنگال

بە خـۆڕاگری و سەرکەشـــی دەمێنێـــتەوە، ئەو بەشـــە ئـــازیز و رەســـەنەی گەلەکەمان هەر سەربەرزە و ئەرکی تاك تاکی ئێمەیە شکۆیەکەی بپارێزین.
تیرۆر پرسێکی جیهانییە و رووبەڕووبوونەوەی هەوڵێکی نێودەوڵەتی پێویستە، چەنـدین سـاڵە کوردسـتان قوربـانی هەڕەشـەی تیـرۆر و تیرۆریسـتان بـووە و جێگەی داخە کە ئێمە تەنیا بووین و کەس یارمەتیی گەلی کوردستانی نەداوە لە دژی تیرۆر بەرگری لە خۆی بکات.
لەگەڵ ئەوەیشدا لە شەڕی تیرۆر و شەڕانگێزیدا پشتمان بە گەلی کوردستان و هێزەکانی پێشمەرگە و دەزگا ئەمنییەکانی کوردستان بەستووە و هەمیشـەیش پابەندی بنەماکانی ئازادیخوازی و کلتوری رەسەنی پێکەوەژیان و لێبوردەیی کوردستانی بـووین و ئەوە خـاڵی بەهێـزی سـەرکەوتنمانە بەسـەر دوژمـن و دڵڕەش و تیرۆریستاندا.
لە بەرەبەیانیی ئەمڕۆوە ڕۆڵە قارەمانەکانمـان هێرشیان بۆ سـەر تیرۆریستان دەستپێکردوە و لە پێشڕەویدان، داوا لە خەڵکی کوردستان و لایەنە سیاسییەکان و میــدیا کوردســتانییەکان دەکەم بە ورەی بەرز و بەوپەڕی چــاوکراوەیی و هەست بە بەرپرسیارێتی مامەڵە لەگەڵ دۆخەکەدا بکەن و زیاتر لە هەر کاتێك یەکڕیزیی نیشتمانی و نەتەوەیی بپارێزن.
پێشـمەرگە قارەمانەکـانیش لەوە دڵنیـا دەکەمەوە کە گەلـی کوردستان بە هەمـوو توانایەك پاڵپشتی هێزی پێشمەرگەن و چاویان لە ورەی پۆلایین و گیانفیدایی و قارەمانێتی ئێوەی سەربەرزە.
لە کۆتاییــدا سوپاســی خـۆڕاگریی هەمـوو خەڵکــی کوردســتان و پێشــمەرگە قارەمانەکان و هێزە خۆبەخشەکان و خانەوادەی سەربەرزی شەهیدان دەکەم و لەوە دڵنیا بن کە ئاییندەیەکی گەش چاوەڕوانی گەلی کوردستانە.

بژی کوردستان
نەمری بۆ شەهیدانی ڕێگەی ئازادی

مەسعود بارزانی
سەرۆکی هەرێمی کوردستان
٤/٨/٢٠١٤

(٣)

بەیاننامەی پەرلەمانی کوردستان

لە ڕێکەوتی (٢٠١٤/٨/٤) سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان کۆبوونەوەیەکی بە پەلەی لە گەڵ سەرۆکی هەندێك لە فراکسیۆنەکان و لیژنەی پێشمەرگەی پەرلەمانی کوردستان کرد بۆ تاوتوێکردنی دۆخی شنگال و زوممار و ناوچەکانی دەوروبەری.
لە کۆبوونەوەکەدا لیژنە پەیوەندیدارەکان راسپێردرا تا لە نزیکترین کاتدا بەدواداچوون و لێکۆڵینەوە لە پێداویستی ئاوارەکانی کوردانی ئێزیدی بکەن، هەروەها لە پێداویستی و کەم وکوڕییەکانی هێزی پێشمەرگەش بکۆڵنەوە. هەروەها ئاشکرای کرد لە نزیکترین دەرفەتدا کۆبوونەوەی نائاسایی پەرلەمان دەکرێت.
ئێوارەی هەمان ڕۆژ سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان بەیاننامەیەکی بڵاوکردەوە تێیدا باس لە ئاوارەبوون و تێکچوونی بارودۆخی هێمنی ناوچەکانی شنگال و زوممار و تاوانە دژ بە مرۆڤایەتیەکانی ئەم ناوچەیە دەکات و داواش لە ڕێکخراوە مرۆییەکانی جیهان دەکات یارمەتی ئاوارەکان بدەن و لە هەمان کاتدا هەماهەنگی لە گەڵ حکومەتی هەرێمدا بکەن بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی تیرۆر.

دەقی بەیاننامەکەی سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان:
راگەیاندراوێکی بە پەلە لە پەرلەمانی کوردستان بۆ
- ڕێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان
- ڕێکخراوە نێودەوڵەتییە مرۆییەکان
- رای گشتی جیهانی

دوا بە دوای هێرشی گروپە توندڕەوەکان بۆ سەر قەزای شنگال و دەوروبەری لە ڕۆژی ٢٠١٤/٨/٢، کوردانی ئێزیدی لەو ناوچەیە ڕووبەڕووی شاڵاوێکی تیرۆرستی بەرفراوان بوونەتەوە و بە دۆخێکی ئێجگار مەترسیدار تێدەپەڕن، هەزاران ژن و منداڵ و پیر لە چیای شنگال بە بێ خواردن و ئاو ماونەتەوە و لە لایەن هێزە تیرۆرستیەکانەوە گەمارۆ دراون و هەزارانیشیان ئاوارەی شار و شارۆچکەکانی دیکەی هەرێمی کوردستان بوون.

لەم ناوچـانە تاوانەکـانی کوشـتنی بە کۆمەڵ و دەسـتدرێژی و بە زۆر گـۆڕینی ئـــایین و تەقانــدنەوەی پەرســتگاکان ئەنجــام دەدرێــت. ئەوەی لە شــنگال ڕوو دەدات بە پێی هەموو پێوەرە نێودەوڵەتیەکان کارەساتێکی مرۆییە و پێویستی بە دەســـتێوەردانی بە پەلەی کـــۆمەڵگەی نێـــودەوڵەتیە. هەر خەمســـاردی و دوا کەوتنێك لە بە هاناوە هاتنی خەڵکی سیڤیلی ئەم دەڤەرە گیـانی هەزاران مـرۆڤ دەخـــاتە مەترســـی. بـــۆیە داوای هاوکـــاری بە پەلەی دەوڵەتـــان و ڕێکخـــراوە خێرخوازیە نێودەوڵەتیەکان دەکەین بۆ بە دەمەوە هـاتنی بە پەلەی ئاوارەکـان و دانیشتوانی ناوچەی شنگال.

سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان
٢٠١٤/٨/٤

(٤)

پەیامێك لە سەرۆکی هەرێمی کوردستانەوە بۆ رای گشتی

دەقی پەیامەکە:
بە ناوی خودای مەزن و دلۆڤان
جەماوەری خۆشەویستی کوردستان
لە بەرانبەر هێرشی دڕندانەی تیرۆریستاندا کوردستان ئازایانە بەرگری لە خۆی دەکات و کۆمەڵگەی نێودەوڵەتی و وڵاتانی دۆستیش پشتگێری خۆیان بۆ گەلی کوردستان ڕاگەیاندووە و پشت بە خوای مەزن و ئیرادەی ئێوە و هێزی پێشمەرگە تیرۆریستان تووشی شکست دەبن و تۆڵەی شەهیدان و ئاوارەکان و کارەساتی شنگالیان لێ دەکەینەوە. جێگەی خۆیەتی دەست خۆشی لە هێزەکانی پێشمەرگەی کوردستان بکەم کە ڕێگەیان بۆ رزگار کردنی خوشك و برا ئێزیدیەکان لە چیای شنگال کردووەتەوە و ژمارەیەکی زۆریان لەو ئازیزانە رزگار کردووە. هەروەها بە پێویستی دەزانم زۆر سوپاسی ئەمەریکا و وڵاتانی دۆستی گەلەکەمان بکەم کە زۆر یارمەتیان دا بۆ رزگار کردنیان.
لە دوای ڕووداوەکانی شنگال و ئەو کارەساتەی بە سەر خوشك و برا ئێزیدیەکانماندا هات، ئەو بەرپرسە ئەمنی و سەربازی و حزبیانەی ئەرکی پاراستنی دەڤەری شنگالیان لە ئەستۆ بوو لە سەر کارەکانیان لادران و لیژنەیەکی لێکۆڵینەوەیش بۆ دەرخستنی ڕاستییەکان پێك هاتووە و لیژنەکە بڕیار لە سەر سزادانی ئەو بەرپرسانە دەدات کە لە پاراستنی خەڵك و پێشمەرگە، کەم تەرخەم بوونە.
ئەوەی لە شنگال ڕوویدا تەنیا بە سەر خوشك و برا ئێزیدیەکاندا نەهاتووە بەڵکو زامێکە هەموومان ئازار دەدات. ئەو بەرپرسانە دەبوایە گیانی خۆیان فیدا کردبا و شنگال بە جێنەهێڵن، هەر وەك بەڵێنیان بە من دابوو، دەبوایە لە گەڵ ئەو پێشمەرگە قارەمانانە کە شێرانە مانەوە و بەرگرییان کرد، بمێننەوە.
پشت بە خوای گەورە ناهێڵین دوژمنان بە مەرامەکانیان بگەن.

مسعود بارزانی
سەرۆکی هەرێمی کوردستان
١٤ی ٨ی

(٥)

بانگەوازی یەکێتی زانایانی ئایینی ئیسلامی کوردستان

یەکێتی زانایانی ئایینی ئیسلامی کوردستان بانگەوازێك ئاراستەی کەسایەتی و زانایان و مەرجەعەکانی ئایینی و دەستە و دەزگا فەرمی و نا فەرمیەکانی جیهانی ئیسلامی دەکات، کە بە داخەوە تاکو ئێستا هیچ رێکخراو و دەزگایەك بە فەرمی و لە پێگە تایبەتییەکانیان هەڵوێستیان دەرنەبڕیوە.

ئەمەی خوارەوە دەقی بانگەوازەکەیە:

بە ناوی خوای گەورەی میهرەبان

بانگەوازێك بۆ کەسایەتی و زانایان و مەرجەعەکانی ئایینی و دەستە و دەزگا فەرمی و نا فەرمیەکانی جیهانی ئیسلامی

ئەوەی رێکخراوی داعش ئەنجامی دەدات لە کاری وەحشی گەرانە و تیرۆرستی لە پارێزگای موسڵ و شنگال و زوممار و شارەکانی دیکەی عێراقی لە کوشتن و تاڵان و دەرکردن و شکاندنی ناموس و ناچار کردنی مەسیحی و ئێزیدیەکان بۆ موسڵمان بوون و وەرگرتنی سەرانە لێیان و خاپوور کردنی مزگەوت و گۆڕی پێغەمبەران و پیاو چاکان و کەلەپووری ئیسلامی پێچەوانەی سەماحەتی ئیسلام و رێنماییەکانیەتی و، ناکۆکە لە گەڵ سەرجەمی بنەماکانی ئیسلام و رەوشت و بەهاکان و، پێچەوانەی هەموو ئەو کارانەیە کە بانگەوازی بۆ دەکات لە ئازادی رادەربڕین و باوەڕ و مافی مرۆڤ لە ژیاندا.

ئا لێرەوە ئێمە وەك زانایانی ئایینی ئیسلامی لە کوردستان لە تەواوی کەسایەتی و زانایان و مەرجەعە ئایینیەکان و دەستە فەرمی و نافەرمییەکانی جیهانی ئیسلامی دەخوازین بۆ ئیدانە و سەرکۆنە کردنی ئەو کردەوە تاوانکاریانەی هاتوونەتە سەر موسڵمانان پێش ئەوەی بێنە سەر مەسیحی و ئێزیدیەکان، تا بەرائەتی خۆتان بکەن بەرامبەر خوای مەزن.

هەر لێرەشەوە دەست خۆشی لە تەواوی هاووڵاتیانی هەرێمی کوردستان دەکەین بۆ پاراستن و چاودێری و لە خۆگرتنی لێقەوماو و ئاوارەکان، کە بە ئەرکی خۆیان هەستاون بەرامبەر برا و کەسە ئاوارەکانیان.

هەروەها سڵاو بۆ هێزی تێکۆشەرانی پێشمەرگە دەنێرین بۆ پارێزگاری کردنیان لە کوردستان و هاوولاتیانی، خوای مەزن رەحم بە شەهیدەکانمان بکات و، شیفای خێرای بریندارەکانیش بدات.

مەلا عەبدوڵا مەلا سەعید گرتکی
سەرۆکی یەکێتی زانایانی ئایینی ئیسلامی کوردستان

(٦)

حکوومەتی هەرێم سوپاسی کۆمەڵگەی نێودەوڵەتی دەکات

٢٠١٤/٨/٢٠

دەقی پەیامەکە

حکوومەتی هەرێمی کوردستان سوپاس و پێزانینی خۆی پێشکەش بە سەرۆك باراك ئۆباما دەکات بۆ بڕیاری ئەنجامدانی هێرشی ئاسمانی دژی هێزە تاریکەکانی داعش کە خەڵکی بێتاوانیان لە کوردستان و کەمینە دێرینەکانی عێراق وەك ئێزیدی و مەسیحی و شەبەك و گرووپە بچوکەکانی دیکەیان دەکوشت و ڕاودەنا و دەتۆقاند. ئێمە مەترسیی لەناوچوونی ئەو کەمەنەتەوە و ئاینانەمان هەبوو ئەگەر هاتوو دەستبەجێ ڕێکخراوی تیرۆریستیی داعش نەوەستێنرێت. مەترسیی ئەوەمان هەبوو کاری جینۆسایدی سەرتاسەری دژی ئەم گرووپە بێ دەسەڵاتە ئەنجام بدەن. هەروەها مەترسیی ئەوەمان هەبوو ئایدۆلۆژیای نامرۆڤانەی کوشتن و بڕین بتوانێت ببێتە هەڕەشە لەسەر هەبوونی کوردستان کە تاکە هەرێمی سەقامگیر و دیموکراسی و لێبوردەیە لە عێراقدا.

سوپاسگوزارین بۆ هەموو ئەو پیاو و ئافرەتانەی لە سوپای ئەمەریکا ئەو هێرشە یەکلاکەرەوەیە دژی هێزەکانی تیرۆریستی داعش ئەنجام دەدەن. هەروەها پڕ بەدڵ سوپاسی ئەنجومەنی کاروباری دەرەوەی یەکێتیی ئەورووپا دەکەین بۆ بڕیاری ڕێگەدان بە وڵاتانی ئەندام لەو یەکێتییە و نوێنەرایەتییەکانیان لە هەولێر بۆ دابینکردنی کەلوپەلی سەربازی بۆ حکوومەتی هەرێمی کوردستان.

حکوومەتی هەرێمی کوردستان دەستخۆشی لە هەموو هاوکارییە مرۆییەکان و ئەو پشتگیرییە سیاسی و دیبلۆماسییەی وڵاتانی ئەمەریکا و فەرەنسا و بەریتانیا و ئیتاڵیا و کەنەدا و نەرویج و تورکیا و ئێران و ئیمارات و هۆڵەندا و پۆڵەندا و کۆماری چیك و هەنگاریا و نەمسا و ژاپۆن و ئوردن و ئەنجومەنی ئاسایش و ئاژانسەکانی نەتەوە یەکگرتووەکان دەکات کە پێشکەش بە کوردستانی دەکەن.

ئەو کارەی ڕێکخراوی تیرۆریستیی داعش دژی کەمینەکانی کوردستان و عێراق ئەنجامی دا؛ کارێکی دڕندانەیە. ئێمە پێمان وایە دوای هێرشەکانی سەددام بۆ سەر خەڵکی سڤیلی کورد لە ساڵی ١٩٨٨ و ١٩٨٩ بە چەکی

کیمیـایی؛ وەك خـەڵکـی پارێزگـای هـەڵەبجـە، ئەمـە دڕندانـەترین کـردەوەیـە دەیبینین. هەروەها پێمـان وابوو ئێمـە بەشـی خۆمـان توندوتیژی و مـەینـەتیمان بینیوە کاتێك بە سەدان هەزار لە کورد و کەمینەکان لە ترسی ڕژێمی پێشووی عێراق لە بەهاری ١٩٩١ بۆ سنوورەکانی تورکیا و ئێران؛ ڕایان کرد. پێمان وابـوو بەشـــی خۆمـــان قوربـــانیی مرۆییمـــان داوە و چەوســـێنراوینەتەوە و کۆمـەڵکوژی و جینۆسایدمان بەرامبـەر کـراوە و نەهامـەتیمان بینیوە؛ کاتێك ڕژێمـی خاپوورکـەری سـەددام لـە سـاڵی ٢٠٠٣ لەسـەر حـوکم لابـرا. ئـەم کردەوانـە بـەبیریان هێنایـنـەوە هێشتا بـە هێزی تاریك دەور دراویـن کـە هیچ ڕێزێکیان بۆ ژیانی مرۆڤ نیە.
ڕێکخراوی تیرۆریستیی داعش و هێرشە دڕندانەکانیان لـە دژی کەمەنەتـەوە و ئاییینییـەکان بۆتـە مایـەی هـەڕەشـە لـە هـەبوونی ئـەو کەمینـە بـێ دەسـەڵاتانـە لـە شنگال و دەڤەری نەینەوا. ئەوانەیشی کە توانیویانـە بگەنـە پەناگـەیـەکی ئـارام؛ بە هۆی ئەو نەهامەتییە دڕندانەی بەسەریاندا هاتووە؛ ئێستا ئـازاری بەکۆمـەڵ دەکێشن. بەیەکەوە لەگەڵ کۆمەڵگای نێودەوڵەتی بەرپرسیارێتیی خۆمان بـەجێ دەگەیەنین بۆ پاراستنی کەمەنەتەوە و ئاییینییەکان لە کوردستان و عێراق.
لەسەرمان پێویستە کار بکەین بۆ ئەوەی ئەو کەسانەی لە ئەنجامی ئەو کردەوە تیرۆریستیانەدا بوونەتە قوربانی؛ بە شێوەیەکی شایستە بنێژرێن، هاوکات کـار دەکـەین بـۆ پێشکەشکردنی یارمـەتیی پێویست بـە برینداران و لێقەوماوان کـە ئێستا لـە کوردستانن. پێویستە هـەرچی دەتـوانین بیکـەین بـۆ گـەڕانـەوەی ئـەو ئافرەت و منداڵانـەی لەلایـەن ڕێکخـراوی تیرۆریستیی داعشـەوە ڕفێنـراون. لـە هەمان کاتدا بـە باشترین شێوە چاودێریی ئاوارەکـان بکـەین کـە بـە هـۆی ئـەو کارەساتەی لـە ئـەنجامی ڕفاندنی کەسوکاریان بـە سـەریاندا هـاتووە؛ ئێستاش ئازار دەچێژن.
دووبـارە سوپاسـی هـەموو سـەرکردە سیاسـییەکان و ئەنـدامانی پەرلـەمان و بەرپرسـە سـەربازییەکان و تیمـەکانی ڕزگـارکردن و ئاژانسـەکانی نەتـەوە یەکگرتووەکان و تیمەکانی تەندروستی و هێزەکانی پێشمەرگە و دانیشتوان بـە گشتی دەکەین کـە ئـەوەی پێویست بـوو لەسـەریان بۆ ڕزگـارکردنی زۆرتـرین ڕێژەی هاووڵاتیان؛ ئەنجامیان دا. متمانـەی تـەواومان هـەیـە کاتێك کەلوپـەل و پێداویستیی سەربازی بگاتە دەست هێزەکانی پێشمـەرگە، دەتـوانین هاووڵاتیـان و دەسکەوتە دیموکراتییـەکان و فـرەیـی نەتـەوەیـی و ئـاییـنی و لێبـوردەیـی و پێکەوەژیان لە هەرێمەکەمان بپارێزین و هەر ئـەو بەهایانەشـە کـە کوردستانی

جیا کردۆتەوە. پشتگیری و پابەندییە نێودەوڵەتییەکان پێمان دەڵێن کە ئێمە بۆ بەها و بنەمای دروست دەجەنگین.

ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان.
٢٠ی ئابی ٢٠١٤

(٧)
پەیامێك لە سەرۆکی هەرێمی کوردستانەوە

لـە پـەیامێکـدا سـەرۆکی هـەرێمی کوردسـتان رایدەگـەیـەنێت دەسـتپێکردنی ئۆپـەڕاسـیۆنی ڕزگـارکردنی دەڤەری شـنگال لە ڕۆژی ئـاڵای کوردسـتان و گەییشـتنی پێشـمەرگە بە چیـای شـنگال لە ١٨ــی ١٢ــی ٢٠١٤ مانـای خـۆی هەیە. بـا هەمـوو دوژمنـان و نـاحەزان بـزانن ئەگەر جارێك بۆیـان بڕەخسـێت کینـی خۆیـان بەرانـبەر کـورد و کوردسـتان دەربـکەن، لە کۆتاییـدا بـاجی تاوانەکانیان دەدەن و ئەبێ تیرۆریستانی داعش ببنە پەند بۆ هەموو دوژمنان.

دەقی پەیامەکە

بە ناوی خودای مەزن و دلۆڤان

خۆشـحاڵم کە لە بـۆنەی جەژنــی ڕۆژووی ئێزیدییانـدا سـەرکەوتنی گەورەی پێشـمەرگە قارەمانەکـانی کوردسـتان بە دیـاری پێشکەشـی خوشـك و برایـانی ئێزیدی دەکەین و ئەمە شیاوترین پیرۆزباییە لەوان دەکەین.
دەسـتپێکردنی ئۆپـەڕاسـیۆنی ڕزگـارکردنی دەڤەری شـنگال لە ڕۆژی ئـاڵای کوردسـتان و گەییشـتنی پێشـمەرگە بە چیـای شـنگال لە ١٨ــی ١٢ــی ٢٠١٤ مانای خۆی هەیە. با هەموو دوژمنـان و نـاحەزان بـزانن ئەگەر جارێك بۆیـان بڕەخسێت کینـی خۆیـان بەرانـبەر کـورد و کوردسـتان دەربکەن، لە کۆتاییـدا بـاجی تاوانەکانیـان دەدەن و ئەبـێ تیرۆریسـتانی داعـش ببنـە پەنـد بـۆ هەمـوو دوژمنان.
هیوادارم بەیەکگەییشتنی ئەم سەرکەوتنە مەزنە و جەژنی ڕۆژووی خوشك و برایانی ئێزیدی ببێتە هۆی سارێژبوونی برینـی ئێمە و ئەو ئـازیزانە و گەلـی کوردستانیش لەوە دڵنیا دەکەین کە سەری دوژمنان دەکەوێتە ژێر پێیان.
هەزاران سـڵاو لە گیــانی پــاکی شـــەهیدانی هەمیشـــە زینــدوو. دوعـــای چاکبوونەوەی بە پەلەش بۆ بریندارەکان و دەست و چاوی هەموو پێشمەرگە قارەمانەکان ماچ دەکەم کە من دەزانم چ قارەمانییەکی مەزنیان تۆمار کردووە.

مسعود بارزانی
سەرۆکی هەرێمی کوردستان
١٩ـی ١٢ـی ٢٠١٤

(٨)

دەقی وتاری سەرۆکی هەرێمی کوردستان لە چیای شنگال

بناڤێ خودایێ مەزن و دلۆڤان

ب خۆشحالیەکا ئێکجار زۆر ئەز ب گەلێ کوردستانێ رادگەهینم و ل سەر چیایێ شنگالێ، پیرۆزباییەکا گەرم بەری هەرکەسێ ل خوشك و برایێت ئێزدی دکەم، یێت کو لێرە خۆڕاگری و قەهرەمانی و داستان تۆمارکردی، سوپاسیا پێشمەرگێت قەهرەمان دکەم کو د خیلالێ ٢٤ سەعەتادا دوو رێکێت سەرەکی ڤەکردن بۆ رزگارکردنا ڤان قەهرەمانا لسەرێ چیایێ شنگالێ، رێکا رەبیعە شنگال و رێکا زومار شنگال. ئەڤە ب هەمی پێوەرا داستانەکا مێژوویی بوو کو هاتیە تۆمارکردن، و لێرەدا ب پێویست دزانم، ل سەر ڤی چیایێ سەرکەڤ سلاڤێت گەرم ب هنێرم بۆ هەمی پێشمەرگێت قەهرەمان، بۆ گەلێ کوردستانێ، و لێرە ئەز د وێ باوەرێ دامە کو گیانێ پاکژێ وان شەهیدا ئەڤرۆ یێ ل سەر سەرێ مە د زڤڕن و ل مە کەیفخۆشترن، کو ئەم ئەڤڕۆ ل سەرێ چیایێ شنگالێ، پاش کو هەمی دوژمنێت بەشرییەتێ، دوژمنێت مرۆڤایەتیێ، دوژمنێت گەلێ کوردستانی تێکهاتنەشکاندن، ئەڤڕۆ ئەوێت بەر هەمێ خوینا خۆ دبینن، ئەمیش ب سایا سەرێ خوینا وان ب سەربەرزی و ئازادی دهێین و دچین.

بەرنامە بۆ مە، بەرنامەیەکی زۆر زۆرێ گرنگ بوو، بژل لوێ کو بەرنامەیەکێ نەتەوەیی بوو، بەرنامەیەکێ مرۆڤایەتی بوو، بەرنامەیەك بوو کو کەرامەتا بەشەکێ عەزیز ل ملەتێ مە، کو کەرامەتا هەمی ملەتێ مەیە، جارەکا ڤەگەڕێتەڤە و ئەو باوەڕی ب خۆ جارەکا دی ڤەگەڕێتەڤە.

سوپاس بۆ خودێ، کو یەك بوو ل ئاواتێت من د ژینا من دا، کو ئەز بێم ل سەر چیایێ شنگالێ پیرۆزبایێ ل خوشك و برایێت خۆ بکەم، بێژمێ بیرۆز بیت سەرکەفتن، سوپاسیا پێشمەرگێت قەهرەمان بکەم، بێژمێ سوپاس بۆ قەهرەمانیا ئنگۆ، و سوپاسیا گەلێ کوردستان دکەم بۆ ئەو پشتیڤانیا کو نیشان دای. الحمد لله، رێك هاتنەڤەکردن، ئەو ئابلوقا کو هاتیە دانان ل سەر چیایێ شنگالێ هاتە شکاندن، و ئەڤڕۆش الحمد لله تەمامێ هەمی مەنتیقا یێت هاتیە پاکسازی کردن، و باژێرێ شنگالێ ب خۆژی د زمنێ بەرنامێ مە دا نەبووە،

ئەما بەشەکێ زۆر ل شارێ شنگالێ ژی یێ هاتیە کۆنترۆل کردن. ب نیسبەتا مە چ جە نینە کو دەستێ مە بگەهتێ و دەست بپارێزین ل لێدانا ڤان تیرۆریستێت داعش، ئەما جارەکا دێ تەقییما ڤێ مەرحەلێ کەینەڤە و هەمی وەختەکیش پێشمەرگێت قەهرەمان د ئامادەنە بۆ هندێ دەرسێت دی نیشانی هەرچی کەسێ کو بیر ل هندێ بکەتەڤە جارەکا دی تەعەدایەکێ ل ملەتێ مە بکەتن. جارەکا دی ئەز سوپاسیا پێشمەرگێت قەهرەمان دکەم، سوپاسیا خۆڕاگریا ئەڤ خەلکێ قەهرەمان دکەم، کو د نەخۆشترین زروفدا خۆڕاگربوون و پەندا خۆڕاگریێ و قەهرەمانییێ نیشانی هەمی دنیادا، الحمد لله ئەڤە ئەمێت ل سەرێ چیایێ شنگالێ ڤێ کۆنفرانسا رۆژنامەڤانی دکەین، و ب راستیش کەیفخۆشیا من چ حدود بۆ نینە، هەر هندەیە سوپاس بۆ خودێ، سوپاس بۆ گەلێ کوردستانێ، سوپاس بۆ پێشمەرگەی.

مسعود بارزانی
سەرۆکی هەرێمی کوردستان
٢٠١٤/١٢/٢٢

(٩)

دەقی وتاری سەرۆك بارزانی لە مەراسیمی ساڵیادی کارەساتی شنگال

ب ناڤێ خودێی مەزن و دلۆڤان

جەماوەرێ خۆشتڤیێ کوردستانێ. پێشمەرگێن قەهرەمان. کەسوکارێن سەربەرزێن شەهید وقوربانیان. مێڤان و ئامادەبوویێت بەڕێز..

ئەڤرۆ ساڵەك دەربازدبیت ب سەر هێرشا وەحشیانە یا رێکخراوا تیرۆریستی یا داعش بۆ سەر کوردستانێ و هەروەها یەك ساڵ دەربازدبیت بسەر کومکوژیا کو ل شنگالێ روودای.

د ڤێ رۆژێدا من رێز و حورمەتەکا زۆر یا هەی بۆ یەك یەك پێشمەرگێن کوردستانێ و سلاڤ بۆ گیانێ پاکێ هەمی شەهیدان و ئەز بەشدارو هەڤ خەمێ یەك یەك بنەماڵێت شەهیدو ئێخسیرانم، هەڤ خەمێ هەمی بنەماڵێت کچ و خوشکێن کوردێن ڕەڤاندی یێن کوردێن ئێزدیمە، خودێ سەبرو تەحەمولێ بدەتە مە هەمیا قوەتێ بدەتە مەو هەمی ئەو تاوانبار بسزایی خۆ بگەن.

هێزو دڕندەییا داعشان دنیا لەرزاند، ئەمما الحمدلله ل کوردستانێ پێشمەرگێت قەهرەمان ئستورا داعش تێکشکاندو ئیسبات کرد بۆ دنیایێ کو ب چەکەکێ زۆرێ کەڤن پێشمەرگا هێزەکا دڕندەیا کو داعشن، تێکشاند، کو باشترین چەك د دەستێ واندابوو و ب ڤێ قەهرەمانیێ و ب خوینا شەهیدا ناڤ و بانگێ مللەتێ کورد گەهشتە هەمی جیهانێ و هەڤرۆ هیچ وڵاتەك و هیچ جهەك نییە د دنیایێ دا کو ب شانازیەڤە بەحسێ قەهرەمانیا پێشمەرگەی و گەلێ کوردستانێ نەکەن.

الحمدلله زۆر دەڤەر هاتنە رزگارکردن و هێشتا هندەك جە یێت مای، یەك ل وان نیڤەکا باژێرێ شنگالێیە و دەوروبەرێ وێ، نە مموکینە ئەم راوەستین هەتا تەمامێ ئاخا خۆ ل دەستی دوژمنێ خۆ رزگارنەکەین، ئەمما مە دڤێ وەختێ ئەم وێ بکەین کو خەڵك بشێت ڤەگەڕێت بۆ جهێت خۆ، ئەڤێ ژی بەرنامەیەکێ مەزن یێ پێش، کو گرێدایە ب هندەك عەمەلیاتێت مەزن ڤە، کو

حکومەتا عێراقیش دێ بەشداربیت تێدا و ب پشتیڤانیا هەڤپەیمانا، لبەر هندێ ئەم د چاڤڕێیینە.

بەس من ل ڤێ قاعێ، ئەز بێژم ل دەوروبەرێ بیستێ هەیڤا دەه بوو، من گۆتە هەوە خوشك و برایێت ئێزدی، انشاالله زۆر پێ ناچێت، ئەمما ئەگەر سەد ساڵ پێبچن، سەد رۆژیش پێبچن، ئەم دێ شنگالێ گرینەڤەو ئەم دێ چیایێ شنگالێ رزگارکەین و دێ رێکێش بۆ شنگالێش ڤەکەین.

هەر دیسا ل بیستێ هەیڤا دوازدە بوو ل چیایێ شنگالێ، بۆ من وەکو رۆژەکا نوو بوو د ژیانا من دا، ژیانەکا نوو بوو، ل وێرێ بسەربەرزی دگەل وان پێشمەرگا و وان خۆڕاگرا وان قەهرەمانا و وان خانەوادیێت کو ل وێرێ مای، من دیت کو ب چ قەهرەمانی ئەڤ دەڤەرە هاتە رزگارکردن، و ل سەرێ وی چیای من گۆتە گەلێ کوردستانێ کو ئەز مزگینیێ بدەمە خۆ و بدەمە هەوەش کو چیایێ شنگالێ رزگاربوو.

مشکیلا مەزن یا مە خوشك و برایێت مە، ئەڤەیە مە خەلەلەکا مەزن د مەسەلا جوغرافیدا هەبوو، هەرێما کوردستانێ د گەل شنگالێ مەسافەیەکا زۆر زۆرا درێژ، دوژمنێ مە تێدا بەینا وان، وەختێ کو ئەز هاتەمە ڤێ دەڤەرێ من زۆر تەخمینا خۆ تێدا کرد، هەتا ئەم پشتا خۆ قایم نەکەین، هەتا ئەم رێکێت خۆ ڤەنەکەین، ئەم پێناوەستین زەمانەتێ بدەین ئەم دێ چینەڤ شنگالێ، لبەر هندێ سەربەرزانە پێشمەرگێت قەهرەمان ب حدودێ حەفت هەزار کیلۆمەترا ب خوینا خۆ رزگارکردن بۆ هندێ هە شنگالێ هەتا دگەتە دهۆکێ و هەتا زاخۆ و هەتا د گەتە سحێلا، ب سەربەرستی و ب ئازادی زارۆك بێت هاتوچۆیێ بکەت، کەسەکی دی جورئەتێ بکەت جارەکا دی رێکێ لێبگریت.

وەختێ کارەساتا شنگالێ روودای، جەنابێ بابەشێخ دگەل جەهایێت ئێزدییا هاتنە نك من، دوو رۆژ سێ رۆژ پێچۆبوون، ئەز چ جارا رۆنکێت بابەشێخ ل بیرناکەم، من گۆتێ بابەشێخ ئەڤە تو و ئەڤ وجەهایێت ئنگۆ، باوەڕ بکەن دلێ من ل یێ ئنگۆ بریندارترە و ئەز ل ئنگۆ موتەئەسرترم، بەس ئەز دێ ڤی وەعدی دەمە ئنگۆ شەرت بی ئەز دێ رحا لسەر دانێم و ڤێ تۆڵێ ل ڤان دوژمنان ڤەکەم. من گۆتێ من نەشڤێ تو وێ تەخمینێ بکەی یان جارەکا دی

ڤێ تیکراریّ بکەیەڤەو پێژیە من ئێزدخانە تەمام. ئێزدخانە تەمام نابی، چونکی کوردستان تەمام نابی. ئێزدخانەو ئێزدی یەعنی کورد. یەعنی کوردستان.

د وەختێ خۆدا من گۆت کو کوردێت رەسەن ئێزدینە، قەد من ئەو ل خۆڤە نەگۆت، چونکی ب حەقیقەت ئێزدیا رەسەنەتیا کوردا یا پاراستی و ئەو باجی کو دایش ئێزدیا مومکینە یەك ل سەببا ئەوە چونکی کوردایەتیا خۆ یا پاراستی، دینێ خۆ بکوردی یێ پاراستنی، عادات و تەڤالیدێت کوردا یێت پاراستی، زمانێ خۆ یێ پاكژ یێ کوردی یێ پاراستی.

لبەر ڤێ هندێ ئەز زۆر ب ئەرك دزانم و لسەر مەژی واجبە ئیهتیمامەکا زێدەتر ب ئێزدیا بدەین، ئەز زۆر باش دزانم کو درێژاییا مێژوویێ دا چ غەدر و زوڵم ل ئێزدیا هاتیەکردن، هەم ل ناحیا نەتەوەییڤە هەم ل ناحیا ئۆلی ڤە، لبەر وێ یەکی وەختێ کو فورسەت بوو و مەجال بوو هەمی شیانێت خۆ مە بکارئێنان بۆ هندێ کو کوڕ و کچێت ئێزدی باوەڕی ب خۆ پەیدا بکەن، هەمی تاکەکێ کورد، بەس بتایبەتی ئێزدی، کو بەرەڤ ئایندەیەکێ گەش بچن و ئومێدەکا مەزن بۆ دروست بووبی، تەسەووریّ نەکەن د بندستن و دێ جارەکا دی تووشی غەدر بن.

ئەوا بسەریّ ئێزدیا هاتی خەلەکەیەکە ل وێ زنجیرا کو ب سەریّ مللەتێ کورد هاتی، وەکی وێیە کو دوازدە هەزار کوڕ و کچێت فەیلی ئەڤرۆش د بێسەروشوینن، هەشت هەزار بارزانی ئەڤرۆش د بیسەروشوینن، سەدو هەشتێ هەزار کوڕو کچێت مە هە گەرمیان بگرە و هەتا دگەهتە زاخۆ د بێسەروشوینن. ئەڤەش درێژەپێدەرا وان کارەساتایە، یا وان مسیبەتایە کو بسەریّ مللەتێ کورد هاتی. مومکینە زۆر کەس دێ بیژی راستە بۆ مە زۆر برینەکا کوورە. ناموسا مە نەچۆ، ناموسا خوشك وبرایێت مە یێت ئێزدی نەچۆ، بەلێ وان ئیسبات کرد کو وان نە ناموس هەیە نە ئەخلاق هەیە نە دین هەیە. فەقیرەکێ کچکەکێ تو بگری دێ تە پێ چێبی بکوژی، هەرچی تو لێ بکەی، ئەو مێرانی نییە، ب نیسبەتا من ئەو کەچکێت ئێزدی هیمایێ شەڕەفا کوردە.

الحمدلله هەتا نها خودێی فورسەتا دای زۆر ل وان موجریما یێت گەهشتینە جەزایێ خۆ و ئەز دێ وی وعدیش دەم، ئەوێن کو ئەڤ تاوانە کردی هەتا

یەك نەفەرێ وان مابی ل هەر جهەکی بن، ئەم ل دو وان ڤەنابین لازمە بگەهنە جەزایێ خۆ، ئەمما د رێکێن ئسولی ڕا د رێکێن قانونی ڕا، تەوسییا من بۆ خوشك و برایێت مە یێت ئێزدی ئەوە نەکو وەبی بەرێ خۆ بدەنە تۆل ڤەکرنەیەکا عەشوائی یان کو نەتیجە ب زەرەرا وان تەمام ببی و ب زەرەرا میللەتێ وانیش تەمام ببی. هەزاران ل وان موجریما کەلەشێت وان یێت کەفتیە مەیدانێت شەڕی، ئەم دێ ب مێرانی تۆلا خۆ ڤەکەین، ئەو نامەردن، میللەتێ مە میللەتەکێ مەدە، پێشمەرگێ پێشمەرگەیەکی مەردە، ل بەر هندێ وەختێ خۆژی من گوتە وان خوشك و برایێت مە یێت ئێزدی، من گۆتێ لازمە بیر ل هندێ نەکەنەڤە کو خودێی فەرسەت دا تۆلەیەکا کۆرکۆرانە بێتە ڤەکردن، چونکی نەنتیجە پاشی دێ ب عەکسی ڤەکەڕێت، ئەم دێ ئیحتیراما قانونێ گرین، ئەو کەسێ کو یێ بێ گوناح بیت مە چ دگەل دا نییە، ئەو کەسێ کو زەرەر نەکردبیت مە چ دگەل نییە، ئەم ناکەینە میللەتا، ئەم ناکەینە شەڕێ ئاینا، یێ مەزهەبی، بەس واللهی ئوێت کو تاوان کردی، تەعەدا کردی، خاسەتەن مەسەلا نامووسێ و ئەوێت کو هاروکاری بۆ کردی و ئەوێش چاڤساغی بۆ کردی و ئەوێش رێك بۆ خۆش کردی، هەمی ب نسیسبەت مە موجرمن و چ عەفوبوونێت وان نینە و هەمی ژی دڤێ بگەهنە جەزایێ خۆ، ئەڤە خاڵەکە کو من پێخۆش بوو بۆ ئنگۆ روونبکەمەڤە.

خوشك و برایێت خۆشتڤی. گەڵەك زۆرداری میللەتێ مە یێت دیتی، و من بخۆ زۆر و بچاڤێ خۆ زۆر کارەساتێت دیتی کو ب سەر میللەتێ من هاتی، بەس باوەڕ بکەن هیچەك ل وان کارەساتا هندێ ئەڤ کارەساتا بسەر خوشك و برایێت مە یێت ئێزدی هاتی دلێ من بریندار نەکرد.

ئەز شانازیێ ب هەمی کوردستانێ دکەم، هەمی کوردستان بۆ مە یا پێرۆزە، هەمی دار و بەردەکێ کوردستانێ ل هەر پاچەیەکا کوردستانێ، بەس وەکی من گۆتی ئەڤێ کارەساتێ هند ئەم بریندارکردین، کو من شعور ب برینداربوونا ئنگۆ دکردو یا میللەتێ کورد دکرد، لبەر هندێ من ئەو وعدێ من دایە جەنابێ بابەشێخ من هەمی واجبێت خۆ و تشتێت خۆ تەرك کردن و ئەز هاتم بۆ ڤێ مەنتیقێ،

رزگارکردنا ب تنێ چیایێ شنگالێ و دەوروبەرێ شنگالێ کافی نەبوو، ئەگەر مە مەنتیەقە هەمی باکژ نەکردبا، هیچ، دا عەینی کارەسات بسەرێ مە هێتەڤە،

هەر قوەتەکا تو بینی ل دنیایێ ئەگەر پشتا تە یا قایم نەبیت، مومکین نییە ئەو قوەت پێ بوەستیت چ بکەت، نە ئەو مللەتێ کو ل وێرێ دژیت ئیعتیمادێ ب مستەقبەلێ خۆ بکەت، ل بەر هندێ ئەڤ خوینا کو مە دای کو ب سەدان شەهیدو قەهرەمان مە دان، هەمی هەدەفێ مە پێ ئەوبوو کو ئەم شەنگالێ گرێ بدەینەڤە ب هەرێما کوردستانێ و الحمدلله ئەڤە تەمام بوو.

بیر ل هندێ نەکەنەڤە جارەکا ئەم دێ ڤێ مەنتەقێ تەسلیمی یەکێدی کەین، گەلەبا من ئەوە ل حکومەتا هەرێمێش هەمی ئیمکانیاتێت خۆ بکاربینیت، هەرچەندە ڤێ گاڤێش یا د قەیرانەکا ئابووریشدا هەرێما کوردستانێ، تەقسیریش نەکردیە، ئو ب جددی بیر ل هندێ بێتە کرنەڤە ئیدارەیەکا تایبەت بۆ شنگالێ بێتەدانان، ئو دێ ب جددیش کار لسەر بیر کەین هەتا دگەل بەغاش، کو ئەسڵەن ببیتە پارێزگەهەك، ئەڤ مەنتەقا غەربێ دیجلە، و لێرەدا ئەز زۆر ب فەر دزانم، پڕ ب دڵ ئەز_سوپاسیا خەڵکێ پارێزگەها دهۆکێ بکەم و هەمی گەلێ کوردستانی، بەس بتایبەتی خەڵکێ ڤێ دەڤەرێ، کو دڵ و دەرگەه و ماڵ و هەمی تشتێ خۆ ڤەکر بۆ ئەو خوشك و برایێت خو ئەوێت لێقەومای، و ئەز سوپاسیا ئیدارا پارێزگەها دهۆکیش دکەم، چونکی زەحمەتەکا زۆر کێشا، دەرمانێ دوماهیێش بۆ ڤێ مشکیلێ ئەوە، کو ڤی خەڵکە ببەینەڤ سەر جه وریێت وان، سەر گوندێت وان و باشترین خەدەمات بۆ بێنە تەقدیم کردن، یەك ل وان ئەوە ئەڤ مەشروعێ ئاڤێ کو دبێژنێ رەی جەزیرە، کو ئاڤا کوردستانێیەو ئاخا کوردستانێیە وەشنەکردیە کو گوندەکێ کوردا، ماڵەکا کوردا ئیستیفادە ل یەك قەترا ئاڤێ نەکردی، ئەڤ مەشروعە لازمە بێت هەتا شنگالێ، ئەڤە یەکە ل وان تشتێت کو د خەیالا مە دا، و ئاڤەدانکردنەڤا دەڤەرا شنگالێ ژیانەکا سەربەرز و بەختەوەر بۆ خەڵکێ ڤێ دەڤەرێ، دێ ئێك بیت ل ئەولەویاتێت بەرنامێ حکومەتا هەرێما کوردستانێ، بەس ریجایا من ئەوە کو ئنگ تەفەهومێ بکەن، تڤیا هەمی شۆڵەکێ وەختێ خو بێت و ئیمکانیەت بۆ بهێنە کردن، ئەمما کو بێژن ل بەرچاڤ ناهێتەگرتن یان حساب بۆ نەهاتیە کردن، حسابا ڤان تشتانا هەمیا یا هاتیە کردن.

تەبیعی ئێزدی و شنگال و شێخان، ئێزدی ل هەمی جهان، زۆر جهێ رێزو خۆشەویستیەکا تایبەتی بوون ل نك جەنابی بارزانی نەمر، ئو ئەڤێت مەزنێت ئنگۆ ئەوێت رەنگە هندەکێت مای یان ئنگۆ گوە ل پیرێت خۆ بووی ئەوێت گەهشتە خزمەتا بارزانی، چونکی ئەڤە من یا ل وی گوە لێ بووی، گۆت

ئێزدیا غەدرەکا مێژوویا یا لێ هاتیەکردن، دوو جارا، جارەکێ ل بەر نەتەوەی و جارەکێ لبەر دینێ وان. تڤیا ئەم هەوڵ بدەین کوڕێ ئێزدی، کیژا ئێزدی، مرۆڤێ ئێزدی باوەڕی بخۆ پەیدابیی، لازمە بزانیت کوڕێ ڤێ وڵاتییە وئەڤە وڵاتێ وییە وئاخا وییە، و لازمە ب سەربەستی تێدا بژیت و ب ئازادی تێدا بژیت، ل دینێ خۆ یێ ئازاد بی و ل جلوبەرگێ خۆ یێ ئازاد بی، ل زمانێ خۆ یێ ئازاد، ل هەمی تشتەکێ خۆ یێ ئازاد بی.
ئەز بیژم الحمدلله ئەڤرۆ ئەو بۆ ئێزدیا یا هاتیە جە، مەزنترین، مەزنترین ئاواتا کو من هەبوو ئەوبوو ئەز ببینم ئەو موجرمێت کو دلێ خۆ ب ئێزدیا خۆش کردی، بکەڤنەڤ بن پێت ئێزدیا، ئەڤرۆ کەفتنەڤ بن پێت ئنگۆ.

ل هەمی سەردانێت خۆ بۆ درڤەو ل هەمی روونشتنێت خۆ دگەل ئەو شاندێت کو ل دەرڤە دهاتن، باوەڕ بکەن مەسەلا ئەوا کو ئەم هەمی پێ برینداری، ل سەرێ هەمی گفتوگۆیێت من دا بوویە دگەڵ هەمی دۆست و ئەوێن دی، و دێ دبەردەوامیش بین، و ئەز لێرە ب پێویست دزانم کو ئەز بانگەوازەکێ ئاراستەی هەمی ئەو هەمی کەسێت خودان ویژان و هەمی ماڵبات و عەشیرەتێت عەرەبا ژی بکەم، کو ئەڤە فورسەتەکە ئەوا وان ل دەست بێتن هاروکاریێ بکەن بۆ رزگارکردنا هەتا ئەگەر زارۆکەکیش بیت، چونکێ ئەڤە دێ سەروەرییەکا مەزن بۆ وانیش تۆمار کەت، چونکی ئەڤ تشتێ کو هاتیە کردن دوورە ل هەمی دین و ئەخلاق و رەوشتەکی، ئەوێ کو د ڤێ دا هاروکاریا مە بکەت، ئەمیش وەعدی ددەین چ جارا ئەم چاکییا وان لبیر ناکەین و دێ دەە قات تۆلێ بۆ ڤەکەین، ئو جارەکادیش تیکرارێ دکەمەڤەو وعدیش ددەم، ئەوێت کو دەست درێژکردی بۆ ناموسا مە، هەتا ئاخر نەفەرێ وان ل هەر جهەکێ دنیایێ بیت ئەم ل دو وان ڤەنەبین هەتا تۆلا مللەتێ خۆ لێڤەنەکەین.

تەبعەن ئەڤە دەمەکێ زۆرە کو ناحیا سنۆنێ و مەجموعەك زۆر ل وان گوندو شاروچکێت کو ل دەوەروبەرێ شنگالێ یێت رزگاربووی، نەك رێکەك ئەزبێژم سێ رێك ڤەبوون الحمدلله، بۆ چیایێ شنگالێ، ئو بۆ من جهێ سەربڵندیەکا ئێکجار یا زۆرە کو پێشمەرگێت قەهرەمان ب خوینا خۆ، کارەکێ ئاسان نەبوو ب خوینا خۆ مە ئەڤ رێکە ڤەکردن، ئەمما دیسا جهێ سەربەرزییێشە کو ئەو پێشمەرگێت قەهرەمان و ئەو خەڵکێ کو مای ل چیایش و ل دەوروبەرێ چیای، پشتی کو ئەز چۆی من چیا دیتی و دەوروبەرێ وێ

دیتـی، ب حقـیقەت قەهرەمـان بـوونە کـو بەرگـری کـردی و د وی وەختـێ نەخۆشدا دیفاع ل خۆ کردی و مەنتەقا خۆ پاراست، ئو ئەو پێشمەرگێت کو بەردەوامیش بـووین و نەهێلای دوژمـن بگەهـتە چیـای جهـێ دەستخۆشـیێ و سەربەرزیێ یە بۆ مە هەمیا.

هەرچیا مە ل دەست هاتبیت بۆ خوشك و برایێت کوردێت ئێزدی مە یا کردی و دێ بەردەوامیش بین و ئەز باوەڕناکەم کەس وەکی وان بزانیتنیش کا چ بۆ هـاتیەکردن، چ منەتـیش تێدا نییە واجبە، خـۆزی مە پێچـێ ببـووا مە زێدەتر کردبووا، ئەوا مە دڤێت بەری هەر تشتەکی، بزانن ئەڤ وڵاتە ولاتـێ هەوەیە، ئەڤ خـاکە خاکـا هەوەیە، موسیبەتەکا بسـەر هەوە هـاتی یـا بسـەر مە هـاتی یـا بسەر مللەتێ کورد هاتی، وەکی من گۆتی وەکـی وێیە یـا بسـەر فەیلییا هـاتی، ئەوا بسەر بارزانییا هاتی، ئەوا بسەر گەرمیان هاتی ئەوا بسـەر دۆڵا بالیسـانێ هـاتی، ئەوا بسـەر قەرەداغ هـاتی، یـا بسـەر دهۆکـێ و زاخـۆ و ئامێدیێ هـاتی، یەعنـی جـهەك نەمـایە د کوردسـتانێ دا کـو دوژمنـی زەڕبـا خـۆ لـێ نەدابیت و کارەساتەك بسەر نەئینابیت، هەر یەکی ب نەوعەکی و هەر یەکی د وەختەکێ دا، بەس عەینی فەرهەنگە، عەینـی سـەبەبە کو کـا بۆ بـارزانی تـووش بـوون؟ ئێزدیش هەر لبەر وێ سـەبەبێ تـووش بـوون، بـۆ فەقیرو هەژارێت گەرمیـان تـووش بـوون؟ ئێـزدیش هەر لـبەر وێ تـووش بـوون. لـبەر هنـدێ ل هەمـی موهیمتر باوەڕی ب خۆبوون و باوەڕی ب وڵاتـێ خۆ ل دەست نەدەن، ئومێد ب ئاییندەیەکی گەش چونکی ، مومکینە کوفر بمینی بەس زوڵـم نامینیت. زالـم نامینن.

جارەکا دی ئەز سوپاسیا هەمی وان پێشمەرگێت قەهرەمان دکەم یێت کو هەر ل رۆژا ئەوەل بەردەوام بوون و قەهرەمانی نواند، سوپاس هاروکاریا جارەکا دی، هەمی خەڵکی کوردستانی دکەم بتایبەتی پارێزگەها دهۆك، و ئەز ب فەر دزانم سوپاسیا وان شـەڕڤانێت برایێت مە یێن کورد ل رۆژئاڤا چونکی واش دەورێ خـۆ دیـت و هاروکـار ل رزگارکردنـا ژمارەکـا زۆر ل وان ژن و زارۆکێت خوشك و برایێت کوردێت ئێزدی، موهیم تێرەدا ئەڤێ نیشێددەت کو هەمی جارا یەکڕێزی و یەکەیەتیا مللەتێ کورد ل هەمی سیلاحەکێ ب قوەتترە بۆ مەو سەرپشکە بۆ هەمی سەرکەفتنەکێ بۆ هەمی دەستکەفتەکێ مەزنیش.

من درێژ کرد، قسوریا من عەفو بکەن، بەس ب حەقیقەت من ڤیا کو ڤان ئاخفتنا بۆ هەوە بکەن، جارەکا ئەز دبێژم هەوە باوەڕی ب خۆ هەبیت، دلّنیا بن مستەقبەل بۆ مللەتێ مەیە کو هنگ پارچەیەکا عەزیزن ل ڤی مللەتەی، دوژمن دێ سەرشۆڕ بیت و یێ سەرشۆڕیش بووی و ئەم ل دو ڤی دوژمنەیش ڤەنابین و ئەز لێرەدا زۆر ئەز ب پێویست دزانم سوپاسیەکا بێ پایان یا هێزێت هەڤپەیمانانیش دکەم بۆ ئەو هاروکاریا بۆ مە کردی، هاروکاریەکا زۆرا بۆ مە کردی و ئەم چ جاراش وێ ژی لبیر ناکەین، ئەمما ئەڤڕۆ ئەم دگەل هەمی جیهانا ئازاد ئەمێ د سەنگەرەکێ دا و سەرەڕمێ ڤی شەڕێ دگەل ڤی دوژمنەی مللەتێ کوردەو پێشمەرگەنە، لبەر هندێ ئختیارا مە ئختیارەکا راستە، ئەمێت د مەوقعەکێ راستدا، یا دی کو خالّەکا زۆرا گرنگە، تڤیێ ئەم نەکەینە شەڕی نەتەوەیی و ئایینی و ئەڤانە، و ئەڤ پێکڤەژیانا بوسلّمان و مەسیحی و ئێزدی و هەمی دین و مەزهەب و ئەڤە، لازمە ئەم ڤێ بپارێزین، چونکی سەروەریەکا زۆرا مەزنە و یەکە ل سەبەبێت هەرە هەرە سەرەکی یێت کو ئیحتیراما مللەتێ کورد هاتیە فەرزکردن ئیحتیراما کوردستانێ هاتیە فەرزکردن ل دەرڤەو هەمی جیهان ب چاڤێ رێزو ئیحتیرام ڤە تەماشەی کوردستانێ دکەت، ئەڤ ئەوە عەینی ب نیسبەت مەسیحی، برایێت مە یێت دین و مەزهەبێت دی، بەری مدەتەکی ئەز دگەل وان شێخێت عەرەبا ژی رونشتم، من زۆر ب سەراحەت گۆتی، ئەم برایێت یەکین، برایەتیا کورد و عەرەبا، ئەم برایێت یەکین، بەس ئەو عەرەبێ کو دگەل داعش دابیت دوژمنێ مەیە، ئەمما ئەو عەرەبێ زددێ داعش بیت برایێ مەیە، ئەم یێت د سەنگەرەکێ دا، لبەر هندێ نابیت ئەم تەشجیعا هندێ بکەین، ببیتە دوژمنایەتی ل بەینا مللەت و دین و مەزهەب، ئەڤە تشتەکێ خەلّەتەو ناشبیت.

وان زۆر ب نامەردی شەڕێ مە کرد، ئەم دێ زۆر ب مەردایەتی شەڕێ وان کەین، و زۆر ب مەردایەتیش مە تۆلا خۆ یا لێ ڤەکردی و ئەوا مایش دێ لێڤەکەین، و ئەز دبێژمە هنگۆش خۆ حازر بکەن، انشاالله دێ دگەل هنگۆ هێین ڤێکڕا دێ چینەڤ شنگالدا، موتمەئین بن دێ ئنگۆ بەینەڤ شنگال.
بەس ئەڤە عەمەلیەکا مەزنە، مە نەڤێ لێکبێتە پارچەکردن، ئو ئەم ب تنێش نینە، لایەنێت دیشێت تێدا، ئەمێت پێڤە لسەر شۆل دکەین و انشاالله دێ بیننیش.

ل دوماهيش هەزاران سلاڤ بۆ گيانێ شەهيدان و انشاالله دێ ئەڤێت كو ئێخسيرو ددەستێ دوژمنيش دا ب هەر نەوعێ بيت گەهنەڤ ناڤ كەسوكارێت خۆ و هەمی دێ ب ديتنا يەكودو شاد بن.

خودێ هەوە بپارێزی و كوردستانێش بپارێزی.

مسعود بارزانی
سەروكی هەرێمی كوردستان
٢٠١٥/٠٨/٠٣

(١٠)

سوپاسنامەی سەرۆك بارزانی بەبۆنەی سەرکەوتنی ئۆپراسیۆنی ئازادکردنی شنگال

بەناوی خودای مەزن و دلۆڤان
ئازادکردنی شنگال لەژێر دەستی تیرۆریستانی داعش لەڕووی سەربازی و سیاسی و مێژوویەوە سەرکەوتنێکی مەزن بوو بۆ گەلی کوردستان کە لەسەر دەستی پێشمەرگە قارەمانەکانمان تۆمار کرا. ئەم سەرکەوتنە بە هەموو لایەك دەڵێت کە ئیتر ئەو ڕۆژە ڕۆییشت داگیرکار و ستەمکاران گەلی کوردستان بچەوسێننەوە. ئێستا گەلی کوردستان سەربەرزانە بەرگری لە خۆی دەکات و دوژمن دەشکێنێ و پارێزەری بەهاکانی مرۆڤایەتیشە.
لەدوای داگیرکردنی شنگال و ئەو کارەساتەی بەسەر خوشك و برا ئێزیدییەکانماندا هات ئامادە بووین هەموو ڕێگەیەك بگرینە بەر و هەموو نرخێك بدەین کە شنگال ئازاد بکرێت بۆ ئەوەی بڕوابەخۆبوون بۆ گەلی کوردستان و خوشك و برا ئێزیدییەکانمان بگەڕێتەوە و دوژمن و تیرۆریستان لە خاکی پیرۆزی کوردستان دەربکرێن.
لە ماوەی ڕابردوودا خوشك و برا ئێزیدییەکانمان دووجار زوڵمیان لێ کراوە، بەهۆی کوردبوونیان ستەمیان لێ کراوە و بەهۆی ئایینەکەیشیان چەوسێندراونەتەوە و ئازار دراون. دەمەوێ خوشك و برا ئێزیدییەکان لەوە دڵنیا بکەمەوە کە هەمیشە گەلی کوردستان پاڵپشتیانن و ئەوان بەشێکی ئازیزی کوردستانن و پێشمەرگە بە خوێن و قوربانیدانی خۆی ئەوەی سەلماند. کوردستانیش وڵاتی پێکەوەژیان و برایەتی و لێبووردەیی ئایین و نەتەوە جیاوازەکانە و دەبێ ئەو فەرهەنگەی گەلی کوردستان وەك خۆی بمێنێتەوە و دەوڵەمەندتر بکرێت.
پیرۆزبایی ئازادبوونی شنگال لە هەموو هاووڵاتیانی کوردستان دەکەم کە بە دەست و بازووی پێشمەرگەی قارەمان هاتەدی. سەرکەوتنێکی گەورە کە هەرگیز مێژوو لەیادی ناکات. لێرەدا بەپێویستی دەزانم سوپاسی ئەمەریکا و هێزە هاوپەیمانەکان بکەم کە بە پاڵپشتیی ئاسمانیی بێوێنە یارمەتیدەری پێشمەرگە بوون لە ئازادکردنی شنگالدا. سوپاسی هەموو ئەو هێزە بەشداربووانەی پێشمەرگە و فەرماندەکانیان دەکەم کە ئەم داستانە مەزنەیان تۆمار کرد. سوپاسی بێ پایانی خۆم ئاراستەی پێشمەرگەکانی فەرماندەیی

زێرەڤانی و یەکەکانی پێشمەرگەی ڕۆژئاوا، فەرماندەیی شنگال، فەرماندەیی دهۆك، فەرماندەیی هێزەکانی پشتیوانیی یەك، فەرماندەیی بارزان، لەشکری تایبەتی یەك، لەشکری گولان، لەشکری تایبەتی دوو، هێزی دژەتیرۆر، هێزی تایبەتی یەك، هێزی ٣٢، هێزی ژینگەی دهۆك، لیوا هاوبەشەکانی سەر بە وەزارەتی پێشمەرگە، لیوای ٤، لیوای ٨، لیوای ١٢، لیوای ی١١١ـی سەر بە یەکەی حەفتا و، هێزە خۆبەخشەکان دەکەم کە بە ئیرادەیەکی پۆڵایین بەشداری ئۆپڕاسیۆنی ئازادکردنی شنگال بوون. سوپاسی یەکەکانی سەر بە ئەنجوومەنی ئاسایشی هەرێمی کوردستان دەکەم کە ڕۆڵی کاریگەرییان لە بەڕێوەچوونی ئۆپڕاسیۆنەکە و گەیاندنی زانیاریی دروست و هەماهەنگی لەگەڵ هێزی هاوپەیمانان و دانانی پلانی ڕزگارکردنی شنگالدا هەبوو.
ئازادکردنی شنگال داستانی قارەمانێتیی بێوێنەی ڕۆڵەکانی گەلی کوردستانە و کاریگەرییەکی گەورە لەسەر بڕوابەخوون و دواڕۆژی گەلی کوردستان بەجێدەهێڵێت بۆیە پێویست بوو گەلی کوردستان ئاگاداری ڕۆڵی ئەو هێزانە بێت کە بەشداری ئۆپڕاسیۆنەکە بوون و مێژوو یادی بکاتەوە.
لە کۆتاییدا هەزاران سڵاو بۆ گیانی پاکی شەهیدە نەمرەکانمان دەنێرم و داواکارم لە خوای گەورە شیفای تەواو بۆ بریندارەکان بنێرێت و هیوای دواڕۆژێکی گەش بۆ گەلی کوردستان دەخوازم.

مسعود بارزانی
سەرۆکی هەرێمی کوردستان
١٣ی ١١ی ٢٠١٥

(١١)
نێچیرڤان بارزانی پەیامی ئاوەدانکردنەوە و بەپارێزگابوون دەداتە خەڵکی شنگال

بەڕێز نێچیرڤان بارزانی سەرۆك وەزیرانی هەرێمی کوردستان، پەیامی ئاودانکردنەوە و بەپارێزگابوون دەداتە خەڵکی شنگال. بەڕێزیان لە پەیامێکدا ئازادکردنەوەی شنگالی لە گەلی کوردستان بەگشتی و کوردانی ئێزدی بەتایبەتی پیرۆزکرد و ڕادەگەیەنێت کە بە زووترین کات هەموو هەوڵێك دەدەن بۆ ئەوەی هەموو خزمەتگوزارییە بنچینەییەکان بۆ خەڵکی دەڤەری شنگال دابین بکەن. هەروەها لە پەیامەکەیدا زۆر سوپاسی ئەمەریکا دەکات بۆ هاوکاریکردنیان لە هێرشی کۆنترۆڵکردنەوەی شنگالدا.

ئەمەش دەقی پەیامەکەیە:
خۆشحاڵم کە هاوهەست لەگەڵ هەموو گەلی کوردستان و هەموو ئازادیخوازانی جیهاندا، بە ناوی حکوومەتی هەرێمی کوردستانەوە، پیرۆزبایی لە بەڕێز مەسعوود بارزانی سەرۆکی هەرێمی کوردستان و فەرماندەی گشتیی هێزە چەکدارەکان و سەرپەرشتیاری گشتیی ئۆپەراسیۆنی ئازادکردنەوەی شنگال و هەموو پێشمەرگە قارەمانەکانی ئەو داستانە بکەم. هەروەها پیرۆزبایی لە گەلی کوردستان بەگشتی و بەتایبەتی کوردانی خۆشەویستی ئێزدی و میری ئێزدییان و بابەشێخ و ئەندامانی جڤاتی ڕۆحانی و هەموو خەڵکی دەڤەری شنگال دەکەم بەبۆنەی ئازادکردنەوەی دەڤەری شنگال، سەری ڕێزیش بۆ گیانی پاکی شەهیدانی ئەو نەبەردییەی پێشمەرگە دادەنەوێنم و هاوخەمی کەسوکاریانین و هیوای زووچاکبوونەوە بۆ برینداران دەخوازم.
هەر لێرەدا زۆر سوپاسی سەرۆکایەتی و ئیدارە و سوپا و گەلی ئەمەریکا دەکەین بۆ یەکدەنگییان لەسەر یارمەتیدانی پێشمەرگە و هاوکارییان لە ئۆپەراسیۆنی ئازادکردنەوەی شنگالدا. زۆر سوپاسی هەموو وڵاتە بەشدارەکانی هاوپەیمانیی دژی داعش دەکەین و سوپاسی هەموو وڵاتە دراوسێ و دۆستەکان دەکەین کە پشتیوانی گەلی کوردستان بوونە لە بەرپەرچدانەوەی داعش و دوورخستنەوەیان لە خاکی کوردستان و پشتیوانیکردنیان لە پاراستنی ئازادی و پێکەوەژیان لە کوردستان.

ئازادکردنەوەی شنگال بۆ ئێمە وەك گەلی کوردستان و هەموو ئازادیخوازان و مرۆڤپەروەرانی جیهان، مانایەکی زۆر گەورەی هەیە. تیرۆرستانی داعش کاری زۆر وەحشیگەریانەیان لە سووریا و عێراق و ناوچەکەدا ئەنجام داوە، بەڵام کۆمەڵکوژی و وەحشیگەریی هەرە گەورەیان لە شنگالئەنجام دا. داعش ئەنفالێکی تازەی لە شنگال لە بەرامبەر نەتەوەی کورد ئەنجام دا، سەدان ئافرەت و کچی کوردی ڕفاند، هەرچەندە بە هەوڵەکانی حکوومەتی هەرێمی کوردستان ژمارەیەکی زۆریان ڕزگار کراون، بەڵام بەداخەوە هێشتا زۆریان لەژێر دەستی داعشدا ماون و تاکو یەك ئافرەتی کوردی ئێزدیش لە دەست داعشدا مابێت، خەمی کۆمەڵکوژیی شنگال لە ناخ و هەستی ئێمەدا تەواو نابێت. ئێمە هەموو هەوڵێك دەدەین بۆ ڕزگارکردنی هەموو ئافرەتاکانمان لە دەست داعش، هەروەها حکوومەتی هەرێمی کوردستان هەوڵەکانی درێژە پێدەدات بۆ ناساندنی کۆمەڵکوژیی شنگال لە ئاستی نێودەوڵەتیدا وەك جینۆساید. لە ئەنجامی هێرشی وەحشیگەریانەی تیرۆرستانی داعش، شنگال دووچاری وێرانکارییەکی زۆر گەورە بووە. ئێمە پێشتریش لەسەر مەزاری شەرفەدین لە دەڤەری شنگال ڕامانگەیاند و ئێستاش دووپاتی دەکەینەوە کە دابینکردنی خزمەتگوزارییەکان و ئاوەدانکردنەوە و گەشەپێدانی شاری شنگال و دەڤەرەکە بەگشتی، کارێکی لەپێشنەی حکوومەتی هەرێمی کوردستان دەبێت، داوا لە کۆمەڵگەی نێودەوڵەتیش دەکەین هاوکارمان بن. هەروەها بە خەڵکی خۆشەویستی شنگال ڕادەگەیەنم کە هەموو هەوڵێك دەدەین لە ڕووی یاسایی و ئیدارییەوە پشتیوانی لە داواکاریی خەڵکی دەڤەرەکە بکەین بۆ ئەوەی شنگال بکرێتە پارێزگا.

دووبارە ئەم سەرکەوتنە لە هەموو گەلی کوردستان پیرۆز بێت.

نێچیرڤان بارزانی
سەرۆك وەزیرانی هەرێمی کوردستان
٢٠١٥/١١/١٣

باسی دووەم:

ئۆباما و بڕیاری هێرشکردنە سەر داعش

سی و شەش کاتژمێر پێش دەستپێکردنی هێرشی ئاسمانی ئەمریکی بۆ سەر چەکدارانی داعش، "ئۆباما" لە پێناو هەرچی زووە بڕیاردەن لە سەر دۆخی کوردستان و عێراق کۆبوونەوەیەکی لوتکەی لە گەڵ سەرکردە باڵاکانی وڵاتانی ئەفریقا جێهێشتووە.
میدیاکانی ئەمریکا ئاشکرایان کرد، ئەو کاتەی "باراك ئۆباما" زانیاری بە پەلەی لە سەر دۆخی کوردستان و عێراق پێگەیشتووە، لە کۆبوونەوەی لوتکەی دۆستایەتی ئەمریکا و ئەفریقا بووە و هەر زوو بە پەلە کۆبوونەوەی لوتکەی لە گەڵ سەرکردەکانی وڵاتانی ئەفریقا بەجێهێشتووە.
سەرچاوەکانی هەواڵ باس لەوە دەکەن، کە "ئۆباما" لەو کۆبوونەوەیەدا لە وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکا بە خێرایی چووەتە دەرەوە و بەرەو لیمۆزینەکەی بە پەلە هەنگاوی ناوە، هەروەها چەند بەرپرسێکی کۆشکی سپیش خۆیان گەیاندووەتە لیمۆزینەکەی"ئۆباما"و بە خێرایی بەرەو کۆشکی سپی ڕۆیشتوون بۆ ئەوەی خۆیان بگەیەننە ئەو دەستە تایبەتەی کۆشکی سپی، کە ڕاپۆرت و زانیارییەکانیان لە سەر چەکدارانی داعش و دۆخی ناوچەکە و ڕەوشی کوردانی ئێزیدی لە چیای شنگال بۆ "ئۆباما" ئامادە کردبوو.
بە پێی ئەو ڕاپۆرتانە، دوای(٣٦) کاتژمێر لە بە پەلە جێهێشتنی کۆبوونەوەکە لە لایەن "ئۆباما"، هێرشی فڕۆکە جەنگییەکانی ئەمریکا بە فڕۆکەی ئێف-ئەی(١٨) و فڕۆکەی بێ فڕۆکەوان بۆ سەر پێگەکانی چەکدارانی داعش دەستی پێکرد.
لە کۆبوونەوە بە پەلەکەی کۆشکی سپیدا، ئۆباما بۆ ماوەی چەند کاتژمێرێك، لە گەڵ بەرپرسانی کۆشکی سپی و بەرپرسە باڵاکانی ئاسایشی نەتەوەیی وڵاتەکەیدا گفتووگۆی چڕوپڕی کردووە و ئەو بڕیارەی لێ بەرهەم هات، کە لێدان بوو لە پێگەکانی دەوڵەتی ئیسلامی ناسراو بە داعش.
لەو بارەیەوە ڕۆژنامەی واشنتن پۆستی ئەمریکی نووسیویەتی"هەرێمی کوردستان کلیلی ستراتیژە نوێیەکەی ئۆباما بووە لە عێراق و دۆخی ئەو هەرێمە و کوردانی ئێزیدی و گیرخواردنیان لە چیای شنگاڵ و ترسی جینۆساید کردنی ئەو کوردانە لە خاڵە گرنگەکانی کۆبوونەوەکە بوون و بوونەتە هۆکاری سەرەکی بڕیارەکەی ئۆباما".

ئەو ڕۆژنـــامەیە هەروەهـــا نووســـیویەتی" تەنـــانەت لە دوایـــین ســـاتەکانی کۆبوونەوەکەدا کاتێك خانمی یەکەمـی ئەمریکـا چـاوەڕێی ئۆبامـای کـردووە بۆ نان خواردنی ئێوارە، ئۆباما، لە کاتی هەستانیدا بە ئامادەبوانی کۆبوونەوەکەی گوتـووە، کـوردانی ئێزیـدی پێویسـتیان بە هاوکـاری بە پەلە هەیە و دەبێـت ئۆپەراسیۆنی سـەربازی بـۆ وەسـتانی میلیشـیاکان بەرەو نـاوچە کوردییەکـان ئەنجام بدرێت".

دواتـر لە بەرەبەیـانی ڕۆژی پێنجشـەممە (٧)ی ئابـدا بەرپرسـانی ئاسایشـی نەتەوەیـی ئەمریکـا بە زووتـرین کـات ئەپـدەیتی ڕووداوەکانیـان لە ڕێـگەی باڵوێزخـانەی ئەمریکـا لە بەغدا کۆکردووەتەوە و بە وردی ئاگاداری سات بە ساتی ڕووداوەکان بوون. باس لەوەش دەکرێت ئەمریکا لە ڕێگەی کوردستان و عێـراق هەروەهـا دەزگـا هەواڵگرییەکـانی چـاودێری وردی نـاوچەکەی کردووە و ئاگاداری هەموو ڕێگا سـەرەکییەکانی نێوان شـارەکانی کوردستان بـووە، بە تـایبەت ئەو ڕێگایـانەی دەیبەسـتێتەوە بەو ناوچـانەی شـەڕیان تێـدا بەردەوام بووە و خەڵکی لەو ناوچانەوە بەرەو کوردستانی باشوور هەڵدەهاتن.

هەر هەمان ڕۆژ ئۆباما لە کـاتژمێر(١٠)ی سـەر لە بەیانی بە کـاتی ئەمریکـا، کۆبـوونەوەیەکی (٩٠) خـوولەکی لە گەڵ ڕاوێژکارەکـانی لە کۆشـکی سـپی ئەنجـام دا و زۆر بە وردی باسیان لە ڕەوشـی کـوردانی ئێزیـدی کـردووە، کە چۆن ژیان دەگوزەرێنن و ڕاپۆرتی وردی لەو بارەیەوە لە بەردەستدا بووە، کە دەزگـا هەواڵگرییەکـانی ئەمریکـا و وەزارەتـی دەرەوەی ئەو وڵاتە ڕەوانەی کۆشکی سپیان کردبوون، بەرپرسێکی کۆشکی سپی بە بێ ئەوەی ناوی ئاشکرا بکرێت بە واشنتن پۆستی ڕاگەیاندبوو، لە کـاتی خوێندنەوەی ڕاپۆرتەکاندا لە سـەر کـوردانی ئێزیـدی "ئۆبامـا" پێداگری لە سـەر جولەی سـەربازی هێـزی ئاسمانی کردووە.

بە پێـی ئەو ڕاپۆرتـانە هەر لە کـاتی کۆبـوونەوەکەدا "جۆن کیـری"، وەزیـری دەرەوەی ئەمریکـا و "چەك هەیگڵ"، وەزیـری بەرگـری ئەمریکـا، بە ڤیـدیۆ سکرین چوونەتە ناو کۆبوونەوەکە و زانیارییەکان بە هەموو لایەك دراون. لە هەمان کاتیشدا "سامانتا پاوەر"، باڵوێزی ئەمریکا لە نەتەوە یەکگرتووەکان لە ڕێگەی ڤیدیۆوە بەشداری لە کۆبوونەوەکەدا پێکراوە.

لەو کۆبـوونەوانەدا "ئۆبامـا" بڕیـاری دوو ئۆپەراسـیۆنی جیـاوازی دا، کە یەکێکیان هێرشی ئاسمانی بۆ سەر داعش و ئەوی دیکەیان گەیاندنی بە پەلەی هاوکاری مرۆیی خەڵکی مەدەنی بە تایبەت کوردانی ئێزیدی لە چیای شنگال

وتاری هەفتانەی باراك ئۆباما لە بارەی هەرێمی کوردستان و ئاوارەکانی شنگال و پشتیوانی لە کورد و عێراق

دەقی وتارەکە

ئەم هەفتەیە دەسەڵاتم پێ درا بۆ ئەوەی دوو ئۆپەڕاسیۆن لە عێراق ئەنجام بدەم:

یەکەم: فەرمانم داوە کە هێزە سەربازییەکانمان ڕێ و شوێن بگرنە بەر بۆ پاراستنی دیبلۆماتکارە ئەمریکیەکان و ڕاوێژکارە سەربازییەکانمان کە لە شاری هەولێر کار دەکەن کە لەم ڕۆژانەدا تیرۆرستان لێی نزیك بوونەتەوە، شەوی پێنجشەممە ئەوەم ڕوون کردەوە کە ئەگەر بێت و پێشڕەوی بکەن ئەوە هێزە ئاسمانیەکانمان بە هێرشی ئاسمانی وەڵامیان دەدەنەوە ئەم کارەشمان ئەنجام دا، ئەگەر پێویست بکا ئەوا بەردەوام دەبین لەم جۆرە هێرشانە، هاوڵاتیانی ئەمریکا لە تەواوی عێراق کار دەکەن لە نێوانیشیاندا ئەو هاوڵاتیانەمان کە لە باڵیۆزخانەی ئەمریکا لە بەغدان بۆیە هەرچیەك لە دەستمان بێت بۆ پاراستنی هاوڵاتیانی ئەمریکی لە عێراق ئەنجامی دەدەین.

دووەم: هەوڵە مرۆڤیەکانمان خستووەتە گەڕ بۆ هاوکاری کردنی ئەو عێراقیە مەدەنیانەی کە لە چیای شنگال گیریان خواردووە، تیرۆرستان دەستیان کردووە بە هێرشی دڕندانە بۆ سەر کەمینە ئایینیەکان وەك گەمارۆ دانی خێزانە ئێزیدیەکان، کوشتنی پیاوان و بە کۆیلە کردنی ژنان، لە گەڵ هەرەشە بۆ بەرنامە دارێژراوەکانیان بۆ لە ناو بردنی گروپە ئایینیەکان کە ئەویش دەچێتە چوار چێوەی جینۆسایدەوە، هەزاران کەس کە زەنگە دەیان هەزاریش بن بە ژن و منداڵەوە ناچار بوون شنگال بە جێبێڵن و بەرەو چیاکان هەڵبێن.

بە هۆی برسیەتی و تینوویەتیەوە گیان لە دەست دەدەن، بەڵام لە ئێستادا لە ڕێگەی فڕۆکەوە خواردنیان بۆ بەردەدەینە خوارەوە بە مەبەستی رزگار کردنیان لە مردن.

هاوکات فەرمانم کردووە کە هێزەکانی ئەمریکا هێرشی ئاسمانی ئەنجام بدەن بە مەبەستی پاڵپشتی کردنی ئەو هێزانەی کە دەیانەوێ خێزانە گەمارۆ دراوەکان رزگار بکەن.

لە سەرەتای ئەم هەفتەیەدا عێراقیەك بە گریانەوە دەی گوت: کەس نیە بێت هاوکاریمان بکات!! ئەوا ئەمڕۆ ئەمریکا هاوکارییان دەکات. وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا ناتوانێت بۆ هەر قەیرانێك کە لە جیهاندا ڕوو بدات دەست تێوەردان بکات، بەڵام ئەگەر بارودۆخێك بێتە پێشەوە وەك ئەوەی لە

چیای شنگال ڕوو دەدات کە خەڵکی ڕوویان لێ کردووە و هاوڵاتیانی بێ تاوان ڕوو بە ڕووی کوشتن و بڕین بوونەتەوە لەو کاتەدا ئەگەر ئێمە بتوانین ڕێگری بکەین ئەوا ئەمریکا تەنیا وەك تەماشەکار ناوەستێت لە دوورەوە، ئەوەش نەك لە بەر ئەوەی کە ئێمە کێین؟! ئێمە ئەمریکین و دەست پێ دەکەین و سەرکردایەتی ئەو کارەش دەکەین هەر لە بەر ئەوەشە کە بەم شێوەیە مامەڵە دەکەین لە بەرامبەر ئەو هاوڵاتیانەی لە سەر ئەو چیایە گیریان خواردووە.
هەر وەك دوێنێش هاوڵاتیەکی ئەمریکی بۆی نووسی بووم ئەوە باشترین کارە کە ئێمە ئەنجامی بدەین.
وەك فەرماندەی گشتی هێزە چەکدارەکان ڕێگە بە ئەمریکا نادەم کە بچێتە شەڕێکی ترەوە لە عێراقدا سەربازەکانی ئەمریکا جارێکی تر ناگەڕێنەوە بۆ عێراق لە بەر ئەوەی ڕێگە چارەی سەربازی لە لایەن ئەمریکا بۆ ئەو قەیرانە گەورانەی کە هەیە سوودی نابێت، ئەوەی پێویستە بیکەین ئەوەیە کە پەرە بە ستراتیژێکی فراوان بدەین لە عێراق دا، هاوڵاتیە مەدەنیەکانمان لە عێراق دەپارێزین لە گەڵ کۆمەڵگای نێودەوڵەتی کار دەکەین بۆ چارەسەر کردنی ئەو قەیرانە مرۆڤیانە، کار دەکەین بۆ ڕێگری کردن لەو گروپە تیرۆرستیە تاکو موڵگەیەکی ئارام و بەردەوامی نەبێ، تاکو دواتر هێرش بکاتە سەر ئەمریکا هەروەها هاوکاری لایەنە عێراقیەکان بە مەبەستی ئاشتەوایی و پێکەوە کار کردن و وەستانەوە لە دژی ئەو گروپە تیرۆرستیانە تا خەڵکی عێراق ئایندەیەکی باشی هەبێت، هەر لە بەر ئەوەشە کە چەندین هاوڵاتی ئەمریکی گیانی خۆیان بەخت کرد لە عێراق لە جەنگی سەختدا، ئەمڕۆ سڵاو ئاراستەی ژن و پیاوە ئازاکانمان لە ڕێی سوپادا دەکەین بە تایبەتی فڕۆکەوانە چاو نەترسەکانمان لە گەڵ تیمەکانمان لە عێراق کە ئەمریکیەکان دەپارێزن، هەروەها ژیانی هاوڵاتیانی بێ تاوان رزگار دەکەن لە چیای شنگال ئێستا ئەو خەڵکانە ئەوە دەزانن کە وڵاتێك هەیە ناوی ئەمریکایە و هاوکارییان دەکات ئەویش نەك تەنها لە پێناو ئەمنیەتی خۆمان، بەڵکو لە پێناو کەرامەت و ئازادی هەموو تاکێك.

بەشی حەفتەم
زمانی وێنەکان

ژنێك كە داعش دەستدرێژیان كردبووە سەری داوای دەكرد بیكوژین

لێرە (لە چیای شنگال) ژنان بە جلی سپییەوە دەمرن

ئازیزان دەمردن شوێن نەبوو، هیچ نەبوو، كەس نەبوو بیان نێژێت

دایکەکان شیریان نەمابوو بیدەن بە منداڵەکانیان

لە سەر چیای شنگال کەس بە هانای کەسەوە نەدەچوو

منداڵ و بەساڵاچوو هەڵدەوەرین

منداڵەکان هێز و توانایان نەمابوو

منداڵەکان بە حەسرەتی قومێک ئاوەوە دەخەوتن

پێڵاوەکانیان درابوون، بە پێی پێلاو رێگای دورودرێژیان بری

لە چیا هیچ نەمابوو، ناچاربوون گەڵای دار بخۆن

کات گیری خواردبوو

ژیان گەڕایەوە قۆناغی سەرەتایی

بە هێواشی دەمردن

خوێنیان لێدەچۆڕا

سێبەری داعش بە دوای منداڵە ئێزیدیەکانەوە

لالش، شانۆی چیرۆکە تراژیدیەکانی ئێزیدییان

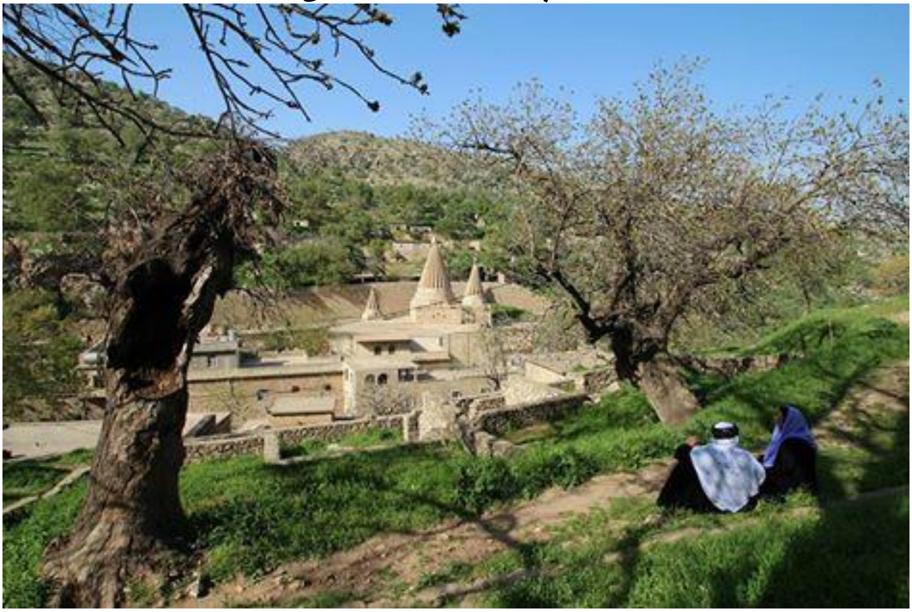

دەیانویست ئاین و بیروباوەرمان لە ناوبەرن

ئێمە نامرین

کچە جوانەکان گەورەترین قوربانین

ئێمەیان رووخاند

هەمیشە لە چاوەروانیداین

داعش سەری باوکمیان بڕیووە

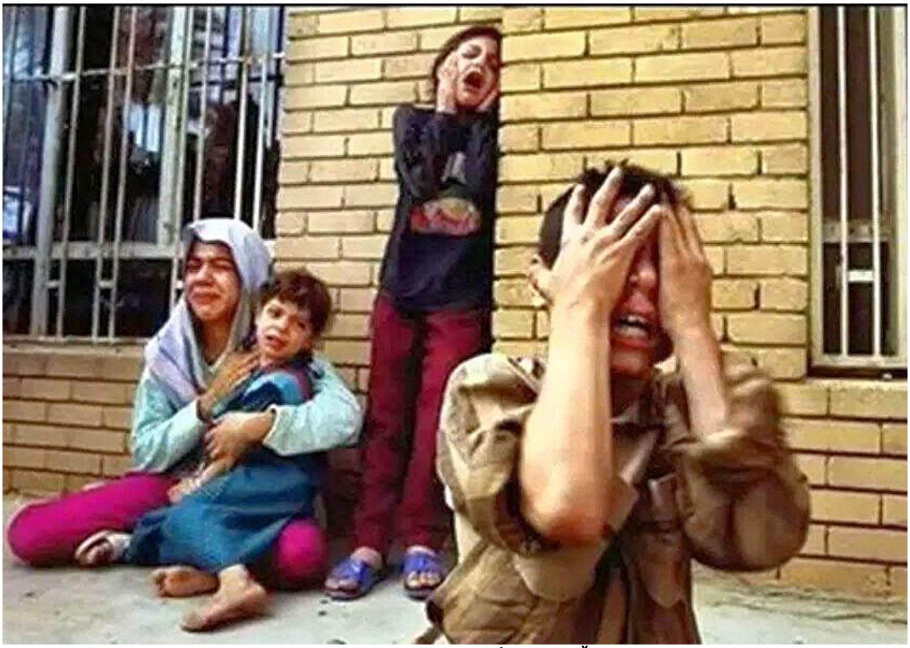

ڕۆژانە هەواڵی مەرگی خۆشەویستانمان بۆ دێت

دایکمیان ڕفاندووە من دایکم دەوێت

ئەمە سەدەی بیست و یەکەمە

هەرکەسێکیان بدیتایە گوڵلە بارانیان دەکرد

منداڵەکان بێ باوک کران

برسیمان بوو، ئەمەوێ تێر نان بخومەوە

خواردنمان دەوێ

لێمان گەڕێن با پشوو بدەین

دەمەوێ دایکە نەخۆش و پەککەوتەکەم رزگاربکەم

نامانەوێ بمرین

هەموو شتێکمان لە دەستدا تەنانەت جووتە پێڵاوەکەشم

چەندین شەو بوو نەخەوتبووم لەم چیایە وشک و رووتە

خۆزگە ئەمەی بە سەرمانداهات خەون دەبوو

شیرم دەوێ و دەمەوێ بخەوم

سادەترین مافمان دەوێ، تەنیا دەمانەوێ بژین

ڕۆژانە چەندین جار لە هۆش خۆمان دەچووین

لە چیا مندالْمان بوو، بە پێش چاوی پیاوەکانەوە، بە بێ هیچ شتێ

بەرەو ژیان

دەڵێن رۆح شیرینە

دەمانەوێ زیاتر بژین

کچان و ژنان گەورەترین قوربانین

وەک ئاژەل مامەڵە بە کچان و ژنانەوە دەکرا

ژنان بە منداڵەوە کڕین و فرۆشتنیان پێوەکرا

سەدان منداڵ بێ دایک و باوک کران

نازانم بو کوێ بچم، تکایە ڕێگام پێشان بدەن

ئەوان زۆر درندەبوون

پاشکۆ

نووسەر (ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی)

نووسەر و پرۆژەی ناساندن و بە دیکۆمێنتکردنی جینۆسایدی کورد و کوردستان

•پرۆژەی ناساندن و بە دیکۆمێنتکردنی جینۆسایدی کورد و کوردستان، بیرۆکەیەکە لە لایەن توێژەرەوە لە چوارچێوەی توێژینەوە و نووسین و کار و چالاکی و پێشکەشکردنی بەڵگە و دیکۆمێنت و وێنە... لە بواری ناساندنی جینۆساید و بە دیکۆمێنتکردنی.
•هەوڵدانی توێژەر بۆ ناساندن و بە ئەکادیمیکردن و بە دیکۆمێنتکردنی تاوانە یەك لە دوا یەکەکانن کە بە سەر کورد و کوردستاندا هاتوون لە (ڕاگواستن و بۆردوومانکردن و ئاوارەبوون و کۆمەڵکوژی و ئەنفال و لە سێدارەدان و سوتاندنی ژینگە و جینۆساید بە هەموو جۆرەکانیەوە).
•هەموو ئەو کتێب و توێژینەوە و بەڵگە و وێنانەی توێژەر بە خۆڕایی و بە بێ بەرامبەرن.

•ئەم بەرهەم و بیرۆکانەی توێژەر، ئەوانەی بڵاوکراونەتەوە و ئەوانەی لە داهاتوودا ئەگەر خوا یاوەر بێت بڵاو دەکرێنەوە کڕین و فرۆشتنیان لە سەر نیە، پێشکەشە بە کەسوکاری قوربانیان.
•توێژەر، بە ئەرك و ماندووبوون و شەونخۆنی و هەوڵ و تێکۆشانی خۆی، ئەم پرۆژەی پێکهێناوە و بەڕێوەی دەبات و بەردەوامیش دەبێت ئەگەر خوا یاوەر بێت.
•توێژەر خۆی یەکێکە لە ڕزکاربووانی پرۆسەی جینۆسایدی بارزانیەکان و لە ئۆردووگای زۆرەملێ قودس- قۆشتەپە لە ساڵی ١٩٨٢ لە دایکبووە و ژیانی لەم ئۆردووگایە و لە نێو کەسوکاری قوربانیان بەسەر بردووە، ئێستاش بەڕێوەبەری بەڕێوەبەرایەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوەکانی بارزانە، سەر بە وەزارەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوەکانی هەرێمی کوردستان، ڕۆژانە خزمەتی کەسوکاری شەهیدان و جینۆسایدکراوان دەکات هەروەها سەرپەرشتیاری گۆڕستانی بارزانیە جینۆسایدکراوەکان و ئەو کەلوپەل و جل و بەرگانەی لە گۆڕەبەکۆمەڵەکان هێنراونەتەوە، (مۆنۆمێنتی بارزانیە جینۆسایدکراوەکان)ە.
•دەرچووی زانکۆی سەلاحەددین کۆلیژی ئەدەبیات، بەشی کۆمەڵناسی یە.

زانیاری کەسی

١-ناوی چواری: ڕێبوار رمضان عبدالله یاسین

٢- ڕێکەوتی لە دایکبوون: ١٩٨٢/٧/٢٤

٣- شوێنی لە دایکبوون: ئۆردووگای زۆرەملێ قودس لە قۆشتەپە سەربە پارێزگای هەولێر. **باوکم و هەردوو باپیرە و دوو مام و دوو خاڵ و ١٥٠ کەسی تر لە گوندەکەم لەگەڵ هەشت هەزار پیاوی بارزانی لە ساڵی ١٩٨٣ جینۆسایدکراوان.**

شوێنی نیشتەجێبوونی ئێستا: گوندی بازێ - ناحیەی بارزان - قەزای مێرگەسۆر- پارێزگای هەولێر.

٤- بڕوانامە : بەکالۆریۆس

٥- دەرچووی: کۆلیژی ئاداب زانکۆی سەلاحەدین بەشی کۆمەڵناسی- ساڵی(٢٠٠٦ - ٢٠٠٧).

٦- پسپوری و شوێن و پلەی کارکردنی ئێستا :

- **بەڕێوەبەری بەڕێوەبەرایەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوانی بارزان، (لەساڵی ٢٠٠٧ تا ئێستا).**
- **سەرپەرشتیاری مۆنومێنت و گۆڕستانی بارزانیە جینۆسایدکراوەکان، لە ساڵی (٢٠١١ تا ئێستا)**
- **نووسەر**
- **توێژەری کۆمەڵایەتی (پێشکەوتوو).**

٧- **باری خێزانداری:** خێزاندار، خاوەن ٤ منداڵ و لەگەڵ خێزان و دایکم دەژیم و تاقانەم لە برا.

٨- **موبایل:** ٠٧٥٠٤٤٧٢٢٧١

٩- **بواری داهێنان و پسپۆری و کارە خۆبەخشییەکان:**

- شارەزاو چالاکوان لە بواری جینۆسایدی گەلی کورد و کوردستان بە گشتی و بارزانیەکان بە تایبەتی و ئەنفال و کۆمەڵکوژی و ڕاگواستن و قوربانیانی جینۆساید و شەهیدان، بوارەکانی مافەکانی مروڤ و کارکردنی مەیدانی لەسەر بەئەرشیفکردن و رزگاربوان و بەجێماوانی تاوانەکانی جینۆساید و تاوانەکانی جەنگ و تاوانە دژ بەمرۆڤایەتیەکان و کەیسە نەتەوەییەکان و نیشتمانیەکان. هەروەها شارەزا لە بواری بەدیکومێنتکردن و بەئەرشیفکردن.
- خاوەن (٢٢) بیست و دوو کتێبی چاپکراوم، کە تایبەتن بە جینۆساید و ئەنفال و ڕاگواستن و کۆمەڵکوژی و تاوانە دژ بەمروڤایەتیەکان بەگشتی. هەروەها (٦) شەش کتێبی تریش ئامادەی چاپن. جگەلە لەمانەش دەیان توێژینەوەی مەیدانی و ئەکادیمی و زانستیم ئەنجامداون لە شێوەی ڕاپرسی و فورم، دواتر وەك تویژێنەوەی (مەیدانی و تیۆری) داتا و ئامارەکان سودیان لێ بینراوە و بڵاوکراونەتەوە، ئەمە جگە لە سەدان بابەت و وتاری ڕۆژنامەوانی.
- دوو کتێب لەم بیست و دوو کتێبە چاپکراوانەم لە مەنهەجی خوێندنی حکومەتی هەرێمی کوردستان بەکارهاتوون و سوودیان لێبینراوە و ئێستا لە قوناغەکانی خوێندن (لە پۆلی دەیەمی زانستی و وێژەیی و خوێندنی پیشەیی و پەیمانگایەکان) دەخوێندرێت.
- خاوەنی زیاتر لە (٤٥٠٠) بەڵگەی جوراو جوری تایبەتن بە تاوانی دژ بەمروڤایەتیەکان و ئەنفال و جینۆسایدی کورد و کوردستان کە بەشێوازی نهێنی و ئاشکرا لە لایەن حکومەتی عێراق و چەندین وڵاتی تر نووسراون.
- خاوەنی زیاتر لە (٦٠٠٠) وێنەی جوراوجوری تایبەت بەو تاوان و نەهامەتیانەی بەسەر گەلی کوردو کوردستاندا هاتوون.

- خاوەنی زیاتر لە (١٨٠٠) چاوپێکەوتی چڕ و تێر و تەسەل لە سەر بەجێماوان و رزگاربووانی جینۆساید و ئەنفال و کەسوکاری شەهیدان و قوربانیانی جەنگ و تاوانە دژبە مرۆڤایەتیەکان.
- سودێکی زۆر لە بەڵگە و وێنە و کتێبەکانم بینراوە (لە داگادی باڵای تاوانەکانی عێراق دژ بە تاوانبارانی ناو قەفەس لە کەیسی جینۆسایدی بارزانیەکان) هەروەها ئەندام بووم لە کەیسی جینۆسایدی بارزانیەکان و کاری سەرپەرشتیکردن و ڕێکخستن و دەستنیشانکردنی گەواهیدەران و شایەدحال مان ئەنجامدەدا.
- تا ئێستا هاوکاری زیاتر لە (٨٠) قوتابیم لە سەرانسەری کوردستان (لە زاخو تا هەڵەبجە)کردووە بەمەبەستی(دەسنیشانکردنی گرفت و باس و بەرنامە و پلانی بەحس تخرج) لە بوارەکانی جینۆساید و ئەنفال و جور و قوناغەکانیان، بە پێشکەشکردنی زانیاری و وێنەو بەڵگە و کتێب، هاندانیان.
- لە مۆنومێنت و گۆڕستانی بارزانیە جینۆسایدکراوەکان پێشوازیمان لە زیاتر لە(٧٥٠٠٠)حەوتاو پێنج هەزار کەس کردووە، لە نزیکەوە لە شێوەی سیمنار و شیکردنەوە و راڤەکردنی ڕاگواستن و ئەنفال و جینۆساید و جۆرو قوناغەکانی و نەهامەتی و ئازارو ئەشکەنجەکانی دوای جینۆسایدی بارزانیەکان بە میوانان و مروڤدوستان و پێشکەشکردنی بەڵگە و کتێب و زانیاری پێویست، میوانانی ناوخۆ و دەرەوەی وڵات هەندێك لەوانەی پێشوازیمان لێکردون لە ناو خوی وڵات: (سەروکی هەرێم و سەروکی حکومەتی هەرێم و وەزیران و ئەندام پەرلەمانان و ڕۆژنامەنووسان و قوتابی و هاوڵاتیان و کەناڵەکانی ڕاگەیاندن ... هتد)، ئەوانەی دەرەوەی وڵاتیش: (چەندین قونسول و باڵیوز و وەفد و ستافی بیانی و ئەندام پەرلەمان و شاندی قوتابیان و ڕۆژنامەنووسان و کەناڵەکانی ڕاگەیاندن).

ئەمەجگە لە چاوپێکەوتن باسکردنی ئەم نەهاماتیانەو و زانیار و ڕاڤەکردنی ئەم تاوانانە بۆ راپورتی رۆژنامەوانی و کەناڵەکانی راگەیاندنی بیانی، لەچەندین بەڵگە فلم و راپورتدا بەشداربوومە، کە بەمەبەست ناساندنی ئەم تاوانانەیە، بەگشتی ئەم مۆنومێنتە وەك پردێکی ناساندنی جینۆسایدی بارزانیەکان بە دەرەوەی وڵاتی لێهاتووە.

١٠- ئەو پروژانەی داهێنراون:

- دوای ئەوەی چەندین بەڵگە و وێنە و دیکۆمێنت و جل و بەرگ و کەرستەی ئەنفالکراوان - بارزانیە جینۆسایدکراوەکانم پێشکەش بە وەزارەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکروان کرد و موزەخانە و مۆنومێنتی بارزانیە جینۆسایدکراوەکانی لێ بەرهەم هات. دواتر جل و بەرگ و کەلو پەلی گۆڕە بەکۆمەڵەکانیش لەم هولاّنەدا دانران و لەو کاتەوە واتا ساڵی ٢٠١١ تا ئێستا بە بەردەوامی ڕۆژانە لەپێشوازی میوانان و ئازیزاندایین. بووەتە موزەخانەیەکی نیشتمانی و پردێکی ناساندن.
- لە ساڵی ٢٠١٧ موزەخانەی (لە شەهیدانی ڕێگای نیشتمانەوە) کە پیکهاتووە لە کەرەستە و جل و بەرگ و یادگاری شەهیدانی شەری دژ بە داعش، پێشکەشم بە بەڕێوەبەرایەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوانی بارزان کرد. وەك موزەخانە لە هوڵی ئەم بەڕێوەبەرایەتیە دانراون و لە پێشوازی ئازیزاندایین.

شایەنی باسە ئەم هەموو کەرەستە و بەڵگە و دیکۆمێنت و جل و بەرگانە بەرهەمی کتێبەکانمن و چونکە کاتێك کتێب یان توێژینەوەیەك ئەنجام دەدەم جگە لە نووسین کەرەستەو کەلو پەلی قوربانیانم لە خانەوادەی شەهیدان وەردەگرت و وەردەگرم.

- لەماڵەوەش موزەخانەیەکی تایبەت بەجینۆساید و ئەنفال و یادگاری و جل و بەرگ و بەڵگە و هەروەها موزەخانەیەکی کولتوری و کەلەپوریم داناوە و لەپێشوازی قوتابیان و میوانان و نووسەران و گەنجاندایین.
- جگەلەمانە هەموو کتێبەکانم بە دیاری پێشکەش بە خوێنەران کردووە و هەروەها وێنە و بەڵگە و دیکومێنتەکان، واتا وەك کارێکی خۆبەخشی بۆ هەموو ئەو پڕۆژە و کارانەی کەباسمان کردن.

١١-ئەو بوارانەی پێشتر خەڵات و ڕێزلێنان و سوپاسنامەم بە دەستهێناوە:

- لە بواری توێژینەوەی ئەکادیمی لە چوارچێوەی کتێب.
- لە بواری جینۆسایدی گەلی کورد و کوردستان.
- وەك تویژەری کۆمەلاّیەتی.
- وەك بەڕێوەبەرێکی سەرکەوتوو.
- وەك هاولاّتیەکی خۆبەخش.
- وەك نووسەر و چالاکوانێك.

بە دەیان سوپاسنامە و رێزلێنانن، خەڵات و رێزلێنان و سوپاسنامەکان لە لایەن (سەروکی هەرێم و سەروکی حکومەت و گشت وەزیرەکانی شەهیدان لە ساڵی ٢٠٠٧ تا ئێستا و رێکخراو و فەرمانگە حکومی و حزبی ناحکومیەکان و رێزلێنانی کەسوکاری شەهیدان و چەندین زانکوی هەرێمی کوردستان... سوپاسنامەکان ناخۆیی و بیانین).

- **هەروەها چەندین توێژینەوە و سیمنارم بۆ زانکو پەیمانگایەکانی کوردستان و رێکخراو و سەنتەرەکان و هاوڵاتیان و کەسوکاری قوربانیان ئەنجامداوە بە تایبەت لە یاد و مەراسیمەکانی تایبەت بە پرسە نەتەوەیەکان و جینۆساید و ئەنفال. جگە لە چەندین پێشانگای جوراو و جوری تایبەت بەم بوارە. هەروەها بۆ چەندین رێکخراو کارم کردووە و ئەندام بوومە تیایاندا.**

پەرتووکە چاپکراوەکانی نووسەر و توێژەری کۆمەڵایەتی ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی

کتێبی یەکەم

١- ڕەهەندە کۆمەڵایەتیەکانی سیاسەتی ڕاگواستنی بارزانیەکان بۆ باشووری عێراق لە سەردەمی بەعسدا، چاپی یەکەم، چاپخانەی منارە، هەولێر، ٢٠٠٩
توێژینەوەیەکی مێژوویی و سۆسیۆلۆجی و تیۆری و پراکتیکیە
بە قەبارەی/ وزاری - ١٦,٥ سم × ٢٢ سم لە (١٩٣) لاپەڕە پێکهاتووە.
ژمارەی سپاردن: (٢١٠٩) لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانەکان ساڵی ٢٠٠٩ ی دراوەتێ.
ناوەڕۆکی ئەم کتێبە/ باس لە سیاسەتی ڕاگواستنی بارزانییەکان دەکات، لە ساڵی ١٩٧٥ بەدواوە و ڕاگواستنیان بە چەند قوناغێك بۆ ئۆردووگا زۆرەملێییەکانی دووروبەری شارەکان و بیابانەکانی باشووری عێراق و نیشتەجێکردنیان لە ئۆردووگا زۆرەملێیەکانی تایبەت بە بارزانیەکان وەکو((دیانا و حریر و بەحرکە و گۆڕەتوو و قوشتەپە -قدس و قادسیە-)) بە بیانووی پێشینەی ئەمینی لە سەر سنوورەکان و دروستکردنی ئۆردووگای کشتوکاڵی هاوچەرخ و ... هەروەها کۆنترۆڵکرنی گوندنشینان و دواتر وێرانکردن و تەقاندنەوەی گوندەکان و ڕاگەیاندنی ئەو ناوچانە بە ناوچەی قەدەغەکراو، سڕینەوەی ژیان بە هەموو ڕەگەزە زیندووەکانەوە لەم گوندانە. دواتر دەستگیرکردنی نێرینە بارزانیەکان و جینۆسایدکردنیان لەم ئۆردووگا زۆرەملێیانە، بەم شێوەیە سەرەتا (بارزانیەکان دەستنیشانکراون، پاشان کۆکراونەتەوە لە ئۆردووگا زۆرەملێیەکان، دواتر دەستگیرکراون و زیندەبەچاڵکراون) وەك هەمان ڕێباز و بیرۆکەی نازییەکان لە سەردەمی هیتلەر لە نموونەی هۆلۆکۆست.
لە بەشێکی پێشەکی ئەم کتێبەدا هاتووە:

ڕاگواستنی بارزانیەکانیش لە ساڵی ١٩٧٥ بۆ باشووری عێراق بەشێك بوو لە پرۆسەی جینۆسایدکردنی گەلی کورد کە بە بەرنامەیەکی چڕو تۆکمە پلانیان بو دارشتبوو. ئەمەش تەنها گواستنەوە نەبوو لە شوێنێکەوە بۆ شوێنێکی تر، بەڵکو زیاتر لە ماناو ڕەهەندێك لە خودەگرێت، باکگراوندێکی سیاسی و کەلتوری و کۆمەلایەتی و ئابووری لە پشت ئەم پروسەیەوە بوو.

لە هەمانکاتدا توێژینەوەیەکی مەیدانییە لە چوارچێوەی فۆرمێکی ڕاپرسی لە نێو کەسوکاری بارزانیە ڕاگوێزراو و ئەنفالکراوەکان کە (١٠٠) کەس وەك نموونە وەرگیراون.

لە پاشکۆی ئەم کتێبەش کۆمەڵێك بەڵگە و وێنەی تایبەت بەم پرۆسەیە هاوپێچ کراون.

کتێبی دووەم

٢- بارۆڤی لە ناوبردنی بارزانیەکان، دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی ئاراس، چاپی یەکەم، هەولێر ٢٠١٠

توێژینەوەیەکی تیۆری و پراکتیکی و مێژوویی و سۆسیۆلۆجیە

بە قەبارەی/ وزاری - ١٦,٥ سم × ٢٢ سم لە (٢٩٦) لاپەڕە پێکهاتووە.

ژمارەی سپاردن:(٧٩٢) لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتیەکان (ساڵی (٢٠١٠) ی پێدراوە.

ناوەڕۆکی ئەم کتێبە/ توێژینەوەیەکی مەیدانییە لە نێو کەسوکاری بارزانیە جینۆسایدکراوەکان لە سەرانسەری کوردستان ئەو شوێنانەی بارزانیەکان لێی جینۆسایدکراون و بەجێماوی بارزانیەکان تیایدا نیشتەجێن، کە (١٢٥) کەس وەك نموونە وەرگیراون و توێژینەوە لە سەر کەسوکاریان بە شێوەیەکی ئەکادیمی کراوە، ڕەهەندە کۆمەلایەتی و دەروونیەکانیان نیشاندراون، کۆمەڵێك ئەنجام و ڕاسپاردە خراونەتە ڕوو.

لەم کتێبەدا چۆنیەتی دەستگیرکردن و قۆناغەکانی ئەنفالکردنی گەلی کورد لە کوردە فەیلیەکان و بارزانییەکان و ئەنفالی (١٩٨٧-١٩٨٨) و کیمیاباران و ... هتد ڕوونکراونەتەوە، قۆناغەکانی جینۆسایدکرنی بارزانییەکان لە ساڵی (١٩٨٣) خراوەتە ڕوو، کۆمەڵێك بەڵگە و وێنەی تایبەت بەم تاوانە توێژینەوەیان لە سەر ئەنجامدراوە.

لە بەشێکی پێشەکی ئەم کتێبەدا هاتووە:

ئەو بارزانیانەی کۆمەڵکوژکران هەموویان خەڵکی بێ تاوان و سڤیل و بێ چەك بوون هیچیان لە حکومەت نەدەویست، بە لایانەوە گرنگ نەبوو کارەبا و ئاو و ڕێگای قیرتاو... دەگاتە ئۆردوگا زۆرەملێیەکانیان یاخۆد نا؟ بەردەوام خەریکی کرێکاری و کارکردنی ڕۆژانەی خۆیان بوون.

هەروەها بەشێکە لە نامەی بەکالۆریۆس پێشکەش بە زانکۆی سەلاحەددین کۆلیژی/ ئەدەبیات/بەشی کۆمەڵناسی کراوە، بەسەرپەرشتی م/یوسف دەزەیی و هەڵسەنگاندنی لە لایەن م/ ڕێبوار سیوەیلی و م/ مراد حکیم...

کتێبی سێیەم

٣- مێژووی جینۆسایدکردنی بارزانیەکان لە سەدەی بیستەمدا، بە بەراورد لە گەڵ ڕێککەوتننامە ناوخۆیی و نێودەوڵەتیەکان، چاپی یەکەم، چاپخانەی منارە، هەولێر، ٢٠١١

توێژینەوەیەکی مێژوویی و سۆسیولۆجی و بەراوردکاری و دیکۆمێنتارییە

بە قەبارەی / وزاری - ١٦,٥ سم × ٢٢ سم لە (٨٦٤) لاپەڕە پێکهاتووە.
ژمارەی سپاردن: (٧٩٣) لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانەکان ساڵی (٢٠١١) ی دراوەتێ
ناوەڕۆکی ئەم کتێبە/ توێژینەوەیەکی مێژوویی دیکۆمێنتاری بەراوردکارییە، بەراوردی پەیماننامە نێوخۆیی و نێودەوڵەتیەکان لەگەڵ ئەو تاوان و ڕووداوانەی بەسەر بارزانیەکان هاتوون لە سەدەی بیستەمدا، لە وێرانکردن و ڕاگواستن و بۆردوومانکردن و جینۆسایدکردنی بارزانیەکان، هەروەها زۆر بە چڕوپڕی پانۆرامای ئەم کارەساتانەی بەسەر بارزانیەکاندا هاتوون خراونەتە ڕوو، بەراوردکراون لە گەڵ ئەم ڕێکەوتنامانە لە سەردەمی شێخ عبدالسلام هوە تاکو کۆڕەوی ساڵی (١٩٩١)، زیاتر لە (٨٠) بەڵگەنامەی تێدایە لە سەردەمە جیاجیاکانی سەدەی بیستەم، کە لە لایەن چەندین وڵات و بە پلانی چەندین وڵاتی تر بەرنامە و پلان بۆ لە نێوبردنی بارزانیەکان دارێژراون. جگە لەمانەش کۆمەڵێك وێنەی جۆراو جۆری سەردەمی تاوانەکان وەك شایەتحاڵ هاوپێچ کراون...
لە بەشێکی یەکێك لە پێشەکییەکانی ئەم کتێبەدا هاتووە:
بۆردوومانکردن، سوتاندن، بەمینکردن، لەناوبردن، کۆشتنی بە کۆمەڵ، ئاوارەبوون، ڕاگواستن، جینۆسایدکردن، کیمیاباران، وێرانکردن، ڕۆخاندنی گوند، خانوو، مزگەوت و قوتابخانە و ... هتد، ئەمانە هەمووی وەڵامی حکوومەتە یەك لە دوا یەکەکانی عێراق بوون بەرامبەر بارزان و بارزانیەکان، تەنیا لە بەر ئەوەی داوای ماف و ئەرك و سەربەخۆیی خۆیان دەکرد وەڵامی ڕاپەریوان بریتی بوو لە زیندانیکردن و لە سێدارەدان و زیندەبەچاڵکردن و بە کۆمەڵ کوشتن بەبێ جیاوازی لە نێوان کەڕ و لاڵ و کوێر و کەم ئەقل و پیر و نەخۆش و کەم ئەندام و منداڵ و ئافرەتی سکپڕ ...هتد، بوو.

کتێبی چوارەم

٤- لە شەهیدانی ڕێگای نیشتمانەوە، چوار ئەفسەری قارەمان، چاپی یەکەم، چاپخانەی ڕۆشنبیری-هەولێر/ ٢٠١١
توێژینەوەیەکی مێژوویی و دیکۆمێنتارییە
بە قەبارەی/ ١٦ سم × ٢٢,٥ سم لە(٢٧٢) لاپەڕە پێکهاتووە.
ژمارەی سپاردن: (٢٤٥٠) لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانەکان ساڵی (٢٠١١) ی دراوەتێ
ناوەڕۆکی ئەم کتێبە/ باس لە سەردەمی ساڵانی (١٩٤٣-١٩٤٧) دەکات واتە شۆرشی دووەمی بارزان و ئاوارەبوون و بەشداربوونی بارزانییەکان و ئەفسەرە کوردەکان لە دامەزراندنی کۆماری مهاباد و لە وەزارەتی پێشمەرگە (جەنگ)ی ئەم کۆمارە و لە ژێر فەرماندەی هێزی بارزانیان و ژیان و بەسەرهات و خەباتی قوربانیدان هەرچوار ئەفسەر(عیزت عبدالعزیز و خیرالله عبدالکریم و محمد محمود قودسی و مستەفا خۆشناو) ئازایەتی و قارەمانیەتیان... چەندین بەڵگە و دیکۆمێنتی تایبەت بەم چوار ئەفسەرانە توێژینەوەیان لە سەر کراوە لە دووتوێ ئەم کتێبەدا...
لە بەشێکی پێشەکی ئەم کتێبەدا هاتووە:
لەم توێژینەوەیەدا کەسایەتی و ڕۆڵ و قارەمانیەتی هەرچوار ئەفسەر خراوەتە ڕوو، هەر یەکەیان سەرەرای قارەمانیەتیان وەك ئەفسەر، بە دیوەیکی تردا ئارەز و ئۆمێد و خزمەتکردنیان لە بوارەکانی تری ژیاندا باسکراوە، بۆ نموونە؛ محەمەد مەحمود قودسی

زیاتر وەك ڕۆشنبیر و ڕۆژنامەوانێك، جگە لە شارەزایی لە بوارەکانی جەنگدا، کە چون بە پێنوسەکەی بەرگری لە خاك و نیشتمانەکەی کردووە، خەیروڵلا عەبدولکەریم، خۆشی و ژیان و تەنانەت ئەلقەی دەزگیرانیەتی و سۆز و میهرەبانی دایکی، فیدای خاك و نیشتمانەکەی کرد، مستەفا خۆشناو لە هەردوو ڕوووەوە وەك ئەفسەرێکی شارەزا و لێهاتوو، عیزەت عەبدولعەزیز وەك ئەفسەرێکی خانەنشینکراو و سیاسەتمەداریکی پایە بەرز، لە دانوستان و گفتۆگۆیەکاندا.

کتێبی پێنجەم

٥-جینۆسایدکردنی بارزانیەکان لە چەند بەڵگەنامەیەکدا، بە هەرسێ زمانی کوردی -عربی -ئینگلیزی. چاپی یەکەم، چاپخانەی ڕۆژهەلات، ٢٠١٢
توێژینەوەیەکی دیکۆمێنتارییە
بە قەبارەی/ ١٥ سم × ٢١,٥ سم ل (٤٨) لاپەرە پێکهاتووە
ژمارەی سپاردن: (٩٨٧) لە بەرێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانەکان ساڵی (٢٠١٢) دراوەتێ
ناوەرۆکی/ تایبەتە بە چەند دیکۆمێنتێك لە لایەن حکومەتی بەعسی عێراقی لە ساڵی ١٩٨٣ و جینۆسایدکردنی نێرینە بارزانیەکان لە ئۆردووگا زۆرەملێیەکان و دەستگیرکردن و بە کۆمەڵکوشتنیان، وەرگێرانیان بۆ سەر زمانی ئینگلیزی و هاوپێچکردنی کۆپیەکی دەقە ئەصلیەکە بە زمانی عەرەبی... یەك بەشە.
لە بەشێکی پێشەکی ئەم کتێبەدا هاتووە:
قوربانیەکان بارزانیە گوندنشین و جوتیار و ئاژەڵدارەکان بوون، بکەری تاوانەکەش حکوومەتی عێراقە بە پلە یەك، تەنیا و تەنیا لە بەر ئەوەی خوای گەورە بە کورد و بە بارزانی خوڵقاندوونیەتی، ئینجا کە وەك هەر مرۆڤیکی تری سەر ئەم زەمینە داوای نەتەوە و خاك و ئاین و زمان و بوونی خۆیانیان کردووە.
بەرهەمی ئەم نامیلکەیە و کتێبەکانی ترم (کە لە یادگاری و کەلوپەل و بەڵگە و وێنەی جینۆسایدکراوان پێکدەهات) بوون بە بەرهەمی پرۆژەیەك پێشکەشم کردن بە حکۆمەتی هەرێمی کوردستان - وەزارەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوەکان - بەرێوەبەرایەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوەکانی بارزان، کە پێکهاتوون لە زیاتر لە شەش هەزار وێنەی جۆراوجۆری تایبەت بە جینۆسایدی بارزانیەکان و زیاتر لە چوار هەزار و پێنج سەد بەڵگە و نامە و دیکۆمێنتی جۆراوجۆری تایبەت بە بارزانیەکان و کۆمەڵێك کتێب و بابەت و توێژینەوەو فلمی دیکۆمێنتاری، بێ بەرامبەر و خۆبەخشانە پێشکەش کران بە روحی پاکی جینۆسایدکراوان و کەسوکاری قوربانیان و توێژەران و مرۆڤدوستان و نەوەکانی داهاتوو...
خۆشبەختانە ئەو بەشەی ئەم پرۆژەیە لەلایەن وەزارەتی کاروباری شەهیدانەوە پێشوازی لێکراو لە ساڵی ٢٠٠٨ لە لایەن وەزیری کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوانی ئەوکات خاتوو (چنار سعد عبدالله) بەردی بناغەی دانراو چەند هۆلێك بۆ ئەم مەبەستە دروستکران، لە ساڵی ٢٠١٢ ش لە لایەن وەزیری کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوەکانی ئەوکات بەرێز (م. ئارام) بەرز نرخێندرا و چەندین پێداویستی و کەل و پەلی پێویست بۆ هۆلەکان دابین کران و کرایە دەزگایەکی ڕەسمی بە ناوی((ژووری ناساندن و بە دیکۆمێنتکردنی جینۆسایدی بارزانیەکان - مۆنۆمێنتی بارزانیە جینۆسایدکراوەکان)) بۆ بە بەشێك سەر بە

بەڕێوەبەرایەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوانی بارزان - وەزارەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوان، لە ڕێکەوتی ٢٠١٢/١٠/١٧ بەڕەسمی کرایەوە، کە ئەم ڕۆژەش هاوکاتە بە ساڵڕۆژی هێناوەی ڕۆفاتی (٥٠٣) لە جینۆسایدکراوان بۆ شوێنی ڕەسەنی خۆیان لە بارزان کە لە ڕێکەوتی ٢٠٠٥/١٠/١٧ هێنرابوونەوە، ئەوەی شایانی باسە و جێگای شانازییە بۆمن کە لە ڕێکەوتی ٢٠١٤/٣/٦ دوای ئەوەی روفاتی (٩٣) کەسی تر لە بارزانیە جینۆسایدکراوەکان لە گۆڕەبەکومەڵەکانی باشووری عێراق و لە بیابانە پان و بەرینەکەی سەماوە و لە سێکوچکەی سنووری نێوان (عیراق - سعودیە و عێراق - کوێت) هینرانەوە بارزان و لە هەمان گۆڕستانی تایبەت نێژرانەوە و کەلوپەل و جلوبەرگی جینۆسایدکراوانیش لەم شوێنە و لەم مۆنۆمێنتە دانران و بەبەردەوامی کەسوکاری شەهیدان و هاوڵاتیان و ڕۆژنامەنووسان و قوتابیان ... هتد و لە سەر ئاستی ناوخۆ (بەرێز سەروکی هەرێمی کوردستان و سەروکی حکومەت و ئەندام پەرلەمانان و زۆربەی هەرە زۆی دام و دەزگا حکومی و حزبی و مەدەنیەکانی کوردستان هاتوون لە نزیکەوە ئاشنای جینۆسایدی بارزانیەکان بوونە، لە سەر ئاستی دەرەوەش بە دەیان بالیۆز و کۆنسول و ئەندام پەرلەمانان و ڕۆژنامەنووس و قوتابیان و مرۆڤدوستان سەردانی ئەم شوێنەیان کردووە و دەکەن.

جگە لەمەش لە ساڵی ٢٠١٦ من و ستافیکی فەرمانبەرانی بەڕێوەبەرایەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوانی بارزان بۆ ئەم ژووره ئەم شوێنە دەستنیشانکراین سەرەرای کارەکانمان و ڕۆژانە لە بەیانیەوە تا ئێوارە لە خزمەت و پێشوازی میواناندایین بە ڕۆژە پشووە و هەینیەکانیشەوە.

ئەوەی من دڵخوش دەکات ئەوەیە کە ئەم پرۆژەیە بەرهەمی نووسین و کتێبەکانم بووە ئێستا بووەتە مولکێکی نیشتمانی و نەتەوەیی، بۆمن وەك کورە شەهیدێك جێگای شانازییە.

کتێبی شەشەم

٦- شەهیدە بێ ناسنامەکان، بەرگی یەکەم، چاپخانەی کارۆ، کەرکوك، بۆ یادی بیست و پێنج ساڵەی.

جینۆسایدی گەلی کورد، لە دووبەرگدا / ٢٠١٣

توێژینەوەیەکی سۆسیولۆجی و دیمۆگرافی و مێژوویی و تیۆری و پراکتیکیە

بە قەبارەی/ ١٦ سم × ٢٢,٥ سم لە(٥٠٥) لاپەڕە پێکهاتووە

ناوەرۆکی ئەم کتێبە: توێژینەوەیەکی مەیدانییە لە نێوان (٥٠٠) شەهید و نزیکەی (١٨٠٠) بەجێماوانیان واتە (خێزان و هاوسەر، دایك و باوك، کچ و کور، خۆشك و برا) توێژینەوەیان لە سەر ئەنجامدراوە.

لە بەشێکی پێشەکی ئەم کتێبەدا هاتووە:

تیشك دەخاتە سەر لایەنە ون و شاراوەکانی کۆمەڵێك مرۆڤ، ئەو مرۆڤانەی کە هەندێکیان لە ماوەی نێوان دوو سەدەدا ژیاون و هەندێکیان نزیکەی هەشتا ساڵ ژیاون و هەندێکیان نیو سەدە ژیاون و هەندێکیان کەمتر لە ساڵێك ژیاون، بەڵام بە درێژایی ئەو ماوەیە بێ ناو و بێ ناسنامە بوون، هەرگیز بۆیان نەرەخسا لە سەر خاك و نیشتمانی خۆیان ناسنامەیەکیان هەبێت، وەك هەر هاوڵاتیەکی تر کە بچوکترین مافی پێدانی ناسنامەیەکە، زۆرینەیان تا دوا دڵۆپی خوێنیان بۆیان نەبوو بە ئازادی لە سەر خاکی خۆیان بژین و بگەرێن...

ئەم مرۆڤە کوردانە زۆربەی هەرە زۆریان لە شوێنە جیا جیا و گوند و شار و شارۆچکە و ئەشکەوت و چیاکانی ولاتانی دراوسێ نێژروان..
ئەم توێژینەوەیە ئەوەمان بۆ دەخاتە روو ئایا ڕەوایە مرۆڤێك بەم هەوراز و نشێویانە ژیانی گوزەراندبێت و ئەمرۆ ناسنامە و خەباتی ون بێت، بەڵێ، ئەمانەن پێشمەرگە ونەکان، ئافرەتە ونەکان، منداڵە ونەکان...
لەم توێژینەوەیەدا ئەوە خراوەتە روو کە تاکو ئێستا بیرمان لێ نەکردووەتەوە یاخۆد نەمانزانیووە یاخۆد نەمان توانیووە.
ئەویش ناسنامەی باری کەسی و وێنەی تۆماری شەهیدانمانە، ئەو شەهیدانەی جگە لە خەبات و بەرگریکردن لە خاك و ولات هەرگیز بیریان لەوە نەکردووەتەوە ڕۆژێك لە ڕۆژان ناسنامەیەکیان هەبێت.
کەسوکار و بە جێماوی شەهیدان وجینۆسایدکراوان دووچاری کۆمەڵێك کێشە و گرفت بوونە لە ئەنجامی نەبوونی ناسنامە و بەڵگەنامە یاساییەکانی باوك و کەسوکارە شەهیدەکانیان، وای لێهاتووە تا چەند ساڵی تر حاشا لە بوون و خەبات و قوربانیدانی ئەم شەهیدانە دەکرێت.
هەوڵدراوە بکرێتە پرۆژەیەك پێشکەش بە حکومەتی هەرێمی کوردستان بکرێت بە مەبەستی ڕێگا چارە بۆ ئەم حالەتە.
لە لایەن توێژەرەوە هەوڵدراوە بە گەڕانەوەی ناسنامەی باری کەسی بۆ شەهیدە بێ ناسنامەکان بە شێوەی فەخری...
لە کۆتاییدا چەندین ئەنجام و ڕاسپاردە خراونەتە روو...
لە (١٠٢٠) لاپەڕە پێکهاتووە لە دووتوی دوو بەرگدا بۆ بەرگی دواتریش بە هەمان شێوە، واتە(کتێبی حەفتەم)

کتێبی حەفتەم

٧- شەهیدە بێ ناسنامەکان، بەرگی دووەم، چاپخانەی کارۆ، کەرکوك، بۆ یادی بیست و پێنج ساڵەی جینۆسایدی گەلی کورد، لە دووبەرگدا / ٢٠١٣
توێژینەوەیەکی سۆسیولۆجی و دیمۆگرافی و مێژوویی و تیۆری و پراکتیکیە
بە قەبارەی/ ١٦ سم × ٢٢,٥ سم لە(٤٩٦) لاپەڕە پێکهاتووە
واتە هەردوو بەرگەکان (١٠٢٠) لاپەڕە

کتێبی هەشتەم

٨- پانۆرامای جینۆسایدکردنی بارزانیەکان لە سەدەی بیستەمدا، چاپی یەکەم، چاپخانەی خانی، دهۆك، بە هەرسێ زمانی (کوردی و عەرەبی و ئینگلیزی) ٢٠١٣
توێژینەوەیەکی سۆسیولۆجی و مێژووییە.
بە قەبارەی/ ١٦ سم × ٢٢,٥ سم لە(٢٥٠) لاپەڕە پێکهاتووە
ژمارەی سپاردن: (٢١٩٤) لە بەرێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانەکان ساڵی (٢٠١٣) دراوەتێ
ناوەڕۆکی ئەم کتێبە: باس لە مێژووی جینۆسایدکردنی بارزانیەکان و خەبات و قوربانیدانیان لە سەدەی بیستەمدا دەکات، بە هەرسێ زمانی کوردی -عەرەبی - ئینگلیزی.
لە بەشێکی پێشەکی ئەم کتێبەدا هاتووە:

ئەمە کاتێکە کە مرۆڤەکان مرۆڤایەتی و ویژدان و ئاین و ڕەوشت و هەموو بەها بەرز و پیرۆزەکانیان لە دەستدەدەن و دەبن بە دەرندە و دەست دەکەن بە خۆێن مژینی خەڵکی بێ گوناح و سڤیل و منداڵ و تەنانەت ژینگە بەهەموو ڕەگەزە زیندووەکانیەوە.

کتێبی نۆیەم

٩- بەخێربێی هەڵۆی بەرزەفڕی بارزانەکەم، چاپی یەکەم، چاپخانەی خانێ، بە زمانەکانی (کوردی و عەرەبی و ئینگلیزی و فارسی و تورکی) ٢٠١٤
بە قەبارەی/ ١٦ سم × ٢٢,٥ سم لە(٩٦) لاپەڕە پێکهاتووە
ژمارەی سپاردن: (٢٧٨) لە بەرێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانەکان ساڵی (٢٠١٤) دراوەتێ
ناوەڕۆکی ئەم کتێبە: تایبەتە بە شعرێکی حەماسی گەرم بۆ مەلا مستەفای بارزانی، لە لایەن سەدری قازی برای پێشەوا قازی محەمەد.
لە بەشێکی پێشەکی ئەم کتێبەدا هاتووە:
تاوانەکانی سەدری قازی" یان ئەبولقاسم سەدری قازی" کە بە نوێنەری دەرەوەی (١٤)ی مەجلس شۆاری مللیی ئێران لە لایەن خەڵکی کوردەوە لە بەشی مەهاباد و دەوروپشتی ئەو شارە هەڵبژێردرابوو:
١- نووسینی شیعرێکی حەماسی گەرم بۆ مەلا مستەفا بارزانی، بەو شیعرە بەخێرهێنان و پێهەڵوتنی وەکو ڕەمزی پیرۆزی گەلی کورد.
٢- هاوکاریکردنی قازی محەمەد و وەزیرانی کۆماری کوردستان و حکومەتداری لە مەهاباد.
٣- نووسینی نامەیەك بۆ قازی محەمەد کە تێیدا نووسیویەتی: خۆتان ڕاگرن تا لە دەرەوە کۆمەکتان پێدەکات.
٤- هاندانی خەڵك لە دژی حکومەتی ئێران و دڵنیاکردنی بەرپرسانی کۆماری کوردستان لە مەهاباد، بەوە کە تازە دەوڵەتی ئێران ناتوانێ شەڕ لە گەڵ کۆماری کوردستاندا بکات.

کتێبی دەیەم

١٠- کڕین و فرۆشتنی ئافرەتان - جینۆسایدی کوردانی ئێزیدی، چاپی یەکەم، لەبلاوکراوەکانی دەزگای ڕۆشنبیری جەمال عیرفان، سلێمانی، ٢٠١٥
بە قەبارەی/ ١٦ سم × ٢٢,٥ سم لە(٢١٦) لاپەڕە پێکهاتووە
ژمارەی سپاردن: (١٣١٧) لە بەرێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانەکان ساڵی (٢٠١٥) دراوەتێ
ناوەڕۆکی ئەم کتێبە: تایبەت بەو ئافرەتانەی کەوتوونەتە دەست چەکدارانی داعش(دەوڵەتی ئیسلامی لە عێراق و شام)، کڕین و فرۆشتنیان پێوەکراوە و دەستدرێژی سێکیان کراوەتە سەر، تا ئامادەکردن و چاپکردنی ئەم کتێبەش ئەم تاوانە قیزەونە بەردەوام بوو و بە هەزاران ژن و کچی کورد لە ژێر دەستی چەکدارانی داعشدابوون، بۆیە ئەم پەرتووکە ئامارێکی تەواوی ڕفێندراوان لە خۆناگرێت و لەهەمانکاتیشدا دیارنیە چارەنوسی دیلەکان و کچ و ژنە فرۆشراوەکان بە کوێ دەگات، ئاخو چەندین ئافرەتی تر ڕزگاریان دەبێت، چونکە ڕۆژانە هەواڵی ڕزگاربوون و کڕینی چەند کچێک بڵاودەکرێتەوە، ئەمە سەرەرای خۆکوشتنی چەندین ئافرەتی تری کوردی ئێزیدی و قبول نەکردنی ئەم تاوانە درندەیە.

ئەمە یەکەم کتێبە لەم بارەیەوە بڵاودەکرێتەوە و زیاتر پشتمان بە گێڕانەوەی چیرۆکە پڕ لە تراژیدیاییەکانی کچ و ژنە رزگاربووەکان و بابەت و ڕاپورتی کەناڵەکانی راگەیاندن(بینراو بیستراو خوێنراو) وەرگرتووە لە زاری ئەوانەوە راستیەکان گوێزراونەتەوە.
لە بەشێکی پێشەکی ئەم کتێبەدا هاتووە:
بێگومانم لەوەی کاتێک خوێنەر چاوی بە ناونیشانی ئەم کتێبە دەکەوێت شۆک دایدەگرێت، چونکە لە سەدەی بیست و یەکدا ئەگەر مرۆڤ و مرۆڤایەتی بیری لە هەر تاوان و کردەوەیەکی قیزەوەن کردبێتەوە بیری لەم جۆری تاوانە نەکردووەتەوە.
رەفتاری وەحشیگەرانە و نامەردانەی دەوڵەتی ئیسلامی لە عێراق و شام (داعش) بەرامبەر کچان و ژنانی ئێزیدی هەموو سنوورەکانی زەوی و ئاسمانی بەزاندووە.
شەرعییەتدان بە کۆیلەکردن و دەستدرێژی کردنە کچان و ژنانی کوردی ئیزیدی، دیارترینی ئەو بنەمایانەن کە داعش لە خەلافەتەکەیدا بۆ ئەندامانی حەڵاڵی کردن و وەکو بنەما و ستراتیژێك دەقی بۆ دەرکرد، ئەو خەلافەتە ئێستا لە پاڵ کوشتنی بێ پاساو، بە سێکسبازی و جیهادی نیکاح دەناسرێتەوە.
داعش بە راکێشانی سەدان گەنجی برسی بە سێکس لە دونیای عەرەبی و ئیسلامییەوە بە تایبەت بە هۆی ئەو ئافرەتانەی بە سەبییە و کۆیلەیان کردوون جگە لە خۆ بەهێزکردن و زیادکردنی ژمارەی چەکدارانی، نرخیشی بۆ کڕین و فرۆشتنی ئافرەتەکان بە پێی تەمەن، جوانی، لەش و لار دیاری کردووە، ئەمەش گێڕانەوەی مرۆڤایەتییە بۆ سەدان ساڵ لەمەو پێش و قێزەوەنترین بازرگانیکردنە بە مرۆڤەوە.

کتێبی یازدەهەم

١١- جینۆسایدی باوکان، چاپی یەکەم، چاپخانەی دارا، ٢٠١٦
توێژینەوەیەکی تیۆری پراکتیکیی و مێژوویی و بەراوردکاری و سۆسیۆلوجی یە
بە قەبارەی/ ١٦ سم × ٢٢,٥ سم لە(٣٦٨) لاپەڕە پێکهاتووە
ژمارەی سپاردن: (٢٥٥) لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانەکان ساڵی (٢٠١٦) دراوەتێ
ئەم توێژینەوەیە لە دوو قۆناغی جیاوازدا ئەنجامدراوە، توێژینەوەی یەکەمیان لە ساڵی ٢٠٠٧ دەستپێکرد و لە چوارچێوەی کتێبێکدا بە ناونیشانی (بارِۆڤی لە ناوبردنی بارزانیەکان) لە ساڵی ٢٠١٠ چاپکرا، دووەمیان هەمان کتێبە بەڵام بە گۆڕانکاری زۆر و بە ئەنجامدانەوەی دووبارە ڕاپرسی و توێژینەوە لە سەر هەمان نموونەی توێژینەوە لە دوای (٨) ساڵ واتا ساڵی ٢٠١٥ لە هەردوو لایەنەکە (تیۆری و مەیدانی) گۆڕانکاری بەسەردا هاتووە، لە لایەنی تیۆری بەش و بابەتی تر زیاتر کراون و لایەنە مەیدانەکەش بەراوردکاریەکی تەواو لە هەموو خشتەکاندا کراوە و داتا و ئاماری جیاواز لە توێژینەوەی پێشوو بە دەستهاتوون.
لە بەشێکی پێشەکی ئەم کتێبەدا هاتووە:
سەرەرای دەیان ساڵ ئاوارەبوون، ڕاگواستن، وێرانکردنی دێهاتەکان، سوتاندنی ژینگە، بەمینکردن و جینۆسایدکردنی دەڤەری بارزان و بارزانیەکان لە لایەن حکومەتە یەك لە دوا یەکەکانی عێراق، لە ساڵی ١٩٨٣ دڕندەیی شۆڤینیەتی ڕژێمی بەعس گەیشتە چلەپۆپە و تاوانی لە ناوبردنی (٨٠٠٠) هەشت هەزار نێرینەی سەروی (٧) حەوت ساڵی بارزانییەکان ئەنجامدرا، ئەم تاوانە جگە لەوەی هێزی بەرهەمهێنەری مرۆیی

بارزانییەکانی لە ناوبرد، دەیان هەزار ژن و منداڵی لە ئۆردووگا زۆرەملێیەکاندا بێ هاوسەر بێ باوك بێ کوڕ و بێ برا هێشتنەوە.

کتێبی دووازدەهەم

١٢- لەشەهیدانی ڕێگای نیشتمانەوە ١٨ پێشمەرگەی قارەمان، چاپی یەکەم، چاپخانەی سەنگەر، ٢٠١٧

توێژینەوەیەکی تیۆری و مەیدانی یە

بە قەبارەی/ وزاری - ١٦,٥ سم × ٢٢ سم   لە (٢٥٢) لاپەڕە پێکهاتووە.

ژمارەی سپاردن: (١٥٥) لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانەکان ساڵی ٢٠١٧ ی دراوەتێ.

ئەم کتێبە باس لە خەبات و تێکۆشان و قارەمانیەتی ١٨ پێشمەرگەی شەهید دەکات، کە دوای هاتنی تیرۆرستانی داعش بۆ سەر خاك و سنورەکانی کوردستان ئەم پێشمەرگانە سنگی خۆیان کردە قەلغان تا دوا دلۆپی خوێن مەردانە دژ بە دوژمن جەنگان.

دوا سات و دوا دیدار و دواقسە و دوا پەیوەندی و دوا خواردن و خوان و دواجار و دوا هەواڵ و دوا یادگاری ئامانجی سەرەکی ئەم کتێبەن.

ئەم کتێبەش وەك کتێبەکانی تر تەنیا بەرهەمەکەی نووسین نەبوو بۆ خوێنەران بەڵکو بەرهەمێکی تری یادگاریەکانی شەهیدان بوون کە لە دوو موزەخانەدا جێگیرکران و نمایشکراوان بۆ ئەوەی نەوەی نوێ ئاشنای خەبات و قارەمانیەتی و قوربانیدانی پێشمەرگەکان بێت. کەل و پەلەکان بەشێکیان لە موزەخانەی (لە شەهیدانی ڕێگای نیشتمانەوە) لە بەڕێوەبەرایەتی کاروباری شەهیدان و ئەنفالکراوانی بارزان دانراون و بەربەردەوامی هاوڵاتیان سەردانی ئەم مۆزەخانەیە دەکەن، بەشێکی تریان پێشکەش بە موزەخانەی تایبەتی کتێب کراون بەناوی (مۆزەخانەی ماڵەوەم)، کە لە ماڵەکەمدا لە کتێخانەکەمدا ئەرشیف و مۆزەخانەیەکی تایبەت بەخەبات و قوربانیدانی کورد و کوردستانیان هەیە، بەبەردەوامی قوتابیان و توێژەران و ئازیزان سودی لێ دەبینن.

لە بەشێکی پێشەکی ئەم کتێبەدا هاتووە:

لەم توێژینەوەماندا هەوڵماندواە توێژینەوە لەسەر جوانی و پاکی و ڕاستگۆیی و میهرەبانی و قارەمانیەتی پێشمەرگە شەهیدەکان بکەین.

کۆمەڵێك پێشمەرگەی خەباتگێر لە خانەوادەیەکی خەباتگێر کە مەیل و ڕێبازی کوردایەتی و خۆشەویستی نیشتمان و پێشمەرگایەتی وەکو میراتێك بۆیان ماوەتەوە (کور لە باوك و کور لە باوك)، چەکی پێشمەرگایەتی و شەرەفیان هەڵگرتووە داوای ئازادی و سەربەخۆیی کورد و کوردستانیان کردووە و سنوورەکانیان پاراستووە.

ئەمانە ١٨ هەژدە پاڵەوانن بەڵام سەدان هەزار پاڵەوانی تری لەم جۆرە هەن و پێویستە هەمووومان هەوڵ بدەین لایەنە ون و شاراوەکان و خەبات و تێکۆشان و بەرخودانی ئەم شەهیدە پێشمەرگانە بخەینە ڕوو ئەوانەی بە شاهیدی هەموو دونیا ڕۆڵی بوێر و نەبەردیان لە کۆتایهێنانی مەترسی داعش بینی و لە جیاتی هەموو دونیا ئەفسانەی چەتەکانی داعشیان تێکشکاند و بە خوێنی شەهیدان تۆمارێك لە سەروەری بەدەستهێنرا.

کتێبی سێزدەهەم

١٣- جینۆسایدی دوێنێ و ئەمڕۆ، چاپی یەکەم، چاپخانەی سەنگەر، ٢٠١٨

توێژینەوەیەکی تیۆری و مێژوویی و بەراوردکارییە
بە قەبارەی/ وزاری - ١٦,٥ سم × ٢٢ سم
لەم توێژینەوەدا تیشك خراوەتە سەر شاڵاوەکانی ڕاگواستن و ئاوارەبوون و لەناوبردن و کومەڵکوژی و جینۆساید و ئەنفالی کورد و کوردستانیان.
جینۆسایدی دێرسم و جینۆسایدی فەیلیەکان و جینۆسایدی بارزانیەکان و کیمیابارانی هەڵەبجە و ئەنفالی کورد و کوردستان بە بەراورد لە گەڵ دوا جینۆسایدی شنگال و دەوروبەری و ئێزیدیەکان بەنموونە، بەشی یەکەمی ئەم توێژینەوە بەم بەراوردکارییە دەست پێدەکات، بەشی دووەمی ئەم توێژینەوە تەرخانکراوە بۆ ئەنفالکردنی ئێزیدیەکان دوای لێبوردنی گشتی لە ساڵی ١٩٨٨ لە سەردەمی حکومەتی عێراق و پۆلسی جینۆساید و ڕژێمی بەعس و دارودەستەکەی.
لە بەشێکی پێشەکی ئەم کتێبەدا هاتووە:
دوێنێ سەدان هەزار مرۆڤی بێ گوناح بوونە قوربانی سیاسەتە چەوتەکانی حکومەتە یەك لە دوا یەکەکانی ناوچەکە. ئەمڕۆش سەدان هەزار هاوڵاتی سڤیل بوونە قوربانی دەستی تیرۆرستان.
دوێنێ سەدەی بیستەم بوو لە باکور و لە باشوور و لە ڕۆژهەڵات و لە ڕۆژ ئاوا، حکومەت و حزب و دەسەڵاتدارانی ئەوکات مرۆڤی کوردیان ئەشکەنجەداو ڕاگواست و ئەنفال و جینۆسایدکرد، خاك و زەوی و ماڵ و گوند و شار و شارۆچکەکانی کوردستانیان لە نێوبرد و سوتاندو وێرانکرد، مرۆڤەکانیان کردە دەستکەوت وەك کۆیلە کڕین و فرۆشتنیان پێوەدەکرد، ئەمڕۆش سەدەی بیست و یەکەمە مرۆڤی کورد و خاکی کوردستان و گەل و هاونیشتمانیان لە سەر خاك و ماڵ و گوند وشار و زێدی خۆیان دەربەدەرکران و ئاوارەکران و ڕەمیکران و بەکۆمەڵ زیندەبەچاڵکران و زیندانیکران و ئەشکەنجەدران، کڕین و فرۆشتن بەماڵ و موڵك و مرۆڤ و جوانیەکانی مرۆڤەوە کرا، بەها بەرز و پیرۆزەکان، ئاین و پەرستگاکان، مزگەوت و کلێساکان، گۆڕی پێغەمبەران و گۆڕستانەکان تەقێنرانەوە و خاپۆرکران لە سەر دەستی دەوڵەتی ئیسلامی لە عێراق و شام (داعش).

کتێبی چواردەهەم

١٤- تراژیدیای چیای شنگال، چاپی یەکەم، چاپخانەی سەنگەر، ٢٠١٨
توێژینەوەیەکی تیۆری و مێژوویی و دیکۆمێنتارییە
بە قەبارەی/ وزاری - ١٦,٥ سم × ٢٢ سم
ناوەڕوکی ئەم کتێبە مەینەت و ئازار و تراژیدیا و دەردەسەری و کۆڵەمەرگی خەڵکی شنگال و دەوروبەری لەخۆ دەگرێت کە لە ٣ / ٨ / ٢٠١٤ دوای هاتنی چەکدارانی تیرۆرستی داعش بۆ سەر شنگال و دەووروبەری ڕوویدا، ڕزگاربوان لە زاری خویانەوە چێرۆکەکانیان گێراوەتەوە.
لە بەشێکی پێشەکی ئەم کتێبەدا هاتووە:
ئەوێ نیشتیمانی یەکەمی ئاینی ئێزیدیەکانە و دوا پەناگەی ئەوانیشە، چیایەکە لە سەرووی توانای باسکردنی مرۆڤەوەیە، شوێنێکی زۆر پیرۆزە لای ئێزیدیەکان، هەمیشە کوردانی ئێزیدی وەک پەناگەیەک بۆ دەربازبوون لە دوژمنان ڕوو لەم چیایە دەکەن ئەمجارەشیان بۆ

رزگاربوون لە چنگی تیرۆرستانی دەوڵەتی ئیسلامی لە عێراق و شام (داعش) رووویانکردە ئەو چیایە، ئەویش چیای شنگالە و ١٤٦٣مەتر بەرزە و١٠٠کیلۆمەتریش پانە.
بە پێی باوەڕی خەڵکی ناوچەکەش دوای تۆفان کەشتیەکەی نوح لەو چیایە گیرساوەتەوە و ژیان دەستی پێکردووەتەوە.
لە دامێنی چیاکەدا چەندین ناوچە و گوندی ئاوەدان هەڵکەوتووە، کە دیارترینیان شارۆچکەی شنگالە کە لە رووی ئیدارییەوە ناوەندی قەزای شنگالە.
بەڵام دوای ٣ی ئابی ٢٠١٤ بوو بە زەوییەکی چۆڵ و بە چوار دەوریدا تەرمی کوژراوەکان بڵاو بوونەوە بە ڕێگا کۆنەکانیدا سەدان ئۆتۆمبێلی لە کارکەوتووی خەڵکی شنگال بە جێماون.
تیرۆرستان ڕێگەیان بە خۆیاندا گەلێك کۆتایی پێ بهێنن کە هەزاران ساڵە لە نیشتمانی یەکەمی خۆیدا نیشتەجێنە.

کتێبی پازدەهەم

١٥- لە چیای مەرگەوە بۆ پردی ژیان، چاپی یەکەم، چاپخانەی سەنگەر، ٢٠١٨
توێژینەوەیەکی تیۆری و مێژوویی و دیکۆمێنتارییە
بە قەبارەی/ وزاری - ١٦,٥ سم × ٢٢ سم
ناوەڕوکی ئەم کتێبە گێرانەوەی ئەو رووداوانەیە کە بەسەر ئاوارەکان هاتووە و بینیویانە و ئێزدییەکان بەنموونە وەرگیراون، دوای ئەوەی لە ٣ / ٨ / ٢٠١٤ شنگال و دەوروبەری لە لایەن تیرۆرستانی داعشەوە داگیرکرا. دەستگیرکردن و رفاندن و بەکۆمەڵکوشتنی بەشێك لە خەڵکەکە و ئاوارەبوونی بەشێکی تر و خۆگەیاندنیان بە چیاو و دواتر رزگاربوون بۆ ناوچە ئارامەکانی هەرێمی کوردستان.
لە بەشێکی پێشەکی ئەم کتێبەدا هاتووە:
ئەوان لە چیای مەرگەوە دەهاتن، چیایەك بۆ هەر ئاوارەیەك سەدان داستانی پڕ لە مەینەتی و ئازار لە خۆ دەگرێت، ئەوان بەرەو پردی ژیان دەهاتن، تا نەدەگەیشتنە سەر ئەم پردە ترس و دڵەڕاوکێی چەکدارانیان هەر لە دڵ دا بوو، بە گەیشتنیان بەم پردە ئیتر ئارام و ئاسودە دەبوونەوە و پشوویان دەدا، بەڵام سەدان بیرەوەری و چیرۆکی پڕ لە تراژیدییان لە مێشکدا بەجێمابوون، ئەوان هەزاران دیمەنی جەرگ هەژێنیان لەلابوو، هەر شتێك کە بە هزر و خەیاڵی مرۆڤدا نایە، بەسەر ئەم هاوڵاتیە کوردانەدا هاتووە.

کتێبی شازدەهەم

١٦- (ن) نوون، چاپی یەکەم، چاپخانەی سەنگەر، ٢٠١٨
توێژینەوەیەکی تیۆری و مێژوویی و دیکۆمێنتارییە
بە قەبارەی/ وزاری - ١٦,٥ سم × ٢٢ سم
لە بەشێکی پێشەکی ئەم کتێبەدا هاتووە: کریستیانەکانی ڕۆژهەڵات کران بە فیدای بەرژەوەندیەکانی دەوڵەتە زلهێزەکان. بەداخەوە، لەسەر خاکی خۆی، لەلایەن ڕێکخراوە تیرۆرستەکانی ئیسلامی رادیکاڵ، وەکو داعش، ئەلنوسرە و ئەلقاعدە خەڵك بە دیلی ئەگرن، بە زۆر ئاین و باوەڕیەکانیان ئەگۆڕن یان بە جەزیە و باجێکی گەورە تاڵاندەکرێن. ئەو جوگرافییایە لە کرستیانەکان چۆڵ دەکرێت، ئێستا ئەم خاکە لەسەر لاشەی نەوەکانی خۆی

دەگری. ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست لە قووڵایی دڵی خۆیەوە دەکوڵێ، ئەگری و هاواردەکا. لەبەرامبەر ئەو وەحشیەت و دڕندەییەی کە لە عێراقدا دەگوزەرێ... تێکڕای مرۆڤایەتی لاڵە. لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست خوێنی مرۆڤ؛ لە ئاو، لە نەوت هەرزانترە. ڕێکخراوی تیرۆرستی داعش لە نەینەوا " موسڵ " بە ئێسقانی مرۆڤەکان خوێن دەخواتەوە.

لە موسڵ، مەترۆپۆلیتانی کریستینەکانی کاتۆلیك، کەنیسە و پەرستگاکانی کلدانیە ئاسوری و ئەرمەنیەکان دەسووتێنرێن. ئەو مرۆڤانەی کە دەشکوژرێن، تەنها یەك گوناهیان هەیە ئەویش کرستیانیبوونیانە. ئەم گەل و ئەم مرۆڤانە، لە مێژەوە وەکو قوربانی هەڵبژێردراون. لە ساڵی ١٩١٥، ئەمەریکا و ئەوروپا، ئەمرۆیش لە بەرامبەر ئەم کۆکوژی و بنبڕکردنە کەڕ و لاڵە.

چەتەکانی داعش، ئێستاش بەڕێگای میدیاکانەوە داوا لە کریستیانەکانی موسڵ دەکا: یان ببن بە موسوڵمان یان تەرکی جێگاو شوێنەکانتان بکەن. بۆ ئەو کەسانەی کە تەرکی موسڵ ناکەن فەتوای سەربڕینیان بۆ دەرکراوە. دوای ئەو فەتواو فەرمانە قێزەوەنە، ئاسووری- سریانی- کلدانیەکان خاك و جێگای خۆیان بەجێهێشت. لە دوا خاڵی کۆنترۆڵ پێشیان لێگیرا و هەموو پێداویستی ژیان و زێڕ و دراو " پارە " و جلوبەرگ و کەرەستە بە گرانبەهاکانیان غەنیمەکران و ئینجا ئازادیان کردن کە کۆچ بکەن. مەسیحیەکانی موسڵ هەمووی ڕائەکەن. لەبەر ئەو وەحشیەتگەریەی کە لە بەرامبەریان دەکرێ. باوەڕیەکان هێزیان لەبەر نەماوە، نرخ و بەها پیرۆزیەکانی مرۆڤایەتی لە نزمترین ئاستدایە. مرۆڤایەتی ژێرپێ دەنرێ و هەتك دەکرێ و دونیای مرۆڤایەتی بێدەنگە لێی

کتێبی حەڤدەم

١٧- ئاڵای کۆماری کوردستان، چاپی یەکەم، چاپخانەی سەنگەر، ٢٠١٨

توێژینەوەیەکی تیۆری و پراکتیکی و مێژوویی و بەراوردکاری و سۆسیولۆجیە

بە قەبارەی/ وزاری - ١٦,٥ سم × ٢٢ سم

جێژنی ئاڵای موقەدەسی کوردستان لە زار و نووسینەکانی فیداکارانی ئەوسای کۆماری کوردستان لە مهابادەوە زۆر باو بووە، مەراسیم و ڕۆژی سەربەخۆیی و هەڵکردنی ئاڵای کۆماری کوردستانیان بە جەژنێکی نەتەوەیی تۆمارکردووە. ئێمەش بە گرنگمان زانی توێژینەوەیەکی تیرۆتەسەلی تایبەت بە ئاڵای حکومەتی میللی کوردستان (کۆماری مهاباد) ئەنجامبدەین و مەراسیمی ئاڵا و جەژنی سەربەخۆیی و چەند مەراسیم و کۆڕ و کۆبوونەوەی تر بخەینە ڕوو لە لایەنی تیۆری ئەم توێژینەوەیەدا. لە سەرەتادا چەند مەراسیمێك دەخەینە ڕوو کە بە ئاهەنگ و جەژنی نەتەوەیی بەڕێکراون، ئەم جێژنانە لە گۆڤاری کوردستان و ڕۆژنامەی کوردستان و چەند گۆڤار و ڕۆژنامە تر بڵاوکراونەتەوە ئێمەش وەك خۆی بە هەمان نوسین و زمان و ڕێنوسی ئەوکات سوودمان لێ بینیوە و بڵاومانکردوونەتەوە. لە لایەنی مەیدانی ئەم توێژینەوەیەشدا هەوڵمانداوە چەند نموونەیەك لەو کەسانەی بەشداربوونە لەم مەراسیمانە وەربگرین و هەست و سۆز و بیر و بۆچوونیان بخەینە ڕوو بەرامبەر بە ئاڵای کۆماری کوردستان. هەر چەند ئەمانە ژمارەشیان کەمە بەڵام لە هەمان کاتدا گەنجینەیەکی گەورەی زانست و زانیارین. خەبات و خۆڕاگری و

قارەمانیەتی پڕ سەروەرییان تۆمارکردووە، لە زاری ئەوانەوە چەندین زانیاریمان دەستکەوتوون.

کتێبی هەژدەم

١٨- فرمێسك و ئازاری ڕەنگەکان، چاپی یەکەم، چاپخانەی سەنگەر، ٢٠١٨
توێژینەوەیەکی سۆسیۆلوجی و هونەری و نەتەوەییە
بە قەبارەی/ وزاری - ١٦,٥ سم × ٢٢ سم
مەبەستمان ئەوە نیە لەسەر مێژووی هونەری کوردی و میتۆدەکانی کاری هونەری شێوەکاری و پەیکەرتاشی و کاریگەریەکانی بەسەر هونەرەوە بنووسین.
بەڵکو ئەمانەوێ هەست و سۆزی شێوەکاران و پەیکەرتاشان لە هەر چوار پارچەی دابەشکراوی کوردستان و کوردستانیانی هەندەران بخەینە ڕوو، تێکەڵاوبوونی فرمێسك و ئازاری شێوەکاران بە ڕەنگ و فڵچەکانیانەوە، ئەنفال و جینۆساید و کیمیاباران و تاوانە دژ بە مرۆڤایەتیەکانی تر لە دیدو دیدگای هونەرمەندانی شێوەکارەوە ببینین و بناسین.

کتێبی نۆزدەم

١٩- قرار محكمة الابادة الجماعية للبارزانيين، وثيقة قانونية.
چاپی یەکەم، چاپخانەی سەنگەر، ٢٠١٨
توێژینەوەیەکی دیکۆمێنتارییە
بە قەبارەی/ وزاری - ١٦,٥ سم × ٢٢ سم
ئەم کتێبە تایبەتە بە بڕیاری دادگای باڵای تاوانەکانی عێراق سەبارەت بە کەیسی بارزانیە جینۆسایدکراوەکان. بە زمانی عربی نووسراوە.

کتێبی بیستەم

٢٠- جینۆسایدی ئێزیدییەکان لە سەدەی بیست و یەکەمدا، چاپی یەکەم، چاپخانەی سەنگەر، ٢٠١٨
توێژینەوەیەکی ئاماری و دیکۆمێنتاری
بە قەبارەی/ وزاری - ١٦,٥ سم × ٢٢ سم
لەم کتێبەدا ئامارەی زۆربەی هەرە زۆری رفێندراوان و بێسەروشوێنکراوان و ئەوانەی مامەڵەی کڕین و فرۆشتنیان پێوەکراوە و وەك دیل و سەبایە و ئاوەرەکان لە خۆ دەگرێت، هەروەها ئازار و نەهامەتی ئێزیدیەکان لە سەدەی بیست و یەکەمدا بە تایبەتی دوای هاتنی تیرورستانی داعش و داگیرکردنی شنگال و دەوروبەری. چەندین چیروکی پرلەتراژیدیاو ئەو فەرمان و جینۆسایدانەی بەدرێژایی مێژوو بەسەر ئێزیدییەکاندا هاتوون...

کتێبی بیست و یەك

٢١- لەزاری ئەوانەوە کوردستان و پێشمەرگە و ئێزیدی، چاپی یەکەم، چاپخانەی سەنگەر، ٢٠١٨
توێژینەوەیەکی دیکۆمێنتارییە

بە قەبارەی/ وزاری - ١٦,٥ سم × ٢٢ سم

چاوی هەموو جیهان لە کوردستان و پێشمەرگە و شنگال و دەورووی و بەری و ئێزیدییەکان بوو، هەر زوو جیهان هاتە دەنگ سەرۆکی ولایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا ئەوکات (بارك ئوباما) و نەتەوە یەکگرتووەکان و پاپای ڤاتیکان و دەولەتە زلهێزەکان و تەواوی راگەیاندنەکانی جیهان چاویان لە هاولاتیانی سڤیل و پێشمەرگەبوو، راپورت و بەیاننامەو وتاری رۆژنامەوانی و مانشێتی رۆژنامە و گوڤارەکان پراو پڕ بوون لە باس و تاوان و درەندەیی داعش بەرامبەر بە کوردستان بە گشتی. جینۆسایدی شنگال و دەورووبەری و کوردانی ئێزیدی، قارەمانیەتی پێشمەرگە کە لە جیاتی هەموو جیهان دژ بە تیرۆرستانی داعش شەڕی دەکرد. بویە بەگرنم زانی هەموو ئەو بابەت و وتارانەی بلاودەکرێنەوە، لە دوو توی ئەم کتێبیدا وەك خویان بلاو بکەینەوە بۆ ئەوەی لە داهاتوو سوودی لێ ببینرێ... بابەتەکان و رووداوەکانی ناو ئەم پەرتووکە باس لە تەمموزی ٢٠١٤ تا نەورۆزی ٢٠١٥ دەکەن.

کتێبی بیست و دوو

٢٢- گەڕانەوە لە گۆڕی بە کۆمەڵەوە، چاپی یەکەم، چاپخانەی سەنگەر، ٢٠١٨
توێژینەوەیەکی دیکۆمێنتارییە
بە قەبارەی/ وزاری - ١٦,٥ سم × ٢٢ سم
(خەلەف خودێدا، ئیلیاس سالح، خدر حەسەن، سەفوان عەباس، سەعد موراد، موحسین ئەلیاس، زیاد ئیسماعیل، فەواز سەفوان، مەهدی مسەور، ئێزدین ئەمین،عەلی عەباس، نافز هادی، سامح بسی، نەواف موراد، خالد موراد، ادریس بشار، عیدو خدر، عەباس خدر سلۆ و جەمال شڤان عەمو ...). لە مەرگ گەڕانەوە. ئەوان لە بەرچاوی خەلك و خوداوە خرانە بەر دەستریژی گوللە، بەلام دەرفەتێکی تری ژیانیان بۆ رەخسا و رزگاریان بوو، تا ئێستا خوێن و هەندێك لە گوشتی لاشەکانیان لە گۆڕە بەکۆمەڵەکاندا بە جێماوە، بە بەرچاویان براو باوك و کەسوکاریان گوللە بارانکران.
ئێمە تەنیا لە زاری ئەوانەوە بەسەرهاتەکانیان وەك دیکۆمێنت لێرەدا کۆکردووتەوە بۆ ئەوەی جیهان و نەوەی ئایندە بزانێ لە سەدەی بیست و یەکەمدا ئەوەی مرۆڤ و مروڤایەتی بیری لێ نەکردووتەوە بەرامبەر بەم هاولاتیە کوردانە ئەنجامدارایەوە تاوانێك کە لە هەشتایەکانی سەدەی بیستەمیشدا ئەنجامدرا وچەندین پالەوانی تری کورد وەك بەلگەیەکی رەش بۆ تاوانەکانی حکومەتی بەعس عیراقی زیندوومانەوە و لە گۆڕی بەکۆمەڵ گەڕانەوە، هەردوو تاوانەکان بەناوی ئیسلامەوە ئەنجامدران، بەلام ئەمجارەیان بکەری تاوانەکە داعشە و قوربانیەکانیش کوردە ئێزیدییەکانن. گێرانەوەکان ئەونە ترسناکن زۆر ئەستەمە هیچ مرۆڤێك بتوانی تاکۆتاییەکەی خۆی رابگرێت.
ئەو دیمەنانەی رزگاربووان باسی دەکەن، کە چۆن رزگاریان بووە لە کۆمەڵکوژییەکان، زیاتر لە دیمەکانی نێو فیلمێکی هۆلیوود دەچێت کە پالەوانەکەی هەر لە سەرەتای فیلمەکەوە بکەوێتە دەست باندێکی کوشتن، بەلام نابێت بمرێت تاوکو کۆتایی فیلمەکە.

ئەمانەی خوارەوە بەرگ و ناو و ناونیشانی چەند توێژینەوەیەکی توێژەرن، لە چوارچێوەی کتێب بڵاوکراونەتەوە.

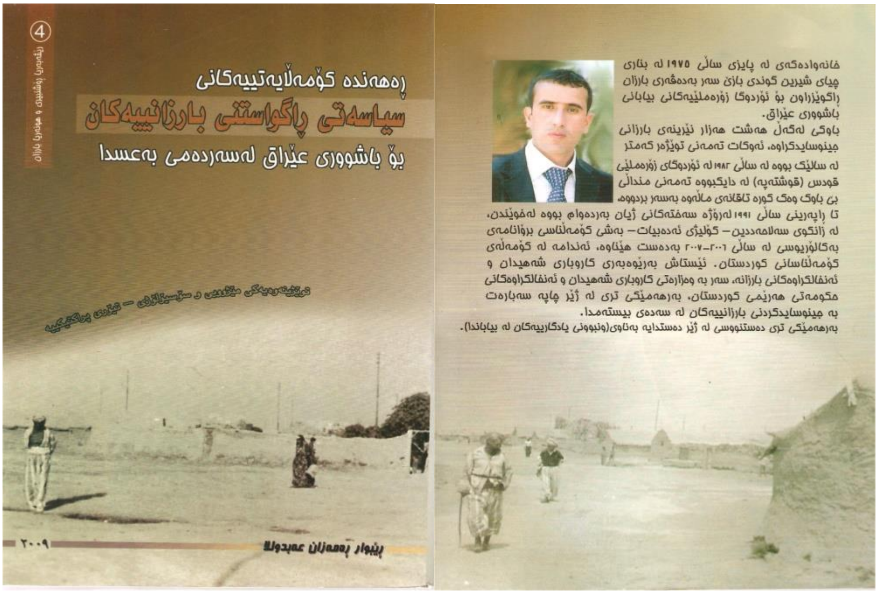

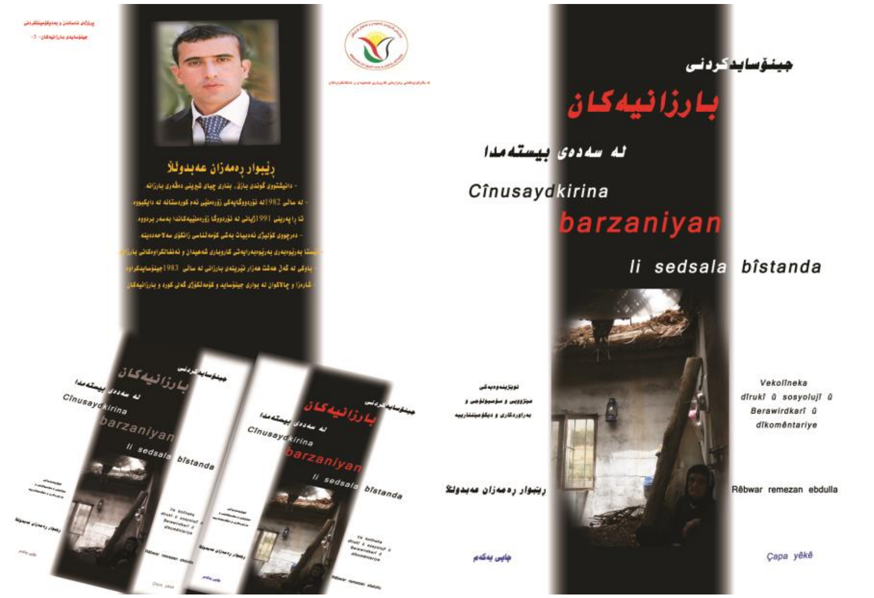
ڕێبوار ڕەمەزان عەبدوڵڵا
جینۆسایدکردنی
بارزانیەکان
لە سەدەی بیستەمدا
Cînusaydkirina
barzaniyan
li sedsala bîstanda
Vekolîneka
dîrukî û sosyolujî û
Berawirdkarî û
dîkomêntariye
ڕێبوار ڕەمەزان عەبدوڵڵا
Rêbwar remezan ebdulla
چاپی یەکەم
Çapa yêkê

لە شەهیدانی
ڕێگای نیشتمانەوە
چوار نەفسەری قارەمان
ڕێبوار ڕەمەزان عەبدوڵڵا
هەولێر – ٢٠١١

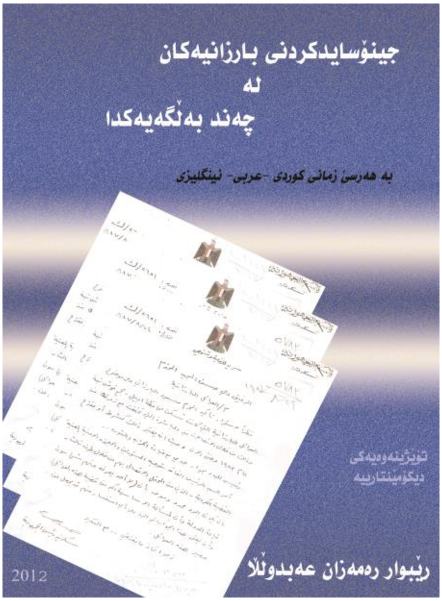
جینۆسایدکردنی بارزانیەکان
لە
چەند بەڵگەیەکدا
بە هەرسێ زمانی کوردی -عربی- ئینگلیزی
توێژینەوەیەکی
دیکۆمێنتارییە
ڕێبوار ڕەمەزان عەبدوڵلا
2012

شەهیدە بێ ناسنامەکان
توێژینەوەیەکی سۆسیۆلۆجی و دیمۆگرافی و مێژوویی و تیۆری و پراکتیکیە
ڕێبوار ڕەمەزان عەبدوڵلا
بەرگی یەکەم
2013
چاپی یەکەم
لەم توێژینەوەیەدا تیشک دەخەینە سەرلایەنە ون و شاراوەکانی کۆمەڵێک مرۆڤ،
ئەو مرۆڤانەی کە هەندێکیان لە ماوەی نێوان دوو سەدەدا ژیاون... بەڵام بە درێژایی ئەو ماوەیە
بێ ناسنامەبوون، هەرگیز بۆیان نەڕەخسا لە سەر خاك و نیشتمانی خۆیان ناسنامەیەکیان هەبێت،
وەك هەر هاوڵاتیەکی تر کە بچوکترین مافی پێدانی ناسنامەیەکە...
زۆربەیان لاشەکانیان تاکو ئێستاش نەدۆزراونەتەوە، لە ئەشکەوتەکان لە دایکبوونە و لە ئەشکەوتەکان
نێژراون، تەنانەت قوماشی کفنیان نەبووە... گۆرستانیان نەبووە، چونکە بەردەوام لە خەبات و
ڕاگواستن و ئاوارەبووندا بوونە... هەندێکیان بە جل و بەرگەوە، بە خوێن و گولله و گوللەی توپ و
ساچمەی بۆردوومانی فرۆکەکانەوە نێژراون. هەندێکیان ون بوونە و تاکو ئێستاش لاشەیان
نەدۆزراوەتەوە. هەندێکیانیش چەند ئەندامێکی لاشەیان نێژراوە...
شەهید هەن لاشەیان بەتەواوی شێوێندراوە، یاخود قوربانیانی جینۆساید لاشەیان تێکەلکراوە، دەستی
جینۆسایدکراوێکی تر، پێی جینۆسایدکراوێکی تر لە گۆڕەبەکۆمەلەکاندا بە تێکەڵاوی دۆزراونەتەوە.
ئایا ئەم مرۆڤانە گوناهیان چیبوو؟!
لە ماوەی ژیانیاندا ڕۆژێك لە ڕۆژان لە سەر دوشەکێك و لە ژێر سێبەری خانووی بەقوڕ دروستکراوی
خۆیان پشوویان نەدا، کەیشتبوونە ئەو باوەڕەی کە بلێن ئێمە خەلکی ئەم وڵاتە نین.
دایك هەیە بووەتە دووگیان وکور و کچەکانیان بوونەتە چوار پێنج ساڵان باوکی خۆیان نەبینیووە،
چونکە باوکیان لە سەنگەری خەباتدا بووە، هەشە لە دایکبووە تاکو ئەمڕۆ نازانێ کوا باوکی؟
برا هەن یەکتریان نەناسیوە، کچ هەیە دایکی نەبینیوە، منداڵ هەن لە دایکبوون لە ئاوارەیی و
لە ئەشکەوتەکان لە سەرماو سۆلەی زستاندا و لە سەربەفر و لە ژێر بۆردوومانی فرۆکەکان...
ئایا ئەمانە بە ئازادی و یەکسانی لە دایکبوون!!
ئایا ڕەوایە مرۆڤێك بەم هەوراز و نشێوییانە ژیانی گوزەراندبێت و ئەمڕۆ ناسنامە و خەباتی ون بێت،
بەڵێ ئەمانەن پێشمەرگە ونەکان، ئافرەتە ونەکان، منداڵە ونەکان...
لەم توێژینەوەیەدا ئەوە خراوەتە ڕوو کە تاکو ئێستا بیرمان لێ نەکردووەتەوە یاخود نەمانزانیووە
یاخود نەمان توانیووە. ئەویش ناسنامەی باری کەسی و وێنەی تۆماری شەهیدانمانە...
لە پێشەکی ئەم کتێبەدا
1
پرۆژەی ناساندن و بە دیکۆمێنتکردنی
جینۆسایدی بارزانیەکان ژمارە - 7 -

شەهیدە بێ ناسنامەکان
توێژینەوەیەکی سۆسیۆلۆجی و دیمۆگرافی و مێژوویی و تیۆری و پراکتیکیە
ڕێبوار ڕەمەزان عەبدوڵڵا
2013
بەرگی دووەم
چاپی یەکەم

Rêbwar Remezan Ebdulla
Şehîdên
bê
nasname
Li sala (1982)yê li kumelgeha
zoremilêya (Quds-Quştepe)
li dayik bûye
- Li sala (2007)ê bawernama
bekaloryosê li bîyavê civaknasîyê
(Sosyolojî) bidestve înaye
- her di wê salêda bûye rêveberê
rêveberayetîya karubarên
şehîdan û enfalkiryêt barzan
2

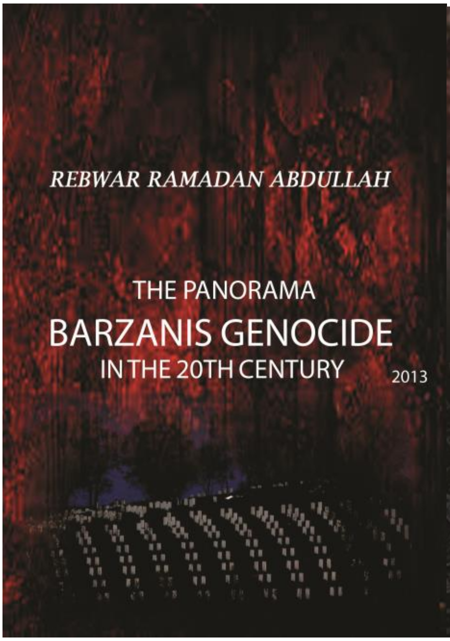
REBWAR RAMADAN ABDULLAH
THE PANORAMA
BARZANIS GENOCIDE
IN THE 20TH CENTURY
2013

ڕێبوار ڕەمەزان عەبدوڵڵا
پانۆرامای
جینۆسایدکردنی بارزانیەکان
لە سەدەی بیستەمدا
بانوراما الاباده الجماعيه للبارزانيين
في القرن العشرين
2013
چاپی یەکەم

REBWAR RAMADAN ABDULLAH
ڕێبوار ڕەمەزان عەبدوڵا
ڕێبوار ڕەمەزان عەبدوڵا
Bi xêr hatî heloyê bilindfirê barzana min
Bi xêr hatî heloyê bilindfirê barzana min
بەخێربێی هەڵۆی بەرزەفڕی بارزانەکەم
بەخێربێی هەڵۆی بەرزەفڕی بارزانەکەم
WELCOME OUR BARZAN'S SOARER FAICON
WELCOME OUR BARZAN'S SOARER FAICON
اهلا بصقر بارزان المحلق
اهلا بصقر بارزان المحلق
Hoşgeldin Barzanımın yüksekten uçan Şahini
Hoşgeldin Barzanımın yüksekten uçan Şahini
خوش امدی عقاب بلند پرواز بارزان من
خوش امدی عقاب بلند پرواز بارزان من
REBWAR RAMADAN ABDULLAH
2014

ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
کڕین و فرۆشتنی ئافرەتان
جینۆسایدی کوردانی ئێزیدی
کڕین و فرۆشتنی ئافرەتان
جینۆسایدی کوردانی ئێزیدی
REBWAR RAMADAN BARZANI
Buying and selling women
Genocide against Yazidi Kurds
بيع و شراء النساء
الابادة الجماعية بحق الكورد الايزديين
3
III
2015
چاپی یەکەم

جینۆسایدی
باوکان
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
جینۆسایدی بارزانیەکان
جینۆسایدی باوکان
2016
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
جینۆسایدی
باوکان
چاپی یەکەم
2016

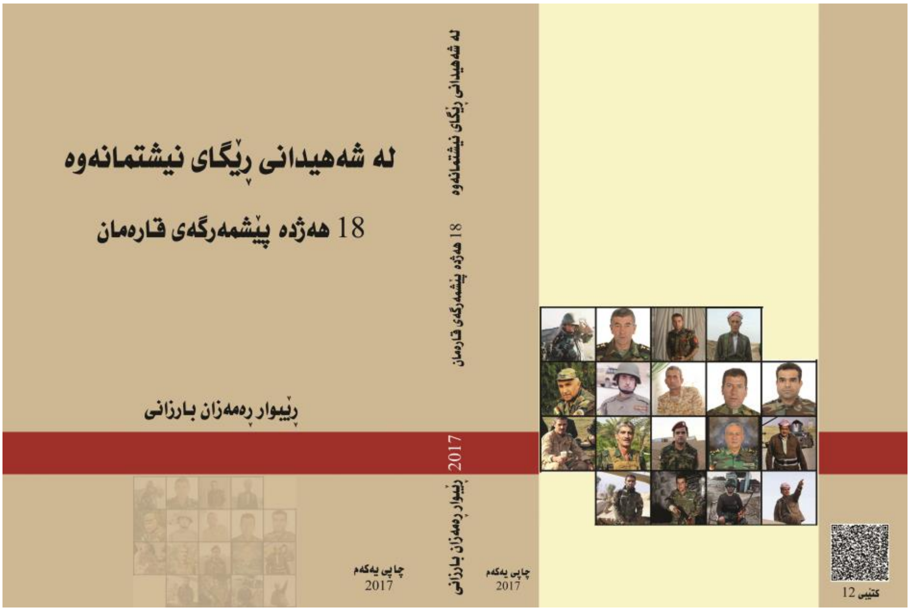
لە شەهیدانی ڕێگای نیشتمانەوە
18 هەژدە پێشمەرگەی قارەمان
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
چاپی یەکەم
2017
لە شەهیدانی ڕێگای نیشتمانەوە
18 هەژدە پێشمەرگەی قارەمان
2017 ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
چاپی یەکەم
2017
کتێبی 12

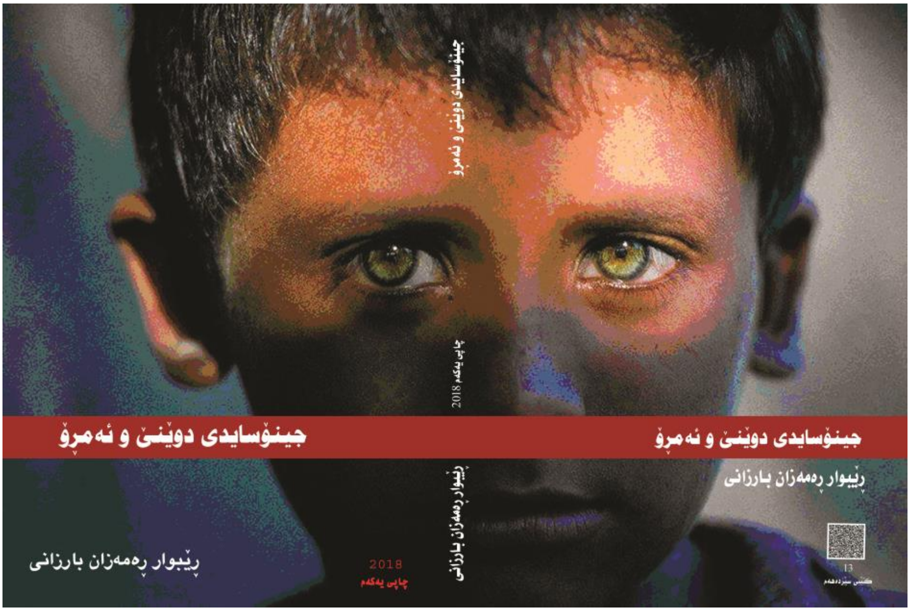
جینۆسایدی دوێنێ و ئەمڕۆ
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
2018 چاپی یەکەم
جینۆسایدی دوێنێ و ئەمڕۆ
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
2018
چاپی یەکەم
جینۆسایدی دوێنێ و ئەمڕۆ
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
13

تراژیدیای چیای شنگال
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
تراژیدیای چیای شنگال
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
2018
چاپی یەکەم
تراژیدیای چیای شنگال
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
14

لە چیای مەرگەوە بۆ پردی ژیان
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
2018
لە چیای مەرگەوە بۆ پردی ژیان
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
لە چیای مەرگەوە بۆ پردی ژیان
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی

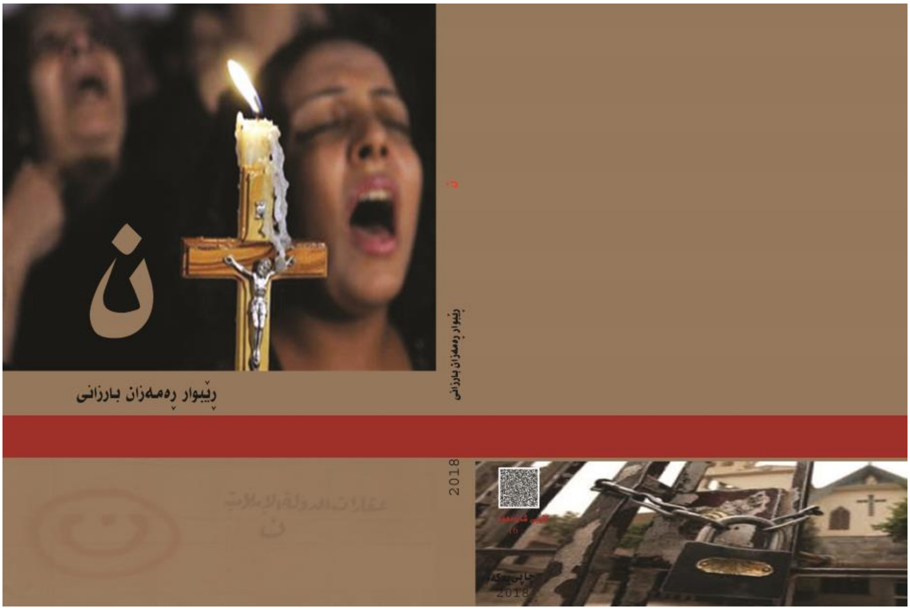
ن
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
2018

ئاڵای
کۆماری
کوردستان
ئاڵای کۆماری کوردستان
چاپی یەکەم 2018
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
ئاڵای کۆماری کوردستان
چاپی یەکەم
2018
کتێبی حەڤدەم

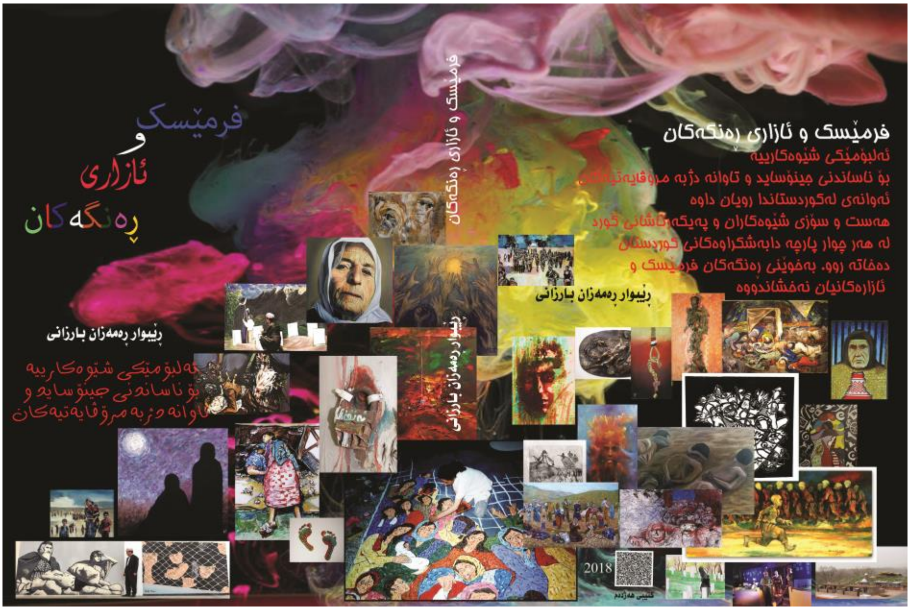
فرمێسک
و
ئازاری
ڕەنگەکان
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
ئەلبومێکی شێوەکارییە
بۆ ناساندنی جینۆساید و
تاوانە دژبە مرۆڤایەتیەکان
فرمێسک و ئازاری ڕەنگەکان
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
فرمێسک و ئازاری ڕەنگەکان
ئەلبومێکی شێوەکارییە
بۆ ناساندنی جینۆساید و تاوانە دژبە مرۆڤایەتییەکان
ئەوانەی لەکوردستاندا رویان داوە
هەست و سۆزی شێوەکاران و پەیکەرتاشانی کورد
لە هەر چوار پارچە دابەشکراوەکانی کوردستان
دەخاتە روو. بەخوێنی ڕەنگەکان فرمێسک و
ئازارەکانیان نەخشاندووە
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
2018

قرار محكمة
الابادة الجماعية للبارزانيين
وثيقة قانونية
اشراف و الاعداد
ريبوار رمضان بارزاني
قرار محكمة الابادة الجماعية للبارزانيين
وثيقة قانونية
2018
ريبوار رمضان بارزاني
قرار محكمة
الابادة الجماعية للبارزانيين
وثيقة قانونية
اشراف و الاعداد
ريبوار رمضان بارزاني
2018
19
التاسع عشر

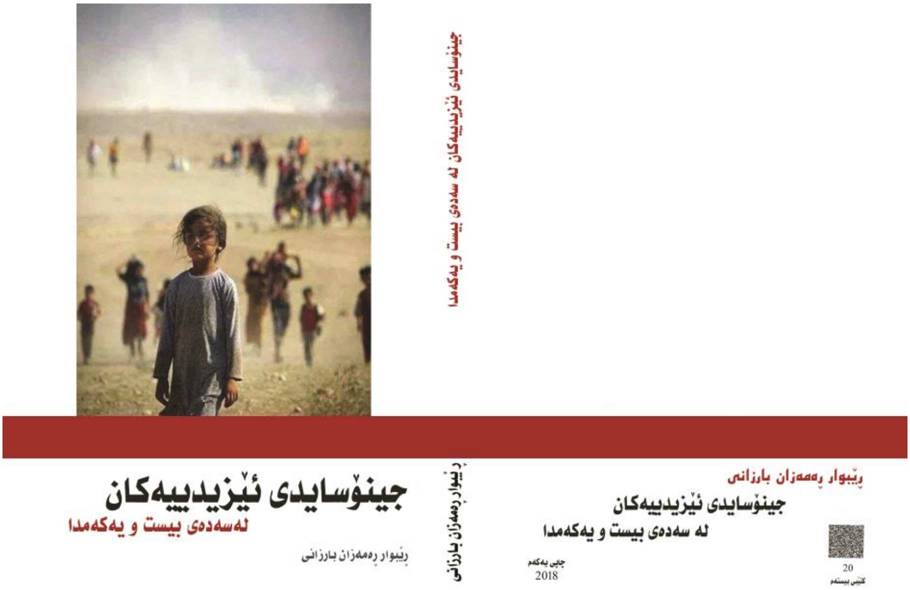
جینۆسایدی ئێزیدییەکان لە سەدەی بیست و یەکەمدا
جینۆسایدی ئێزیدییەکان
لەسەدەی بیست و یەکەمدا
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
جینۆسایدی ئێزیدییەکان
لە سەدەی بیست و یەکەمدا
چاپی یەکەم
2018
20
کتێبی بیستەم

لە زاری ئەوانەوە
کوردستان و پێشمەرگە و ئێزیدی
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
چاپی یەکەم
2018
لەزاری ئەوانەوە
کوردستان و پێشمەرگە و ئێزیدی
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
21
PLEASE SAVE US

گەڕانەوە لە گۆڕی بە کۆمەڵەوە
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
ڕێبوار ڕەمەزان بارزانی
گەڕانەوە لە گۆڕی بە کۆمەڵەوە
22
2018

•